

V SFRJ 20
milijonov

Znani so že prvi podatki o ugotovitvah letošnjega popisa prebivalstva

Rogersov
obisk v
ospredju

Iz Turčije pojde v Saudsko Arabijo, ZAR, Jordanijo, Libanon, Izrael

KAIRO, 28. aprila (UPI, Reuter). — V Kairu je bila danes seja egiptovske vlade. Zunanji minister Mahmud Riad je poročal o najnovejšem političnem razvoju krize na Blisknem vzhodu. Riad je poročal tudi o rezultatih svojega nedavnega obiska v SZ.

Današnji aal Ahbars komentira bližnji obisk ameriškega državnega sekretarja za zunanje zadeve Rogersa v državah Blisknega vzhoda in ugotavlja, da države, zapletene v bližnjovzhodni konflikt, vidijo v tem obisku važen dogodek in poskus ZDA, da bi se spopadle z delci tega območja.

Rogers bo v nedeljo prispel iz Ankare v Saudsko Arabijo, nato pa pojde v Jordanijo, Libanon, ZAR in Izrael.

Dialog
za mir
v Afriki

Izjava predsednika Slovokošene obale Houphouëtoua Boignyja

ABIDJAN, 28. aprila (Reuter). — Predsednik Slovokošene obale Boigny je izjavil, da je dialog z Južnoafriško republiko eden od smiselnih dejavnikov v Afriki in da bo mir učinkovit le, če ga bodo sklenili.

Višje pokojnine

Jugoslovanska skupnost predlaga čimprejšnjo uskladitev pokojnin z gibanjem življenjskih stroškov in dohodkov

BEOGRAD, 28. aprila (Tanjug). Skupščina jugoslovanske skupnosti socialnega zavarovanja je danes zahtevala, da skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v začetku drugega polletja proučijo materialni položaj upokojencev.

Pri tem naj bi upoštevali gibanje življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v prvih šestih mesecih tega leta. V kratkem naj bi namreč sprejeli fardne ukrepe, da bi ohranili realno vrednost pokojnin.

Skupščina je pri tem upoštevala zahtevo zveze upokojencev in delovnih invalidov Jugoslavije, da se pokojnine nominalno zvišajo za 6 odstotkov; tako bi ohranili njihovo vrednost oziroma zavarovali standard upokojencev.

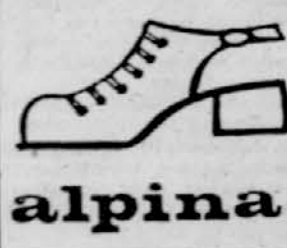
Zračno kritje ZDA

Ameriška letala pomagajo saigonskim in phnompenškim četam v bojih z osvobodilnimi silami ob cesti št. 4

Gasilska
smrt v
požaru

V gorečem gozdu na Japonskem je 17 gasilcev izgubilo življenje

KURE, 28. aprila (UPI). — V velikem gozdnem požaru pri japonskem mestu Kure je 17 gasilcev izgubilo življenje, trije pa so bili ranjeni. Zgorelo je 300 ha gozda blizu neke ameriške radarne postaje.

HRANA ZA BEGUNCE — Na indijsko-vzhodnopakijski meji čaka gruča bengalskih ubežnikov, da jim razdelijo hrano. Kot poročajo, so boji med pakistansko vojsko in bengalskimi uporniki čedalje hujši. Telefoto: UPI

Nujne izpopolnitve!

Uveljavljena praksa samoupravnega sistema nakazuje smer nadaljnjih izboljšav — Iz referata Edvarda Kardelja za kongres samoupravljalcev v Sarajevu

BEOGRAD, 28. aprila. Edvard Kardelj je za bližnji kongres samoupravljalcev v Sarajevu pripravil obširen referat o problemih samoupravljanja v sedanjih razmerah jugoslovanske družbe. V njem je govora o vseh najbolj perečih zadevah samoupravnega sistema, položaju delavcev v združenem delu, ekonomskih odnosih v enotnem trgu, mednarodnih in razrednih odnosih in negativnih pojavih, ki se razrešujejo v samoupravni socialistični družbi. Referat vsebuje tudi vrsto predlogov za nadaljnje nujne izpopolnitve samoupravljanja.

Glede delitve osebnih dohodkov pravi, da pri nas še obstajajo razni elementi odtujevanja osebnih dohodkov od delavca, da pa ne bi smeli dvomiti o pravilnosti osnov sedanjega sistema delitve osebnih dohodkov. Kar zadeva blagovno proizvodnjo, ugotavlja, da bi edina druga pot ob tržnem sistemu gospodarstva vodila k centralizmu in državno-lastniškemu monopolu.

EDVARD KARDELJ

Delmas
o obisku
pri nas

Predlog finančnega ministra d'Estainga o zvišanju cene za zlato

PARIZ, 28. aprila — Francoski premier Chaban Delmas je na današnji seji vlade obširno poročal o svojih razgovorih v Jugoslaviji. »Neodvisnost je stvar, ki si jo je treba zaslužiti. In če kaka država ne neodvisnost zasluži, potem je to Jugoslavija. Njen vzor je stvar, o kateri je vredno še in še razmišljati,« je pribil premier Chaban Delmas, potem ko je pred njim minister Schumann govoril o konkretnih načrtih za gospodarsko sodelovanje z Jugoslavijo.

Sicer pa je bil večji del seje posvečen obravnavanju sedmega petletnega plana v Franciji, ki naj bi poleg gospodarskega razvoja posebej naglasil nekatere socialne izboljšave.

Vlada je s 376 glasovi proti 92 dobila glasovanje o osnutku zakona o podpori zasebnemu soistvu.

V finančnih krogih je danes zbudil pozornost predlog finančnega ministra Giscarda d'Estaing, naj bi zvišali ceno zlata.

BOGDAN POGACNIK

GATT o razvoju

Dvodnevno zasedanje kot uvod v jesensko skupščino ministrov — U Tant pohvalil gospodarsko sodelovanje Evrope

ZENEVA, 28. aprila (UPI). Danes je 78 članic GATT (splošni sporazum o trgovini in carinah) začelo dvodnevno zasedanje o statusu držav v razvoju.

Zasedanje je neformalno in želi samo ustvariti temelje za jesensko ministrijsko skupščino GATT.

Generalni sekretar OZN U Tant je danes pohvalil evropske države, da kljub političnim razlikam z uspehom izboljšujejo gospodarske stike.

V svojem govoru na zasedanju ekonomske komisije OZN je dejal, da čedalje večja ekonomska kooperacija od

Glavne nosilke
boja republike

Izjava Mitje Ribičiča o seji ZIS, na kateri so razpravljali o nekaterih vprašanih sovražne dejavnosti proti SFRJ

Podpisan
družbeni
dogovor

Dogovor o elektro gospodarstvu podpisali predstavniki treh

LJUBLJANA, 28. aprila — V republiški skupščini so predstavniki republiškega izvršnega sveta, gospodarske zbornice, republiškega sveta sindikatov, Termoelektrarne Šoštanj, Termoelektrarne Trbovlje in Savskih elektrarn podpisali družbeni dogovor o ureditvi vprašanj posebnega družbenega pomena na področju elektro gospodarstva. Svečano sejo prisotnih udeležencev družbenega dogovora je vodil predsednik gospodarskega zbora republiške skupščine Tone Boie.

Predstavniki udeležencev družbenega dogovora so podarili, da je s tem predpisom končano triletno obdobje urejanja odnosov v elektro gospodarstvu.

Podrobneje na 2. strani.

BRIONI, 28. aprila (Tanjug). — Predsednik ZIS Mitja Ribičič je dal za Tanjug izjavo, o seji ZIS 23. in 24. aprila, na kateri je razpravljalo o nekaterih vprašanih sovražne dejavnosti proti SFRJ.

Na seji so ugotovili, da se v zadnjem času krepijo vse oblike sovražne propagande in dejavnosti proti naši državi, zato je sklenili, da je treba okrepi boj proti vsem oblikam te dejavnosti. Vlogo nosilec boja naj bi prevzele republike.

Poročilo na 2. strani.

MITJA RIBIČIČ

O Indokini

Končan sestanek ministrskega sveta pakta SEATO v Londonu: 'Spodbudno'

LONDON, 28. aprila (Reuter). Po mnenju ministrskega sveta pakta SEATO je razplet vojaškega položaja v jugovzhodni Aziji 'spodbuden'.

Razpravljali so o vojaškem spopadu v Indokini, o gospodarskem razvoju in o 'nevarnosti komunistične agresije ali subverzije'.

Posvetovanje se bo končalo

danes. Čeprav bo Rogers jutri odpotoval v Pariz, je poudaril v Londonu tudi šefa ameriške delegacije na pariskih pogajanjih o Vietnamu Davida Brucea.

Vloga Kitajske

Njenega pomena sploh ne spodbijamo, želimo le poskrbeti, da bo tvorna, je v Londonu izjavil William Rogers

LONDON, 28. aprila (UPI). »Prepričani smo, da bo LR Kitajska morala imeti v Aziji vse pomembnejšo vlogo. Njenega pomena sploh ne spodbijamo, želimo le poskrbeti, da bo tvorna, ne pa razdiralna,« je dejal ameriški zunanji minister William Rogers na konferenci ministrov pakta SEATO. Dodal je, da se bo predsednik Nixon morda že maja odločil, ali naj ZDA podpre kandidature LR Kitajske za sprejem v OZN.

Predstavniki Bele hiše Ziegler je opozoril častnike, naj nikar ne sprenagljajo ne sklepanja, da so ZDA uradno sprejelo formulo tako imenovanih 'dvih kitajskih držav, odkar je posebna komisija predsednika Nixona poročila, naj Washington podpre sprejem LR Kitajske

v svetovno organizacijo. S pridržki je spregovoril tudi o drugih razdeljenih državah oziroma njihovih zahtevah, da bi dobile mesto v OZN (Severna in Južna Koreja, Severni in Južni Vietnam, ZR Nemčija in NDR).

Finski veleposlanik v OZN Max Jakobson je izjavil, da bi OZN učinkoviteje bedela nad svetovnim mirom in varnostjo, ko bi bila vanjo sprejeta tudi LR Kitajska. Jakobson je eden od kandidatov za generalnega sekretarja OZN. Po njegovem mnenju bi svetovna organizacija po sprejetju LR Kitajske med drugim lažje dosegla tudi mir v Indokini.

NDR se je obrnila na vlado sveta, naj podpre njeno zahtevo za sprejem v svetovno zdravstveno organizacijo. Sklep o tem naj bi sprejeli na majskem zasedanju svetovne zdravstvene skupščine v Zenevi.

seva »novo, sodobno resničnost v svetu. Ta resničnost je po njegovem mnenju, da so odanes vsak posameznik, vsaka socialna skupina, država ali kontinent odvisni drug od drugega.«

Shod borcev

V Rimu bo v oktobru prvo srečanje vseh evropskih organizacij borcev

PARIZ, 27. aprila (Tanjug). — Prvič po drugi svetovni vojni se bodo v Rimu od 18. do 20. oktobra sešli predstavniki vseh evropskih nacionalnih in mednarodnih organizacij borcev. O tem so se dogovorili na dvodnevnem pripravljalnem sestanku v Parizu. V naši delegaciji so generalni sekretar zveznega odbora ZB Dušan Sekić in člani odbora Branko Golovčič in Stane Kolman. V skladu z napotki prejšnjega, beograjskega sestanka evropskih organizacij borcev bodo na oktobrsko srečanje povabile tudi udeleženci odpravnih gibanj, predstavniki organizacij žrtv nacizma in fašizma ter žrtve vojne.

Moštvo
Zvezde
izloženo

Jugoslovanski nogometaški prvak izgubil s Panathinaikosom 0:3 (0:1)

ATENE, 28. apr. — V povratni tekmi za pokal evropskih nogometaških prvakov je Panathinaikos premagal Crveno zvezdo s 3:0 (1:0). S to zmago se je v finale uvrstil grški prvak, ki je v Beogradu izgubil 1:4.

Volitve v
vodstva SZDL

Volitve vodstev organizacij Socialistične zveze so letos še posebej pomembne, saj potekajo sredi prizadevanj slovenske in vse jugoslovanske družbe za nadaljnje pospešeno oblikovanje samoupravljalvske socialistične družbe in še posebej za nadaljnje posodabljanje same SZDL. O tem so razpravljali tudi na nedavni deveti seji republiške konference SZDL Slovenije. Gre potemtakem za akcijo, ki ni zgolj organizacijskega značaja, marveč za politično akcijo, ki jo vsebinsko opredeljujejo sedanji politični trenutek in pogled v našo bližnjo in daljno prihodnost.

V krajevnih organizacijah so volitve že opravili. Kmalu se bodo začela konstituirati občinska vodstva, julija bodo volitve delegacije v zvezno konferenco, ki bo po spremembah statuta sestavljena po paritetnem načelu iz republiških in pokrajinskih delegacij. Republiško konferenco bodo volili jeseni. Njej je namreč mandat podaljšati. To je organizacijska plat, pri čemer pa je posebej pomembno, da uveljavljamo pri izbiri vodstev SZDL dosledneje delegatsko načelo, in to že v sam sistem. Republiška konferenca npr. bo sestavljena tako, da bodo dve tretjini članov volile občinske, obalna in mestna konferenca to je po teritorialnem načelu, eno tretjino pa samoupravne skupnosti, združenja, organizacije in drugi. Sama organiziranost se s tem ne spreminja, institucionaliziramo pa nestalni in spremenljivi del vodstev SZDL. To pomeni ne le večjo odprtost vodstev SZDL, marveč tudi uveljavitev večje odgovornosti za konkretne politične dogovore in odločitve.

Poglaviti ton vsebini priprav na volitve v vodstva SZDL pa daje bitka za 'gospodarsko stabilizacijo in za nadaljnjo graditev samoupravnih odnosov, ki je vsebovana v predlogih za spremembo ustave.

Bližnje spremembe zvezne ustave bodo tudi Slovenijo postavile v položaj, ko se bo lahko primerneje organizirala kot samoupravna in državna skupnost. Seveda bo morala tudi Socialistična zveza dati svoj prispevek k določanju izhodišč za nadaljnji razvoj republike, da bo lahko prevzela vse pravice in dolžnosti, ki izvirajo iz predlaganih ustavnih sprememb, ter da bo lahko nosila svoj del odgovornosti za novo federacijo. Posebej pomembno pa bo angažiranje Socialistične zveze pri oblikovanju samoupravnih odnosov v vseh oblikah združenega dela, kar je tudi osrednje v predlaganih ustavnih spremembah.

Z volitvami novih vodstev se torej SZDL usposablja prav za tisto vlogo, kakršno si je opredelila v dokumentu »SZDL danes« in ki naj predvsem odpira delovnemu človeku možnosti za vpliv na oblikovanje politike ter odpravlja posredniške med njim in oblastjo.

MARIJA ROBEK

Družba in ceste

Cepprav je republiška skupščina še pred meseci odločno povedala, da javne ceste ne morejo biti temeljno sredstvo cestnih podjetij, ker jih pač uporablja skoraj vsa družba, se v razpravi o osnutku zakona o cestah še vedno oglašajo nekateri, ki bi radi na to tortičko vneli popolnoma podjetniška razmerja, kot da pri nas lahko prav vse urejate samo se trga in ekonomika. Take prikritke ali odkrite želje seveda nekoliko diše po monopolizmu. Tisti, ki bi na cestah radi uveljavili izrazita podjetniška razmerja, bi morali pri vseh rekonstrukcijah tudi priznati konkurenčni boj predelav. To pa, kot vemo iz preteklosti, nekaterim cestnim podjetjem prav nič ne diši. Skratka — nezdružljivo bi bilo, da bi morala družba po fiskalni poti cestnim podjetjem samo zagotavljati denar, podjetja pa bi ga po svoje porabljala kot popolnoma samostojna samoupravna organizacija.

Seveda pa je prav tako, nezdružljivo in z našo družbeno ureditvijo nezdržljiva druga skrajnost, po njej bi cestna podjetja ponizala na raven uradniško-birokratskih organizacij, ki samo spreganjajo čas uradnih ur, ceste pa bi jim bile deveta skrb. Družba je prek republiške in občinskih skupnosti, v katerih bodo predstavniki družbe in uporabniki cest, nedvomno močno zainteresirana, da v cestnih podjetjih razvija zdravje ustvarjalne pobude in čimbolj racionalno gospodarjenje, predvsem pri vzdrževanju cest, kar naj bo prvenstvena skrb cestnih podjetij. Prav v tej okviru pa je treba cestnim podjetjem — seveda v mejah, ki jih določa družba — dati možnosti, da razvijajo pobude, vpletajo sodoberne delovne metode, smotno organizirajo delo ter samostojno odločajo o delitvi in nagajevanju znotraj svoje organizacije. Pri zadetavanju v tej smeri nam prav gotovo lahko dajo tisto, kar je interes družbe — boljše vzdrževane ceste.

IGOR PRESERN

„Dogovori“ o cenah

Presneto »dobro« način so iznajeli proizvajalci surovin, reprodukcijskega materiala in končnih izdelkov: pravzaprav so strokovnjaki v prvi podjetji tislili več »dobrih« načinov kako izprati zakon o družbenem nadzoru cen blaga in storitev. Čedalje več je primerov vezane prodaje reprezentativna, iztislenih »družbenih« dogovorov o cenah, sporocil, ki napovedujejo »nove« cene. Ponekod so izjavili namen, da bodo bolj prikriti in začeli proizvajalci »vnete« izdelke, z novim imenom — seveda tudi z novo, svezno ceno.

Direktor ljubljanskega podjetja je direktorja mariborskega podjetja potegnil s seje upravnega odbora in mu pomolil v podpis družbeni dogovor o ceni surovine, brez katere Mariborčan živi in ne more. Ko je novinar direktorja vprašal, ali je »dogovor« podpisal, je odgovoril: »Seveda. Prisilimo v nove cene in privolijo bomo. Samo da dobi malo surovine.« Drugod so ponudili, da bodo še naročili reprezentativni poslali, če kupce vame tudi drugo blago, ki ga je sicer na trgu dovolj, in sicer po nižji ceni. Proizvajalec kokska koks prodaja pod pogojem, da kupci za osem let vračajo visoke dinarske zneske. Če ne, koks ne dobijo.

Ce je v tem, kar govorijo v poslovnih krogih, vsaj pol resnice, potem je zakon o družbenem nadzoru cen in storitev naseljen na pravih lokih. Tržni inšpektorji, zvezni in republiški, vedo za vse te primer, vendar so se omejili na »razmislijanje«, kaj storiti.

Kaj je torej družbeni dogovor? Zdi se, da je to za nekatera še vsak sporazum med nekaj direktorji ali podjetji, ni pa družbeni dogovor sporazum, sklenjen med voljenimi poslanci v skupščini? IVAN VIDIC

DELO

Mitja Gorjup (glavni urednik), Jak Koprivc (odgovorni urednik), Ante Mahkota (pomočnik glavnega urednika), Vlado Jarc (notranja politika in gospodarstvo), Miran Suštar (zunanja politika), Sergej Vošnjak (kultura), Miro Zakrajšek, Anton Rupnik (dopisništvo, lokalna kronika), Evgen Bergant (šport), Dušan Trebše (centralna redakcija), Jaka Stular (medeljska izdaja »De-la-«), France Vrečar (sobotna priloga), Bogo Sajovic (Pisani petek).

„Okrepiti boj proti Prvi podatki popisa sovražni dejavnosti“

Izjava predsednika ZIS Mitje Ribičiča o seji ZIS 23. in 24. aprila, na kateri so razpravljali o nekaterih vprašanih sovražne dejavnosti proti Jugoslaviji

BRIONI, 28. aprila (Tanjug). Zvezni izvršni svet pod predsedstvom Mitja Ribičiča je imel 23. in 24. aprila 1971 sejo, na kateri je razpravljalo o nekaterih vprašanih sovražne dejavnosti proti SFRJ. V zvezi s tem je Mitja Ribičič dal za Tanjug tole izjavo:

»Na seji, ki je bila 23. in 24. aprila 1971, je zvezni izvršni svet sprejel poročilo svoje komisije, katere naloga je bila ugotoviti resnično stanje in predlagati ustrezne ukrepe v zvezi s sklepi 77. seje izvršnega biroja predsedstva ZKJ, na kateri so bila obdelana nekatera vprašanja sovražne dejavnosti proti SFRJ in dela pristojnih zveznih organov.

Naloga te komisije je bila, da v zvezi z zahtevno pred-

nika izvršnega sveta sabora Hrvatske in s sporocilom z 19. seje CK ZK Hrvatske podrobno in natančno ugotovi materialno resnico in odgovornost zveznih organov sprito trditve, da so se po njihovem posredovanju razširile neresnične izjave, katerih cilj je bil spraviti ob ugled politično vodstvo SR Hrvatske.

Komisija ZIS, ki je bila ustanovljena 9. aprila letos na temelju paritete, in v kateri so bili Marko Bulc, Trpe Jakovčević, Ljubisav Marković, Marko Orlandić, Nikola Pavetić in Rajko Gagović, je po preverjenju resničnega stanja predložila podrobno utemeljeno poročilo. ZIS je na podlagi tega poročila ugotovil, da se v zvezi z dejavnostjo vseh oblik sovražne dejavnosti in propagande, naperjene proti integriteti naše države, naše samoupravne socialistične družbe, bratstva in enotnosti naših narodov, ugleda ZKJ in političnega vodstva v federaciji in socialističnih republikah. Ta dejavnost zunanega in notranjega sovražnika je prežetana na okorščanje s trenutkom, v katerem narodi in narodnosti Jugoslavije spreminjajo svojo državno in politično zgradbo, uvažajo nove odnose na temelju enakopravnosti in medsebojnega sodelovanja in si z vsemi močmi prizadevajo stabilizirati svoje gospodarstvo. Po besedah tovariša Tita je na-

men takšne dejavnosti razvrednotiti velike gospodarske in družbene uspehe države ter omajati ugled in trdnjo položaj neodvisne in neuvrščene socialistične Jugoslavije v sodobnem svetu.

V sklopu te dejavnosti so vrazne emigracije in njenih gospodarjev je zadnji dve leti obstajala skrbno preučevana akcija, ki se je rodila v tujini z namenom, kakor je dognal tudi CK ZK Hrvatske, da bi diskvalificirala politično vodstvo SR Hrvatske; to naj bi dosegla z lažnim obrekovanjem o domnevnih povezavah vodstva SR Hrvatske z ustaško emigracijo. S tem je nameravala povzročiti politično nestabilnost, trenja med republikami in nezaujanje, o slabši politično enotnosti in otežiti nadaljnji samoupravni razvoj države.

Omenjena sovražna dejavnost pomeni po vseh sredstvih, od terorističnih atentatov v državi in na naša predstavnika v tujini, prek netenja sovražna med našo ekonomsko emigracijo, pa do zahrbitnih provokacij, ordikanj in lažnih informacij. Organi zvezne uprave, ki so predlagali in sprejemali ustrežne ukrepe proti tej dejavnosti, so o tem redno poročali zveznemu in republiškim izvršnim svetom.

Zvezni izvršni svet je na svoji seji sklenil, da mora naš boj proti vsem oblikam sovražne dejavnosti kar se da okrepiti, in je s tem namenom predlagal zveznim organom uprave in vsem izvršnim svetom, naj varnostne službe kadrovske okrepijo, zagotovijo ugodnejše materiale in moralne razmere za njeno učinkovitejšo delo in da naj tudi na tem področju sodelovanja in si z vsemi močmi prizadevajo stabilizirati svoje gospodarstvo. Po besedah tovariša Tita je na-

boja proti vsem oblikam sovražne dejavnosti.

Zvezni izvršni svet sodi, da bodo sprito tega vsi dejavniki v državi lahko posvetili svoje moči pripravljanju razmer za čim hitrejšo reševanje bistvenih problemov skupnosti, zlasti za izvajanje ustavne reforme in gospodarske stabilizacije. ZIS pričakuje, da bo predsedstvo ZKJ s svojo razpravo in sklepi o političnem in gospodarskem položaju države ustvarilo ugodno ozračje in zahtevalo, da mi in drugi faktorji prevzamemo vsi politični odgovornosti za učinkovito izpolnjevanje prednostnih nalog naše družbe.

Načrtujemo potrebe, ne energetskih objektov

Posvet o razvojnih problemih energetike v naši republiki opozoril na nujnost skupnega načrtovanja objektov

LJUBLJANA, 28. aprila. Naše energetske perspektive niso nič kaj rožnate, so ugotavljali danes na posvetu o razvojnih problemih energetike v naši republiki. Ze zdaj je mogoče napovedati, da bomo čez nekaj let še večkrat v temi kot doslej. Glede slovenskega planskega gospodarstva pa velja, da smo vsaj 15 let za evropskim razvojem.

Ze na začetku dvodnevne posvetovalne, ki ga je pripravil svet za energetiko slovenske gospodarske zbornice, so opozorili na veliko hibo. Dejali so, da imamo v resnici prevelik optimizem, kar v prihodnjih letih, nimamo pa programa gradnje energetskih objektov. Mogoče je napovedati, da nam bo v Sloveniji že 1974. leta primanjlovala okoli pol milijarde kilovatnih ur električne energije. Predlog: od sredstev, ki jih v Sloveniji zbiramo za energetske potrebe, naj bi vsakekar dajali tudi nekaj denarja za študije in raziskave. Od takrat naprej, odkar nimamo več enotnega elektroenergetičnega podjetja v Sloveniji, je močno zanemarjena skrb za skupno načrtovanje bodočih energetskih objektov. Takšno — fragmentarno načrtovanje, kot ga imajo zdaj posamezna podjetja vsako zase, nam seveda ne zadošča.

Kdaj plin iz plinovodnega omrežja?

Ze prvi dan je bilo sicer skrbno pripravljeno posvetovanje deležno kritične pripombe, da gradivo s primerom pozornostjo obravnava električno energijo in premog, medtem ko tekoča in plinasta goriva po stari praksi močno zanemarja. Ni čudno, da so zato kar težje razpravljali o delih odgovorov na vprašanja, kako je v preskrbi Slovenije z zemeljskim plinom, kakšne so naše možnosti, da dobimo plin iz katerega izmed evropskih plinovodov in kdaj bi naposled vendarle lahko odprli ventile na slovenskem plinovodnem omrežju.

Zanimiv je program, da bi moč sedanje soštanjske termoelektrarne do leta 1975 ali najkasneje do 1976, leta povečali še za 320 megavtov, oziroma na skupno 720 megavtov.

Carinski sporazum s Francijo

BEograd, 28. aprila (Tanjug). Danes je bil v Beogradu podpisan sporazum o medsebojni administrativni pomoči pri odkrivanju in preprečevanju carinskih prekrškov med SFRJ Jugoslavijo in republiko Francijo. V imenu vlade SFRJ Jugoslavije je sporazum podpisal direktor zvezne uprave carin Milovan Djokanović, v imenu vlade republike Francije pa izredni in pooblaščen v veleposlanik Francije v Beogradu Pierre Sebilliau.

Popravek

V večeršnjem komentarju na drugi strani »Sporočila« napake, ki je deloma spremenila smisel prispevka. Zadnji stavek prvega odstavka se pravilno glasi: »Njeno temeljno vodilo je, da ne obstajajo niti končne oblike sistema niti prehodna obdobja, temveč obstaja le proces, v katerem nove kvalitete pridobivajo na pomeni in tako vodijo do razvitejšega sistema.« Drugi stavek zadnjega odstavka pa se pravilno glasi: »Razumljivo je, da v tem trenutku sam nevdarjen položaj v zunanjetrgovinski bilanci narekuje na eni strani pogoje ukrepe za večjo stimulacijo izvoza, na drugi strani pa tudi nekatere ukrepe za omejevanje uvoza.«

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko nas je v Jugoslaviji 20,5 milijona - V tujini je začasno zapisanih 682 tisoč naših, iz Slovenije 50 tisoč

OD NASE BEOGRADSKA ZAPISNICE

BEograd, 28. aprila. Danes, samo dvanajst dni po končanem popisu, je zvezni statistični zavod že objavil prve podatke popisa jugoslovanskega prebivalstva v letu 1971. Rezultati kažejo, da je bil popis prav gotovo najbolj natančen od vseh dosedanjih. Tudi v najbolj oddaljenih krajih so bili občani dobro obveščeni o popisu in so pripravljeni pričakali popisovalce.

Po prvih podatkih je popisanih 20.504.516 Jugoslovancev. V zadnjih desetih letih se je prebivalstvo povečalo za milijon 955.215 ljudi, kar pomeni vsakoletni prirastek 195 tisoč oseb. Za posamezne republike in pokrajine so podatki naslednji: BiH 3.742.852, Crna gora 530.360, Hrvatska 4 milijona 422.664, Makedonija milijon 647.104, Slovenija milijon 725.088, Srbija 8.436.547, ožje področje 6.241.524, Vojvodina 1.950.266, Kosovo 1.244.755 prebivalcev.

Začasno zapisanih v tujini je bilo ob koncu letošnjega

marca 682.262 Jugoslovancev: iz BiH 138.274, Crne gore 8.030, Hrvatske 227.841, Makedonije 56.449, Slovenije 49.563, Srbije 202.105 in ožjega področja 116.575, Vojvodine 61 tisoč 518, in Kosova 24.012. Največ ljudi je odšlo v inozemstvo iz gospodarsko najbolj razvitih področij (Zagreb, Zadar, Cakovce na Hrvaški, Maribor in Slovenji, Novi Sad 725.088, Srbija 8.436.547, ožje področje 6.241.524, Vojvodina 1.950.266, Kosovo 1.244.755 prebivalcev.

Začasno zapisanih v tujini je bilo ob koncu letošnjega

podatki precej natančni, seveda pa še daleč ne popolni. Nataliteta od leta 1956 na prejšnjem popisu. Najnižja je v Sloveniji, kjer pride na družino samo 3,3 družinskega člana, najvišja pa na Kosovu (6,6 družinskega člana).

Podatki kažejo, da je vse večja migracija prebivalstva v mesta, zlasti v velika industrijska središča. Prebivalci zapuščajo tudi bogate vasi in se selijo v mesta. Prvi rezultati o številu prebivalcev po občinah prav tako kažejo premik v močnejša središča. Skoraj 40 odst. od 500 občin v Jugoslaviji ima manj prebivalcev kot leta 1961. Takih občin je največ v Hrvaški in Vojvodini (57 odst.), sledijo ožja Srbija, Makedonija in Slovenija. Na Kosovu pa je samo v eni občini manj stanovancev kot leta 1961, v 37 odstotkih kosovskih občin pa je kar 30 odst. več prebivalstva kot ob zadnjem popisu, kar je predvsem posledica visoke natalitete in zmanjšane umrljivosti.

V občinah glavnih republik mest je število prebivalstva naslednje: Beograd — 1.204.000, Sarajevo 292.000, Ljubljana 258.000, Zagreb 602.000, Skopje 388.000, Novi Sad 214.000, Priština 153.000 in Titograd 99.000 prebivalcev.

Zapisega sodnikov

LJUBLJANA, 28. aprila — Pred predsednikom Skupščine SR Slovenije dr. Jožetom Brilejem so danes v prostorih Republiške skupščine podpisali slovenske izjave novoozvoljeni sodniki okrožnih sodišč in okrožnih gospodarskih sodišč in sicer Franc Skodnar, sodnik okrožnega sodišča v Kranju, Fedor Kosem in Franc Mastnak, sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani, Janez Kramarič, sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu, Metod Marincek in Vladimir Rljavec, sodnika okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani, Sonja Moškon, sodnica okrožnega gospodarskega sodišča v Celju in Anica Popović, sodnica okrožnega gospodarskega sodišča v Kopru.

Slovensko izjavo je podpisal tudi Jurij Čerček, sodnik republiškega senata za prekrške.

Popisanih je 5.391 tisoč go-spodinjstev. Stanovanj je v Jugoslaviji 5.220 tisoč, 102 tisoč pa je stanovanj, ki jih uporabljajo občasno za dopust, rekreacijo, za sezonsko delo v kmetijstvu. Tu so všteti tudi poslovni prostori, kolektivna stanovanja in delavske barake.

Prvi rezultati zveznega statističnega zavoda bodo predvsem koristili za prve analize porasta prebivalstva in demografskih gibov. Končne rezultate bo zavod pripravil do konca leta 1973. Ne bo imel lahkega dela. Pregledati in urediti je treba 32 milijonov vprašalnikov.

MARINA DRASČIO

Slovesen podpis pogodbe

Z njo so določili podrobnosti o graditvi prve jedrske elektrarne

KRSKO, 28. aprila — V poslopiju obrata Elektro Krško so popoldne podpisali pogodbo o pripravi za graditve jedrske elektrarne na Krškem polju direktorji Elektroprivrede Zagreb, Savskih elektrarn Ljubljana in TE Soštanj. Slovenski podpisni so pristojni podpredsednik republiške kupščine dr. Jože obuh republik, poslovnih združenj za energetiko iz Hrvaške in Slovenije in družbenopolitičnega življenja krške občine.

Začetek gradnje jedrske centralne v Krškem je napovedan za prihodnje leto. Celotno investicijsko cenijo na 2 milijardi dinarjev. Računajo, da bo slovenski prispevek milijardo dinarjev.

JOZICA TEPPEY

Delegacija iz Kraljeva

MARIBOR, 28. aprila — Danes je obiskala Maribor petčlanska delegacija iz Kraljeva, s katerim ima Maribor prijateljske stike.

Dogovor podpisan

Z večeršnjim podpisom družbenega dogovora končano triletno obdobje urejanja odnosov v elektro gospodarstvu

LJUBLJANA, 28. aprila. V republiški skupščini so predstavniki republiškega IS, gospodarske zbornice, republiškega sveta sindikatov in TE Soštanj, TE Trbovlje in Savskih elektrarn podpisali družbeni dogovor o ureditvi vprašanih posebnega družbenega pomena na področju elektro gospodarstva.

Svečano sejo prisotnih udeležencev družbenega dogovora je vodil predsednik gospodarskega zbora Tone Bole. Po podpisu so spregovorili predstavniki posameznih udeležencev o pomenu tega dogovora za slovensko gospodarstvo in sicer inž. Ivan Zupan v imenu republiškega IS, Tone Bole v imenu gospodarskega zbora skupščine, inž. Jože Valentinčič v imenu gospodarske zbornice, Stefan Šaubert v imenu sindikatov in inž. Ciril Mislav v imenu udeležencev iz elektro gospodarstva.

Vsi govorniki so v bistvu

poudarili, da je s tem podpisano končano razmeroma dolgotrajno triletno obdobje urejanja odnosov v elektro gospodarstvu. V tem času so dozorela mnoga spoznanja o družbenem pomenu in vlogi elektro gospodarstva. Skladno s tem vsebuje družbeni dogovor načela o ravnanju elektro gospodarstva glede na širše družbene interese, elektro gospodarstvenih organizacijam daje možnost širše uveljavljanja pobude in uveljavljanja njihovih samoupravnih pravic.

Prva naloga, ki jo narekuje podpisani družbeni dogovor,

je sklenitev samoupravnih sporazumov, s katerimi naj bi urušili načela družbenega dogovora med elektro gospodarstvenimi organizacijami. Nadalje se bo takoj treba dogovoriti o sestavi poslovnega odbora, pri čemer naj bi prišli zlasti do izraza interesi porabnikov električne energije in v gospodarstvu. Tretja naloga pa bo pripraviti republiški zakon o elektro gospodarstvu, s katerim naj bi zagotovili tisto minimalno družbeno regulativno na tem področju, ki je glede na današnje potrebe in načrtan razvoj nujen. Vsi govorniki so tudi obžalovali, ker družbenega dogovora nista še podpisala tudi preostala dva udeležena iz elektro gospodarstva (Elektro gospodarstvo Maribor in Slovenske elektrarne) in so hkrati poudarili željo, da bi to čimprej storila.

A. J.

Sezona pred vrati

Tiskovna konferenca o ukrepih negospodarskih ustanov pred letošnjo turistično sezono - Ponoven sestanek jeseni

LJUBLJANA, 28. aprila. Predstavniki negospodarskih institucij so na današnjem sestanku z novinarji — skiciral ga je republiški sekretariat za gospodarstvo — poročali o pripravah na turistično sezono. Ob tej priložnosti je pomočnik republiškega sekretarja za gospodarstvo Rado Lipičar opisal napore sekretariata za izboljšanje turističnega prometa.

Republiški sekretariat je med drugim predlagal nadaljnjo sproščanje prehodov čez državno mejo; s posameznimi državami bi sklenili sporazum, naj namesto potnega lista velja osebna izkaznica. Poleg tega je predlagal drugo načelo podlaga za izračunavanje deviznega dotoka, ki je temelj za pridobivanje tako imenovane retenzijske kvote. Po tem predlogu bi za obračunavanje retenzijske kvote priznavali tudi prenočevanje tujcev v zasebnih turističnih sobah.

Predstavniki republiškega sekretariata za notranje zadeve je med drugim poudarili, da organi milice pri lažjih prekrških obravnavajo tujce nekoliko mileje, kar pa ni nikakršna naša posebnost,

ampak splošna praksa tudi po drugih državah. Sicer pa je prometnih prekrškov, ki jih zagrešijo tujci, razmeroma malo in prav tako je med tujci tudi zelo malo povzročiteljev prometnih nesreč.

Predstavniki republiškega cestnega sklada je dejal, da so zdaj večinoma zakrpli poskodbe, ki jih je na cestah povzročila zima. V maju bo začel postavljati tudi novo cestno signalizacijo, ki bo boljše od sedanje.

Republiški tržni inšpektorat je pregledal večino hotelov in povsod, kjer je našel kakšne pomanjkljivosti, so izdali tudi ustrezne odloke. Nekaj gostinskih objektov so morali zapreti. Ugotovili pa so, da veliko hotelov še ni kategoriziral svojih hiš na

podlagi novega zakona in da bodo »morali« proti takim strogo ukrepati. Turistična zveza Slovenije je že lani poslala v tujino približno 4 milijone izvodov propagandnih edicij in več turističnih filmov. Nastopila je tudi na več sejnih doma in v tujini; zdaj pa poteka velika akcija oglaševanja v tujih časopisih, organizira jo turistična zveza Jugoslavije. Za to akcijo je Slovenija prispevala dvesto tisoč dinarjev.

Ob koncu današnjega sestanka — udeleželi so se ga tudi predstavniki PTT, sekretariata za pravosodje in občo upravo, sekretariata za zdravstvo in drugi, je Rado Lipičar ugotovil, da so priprave negospodarskih ustanov na letošnjo turistično sezono razmeroma dobre. Sklenili so, da se bodo povsem sešli jeseni in proučili, kaj jim je uspelo uresničiti; od vsega tistega, kar so obljubili pred sezono.

NIKO ISAJEVIC

V Sloveniji so nas našteji 1,7 milijona

Zavod za statistiko sporočil prve začasne podatke popisa — Od 1.725.088 prebivalcev SR Slovenije jih je 49.563 začasno na delu v tujini — V petih ljubljanskih občinah 257.640 prebivalcev, v Mariboru pa jih je že 172.200

LJUBLJANA, 28. aprila — Na tiskovni konferenci v zavodu SRS za statistiko so danes sporočili prve uradne podatke o popisu prebivalstva. Ti podatki sestavljeni seveda še začasno, so izključno po kontrolnih in zbirnih obrazcih, ki so jih sestavili popisovalci, medtem ko temeljno gradivo še ni pregledano. Popolnejši podatki bodo objavljeni pozneje, dokončni pa šele prihodnje leto. Pri popisu je v Sloveniji sodelovalo 8537 popisovalcev, 983 občinskih inštruktorjev in 389 članov občinskih popisnih komisij. Popis je obsegal tudi stanovanja in pa živino.

Da šteje SR Slovenija 1.725.088 prebivalcev, je bilo že pričakovano. To je za 8,4 odst. več kakor pri popisu leta 1961 in za 14,7 odst. več kakor pri popisu leta 1953. V času popisa je bilo iz Slovenije za časnim delu v tujini 49.563 oseb.

Zavod za statistiko zdaj objavlja tudi ustrezne podatke za posamezne občine. V petih ljubljanskih občinah so našteji 257.640 prebivalcev. O leto 1961 se je prebivalstvo Ljubljane povečalo za 24,8 odst. po volni od leta 1953 pa za 46,3 odst. Najbolj je v zadnjih desetih letih naraslo prebivalstvo občine Ljubljana Siska, namreč za 45 odst. na 66.000. V občini Ljubljana Moste-Polje se je povečalo za 37 odst. na 45.000, v občini Ljubljana Bežigrad za 33 odst. na 42.000 in v občini Ljubljana Vič-Rudnik za 23 odst. na 65.000, v občini Ljubljana Center, ki se razvija bolj kot poslovanje in manj kot stanovanjsko območje pa se je število prebivalcev zmanjšalo za 8 odst. na 40.000.

Občina Maribor zdaj šteje 172.200 prebivalcev, za 13 odst. več kakor pri zadnjem štejeju in za 37 odst. več kakor leta 1961. Občina Celje pa ima zdaj 58.000 prebivalcev, za 15 odst. več kakor pred desetimi leti in za 30 odst. več kakor leta 1953. Od vseh ostalih občin kaže največji vzpon od leta 1961 občina Velenje, namreč za 30 odst. na 29.000 (od leta 1953 celo za 64 odst.). Naraslo je tudi prebivalstvo občine Koper (za 21 odst. na 35.400), občine Kranj (za 18 odst. na 56.300), občine Domžale za 17 odst. na 32.000, občine Kamnik za 13 odst. na 22.400, občine Škofja Loka za 11 odst. na 30.700, občine Novo mesto za 10 odst. na 50.000 in

občine Nova Gorica prav tako za 10 odst. na 51.400. V 15 občinah je od leta 1961 število prebivalcev nazadnje, in sicer poleg občine Ljubljana Center (za 8 odst.) najbolj še v občini Tolmin za 6,7 odst. in občini Sežana za 4,6 odst.

Zanimivi so podatki o številu oseb v občini Ilirska Bistrica za 3,9 odstotka in v občini Radlje ob Dravi za 3,6 odst. O leto 1953 je najbolj nazadnje občina Ilirska Bistrica, namreč za 12,6 odst. točka, tako da zdaj šteje 15.150 prebivalcev.

Zanimivi so podatki o številu oseb v občini Ilirska Bistrica za 3,9 odstotka in v občini Radlje ob Dravi za 3,6 odst. O leto 1953 je najbolj nazadnje občina Ilirska Bistrica, namreč za 12,6 odst. točka, tako da zdaj šteje 15.150 prebivalcev.

Zanimivi so podatki o številu oseb v občini Ilirska Bistrica za 3,9 odstotka in v občini Radlje ob Dravi za 3,6 odst. O leto 1953 je najbolj nazadnje občina Ilirska Bistrica, namreč za 12,6 odst. točka, tako da zdaj šteje 15.150 prebivalcev.

Zanimivi so podatki o številu oseb v občini Ilirska Bistrica za 3,9 odstotka in v občini Radlje ob Dravi za 3,6 odst. O leto 1953 je najbolj nazadnje občina Ilirska Bistrica, namreč za 12,6 odst. točka, tako da zdaj šteje 15.150 prebivalcev.

Občina Maribor zdaj šteje 172.200 prebivalcev, za 13 odst. več kakor pri zadnjem štejeju in za 37 odst. več kakor leta 1961. Občina Celje pa ima zdaj 58.000 prebivalcev, za 15 odst. več kakor pred desetimi leti in za 30 odst. več kakor leta 1953. Od vseh ostalih občin kaže največji vzpon od leta 1961 občina Velenje, namreč za 30 odst. na 29.000 (od leta 1953 celo za 64 odst.). Naraslo je tudi prebivalstvo občine Koper (za 21 odst. na 35.400), občine Kranj (za 18 odst. na 56.300), občine Domžale za 17 odst. na 32.000, občine Kamnik za 13 odst. na 22.400, občine Škofja Loka za 11 odst. na 30.700, občine Novo mesto za 10 odst. na 50.000 in

občine Nova Gorica prav tako za 10 odst. na 51.400. V 15 občinah je od leta 1961 število prebivalcev nazadnje, in sicer poleg občine Ljubljana Center (za 8 odst.) najbolj še v občini Tolmin za 6,7 odst. in občini Sežana za 4,6 odst.

Zanimivi so podatki o številu oseb v občini Ilirska Bistrica za 3,9 odstotka in v občini Radlje ob Dravi za 3,6 odst. O

Samoupravna oblika socialističnih odnosov je dobila materialni izraz v kategoriji dohodka

Povzetek referata o ekonomskih in političnih odnosih v samoupravni socialistični družbi, ki ga je Edvard Kardelj pripravil za II. kongres samoupravljalcev – Kongres se bo začel 5. maja v Sarajevu – V več poglavjih referata sta podana analiza in smer samoupravnega razvoja

BEOGRAD, 28. aprila (Tanjug) — »Samoupravna oblika socialističnih proizvodnih in družbenogospodarskih odnosov je v naši družbi dobila svoj materialni izraz v kategoriji dohodka in dohodkovnih razmerij v vseh sferah proizvodnje in družbenega dela,« poudarja Edvard Kardelj v referatu »Ekonomske in politični odnosi v samoupravni socialistični družbi«, pripravljenem za II. kongres samoupravljalcev, ki se bo začel 5. maja v Sarajevu.

»Pri nas so v raznih oblikah navzoči elementi odvajanja dohodka od delavca,« je nadaljeval Kardelj. »Vzrok za to so takšne oblike centralizacije, ki onemogočajo delavcu nadzorovati razpolaganje z dohodkom, elasti pa mu preprečujejo, da bi bil pri dohodku gospodarsko soudeležen. Poleg tega pri nas tudi tržisce — ne ravno redko v povezavi z raznimi oblikami državne intervencije — deluje diskriminacijsko pri delitvi dohodka. Zaradi tega nastajajo pri delovanju sistema dohodka resni problemi, ki povzročajo tudi nekatera navzkrižja v pojmovanju in tolmčenju sistema dohodka; nekateri celo zahtevajo, da bi ta sistem opustili in ga zamenjali s kakšno drugo obliko ekonomskih odnosov.«

Problemi dohodkovnega sistema

»Mislim,« je poudaril Kardelj, »da naša družba v vsakodnevni praksi ne bi smela dopustiti nikakršnih omahovanj glede te meje smeri in oblike za razvoj sistema dohodka. Kategorija dohodka v naši družbi ni nikakršna subjektivistična izmišljotina. Nastala je kot logična posledica združevanja dela in kapitala, v čemer je tudi bistvo socialistične revolucije. Naši pravi problemi in naloge zadevajo vprašanje, kje so vzroki sedanjih slabosti in funkcioniranja sistema dohodka, v kateri smeri in kakšnih oblikah je treba ta sistem razvijati naprej, ga dograjevati, izboljševati in bogati z novimi oblikami in sredstvi — skratka, poskrbeti, da bo učinkovitejši ne samo za stališča gospodarskega napredka družbe, s stališča uspešnejšega preseganja nasprotij našega družbenega življenja.«

Kardelj je opozoril, da v nobenem primeru ne smemo omejevati posameznim delovnim organizacijam, da si pridobijo dohodek v okviru danih tržnih pogojev. S takšnim ravnanjem bi zavrnili razvoj najbolj naprednih delovnih organizacij, s tem pa bi zavrnili tudi naraščanje produktivnosti družbenega dela. Zato je tudi rešitve na tem področju treba iskati predvsem v radikalnem izpolnjevanju sistema delitve osebnih dohodkov na podlagi delitve po delu in v razvijanju in utrjevanju enotnega sistema ekonomskih odnosov na področju integracije oziroma združevanja dela, razširjene reprodukcije in kroženja družbene ga kapitala sploh.

Blagovna proizvodnja ni vprašanje

V poglavju »Naši problemi in naše naloge« Kardelj obširneje govori o tržnici in dohodkovnih odnosih ter poudarja, da za nas sploh ni vprašanja, ali smo za blagovno proizvodnjo ali ne. Edina druga pot ob tržnem sistemu gospodarjenja v sedanjih razmerah bi namreč bila vrnitev k državnolastniškemu monopolu in birokratsko-tehnokratskemu centralizmu, in to z vsemi političnimi posledicami, ki bi jih to imelo za razvoj naše družbe. Danes lahko probleme našega sistema blagovne proizvodnje postavimo samo kot vprašanje uspešnejšega usklajevanja zakonitosti trga s socialističnimi in samoupravnimi odnosi v proizvodnji in delitvi dohodka ter z družbenim načrtovanjem materialnih odnosov razvoja proizvodnih sil in družbene potrošnje.

Kardelj je dejal, da prvo globalno delitev dohodka skupnega družbenega dela opravi že trg, vendar ne v skladu z načelom delitve po delu, ker na tržno delitve deluje vrsta drugih faktorjev. To pomeni, da se dohodek posameznih delovnih kolektivov ne oblikuje v skladu z njihovim tekočim in minulim delom. Tako na primer neki kolektiv neodvisno od svojega dela dobi večji delež skupnega dohodka družbenega dela, kak drug kolektiv pa manjšega. Včasih pa se celo dogaja — kadar gre za zaostala podjetja ali za takšna, ki nimajo trdnega položaja na trgu — da je njihov dohodek od dela manjši kot stroški vloženega dela.

Medsebojna odvisnost kolektivov

Družbena skupnost pa razvoja dohodkovnih odnosov ne more prepustiti slepemu naključju in rešitvam, ki jih v vsakdanjem življenju prinaša slučajni odnos sil v tej ali oni delovni organizaciji. Niti za trenutek ne smemo pozabiti, da dohodek vsake delovne organizacije v pogojih tržne menjave predstavlja del skupnega družbenega proizvoda, ki se v njej realizira, ni pa v celoti proizvod dela te delovne organizacije same. V skladu s takšnim družbenim značajem dohodka se morajo torej med delavci in delovnimi kolektivi ustvarjati razmerja medsebojne odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti, to pa je potem tudi temelj in hkrati meja za družbeno dogovarjanje oziroma za samoupravno sporazumevanje ka-

nem in političnem interesu vseh narodov in narodnostnih skupin ter bistven pogoj njihove dejanske enakopravnosti. Drugič je ta sklad hkrati tudi ena temeljnih oblik medsebojne solidarnosti in pomoči narodov in narodnostnih skupin Jugoslavije v gospodarstvenem in političnem pomenu ter element krepitve njihovega bratstva in enotnosti, s tem pa tudi podlaga nemotnega razvoja socialističnih samoupravnih odnosov v naši družbi.

Zaradi tega je ena trajnih in bistvenih nalog naše družbe, da pospešimo gospodarski razvoj nezadostno razvitih republik in pokrajin, z namenom, da postopoma zmanjšamo razlike v delovnih in življenjskih pogojih delovnih ljudi in dosežemo tesnejšo gospodarsko povezavo znotraj enotnega jugoslovanskega trga.

V nadaljevanju referata je Kardelj poudaril, da sta integracija družbenega dela in koncentracija družbenih sredstev postala zahteva današnjega časa, da pa bo delavec koncentracijo dohodka in integracijo podpiral samo, če bo v njej videl sredstvo za afirmacijo svojih delovnih in ustvarjalnih prizadevanj obliki boja za višjo produktivnost in ekonomičnost svojega dela in za krepitev samoupravljanja, to pa je tudi edina možna pot za zboljševanje materialnih in drugih razmer, v katerih delajo in živijo.

Nekateri integracijski sistemi nezadovoljivi

V naši praksi integracije je zdaj veliko takih oblik centralizacije dohodka in skladov zunaj delovnih organizacij ter ekonomskih enot in prelivanih med njimi, ki jih delavci čutijo kot omejevanje svojih samoupravnih pravic in celo kot ekspropriacijo dohodka, s katerim niti bi gospodarili. To nemože povzročiti nezadovoljstvo delovnih ljudi in zelo pogosto pripelje tudi do razpadanja že integriranih podjetij in integracijskih sistemov. Analize primerov, ko so se lotili integracij delovnih organizacij, pa niso uspele, kažejo, da ravno neutrujena ekonomska razmerja navsezadnje pripeljejo do tega, da se odčitajo dohodke v integracijskih celotah, ter so glavni vzroki dezintegracij. Pri nas zdaj ni malo takih integracijskih sistemov — ne bom rekel, da prevladujejo — kjer njihovih notranjih razmerij ne bi mogli imeti niti za približno zadovoljivo. So primeri, da posamezna podjetja v sklopu takih integracijskih sistemov obvezno in brez vrčila odvajajo največji del dohodka v korist večerzadrženega podjetja, s tem pa potlej razpolaga razmeroma ožek krog ljudi, celo brez prave politične, kaj šele ekonomske odgovornosti do združenih kolektivov.

Delovnim ljudem delež od minulega dela

Ce tega vprašanja ne bomo reševali uspešneje, se bo dogajalo, da bodo vsako veliko koncentracijo »kapitala« v okviru velikih in kompleksnih organizacij združene ga dela razglajali kot instrument za črpanje dohodka iz katerega drugega republiškega gospodarstva, in politični faktorji v drugi republiki bodo zmeraj postavljali tako vprašanje, celo tedaj, ko ga delavci ne bodo postavljali.

Kardelj je ugotovil, da je glavni vir teh problemov v tem, da smo revni v sistemu lativnih ekonomskih oblikah pri združevanju dohodka, in v nadaljevanju poudaril, da je za razvoj integracije bistveno predvsem urediti in ustaliti gospodarska razmerja v enotnem samoupravnem vodenju s tekočim oziroma živim kakor tudi minulim delom; to se pravi, priznati delovnim kolektivom, pa tudi delovnim ljudem kot posameznikom, pravico, da so po družbeno določenih merilih udeleženi pri tistem delu dohodka, ki se ustvarja s povečanjem proizvodnosti dela na podlagi vlaganih področij minulega dela.

Združevanje dela ni prilaščanje »tujega« dohodka

Svobodno združevanje dela in sredstev ter soudeležba pri dohodku na tej podlagi nikakor nima lastniške narave niti ne more predstavljati nekakšnega lastniškega prilaščanja »tujega« dohodka. Je samo oblika integracije družbenega dohodka in samoupravnega koncentracije družbenih sredstev. Zelo pomembno vlogo, ki preprečuje možnost vsakršnega lastniškega prilaščanja, ima mehanizem obvezne amortizacije skupno vloženih sredstev. Nihč namreč ne more imeti lastniške pravice do trdnega državnega dohodka, ampak samo pravico do vrnitve vloženih sredstev in njihove cene oziroma do deleža v povečani proizvodnosti dela, doseženi z njihovo uporabo.

Pri konkretizaciji tega — po osnutku

ustavnih dopolnil in ustavnega načela — si moramo prizadevati, da se tudi posameznemu delavcu določi ena in v samem družbenem sistemu priznajo določene materialne pravice glede na njegovo minulo delo. To pa tako da je na njegov minulo delo določen merilni udeležec pri rezultatih povečane proizvodnosti dela, dosežene z vlaganjem njegovega preteklega dela. Pri nas je namreč položaj tak, da se zelo pogosto trga vsaka ekonomska vez med delavcem, ki je veliko let delal v kakšni tovarni, pri tem živel od nekakega osebnega dohodka in vlagal v njen razvoj, ter med rezultatom povečane proizvodnosti dela, h kateremu je prispeval s svojim preteklim delom.

Kardelj je pripomnil, da bližnja ustavnopolitična določitev družbeno-ekonomskega položaja delovnega človeka v družbeni reprodukciji daje izhodišče za praktično urejanje problema te vrste. Pri tem je ugotovil, da je to velika in v tem trenutku osrednja naloga v razvoju družbenih razmerij, ker gre pravzaprav za vključevanje celotnega procesa družbene reprodukcije v samoupravno odločanje delovnih ljudi.

Z uresničitvijo tega načela, poudarja Kardelj, samoupravljanje odločne stopa iz prvega obdobja svojega razvoja, v katerem je bilo v glavnem omejeno na funkcije enostavne reprodukcije in delitve osebnega dohodka po delu.

Položaj delavcev v razširjeni reprodukciji

Kardelj se je podrobneje zadržal pri položaju delavcev v razširjeni reprodukciji. Po njegovih besedah sedanje odnose v kroženju sredstev družbene reprodukcije določa dejstvo, da po letu 1965, ko smo se odpovedali monopolističnim kompetencam državnega aparata na tem področju, samoupravne delovne organizacije teh funkcij niso v celoti prevzele. Zato so se te funkcije v veliki meri koncentrirale v bankah in podobnih organizacijah v finančnem in prometnem območju.

Podatki kažejo, da so kreditni mehanizem in tokovi kroženja sredstev družbene reprodukcije sploh usmerjeni tako, da presegajo dela, ki ga ustvarjajo delovni ljudje, preostalo v osamosvojenega finančnega središča oziroma da delovni ljudje nad temi tokovi nimajo dovolj nadzora. Kreditni sistem se v bistvu začel razvijati kot samostojen dejavnik centralizacije družbenega kapitala, namesto da bi se razvijal kot instrument samoupravnega združenega dela.

Isti problemi se načeloma pojavljajo tudi v delovnih organizacijah, ki se ukvarjajo z zavarovanjem in pozavarovanjem. Sredstva, s katerimi te organizacije obratujejo, niso njihova osnovna sredstva, temveč skupna sredstva zavarovalcev, in zato so dolžne z njimi gospodariti v skupnem interesu.

Problemi na področju zunanje trgovine

Lahko bi rekli, da so se na področju zunanje trgovine in njenih odnosov s proizvodnimi organizacijami pojavili problemi, zelo podobni tistim, ki so nastali ob deatizaciji bančnega sistema.

Edvard Kardelj je nato opozoril, da se v prihodnosti ti odnosi zaradi neustreznih sistemskih rešitev lahko še bolj deformirajo. Kolikor bi namreč naraščala finančna sredstva teh organizacij, bi se krepile tudi težnje, da bi se na tem področju družbenega dela utrjeval tehnokratsko-upravljalški monopol in finančnem poslovanju, tako pa bi se poglobljali tudi gospodarski in politični spopadi med takšnimi osamosvojenimi središči finančne in gospodarske moči in samoupravnim delom.

Pri nas načeloma vsi soglašamo, da zares grozi takšna nevarnost. Toda konkretno je ta vprašanje zdaj težko reševati, ker je še sporno, kakšna bo usoda deleža starega državnega kapitala v teh organizacijah. Toda naj bo to vprašanje še tako pomembno, ga je treba — kot ostanek starih odnosov — posebej obravnavati in reševati z medrepubliškim dogovorom, ne pa ga povezovati z reševanjem dolgoročnih in načelnih problemov v ustvarjanju samoupravnega sistema socialistične družbene reprodukcije. Z drugimi besedami ne glede na reševanje problema državnega kapitala, je nujno treba čimprej najti poti za nove, ustrezneje družbenogospodarske odnose med zunanjetrgovinskimi organizacijami in tistimi delovnimi organizacijami, ki poslujejo prek njih in s katerih sredstvi poslujejo zunanjetrgovinske organizacije.

»Personaliziranje« problemov neupravičeno

Nato je omenil podobne probleme, ki so značilni za del velike notranje trgovine, kar se praviloma kaže tudi v ugodnejšem gospodarskem položaju teh panog in grupacij, in rekel: »Na koncu te teme bi želel opozoriti še na nekaj, to je na splošno in pavsalno kritiko na račun ljudi v bankah, zunanjetrgovinskih in drugih podobnih organizacijah — kakor da so oni sami odgovorni za sedanje stanje odnosov na tem področju. Takšne kritike pa nimajo nobenega smisla.«

Povsem neupravičeno je namreč »personaliziranje« problemov na tem področju, ki nastajajo na področju našega družbenega sistema in so »orej« tudi splošni problem družbe in sistema.

Za energične ukrepe na vseh ravneh

V nadaljevanju referata Kardelj omenja, da ne moremo trditi, da je pri nas v globalni delitvi stanje zadovoljivo. Gospodarsko je tako obremenjeno, da tega ne prenesemo. Z reformskimi ukrepi smo si prizadevali, da bi se temu uprli. Toda kakor je znano, se je pozitivna pot k izboljšanju položaja gospodarstva v globalni delitvi končala že po prvih letih reforme. Kardelj je to ponazoril z več podatki in zapisal, da se iz takšnega stanja porajajo velika družbena

nasprotja. Ti nagibi, ki so neugodni tako s stališča ekonomskega razvoja kakor glede razvoja samoupravnih odnosov, nas obvezujejo, da sprejemamo bolj odločne ukrepe na vseh ravneh — ne pa samo v federaciji, ki je v preteklosti glede tega vsekakor bila najpomembnejši faktor.

Na koncu tega poglavja Kardelj govori o osebnih dohodkih in o problemih delitve po delu. Omenjeni problemi dohodkovnih razmerij se kažejo tudi pri delitvi osebnih dohodkov. Ti problemi so v bistvu glavni viri spodbujanja načela delitve po delu, s tem pa tudi vir raznih gospodarskih, družbenih in političnih nasprotij.

Največji problem niso razponi med osebnimi dohodki znotraj posameznih delovnih organizacij, čeprav so tudi tu ponekod razlike pretrpane, vendar gre pri tem bolj za eksces kot za pravilo.

Razlike med osebnimi dohodki majhne

Razlike med osebnimi dohodki za nekvalificirano, kvalificirano in visoko kvalificirano delo večina v povprečju niso prevelike, lahko bi celo rekli, da so za državo na toliko razvojni stopnji, kot je naša, sorazmerno majhne.

Resni pa so problemi v zvezi z razlikami med osebnimi dohodki v raznih panogah in celo v podjetjih iste panoge. To je pa posledica nenadzorovanega učinkovanja zakonitosti blagovne proizvodnje na primarno delitev dohodka, kar omogoča, da podjetja z večjo stopnjo dohodka za isto delo delijo večje osebnih dohodke kot podjetja z nizko stopnjo dohodka.

Določanje meril za delitev dohodka in višine osebnih dohodkov ni samo problem ekonomske stabilnosti družbe in obsega akumulacije, ki se zliiva v kanale razširjene reprodukcije, temveč je to tudi vprašanje medsebojne ekonomske in politične odgovornosti vseh delavcev v celotnem družbenem delu. Zato nam je tudi na tem področju ekonomskih odnosov — celo bolj kot na kateremkoli drugem — ustanova družbenega dogovarjanja nujno potrebna. Samo na podlagi mehanizma družbenega dogovarjanja se lahko uveljavijo tudi intervencija družbeno-političnih skupnosti — kadar gre za boljše krsitve načela delitve po delu ali za nevarnost hujših gospodarskih motenj.

Načela o demokraciji in odgovornosti

V poglavju pod naslovom »Samoupravljanje v združenem delu in družbeno samoupravljanje« je Edvard Kardelj najprej govoril o demokraciji in odgovornosti. Poudaril je, da moramo, kar zadeva nadaljnje izpolnjevanje notranjih razmerij in organizacijskega mehanizma samoupravljanja na vseh ravneh družbenega dela, ta hip imeti pred očmi naslednja tri načela:

Prvič, treba je zagotoviti resnično demokracijo pri delu vseh organov samoupravljanja. Da pa bi ljudje lahko demokracijo ravnali in demokracijo odločali, ne zadostajo samo pravna poročila, ki naj jim jih da notranja, samoupravna zakonodajala, to je medsebojni sporazumi, statuti, pravilniki itd. Treba je tudi, da so ljudje, ki odločajo, za odločanje kvalificirani, da vedo, o čem odločajo, in da se pri tem zavedajo vseh posledic. Zato se morajo samoupravni organi na vseh ravneh organizirati tako, da bo delavcem zagotovljeno vsestransko in objektivno obveščanje, ki je za kvalificirano odločanje nujno.

Osebnna odgovornost v procesu dela

Drugič, eno najbolj aktualnih vprašanj razvoja samoupravnega sistema je izpolnitev demokracije, a učinkovitosti sistema odgovornosti, s katerim je tesno povezana in od katerega je odvisna tudi poslovna uspešnost delovnih organizacij. V samem procesu dela in poslovanja mora imeti oseba odločilno vlogo osebnega odgovornosti in mora veljati tako za najodgovornejše strokovne voditelje kakor tudi za delavce na njihovih delovnih mestih. Tak sistem osebnih odgovornosti je bistven pogoj tudi za racionalno in uspešno organizacijo delovnega procesa in poslovanja, pri tem pa je treba nujno zakonitosti strogo spoštovati. Birokratska samovolja res lahko ovira in moti svobodno delo delavcev, prav tako pa ga moti in ovira nered v delovnem procesu in poslovanju, neodgovornost delavcev ali kakršnakoli oblika zlorabe.

Odprtost združenega dela do družbe

En tretjič, samoupravno združeno delo ne sme biti zaprt med štiri stene delovne organizacije: biti mora odprto do družbe. Delavski svet mora biti navzoč povsod, kjer je čustvi interes delavcev, torej tudi v krajevnih in interesnih skupnostih, v komunalni, pa tudi pri določanju politike v okviru republike in federacije. Odprtost delovnih organizacij do družbe je nujno potrebna še iz dveh razlogov. Prvič, da bi se v njej čutil vpliv vseh družbenih tokov, predvsem pa vsestranskega in objektivnega obveščanja, ki je delavcu samoupravljalcu potrebno, da bi lahko v vsakdanjem delu samoupravnih organov kvalificirano in odgovorno odločal. In drugič, da bi bil vsak delovni kolektiv, vsaka delovna organizacija dostopna javnemu družbenemu nadzorstvu in uresničevanju družbene odgovornosti samoupravnih organov.

Sodelovanje se bo izražalo v večji učinkovitosti

Kardelj je poudaril, da bo v razmerah, ko imamo enotno gospodarsko območje, federacija imela še vedno zelo pomembne naloge. Upravičeno lahko pričakujemo, da se bo duh sodelovanja in medsebojnega sporazumevanja in odgovornosti republik in avtonomnih pokrajin pokazal tudi v bolj učinkovitem urejanju vprašanj, ki ostanejo v pristojnosti federacije.

Pri nas je dostikrat slisati posplošene in paršalne kritike, ki /vsak ukrep naše socialistične države razglajajo za etatizem in vmešavanje države v samoupravne pravice delovnih ljudi. V takih primerih gre očito za napačno, avtomatično enačenje vsake oblike delovanja države z etatizmom v slabem pomenu besede. Deljansko vsebino pojma etatizem pomenijo državno-lastniški monopol nad združenim delom. Tak etatizem moramo vztrajno omejevati in državo postopoma preoblikovati v enega instrumentov združenega dela in dejavnika, ki ima pomembno vlogo pri zagotavljanju nadaljnjega razvoja naše družbe na samoupravnih temeljih. Hkrati pa moramo zagotavljati in krepiti učinkovitost tistih funkcij države, ki so nujen instrument samoupravljanja pri usklajevanju določih materialnih in drugih procesov in zlasti instrument oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Zamenjati te funkcije države bi pomenilo napeljevati vodo na mlin sovražnikov socializma in samoupravljanja.

Mednacionalni odnosi povezani s samoupravljanjem

Kardelj je potem govoril o samoupravljanju in narodu ter poudaril, da je vprašanje mednacionalnih odnosov tesno povezano z razvojem samoupravljanja. Izhodišče medrepubliških ekonomskih razmerij je vsekakor takšna gospodarska samostojnost silnerega naroda, ki mu — poleg politične in kulturne samostojnosti — zagotavlja samostojnost v delu in razpolaganju s sadovi dela, to je v celotni družbeni reprodukciji, ki je hkrati materialni temelj za njegov kulturni in vsestranski družbeni predelek. Pri tem seveda na mislimo na kakšno absolutno samostojnost, ker te ni. Niso združeni samo narodi in narodnostne skupnosti v naši državi, ampak so v naših časih tudi narodi sveta povezani s toliko rimi vezmi, da bi bilo neprimerno govoriti samo o samostojnosti, pa ne upoštevati tudi medsebojne odvisnosti. Bistveno pa je, da ta medsebojna odvisnost ni od zgoraj vsiljena, ampak je rezultat skupnih interesov narodov in njihovih samostojnih odločitev.

Vsak narod mora imeti možnost napredovanja

Iz družbeno-ekonomskega zornega kota to pomeni, da naj v odnosih med našimi narodi velja isto načelo, kot pri urejanju samoupravnih ekonomskih razmerij med ljudmi. Vsak narod naj ima pravico in dejansko možnost, da živi in napreduje skladno z rezultati svojega dela in razvoja proizvodnih sil.

To načelo je seveda povezano z načelom medsebojne odvisnosti in odgovornosti, pa tudi solidarnosti med ljudmi in narodi. Poleg tega ni mogoče ekonomske enakopravnosti narodov dosledno uresničevati, če v skladu z materialnimi možnostmi družbe ne odpravljamo bistvenih razlik in stopnji razvosti materialne osnove narodov.

Ker pa naši narodi niso nič drugačni od drugih, gospodarska samostojnost narodov ni ovira za razvoj delitve dela med njimi in njihovo zblizevanje, ampak je, narobe, nujen pogoj, da se vsi ti procesi uspešno razvijajo, brez hudih in celo usodnih trenj.

Razredno in nacionalno si ne nasprotujeta

Iz tega naposled sledi, da si razredno in narodnostno ne nasprotujeta, ampak ustvarjata celoto. Interesi delavskega razreda se nedvomno dočela ujemajo z različnimi interesi svobodnega razvoja in uveljavljanja naroda. Narodnostna neodvisnost in napredek naroda, če gledamo s stališča zgodovinske perspektive, pa sta dandanes odvisna od naprednih družbenih odnosov, to je od vloge delavskega razreda v družbi. Določeni problemi, ki se s teh odnosih sedaj porajajo, naša država, kažejo, kje in kdaj v naši družbi ni bilo dovolj razumevanja za o povezanosti oziroma, kdaj je prišlo do odmikov v praktičnem uresničevanju tega načela. Zato je treba poudariti, da ni dvomnosti, ali naj dajemo prednost bodisi narodnostnim ali razrednim interesom, niti ni razloga, da bi podcenjevali ene ali druge, marveč jih je treba gledati v medsebojni odvisnosti in vzajemnosti. Prav socialistično samoupravljanje ustvarja najugodnejše pogoje in možnosti za demokracijo urejanje družbenih problemov, ki nastajajo na tem področju razmerij med ljudmi. Z drugimi besedami, samoupravljanje je najmočnejši porok svobode in enakopravnosti jugoslovanskih narodov.

Cim prej bo vsa naša večnarodna skupnost razumela te nujnosti, ki jih vsiljujejo objektivne zakonitosti vloge in razvoja družbeno zgodovinske kategorije, ki se imenuje narod, tem prej bomo pragnili tudi politične težave sedanjega trenutka v mednacionalnih odnosih v Jugoslaviji.

Po mnenju komisije je treba že sedaj prijeti s pripravo nove republiške ustave in določiti časovni razpored posameznih faz, da bi bilo to zahtevno in odgovorno delo pravočasno in v družbeno-političnem ter strokovnem pogledu ustrezno, kvalificirano in demokratično opravljeno.

Pred novimi ukrepi

Podpredsednik ZIS Jakov Sirotković je v sindikatih govoril o ukrepih za stabilizacijo gospodarskih gibanj - Ukrepe naj bi ZIS sprejel v začetku maja

Kakor smo na kratko poročali že v torkovi številki »Delo«, je na seji predsedstva Zveze sindikatov Jugoslavije v ponedeljek govoril podpredsednik ZIS dr. Jakov Sirotković o predlogih ukrepov za gospodarsko stabilizacijo, ki naj bi jih zvezni izvršni svet v kratkem sprejel. Sprico pomembnosti teh ukrepov objavljamo širše poročilo o razpravi na omenjeni seji.

Dr. Sirotković je sporočil, da bo zvezna skupščina sredi maja imela na dnevnem redu analizo gospodarskih gibanj od začetka leta, s predlogi ukrepov, pri čemer je pomnil, da je to delo v organih uprave v fazi sklepnih obravnav. Končne ocene, predpise oziroma predloge predpisov bo zvezni izvršni svet sprejel na seji 4. maja. Vlada si je prizadevala, je pomnil Sirotković, da bi pred tem sodelila stališča z drugimi institucijami, posebno s sindikati in v zvezi z gospodarsko zbornico, da bi njihove sugestije in ocene v čim večji meri prišle do izraza v rešitvah, ki bodo predložene zvezni skupščini.

Sirotković je poudaril, da je v zveznem izvršnem svetu dokajšnja enotnost ne samo glede ocene gospodarskih gibanj, ki zbujaajo zaskrbljenost, temveč tudi glede namere, da bi začeli dosledneje izvajati že sprejete predpise in hkrati tudi, da bi sprejemali nove.

Pobuda podjetja INA

Rafinerija v Sloveniji bi bila pomembna tudi za lendavsko Nafto

»Možnosti za nadaljnji razvoj lendavske Nafta, zlasti njene mlade petrokemijske, so resnično velike, vendar bi morale pokazati slovenske banke in republiški organi Slovenije večje zanimanje za nadaljnjo rast te perspektivne industrije.« Je dejal pred nedavnimi v Lendavi Velimir Deželanić, glavni direktor skupine predelovalnih obratov podjetja INA.

V pogovorih, na katerih so sodelovali predstavniki Nafta, lendavske občine in družbenopolitičnih organizacij, so govorili tudi o napovedani graditvi rafinerije v Sloveniji. Po besedah Velimira Deželanića bi z ureditvijo tega načrta omogočili tudi razširitev lendavske rafinerije. Potem bi lendavska podjetja Nafta lahko redno preskrbovala doberšen del naše republike z bencinom in predvsem s kulinarnimi olji.

Nove pobude podjetja INA pa so za lendavsko Nafto tembolj pomembne, ker ji zagotavljajo tudi mesto v programih predelovalnih obratov tega velikega združenja. V Lendavi si namreč prizadevajo, da bi čimprej razvili svojo petrokemično industrijo, kar je to glavni pogoj za razširitev proizvodnega programa na nove splošne izdelke.

Kako resno so se v Lendavi kljub hudi stiski za denar lotili te naloge, dokazuje tudi nedavna ureditev novega obrata za proizvodnjo posebnih izolacijskih plošč, ki so postale nenadomestljive v gradbeništvu. Celotni postopek za proizvodnjo izolacijskih plošč so izdelali v razvojnem laboratoriju petrokemijske v Lendavi.

B. BOROVIC

Naraščanje proračunskih dohodkov

Proračunski dohodki in skladi so v vseh družbenopolitičnih skupnostih narasli za več kot 30 odstotkov, namesto za predvidenih 10,8 odstotka. To pomeni, da je poudaril dr. Sirotković, da se finančne obveznosti gospodarstva niso zmanjšale in da se še naprej odlika njegov dohodek. Razlog je predvsem v neplaniranem povečanju nominalnih osebnih dohodkov, ki so pretežno osnova za prispevke.

Tu bi bile predvsem potrebne radikalnejše spremembe v davčni politiki, česar pa ni mogoče pričakovati pred začetkom prihodnjega leta; zato bo treba ta razkorak reševati z drugimi ukrepi, posebno pa z nadaljnjim selektivnim razbremenjevanjem gospodarstva, in sicer v vseh družbenopolitičnih skupnostih. Federacija bo del zveznega davka na promet prenesla na republike, od teh pa pričakuje, da bodo ta sredstva odstopile delovnim organizacijam, ki so v največjem položaju. Razen tega bodo potrebni tudi dopolnilni predpisi, s katerimi naj bi preprečili, da bi se dohodek, ki ga odstopamo gospodarstvu, prelivaj v trgovino, kar se sedaj dogaja kljub zamrznjenim maržam. Tiste delovne organizacije, ki bodo imele največ od selektivnega zmanjšanja davka na promet, pa naj bi sprejele obveznost, da ne bodo zviševale svojih cen.

Nominalni osebni dohodki so rasi znatno hitreje od predvidenih 11 odstotkov, to da ne bolj kot produktivnost, je nadaljeval Sirotković. So celo težnje padanja realnih prejemkov zaposlenih in zato nominalna gibanja ne morejo biti podlaga za odločanje o novih ukrepih in področju osebnih dohodkov. Ko se je dotaknil učinkov zakona o zamrznjenosti osebnih dohodkov, je dejal, da leti niso zadovoljivi, vendar pa da bolj, si niso mogli biti. Dejansko bi se osebni dohodki v primerjavi s prvim trimesečjem in po zakonu lahko povečali za 35 odstotkov, ker se je povečanje za 11 odstotkov računalo na poprečno v preteklem letu, medtem pa so se osebni dohodki v drugem polletju naglo povečali. Delovne organizacije niso imele dovolj sredstev in tako so se osebni dohodki v enem letu povečali samo za 24 odstotkov.

Investicije, resno žarišče inflacije

Sirotković je nato poudaril, da je v zveznem izvršnem svetu prevladalo mnenje, da so investicije resno žarišče inflacije. Investicij nismo spravili v okviru materialnih možnosti, kakor je bilo to predvideno z resolucijo o ekonomski politiki za letošnje leto, in zato nam tudi danes povzročajo velik pritisk na uvoz in domače cene in povzročajo visoko stopnjo medsebojne zadolženosti delovnih organizacij.

Ukrepi na tem področju bodo med drugim obsegali spremembe bančnega mehanizma, s čimer naj bi preprečili spreminjanje obratnih sredstev delovnih organizacij v investicijske kredite. Temo naj bi prispevale tudi spremembe okrog oročanja sredstev. Obstaja tudi namera, da bi omejili uvoz investicijske opreme. Ko je poudaril, da so novi ukrepi nujni, je dr. Sirotković pripomnil, da je prav tako nujna tudi sprememba politične klime, kajti po njegovi oceni ni nikjer toliko izigravanja predpisov, kot na področju investicij. Izigravajo pa jih tako banke kot delovne organizacije in družbenopolitične skupnosti.

Ukrepi za večji izvoz in manjši uvoz

Dr. Sirotković je nato dejal, da so bila v aprilu nekaj ugodnejša gibanja v zunanjetrgovinski menjavi. Po neslužbenih podatkih je bil uvoz do 22. aprila samo za 2 odstotka večji kot v istem obdobju preteklega leta, medtem ko je bil uvoz s konverziibilnega področja celo malo manjši. Izvoz pada, vendar nekoliko počasneje kot do sedaj.

ZIS pripravila ukrepe okrog tako imenovanega devizno-razmenljivega potenciala bank kot podlage za zadolževanje v tujini. Gre za ukrepe zmerne restriktivnega značaja, njihov cilj pa je, da bi zmanjšali uvoz opreme. Srečujemo se predvsem tudi na področju carinske zaštite, da bi spodbudili izvoz, posebno v dežele s konvertibilno valuto.

Na področju cen se položaj ni popravil, je rekel doktor Sirotković, pri čemer je poudaril, da cene niso bile zamrznjene, temveč, da obstaja samo uredba o kontroli cen, ki zajema 75 odstotkov proizvodnje. Pripravljen je načrt za liberalizacijo cen, ki naj bi ta odstotek zmanjšal na 50 odstotkov, vendar ne, dokler bo tak položaj na trgu. V tem trenutku celo obravnavajo ukrepe, da bi kontrolo cen okrepili. Zvezni izvršni svet se še ni izrekel o predlogu sindikata in svoje komisije za cene in politiko dohodka in osebnih dohodkov naj bi sprejeli listo proizvodov in storitev, ki so bistvenega pomena za standard in katerih cene naj bi trdnje držali pod kontrolo. Toda to ni odvisno samo od zvezne vlade, temveč tudi od republik, je končal Sirotković.

Socialne razlike čedalje večje

V razpravi je Djuro Vekić dejal, da nismo za alarmantne ocene in za to, da bi sedaj iskali nekakšne nove programe in novo družbeno in politično klimo. Zvezni izvršni svet ima velika pooblastila, konferenca ZKJ je ustvarila potrebno klimo, resolucija o ekonomski politiki pa daje dovolj možnosti, da bi probleme lahko hitreje reševali. Resolucija je bila sprejeta ob polnem soglasju republik in pokrajin. Toda treba je postaviti vprašanje politične odgovornosti tistih, ki dogovorov niso spoštovali. Več kot 30 odstotkov delavcev zasluži manj kot je eksistentni minimum, v prvih mesecih letošnjega leta pa so realni osebni dohodki celo padli.

Sekretar centralnega odbora sindikata industrije Milan Rukavina je poudaril, da smo pričre pomankljive družbene, politične in samoupravne discipline, ki jo kršijo mnogi delavci in v tej družbi. O marsičem smo se namreč do-

govorili, toda tega ne izvajamo. Iz tega položaja lahko gospodarstvo izvelejo samo posamezni deli industrije, toda družba naj bi se že enkrat izjasnila o tem, katere so tiste panoge, glede razvoja katerih je posebno zainteresirana in ki bi lahko potisnile celotno gospodarstvo naprej.

Ni dramatisiranje, je dejal Rukavina, če poudarjamo, da smo v zelo zapletenem političnem položaju. Delavce posebno razburja ogromne socialne razlike, ki se prav v sedanjem času, neodvisno od rezultatov dela, še povečujejo. Standard posebno pada velikemu delu delavcev v mestih in industrijskih središčih, kjer je politično razpoloženje najbolj neugodno. Če bi to razpoloženje podcenjevali, bi lahko prišlo do posledic, ki bi nas zelo drago stale, je opozoril Rukavina.

Jože Globočnik je dejal, da nismo uresničili načela, da bodo breme reforme in stabilizacije vsi enako nosili. Kajti mnogim delavcem standard pada, tisti, ki ne delajo neposredno v gospodarstvu pa še naprej dobro žive. V prihodnjih dogovorih se sindikati Slovenije ne bodo pomirili z zmanjšanjem osebne potrebnosti in tudi ne s prikazovanjem rentabilnosti v poslovanju na podlagi nizkih osebnih dohodkov. Poudaril je tudi, da posebno zaskrbljenost zbujaajo čedalje pogostejši primeri, da tudi veliki delovni kolektivi in integrirana podjetja poslujejo z izgubo.

PERO

Začarani krog besed

Potrebni bi bili odločnejši ukrepi, da bi pospešili razvoj kmetijstva na območju severnih primorskih občin — Je v snovanju kmečkih društev res rešitev?

Na območju severnih primorskih občin živi od kmetijske dejavnosti še znatno število občanov. V adjovski, idrijski in tolminski občini se jih ukvarja s to dejavnostjo nad četrtina, manj pa jih živi od kmetijstva v novogoriški občini.

Zasebna proizvodnja je veliko bolj pomembna od družbene. Vendarle pa je sprico odhajanja mladih ljudi s kmetij v industrijo podobna vasi kaj neprivlačna. Na kmetijah so predvsem ostali le gospodarji. Zaradi njihovega izčrpanosti lahko pričakujemo, da se bo proizvodnja z zasebnimi kmetij zmanjševala in da se bodo zaostrovali socialni problemi na vasi. Že zdaj pa je standard kmečkih ljudi znatno za standardom delavcev v podjetjih.

Razdrobljenost kmetijskih organizacij

V občinah so se zadnje čase veliko ukvarjali z združevanjem kmetijskih organizacij v velik agrolivniški kombinat, ki naj bi omogočil vzpostavljene trdnjejši vezi med proizvodnjo, predelavo in trgovino ter bi bil sposoben premagovati težave zaradi občasnih tržnih nihanj.

Pobuda za integracijo je nastajala v delovnih organizacijah na naseljenem odrajanje. Ko pa naj bi vsemu sledila konkretna akcija, se je ustavilo. Edini rezultat dolgotrajnih naporov je bila združitev v pisarne in novogoriške zadruge v proizvodno-predelovalno organizacijo za območje adjovske in novogoriške občine. Zdjaj se dogovarjajo o združitvi zadrug v Idriji in Cerknem ter Tolminu in Bovcu.

Vse predelovalne in trgovske organizacije, ki jih na območju vseh štirih severno-primorskih občin ni malo, pa ostajajo izven sedanjih integracijskih konceptov. Prevladuje je namreč spoznanje, da bi bilo siljenje v njihovo integracijo obsojeno na neuspeh. Njihov trenutni spodarski položaj, ki je deloma pogojen z obmejno konjunkturo, je znatno bolj škodljiv za položaj tistih organizacij, ki se navezujejo na zasebno proizvodnjo in tudi same pridelujejo kmetijske proizvode. Zato bi bilo iluzorno pričakovati odločitve finančno bolj stojič kolektivov za integracijo s slabšimi.

Naložbe predvsem v predelavo

Nemoč, da bi dosegli kakršnekoli premike, je predvsem posledica široko odprtih škarij med proizvodnjo in trgovino. To se je zlasti pokazalo v zadnjem času, ko so nekatere predelovalne in trgovske organizacije ustvarjale visoke dobičke z mesom in mlekom, proizvodnja pa je hkrati zaradi nizkih cen imela izgubo.

Da bi ilustracijo odnosov je posebej značilna struktura naložb. Trenutno investirajo delovne organizacije na območju štirih občin blizu 50 milijonov dinarjev. Vse naložbe pa so namenjene izključno za modernizacijo in širjenje predelave. Kobariška mlekarna Planika gradi nov obrat za proizvodnjo mlečnega nadomestka za pitanje mladega goveda, kmetijski kombinat »Vipava« postavlja novo hladilnico, novogoriški »Zivino« prometne ter tolmnsko podjetje »Klavnic« pa širita in modernizirata glavne prostore ter zmožljivosti za sušenjem izdelke. Ob tem pa ni praktično nikakršnih investicij v proizvodnjo. Še več. Delovne organizacije, ki se ukvarjajo z govedorejo, redijo črede zaradi nerentabilnosti, medtem ko druge dopuščajo, da jim vinogradniki in sadjarji nasadi vse prehitro starajo.

Nemoč kmetijskih skladov

V začetku je vtilvalo precej optimizma kmetom ustanavljanje skladov za napredke kmetijstva po občinah. In res so ti skladi začeli odigravati pozitivno vlogo. Denar, ki se je zbral od storitev, se je potem prelivaj v organizacijo sodobne proizvodnje na zasebnih kmetijah. Upravni odbori skladov so prek registriranja obresti, plačevanja raznih načrtov in šolanje mladih ljudi skušali predvsem pospeševati snovanje tako imenovanih vzornih kmetij, ki naj bi spodbudno delovale tudi na druge proizvajalce.

S podpisom družbenih dogovorov o cenah mesa in mleka pa je odpadel pomemben vir sredstev v skladih. Predpisi o hranilniški službi pa so do nedavna precej onemogočali celo prelivanje prihrankov zasebnih proizvajalcev v zasebno kmetijsko proizvodnjo.

Da bi dosegli pomembnejše premike, so začeli v občinah akcije za ustanavljanje posebnih svetov za kmetijstvo pri občinskih skupščinah. Občinske konference socialistične zveze pa so požele svoje delo na tem področju z ustanavljanjem posebnih sekcij za kmetijstvo. Vsaj ponekod skušajo tudi v kmetijskih združenjih bolj priprizniti zasebne kmetovalce v njihova samoupravna telegovora o cenah mesa in mleka pa je odpadel pomemben vir sredstev v skladih. Predpisi o hranilniški službi pa so do nedavna precej onemogočali celo prelivanje prihrankov zasebnih proizvajalcev v zasebno kmetijsko proizvodnjo.

Kmetijski kombinat Vipava na primer namerava prepušiti samoupravnemu organu svojega obrata za kooperacijo kar dve tretjini mest zasebnim proizvajalcem. A zdi se, da je v vsem že marsikaj zamujenega. Kmetijska proizvodnja upada. Razen tega pa zlasti pridolge zasebnih kmetovalcev močno bremeni rešja drugih zadrug in posrednikov. Ob tem narašča nezaupanje med družbenim in zasebnim sektorjem. Ponekod so zaradi nerazumevanja zadrug za potrebe in zahteve zasebnih proizvajalcev, ki je pogojen z njihovim gospodarskim položajem v našem sistemu, začeli razmišljati o snovanju posebnih kmečkih društev.

LOJZE KANTE

Manjša carina za opremo

Delovna organizacija lahko uvozi elektronske računalnike brez carine

V zveznem Uradnem listu št. 18 je objavljena odločba o nižjih carinskih stopnjah oziroma o oprostitvi carine pri uvozu elektronskih računalnikov, ki jo je izdal zvezni sekretar za finance v sporazumu z zveznim sekretarjem za zunanjo trgovino. Po tej odločbi, ki velja od 23. aprila, se uvoz po tarifni številki 84.53/1 (stroji za pravo podatkov za elektronske računalnike) po tar. št. 84.53/2 (elektronski računalniki) in po tar. št. 92.12/2 (trakovi in plošče za elektronske računalnike) oprosti plačilo carine, delovna organizacija pa mora carinarnici predložiti potrdilo pristojnega republiškega organa, da je uvoz elektronskega računalnika potreben. Za izdajo tega potrdila pa je potrebno, da je delovna organizacija posredovala za ustrezno organizacijske priprave ter zagotovila strokovne delavce in zaloge delov, potrebnih za funkcioniranje računalnika. Odločba tudi podrobno navaja, kakšne naprave se štejejo v navedene tarifne številke carinske tarife.

V isti številki Uradnega lista je objavljen tudi 17 odločb o carinskih stopnjah za specifično industrijsko opremo. Gre za spremembe odločb, s katerimi je bila lani v drugem polletju za določene industrijske značilnosti za specifično opremo, ki se pri nas ne izdeluje, na enotno stopnjo 12 odstotkov. Z novimi odločbami je zdaj ta tarifna stopnja nadalje znižana na 10 odstotkov.

Objavljena je tudi odločba o znanem znižanju carin na osebne automobile in njihove sestavne dele. To znižanje je začelo veljati 23. aprila.

Razprava

o ustavnih amandmajih

Sporazumevanje - edina možna pot

Predsednik IS Hrvatske Dragutin Haramija je v svojem govoru v Orijevu — kot poročila Borba — med drugim dejal, da je v prihodnjih odnosih federacije in republik edina možna pot za nadaljnjo krepitev in razvoj socialistične Jugoslavije sporazumevanje in sodelovanje med republikami. Naglasil je, da pogosto družbenopolitičnemu vodstvu na Hrvatskem zamirajo, če govorijo o krepitev hrvatske državnosti. Ko se o tem govori v Sloveniji, Srbiji, Makedoniji ali v kakšni drugi republici, je dejal, to nikogar ne sme motiti, če o tem govorimo mi na Hrvatskem, potem nas ocenjujejo kot sovinitve in nacionaliste. Resnica pa je, da hočemo ustvariti hrvatsko državnost, pri čemer naglašamo, da bo ta hrvatska država tudi država Srbov in vseh narodov in narodnosti, ki živijo v naši republici.

Federalizacija zveznih bank

Usodo zveznih bank je mogoče rešiti samo na podlagi njihove federalizacije, z ustanovitvijo samostojnih enot teh bank v vseh republikah, s prenosom vseh virov sredstev in plasmaja na te samostojne enote, ki bi se samostojno vključevale v razvojne programe svojih področij (glavne centre teh bank torej ne bi neposredno poslovale s komitenti). Pred tem pa je potrebno državni, kakor tudi oplojni kapital in vse druge dobičke na podlagi federalnih garancij, mednarodnih posojil in podobno prenesti na republike. Za Hrvatsko namreč v nobenem primeru ni sprejemljiva rešitev, po kateri bi se zvezne banke spremenile v banke ene republike. To je bilo izrecno poudarjeno v sporočilu predsedstva in izvršnega sveta Sabora SR Hrvatske. Če zaradi odpora predlog ne bi bil izvedljiv, ostaja samo še likvidacija teh bank. Osnovne komponente tega predloga so jasne. V upravljanje in poslovanje bivših zveznih bank je potrebno na federalni način uvesti dkih sprememb, značilnih za razvoj družbenoekonomskih odnosov v zadnjem času. Ker imajo že skoraj vse zvezne banke po republikah določene bančne institucije, je preoblikovanje teh organizmov v samostojne republiške enote povsem izvedljivo. Federalizacija zveznih bank s prenosom določenih poslov na te enote bi se odigrala pravzaprav na znotraj, po sami poslovni logiki in ne bi pomenila posebnega nasilja nad organizmom in funkcioniranjem teh bank, kot to skušajo nekateri prikazati že sedaj, piše Privredni vjesnik.

Tudi o komuni

Člani predsedstva stalne konference mest so, kot piše Vjesnik, sprejeli predlog, da bi v amandma XX vključili definicijo komun in podrobneje opredelili njen položaj ter vlogo v spremenjenih družbenopolitičnih odnosih. Po mnenju Branka Pešića bi morala zvezna ustava več govoriti o komuni, s čimer bi vnaprej določili nekatere definicije v spremenjenih republiških ustanovah. V pripravih za republiške ustave bo namreč težišče predvsem na organizaciji republike — zaradi njene nove vloge, komun pa bodo ostale v ozadju. V razpravi so poudarili, da je nujna večja materialna in splošna samostojnost komun ter mest; to tudi zaradi razlik med komunami glede števila prebivalstva in materialne osnove. V zvezi s predlogi o samoupravljanju komun ter mest na ravni republike — taka organizacija deluje že nekaj časa v Sloveniji — so člani predsedstva menili, da to ne bi omožalo obstoja stalne konference mest Jugoslavije, lahko pa pričakujemo spremembe v njenem načinu delovanja.

Interes JLA za ustavne spremembe

Poveljnik zagrebške armadne oblasti generalni polkovnik Djoko Jovančić je izjavil, kot poročila Tanjug, da predstavlja okrepitve položaja delavskega razreda in pravica narodov in narodnosti, da uresničujejo svoje suverene pravice v socialističnih republikah oziroma avtonomnih pokrajinah dele najpomembnejši spremembe v ustavi, ki odločno vplivata tudi na narodno obrambo. Po njegovih besedah za to vprašanje ni dileme, kaj reči, potem so to zahteve, da bi šli simbolji radikalno in hitro v tej smeri. Jovančić je govoril starešini zagrebške garnizije.

Bratstvo in enotnost, ustanovljena in s krvjo cementirana med osvobodilno vojno ter utrčena v povojnem samoupravnem razvoju dobivata v novih razmerah nove vsebine. Bratstvo in enotnost, ena izmed naših največjih pridobitev osvobodilne vojne kot tudi izraz skupnega boja za življenje in smrt, boja za nacionalni obostoj postajata danes temelj svobodnih narodov in narodnosti v boju za napredek, boljše življenje in samoupravni skupni razvoj. Djoko Jovančić je s tem v zvezi pripomnil, da bolj izrazito kazanje nacionalnih obostojov, do katerih je prišlo v nekaterih krajih SR Hrvatske ob objavi amandmajev glede povečane vloge republik, lahko razumemo kot uveljavljanje dostoj od tujeje pravice.

Ob koncu je Jovančić dejal, da je v zvezi s povečano vlogo republik in pokrajin ponekod slišati vprašanja o perspektivi JLA kot skupni oboroženi sili SFR Jugoslavije. Jovančić sdi, da je zastavljanje takšnih vprašanj v tem trenutku nepravilno in škodljivo, ker lahko pomeni slabitev operativne armade v času, ko se zahteva njena modernizacija in še večja učinkovitost.

»JLA je del splošne ljudske obrambe z jasno določeno vlogo. Namenjena je zunanjemu sovražniku in zato ni resnične nevarnosti, da bi postala instrument za reševanje notranjih težav, razen kadar bi šlo za nevarnost za obstojke ustavn red.« je dejal Djoko Jovančić.

Simboli sedanosti

Kot poročila Politika, je član izvršnega komiteja CK ZKH Josip Vrhovec poudaril, da nacionalnega v kulturi ni preveč, dodal pa je, da bi bilo te nacionalne sestavine treba uskladiti z našim sedanjim življenjem, tako da bi bile funkcionalne, koristne za tisto, kar gradimo, to se pravi za prihodnost, ne pa za preteklost. Obtem je omenil pojav poudarjanja nacionalnih simbolov, ki je v zadnjem času vse bolj izrazit. Če so ti simboli resnično nacionalni, jih je treba javno priznati in upoštevati, toda v simbolih, ki izražajo vrednote preteklosti, ne bi bilo treba iskati meril za sedanost ali celo prihodnost.

Če bi ravnali tako, bi se znašli v slepi ulici, iz katere ni poti k napredku. Na to opozarjamo, ker se mi zdi, da je tako v celoti vrsti javnih manifestacij, nastopov posameznikov in tudi v stališčih, ki jih je mogoče opaziti v nekaterih naših časnih in revijah. Po moje moramo jasno in glasno povedati, da to ni prav, a povedati ne z nekakšnim manjvrednostnim kompleksom, kakor da zaradi tega ne bi bili dobri Hrvati ali kakor da bi bili zadržani tega manj dobri Hrvati, temveč ravno zato, ker sodimo, da prav takšno stališče dokazuje pošteno hrvatskost, ki je temu narodu potrebno in ki je ta narod usmerilo naprej, ne pa nazaj.

Tem stvarjem ne v prihodnje treba posvedčati več pozornosti — ne samo na sestankih, forumih, med javnimi nastopi, temveč tudi v konkretni družbeni praksi. To pomeni, da bi morali hitreje ustrežati in celo zakaj ne bi rekli, ostreje ukrepati pri vseh priložnostih, da bi se spremenila stvar na drugi tri, ki želijo temno nacionalizmu, resničnemu čustvu iz kdove kakih interesov in razlogov dati ne politični, temveč političanski pomen.

F. S.

Pot do priznanja ni lahka

Zaščita patentne pravice stane pri nas od 800 do 1200 dinarjev — Za zaščito patenta v drugi državi mora izumitelj plačati tudi 5.000 dinarjev — Ljubljanska patentna pisarna je le servis

Pot do pridobitve patentne pravice ni niti lahka, niti poceni, zlasti kar zadeva zaščito patenta v tujini. Kajti že na začetku je treba poudariti, da je velika razlika med patentom ali izumom in tehnično izboljšavo. Naši novi patentni zakon štiti samo patent, medtem ko vprašanja odškodnine in ostalega, kar je v zvezi s tehniško izboljšavo, praviloma rešujejo statuti in interni pravilniki delovnih organizacij.

Ko smo se v zvezi s patentno zaščito oglašili v ljubljanski patentni pisarni, so nam uvodoma povedali, da je njihova pisarna samo nekaj servisa, podoben odvetniški pisarni, ki ureja sprejema, preverja in tudi dokumentarno pripravlja patente, ki jih nato pošilja zveznemu patentnemu uradu, ki je edini pristojen pri nas za izdajo patentnih listin.

Zaščita patenta v tujini ni poceni

Na vprašanje, koliko stane pri nas pridobitev patentne pravice, so povedali, da mora izumitelj plačati za zaščito svojega patenta v Jugoslaviji od 800 do 1200 dinarjev, medtem ko stane podobna zaščita za tujino znatno več: od 3000 do 5000 dinarjev za sle-

hernu tujno državo. Toliko denarja je za tujino potrebno zato, ker so tam tarife znatno višje od naših. V tem smislu, to moramo priznati, torej zaščita patenta našega izumitelja v tujini res ni poceni. Še posebej, če pomislimo, da je potrebno večših kak patent zagotoviti v več državah, to pa že terjaja milijonske vsote v starih dinarjih.

V njihovi pisarni izdelajo tehniško dokumentacijo v dvojniki, ves potreben elaborat in tudi ustrezne načrte. Sicer pa že na začetku povedano slehernemu, ki prinese svoje izume in ideje, ali obstajajo v svetu podobne rešitve, v čem so pomanjkljivosti predložene izuma, v čem prednosti in kaj bi bilo potrebno storiti, da bi zadevni avtor izboljšal. Ker pri-

hajajo v pisarno najrazličnejši ljudje, predvsem upokojenci, študenti in dijaki, imajo za njih še posebno, znižano tarifo.

Samo 50 uslužbencev v zveznem patentnem uradu

Zanimivo je, da prihaja v pisarno veliko takšnega, kar niso izumi, temveč so samo tehniške izboljšave, in to avtorjem tudi odkrito povedo, kot jim tudi za njihove izume takoj povedo, če so sploh izumi, to se pravi, če so nekaj novega, ali pa nekaj, kar je bilo že izumljeno in patentirano. To je seveda logično, saj sprico silovitega tehniškega napredka danes ni lahko izumiti nekaj novega, zlasti pa je to težko posamezniku, ker sta osnova in po-

gost za tehniški napredek v današnjem času izrazito tematsko deajo, v glavnem vrhunskih znanstvenikov.

Vse te in podobne storitve nudijo v patentni pisarni brezplačno, če pa je v imenu avtorja vložijo prijavo njegove izuma pri zveznem patentnem uradu, potem pa se zanj odločno borijo in ga branijo pred pripombami zveznega patentnega urada. Kljub temu pa vsakič traja boj za priznanje izuma tudi več let. Sicer pa izkušnje glede patentov kažejo, da je postopek za zaščito in priznanje izuma zelo hiter, če je zadeva popolnoma nova, podobno je, če je mnenje o izumu negativno. Daljši boj traja je za tiste patente, ki je vprašljiv, a ga vendar pisarna vneto za govarja. Odkod večših tako dolg postopek, ki lahko traja tudi pet do sedem let.

Sicer pa je za dolgotrajen postopek pri priznanju patenta kriv verjetno delno tudi zvezni patentni urad, ker je kadrovsko slabo in malostavno zaseden, zahteva pa

vrhunske strokovnjake, ki morajo ocenjevati uspešnost posameznega izuma. Tako ima na primer naš patentni urad menda 50 uslužbencev, vstevši strokovnjake, medtem ko zaposluje zaobodneno zvezni patentni urad v Münchnu poleg ostalega osebja kar 600 inženirjev.

Petkrat več tujih patentov

Ob koncu smo v ljubljanski patentni pisarni še zvedeli, da vložijo vsako leto kakih 80 domačih patentov, medtem ko tujina prijavlja pri nas petkrat toliko patentov. Najhuje jim je pri srou, kadar morajo odkloniti kakšnega izumitelja in takšnih imajo kakih 10 odstotkov na leto. Sicer pa vzamejo v postopek samo tisto, kar je zares samo patent. Po današnjih merilih pa mora biti izum predvsem nekaj novega in na določeni tehniški višini. To pa vsakekor ni niti lahko, niti tako pogostno.

DUSAN ZELJEZNOV

Nevaren vdor

Po neuradnih vesteh je skupina zahodnopakijskih vojakov v eni izmed sočasne akcije v Vzhodnem Pakistanu vdrla na indijsko ozemlje, kjer so ubili celotno ranili nekaj indijskih državljanov. Incident se je zgodil v času, ko se pakistanska vojska z vsemi močmi prizadeva — in kot je videti s precejšnjim uspehom — razširiti in utrditi svojo kontrolo nad vsemi ključnimi položaji v Vzhodnem Pakistanu. Pripadniki osovobodilnega gibanja Bangla Deša se v begu pred pakistansko vojsko zatekajo na indijsko ozemlje, zato je do tovrstnih incidentov prej ali slej skoraj mpralo priti.

Vdor pakistanskih vojakov na indijsko ozemlje gotovo pomeni novo stopnjo eskalacije v zaostrovanju indijsko-pakistanskih odnosov, ki so že dokaj blizu vrelišča. Vse od znanega incidenta z indijskim potniškim letalom sem, se je krivila zaostrovanja odnosov med tema dvema državama strmo dvigala, vse do kritične točke, na kateri je sedaj. Dejstvo, da je indijski parlament izglasoval popolno podporo gibanju za osamosvojitve Vzhodnega Pakistana in obsodil Islamabad za pokus »krvavega genocida nad bengalskim prebivalstvom, je eden izmed vzvodov, ki grozijo izvesti oboroženo konfrontacijo med Indijo in Pakistanom. Najbrž drži ugotovitev, da si v resnici nobena od držav iz bolj ali manj znanih razlogov ne želi ponovne indijsko-pakistanske vojne, poudarja tisti izpred šestih let, ko sta se državi zapletli v vojno zaradi nerešenega kašmirskega problema. Vendar o možnosti odkritega spopada ne govorijo samo čedalje hujše obtožbe in protesti med islamabadom in New Delhim, temveč tudi to, da predstavlja tudi indijsko Begalija eksplozivni kotel, katerega je potrebna le majhna iskra, ki lahko zaneti požar. Takih iskric pa je sedaj več kot dovolj.

Gledano s širšega vidika pomeni nevarnost indijsko-pakistanske vojne poleg vzburkanega Ceflona dodaten element nestabilnosti v tem delu sveta, ob kateri nikakor niso ravnodušni ZDA. Sovjetska zveza in Kitajska vse to ustvarja na azijskem jugu in jugovzhodu zamakano in napeto atmosfero, ki utegne imeti daljnosežne posledice.

A. PUDGAR

Trem publikam

Južnoafriški premier Vorster je nedavno ergel javnosti neskladno diplomatsko bombo. V pretorijemskem parlamentu je obelodanil triletno skrivno dopisovanje z zambijskim predsednikom dr. Kaundo, ki ga je hkrati obtožil za »dvoličnost: po eni strani, da odločno napada vsakršno sodelovanje z rasističnim afriškim jugom, po drugi strani pa se skriva dogovarja za srečanje z najvišjim predstavnikom onodobnega režima.

Vorsterjeva »bomba« je bila očitno namenjena trem publikam: najprej zambijski, nato afriški in nazadnje svetovni. Med zambijsko publiko je padla »bomba« v zelo kritičnem času: dežela je v hudih gospodarskih in političnih skripah. Pomanjkanje koruze zaradi lanske hude suše ter nenemno padanje cen bakra na svetovnih trgih zadajata dr. Kaundi velike preglavice, poorhu tega pa se še razraščajo napadi domačih nasprotnikov, ki mu očitajo pristranskost v plemenskih nazirjih.

Med afriško publiko je pu dila »bomba« v času, ko so se jele v njej oglašati vse pogostejše spodbude za razumen dialog z Južnoafriško republiko in ko je te spodbude de nedavno še podžgal sam Vorster z javnim vabilom afriškim državljanom. Govori se, da predsednik Slovokošene obale Houphouët Boigny pripravljajo kocke za pot v Pretorijo, med drugimi morebitnim spotnikom pa omenjajo še gamskega premiera dr. Busio, kenijskega predsednika Kenyatto in ugandskega predsednika Amina. Vorsterjeva »bomba« naj bi onemogočila nasprotovanje Organizaciji afriške enotnosti, ki ji predseduje ravno dr. Kaunda.

V svetovni javnosti pa naj bi Vorsterjeva »bomba« razbila cel osamljen in govorčarski, političnem, sportskem in drugih področjih — v letu, ki ga je OZN razglasila za leto boja proti rasnemu razlikovanju. Vprašanje je samo, če je Vorster s svojo »bombo« zares ubral pravo taktiko: bombe namreč rušijo, ne pa gradijo. Zambijski odgovor je bil odločen: dr. Kaunda je dejal, da je šlo pri stikih z Vorsterjem za poves »moralne razloge« in da ne kani odstopiti od svojih brezkompromisnih stališč do politike apartheida.

T. DOBERSEK

oglašujte v
DELO

HICK2: NEVARNE IGRE

(Die Welt, Hamburg)

„Politična klima za dokončno likvidacijo mejnega vprašanja“

Odgovori političnega sekretarja italijanske socialno-demokratske stranke Maura Ferrija na vprašanja rimskega dopisnika »Dela« Marjana Sedmaka o rezultatih njegovega potovanja v Jugoslavijo, dobrososedskih odnosih med deželama in težavah v zvezi z mejo in narodnimi manjšinami

RIM, 28. aprila. Dopisnik »Dela« je 26. aprila na sedežu direkcije PSDI v Rimu zastavil političnemu sekretarju italijanske socialno-demokratske stranke, poslancu Mauro Ferriju več vprašanj, na katera mu je Mauro Ferri ljubezno in jasno odgovoril.

MARJAN SEDMAK: »Vaš nedavni obisk v Jugoslaviji je med tako imenovanim italijanskim političnim razredom vzbudil izredno živo zanimanje. Pred kratkim ste morali v okviru srečanja s čimurki pred kamerami italijanske televizije odgovorjati tudi na vprašanja, ki so se nanašala na navidežno protislovnost med protikomunizmom, ki je bil izražen na zadnjem kongresu vaše stranke, ter zmanjkanjem, ki ga PSDI kaže, ko gre za politično dopajanje v Jugoslaviji. Izkoristite priliko, da v enotni postavitvi to isto vprašanje: kaj je to vaše zanimanje in kako ocenjujete rezultate potovanja v Jugoslavijo?«

MAURO FERRI: »Nobenega protislovja ni med mojim stališčem in stališčem moje stranke glede komunizma in obiska v Jugoslaviji. Le-ta se vključuje v stike prijateljstva in sodelovanja, ki se razvijajo med PSDI in SZDL Jugoslavije. Sicer pa vi, ki ste iz ljubljane, dobro veste, da na delnem nivoju — to je med našimi tovariši iz Trsta in Furlanije ter političnimi organizacijami iz socialistične republike Slovenije — ti odnosi ostajajo še lep čas in so v zadnjem času postali še posebej intenzivni in koristni. Naša sodba o mednarodnem komunizmu, o značilnostih sistema, kakršne veljajo v Sovjetski zvezi in v državah varšavskega pakta, ostaja nespremenjena. Pač pa velja za jugoslovansko izkušnjo, da je edinstvena, saj je Jugoslavija edina dežela, kjer so komunisti na oblasti uspeli upreti se sovjetskim hegemonom.

MAURO FERRI
Odkriti razgovor

Nov proces vesti

V Marakešu bo stopilo pred sodnike 180 obdolžencev, češ da so rovarili »zoper notranjo varnost in maroški režim«

Se ni povsem zamrl odmev sodniškega klavirja iz male dvorane vojaškega sodišča v Burgosu, pa se že pripravlja nov proces, ki bo izprašal demokratično vest svetovne javnosti. »Čuvarji pravice, odvratniki, so že na preži: maroško odvetniško združenje v Casablanci zatrjuje v svojem nedavnem sporočilu, da je ravnanje z zaprtimi obdolženci bližnjega velikega procesa v Marakešu že zdaj sprto s pravnimi in človeškimi normami.

Pred marakeške sodnike bo v kratkem stopilo kakšnih 180 obdolžencev. Določijo jih, da so »pripravljali zaroto zoper režim in načeljni notranji državni varnost. Proces bo v Marakešu zato, ker so bojda začetke zarote odkrili najprej na maroškem jugu.

Med zaporniki, ki čakajo na proces, je 13 uidelejev, 120 delavcev, uslužbencev in kmetov, 7 študentov, 24 trgovcev in obrtnikov, 8 funkcionarjev in 6 odvetnikov.

V poročilu maroškega odvetniškega združenja sojile med drugim: »Mnogi med njimi so nenadoma izginiti in njihovi najbližji dolgo časa niso vedeli, kakšna usoda jih je doletela... Mnogi med njimi se pritožujejo zavoljo nečloveškega ravnanja in mučenja...«

Obdolžence so aretirali v zaporednih valih od decembra 1969 do danes. Nekatere izmed njih je maroška policija enostavno »ugrabila« v

nističnim pretenzijam, kjer so uresničili in še vedno uresničujejo povsem samostojno politiko, ter si že dolgo prizadevajo za postopno demokratizacijo sistema. Vse to so za nas socialne-demokrate prav

voja, interese, ki tudi vežejo Italijo in Jugoslavijo. Kot sekretar stranke, ki sodeluje v vladi naše države, sem seveda tudi obvezan prizadevati si za razvoj teh odnosov v pripravljen, ponavljam, da ustrezajo interesom tako Italije kot tudi Jugoslavije.

PSDI in vi osebno ste prišli na italijanski politični sceni v roke ministru potni, ko je prišlo do decembrskega zastopja, ko se je že govorilo o krizi v jugoslovansko-italijanskih odnosih. Ta taja je zdaj presečena. Kakšne so po vaši sodbi perspektive dobrososedskih odnosov med obema državama?

»Verujem, da v trenutku »male krize« v decembru ni smo bili samo med prvimi, marveč kar prvi, ki smo prevzeli iniciativno za premagovanje težav in za uresničitev napovedanega obiska predsednika Tita. Naj se samo spomnim stališča naše direktke, našega dnevnika »L'Umanita« in kar zadeva mene osebno, odstavka, vsebovanega v mojem poročilu kongresu stranke 6. februarja in eksplicitno povzeta v zaključnem navorov 10. februarja. Še pred tem smo se postavili na stališče, ki je imelo, kolikor vem, precejšen odmev v vaši državi, in sicer v razpravi v komisiji za zunanje zadeve poslanske zbornice 28. januarja: ko je nato prišlo — ko smo že presegli minule nevednosti — do obiska predsednika Tita v Italiji, sem vnovič podprta pomen obiska in sodelovanja med obema državama v javnem govoru, ki sem ga imel v Cagliariu

Pogajanja za naložbe v Romuniji

Ameriški minister za trgovino Maurice Stans končal obisk v Romuniji

BUKAREŠTA, 28. aprila (Tanjug) — Ameriški minister za trgovino Maurice Stans je sinoči v Bukarešti izjavil, da je z romunskimi odgovornimi funkcionarji razpravljal o navezavi tesnejših trgovinskih stikov med državama, in sicer na temelju paritete. Nato je po tridnevnem obisku v Romuniji odšel v domovino.

Ameriškega ministra je sprejel tudi predsednik državnega sveta Nicolae Ceausescu. Stans je povedal, da je ameriški kongresu že bilo predlagano, naj bi Romuniji priznali status države z največjimi ugodnostmi v trgovini z ZDA. Po njegovih besedah je predsednik Nixon od kongresa zahteval, naj bo porok ameriškega zasebnemu kapitalu pri njegovem investicijskem vlaganju v romunsko gospodarstvo.

Pričakujejo, da bodo po Stansovem in nedavnem Harrisonovem obisku kmalu sklenjeni prvi finančni dogovori med državama. Ministrstvo za trgovino v Washingtonu je že sporočilo, da bo ublažilo nadzorstvo nad izvozom v Romunijo. Odslej bodo brez posebnega dovoljenja administracije lahko izvažali tja okrog sto novih izdelkov. Izmenjava podatkov tehnične narave pa je zmeraj ne bo dovoljena.

V krogih trgovskega ministrstva v Washingtonu je izvedelo, da se je Stans posebej zanimal za nove ojačave, ki jih je Romunija ponudila investitorjem iz kapitalističnih držav. Več ameriških družb je pogajanja za naložbe v Romuniji že začelo.

Zastava FNO tudi na Lairdovi strehi

Študentje so v Washingtonu obesili zastavo južnovietnamske osvobodilne fronte na hišo obrambnega ministra

WASHINGTON, 28. aprila (Tanjug). Washingtonska nacionalna garda je pripravljena, kar je prvo znamenje, da v vodilnih krogih pričakujejo najmočnejši val splošne protivojne ofenzive z več negotovosti in bojznosti kot prejšnje tri.

Prvi val so bile mime demonstracije vietnamskih veteranov, ki so naredile izredno močan vtis, ki so jih organizirali pred velikim protestnim zborovanjem v Washingtonu, udeležilo pa se jih je več kot 200.000 ljudi. Samo zborovanje sodi v drugi val, za tretjega, ki poteka sedaj, pa je značilno nadaljnje obleganje kongresa in drugih javnih ustanov. Petnajst študentov je med to zadnjo akcijo zasedlo pisarno sefa republikanske manjšine v senatu Hughu Scottu; tam so ostali vso noč in izjavili, da se ne

bodo umaknili, dokler senator ne bo podprl predloga, naj se ameriške čete umaknejo iz Vietnamu do konca leta. Senator, ki je bil odsoten, je pristal na to, da študentje tam prenoče, ni pa se strinjal z njihovo drugo zahtevo in policija je 11 študentov aretirala. Neka druga skupina je posedla na galeriji senata in medtem ko je v senatu potekala razprava o povečanju skladov za solanje portorikskih otrok, je na galeriji nekdo vstal in zaklical senatorja: »A kaj bo z otroki, pobitimi v Vietnamu? Vsi ste bedna čreda, naj se vas bog usmili!« Sledilo so še drugi vznikli in seveda je spet posredovala policija.

Nekateri pa so se spravili na glavni ceni, za regrutacijo vietnamskih vojakov, in zahtevali od predstojnika, da jih spusti v poslopje, kar nameravajo prirediti zborovanje za uslužbence. Ob tej priložnosti je eden od demonstratorov — David McFaden — vnil svojo regrutsko izkaznico predstojniku te ustanove Curisu Caru.

Prvič se je zgodilo, da je

Stotnik Kotouc oproščen obtožbe

PORT M'PHERSON, 28. aprila (Reuter) — Vojaško sodišče v Port M'Phersonu v ameriški državi Georgiji je stotnika Eugena Kotouca oprostil obtožbe, da je ujetnike v Južnem Vietnamu med zasliševanjem mučil.

Obtožnica je stotnika Kotouca bremenila, da je takoj po pokolu v vasi My Lai leta 1968 zasliševal tri vietnamske ujetnike in da je enemu izmed njih nastil nož na vrat, poleg tega pa mu je baje odsekale mezinice.

Stotnik Kotouc se je zagovarjal s trditvijo, da je uporabljal »dovoljena sredstva za zasliševanje«. Priznal je celo, da je ujetnika zastrleval, da bi iz njega izvel želeno podatke. Ameriško vojaško sodišče je obtožbeno izpustilo z utemeljitvijo, da »ni dovolj dokazov«.

Večja proizvodnja v Sanghaju

PEKING, 28. aprila (Tanjug). V Sanghaju, največjem industrijskem središču Kitajske, je bila proizvodnja v prvem četrtletju letos za 29 odstotkov večja kot v enakem obdobju lani.

V začetku leta, ko je bil kongres sanghajske partijske delegacije, je bilo sporočeno, da se je zadnjih pet let, to je po kulturni revoluciji, proizvodnja v tem 10-milijonskem mestu povečala v primerjavi s prejšnjimi petimi leti za 68 odstotkov, to se pravi, da je za dobrih 13 odstotkov narasla tudi med kulturno revolucijo. Proizvodni stroški so se hkrati s tem zmanjšali, kar je v skladu z geslom predsednika Mao Če Tunga, po katerem je treba »proizvajati več, hitreje, bolje in gospodarneje«.

MARJAN SEDMAK

„Apolitični“ direktor

Podpredsednik poslanke zbornice socialist Pertini ni oseba, ki bi smela obiskati državno gimnazijo Vergila v Rimu ter učencem povedati nekaj besed o italijanskem protifašističnem odporu v drugi svetovni vojni. Takšen je bil sklep profesor-skega kolegija gimnazije Zadeva, ki diši po političnem skandalu, je stara nekaj tednov, na dan pa je prišla minulo soboto, ko se je eden od podtajnikov socialistične stranke obrnil na ministra za soistvo. Pojasnilo, ki so ga objavili po tej integraciji, pa je bilo takšno, da ni moglo zadovoljiti niti taksnega tiska, ki odkrito koketira z demokracijo: direktor šole je namreč zadevo rešil tako, da je sklical profesorski zbor, le-ta pa je odločil, da na študentovsko zborovanje v šoli ne gre va bit ljudi, ki so politično opredeljeni ali vpisani v to ali ono stranko. S tem so Pertiniju zaprili bitu ljudi, ki so politično mude direktorju šole pa se je brž pridružil še predsednik roditeljskega sveta, češ, da je predlog za povabilo Pertinija res da prišel iz študentskih vrst, vendar iz vrst študentov, ki majno opravka s komunistično partijo. Odpor, na katerega se sklicuje italijanska ustava, je zaradi te zveze s komunizmom in pa zato ker je Pertini politično opredeljen človek, na gimnaziji Vergila postal prepovedana tema. Zadeva je tako močno dišala po fašističnih nostalgijah, da je teze direktorja šole in predsednika roditeljskega sveta odločno zavrnili tudi desničarski, vendar pa striktno protifašistični »Messaggero«. Sam direktor šole, ki je zdaj čel mnogih jedkih napadov, zadnje besede še ni povedal, trenutno je namreč odsoten: s skupino učencev je odpotoval na (apolitično) potovanje v (Francovo) Španijo...

M. S.

ZASTAVA FNO NA KAPITOLU — Ameriški študentje so med demonstracijami proti vojni v Vietnamu »razobesili« na washingtonskem Kapitolu tudi zastavo FNO.

Edward Heath zaukazal neusmiljeno preizkavo

Prvorazredni politični škandal v Londonu: 800.000 lastnikov avtomobilov je bilo čez noč ob zavarovanje, ker je šla v stečaj ena največjih zavarovalnic

OP NASEGA LONDONSKEGA DOPISNIKA

LONDON, 28. aprila (Po telefonu). V Londonu zdaj dozoreva nov, prvorazredni politični škandal, kakršni se zgodijo samo vsakih nekaj let in se jih stranka na oblasti boji ko hudici križa, stranka v opoziciji pa jih komaj čaka. Sedanji škandal obeta biti kar precejšen.

Prvega marca letos je šla v stečaj ena največjih britanskih zavarovalnic »Vehicle and General« ali na kratko »VG«. 800.000 lastnikov avtomobilov je bilo čez noč ob zavarovanju, ki so ga že vplačali. Naslednjega dne, to je 2. marca, je minister za trgovino in industrijo John Davies (njegov ministerstvo daje dovoljenje zavarovalnicam in bdi nad njimi) v parlamentu izjavil, da je bilo njegovo ministrstvo že dolgo zaskrbljeno zaradi te zavarovalnice in da je za zaskrbljenost dosegla vrh julija lani. Ministrstvo je novembra lani opozorilo družbo, da bo potrebna preiskava, februarja pa je ugotovilo, da zavarovalnica nima dovolj sredstev, da bi lahko izpolnjevala svoje obveznosti.

Za to odlašanje je pričelo o precejšnji malomarnosti uradnikov ministrstva in saka minister, kar je vzbudilo med opozicijo v parlamentu žolčno kritiko. Toda to ni bilo vse. Laburistični poslanec Ray Carter je vstrajno vrtnal naprej in prišil ministrstvo, da je priznalo, da so nekateri uslužbenci ministrstva že pred nekaj meseci izkrali nekaterim zunanjim krogom, kakšno je finančno stanje zavarovalnice. To pomeni, da so obveščeni krog lahko naglo umaknili kapital iz zavarovalnice, če so ga imeli, ali pa borzni mesetarji skovali dobiček na račun »VG«.

Tako se je malomarnost pridružil še drug, dosti večji

greh. Minister je vedel za to. Zakaj ni takoj naročil borzi, naj preneha trgovati z delnicami te zavarovalnice, in zakaj ni ukazal zavarovalnici — kakor bi bil moral — naj nemudoma preneha sprejemati nova zavarovanja. Zavarovalnici niso bili opozorjeni in stečaj podjetja jih je povsem presenetil. »Ministrstvo za trgovino in industrijo«, je zapisal »Guardian«, »ta javno postavljeni čevlji, je bilo budno, a ni zalajalo«.

Hudo je tudi to, da premier Heath ni o tem nič vedel in da je v vlado zdaj zelo neprimeren položaj, ki ga bodo laburisti do kraja izkoristili. Heathu ni preostalo nič drugega, kakor zaukazati popolno in neusmiljeno preiskavo. Minister Davies je v parlamentu že okusil prve kaplje pelina, toda to ni nič v primerjavi s tistim, kar ga čaka, če se bo škandal kakor tornado doobora razbesnel. Nekateri komentatorji bolj množični časopisov so že začeli govoriti o novi aferi Profumo.

B. PAHOR

Novice

SLOVENJ GRADEC: ameriški psihedelični plakati — V umetniškem paviljonu so pred dnevi odprli razstavo ameriškega psihedeličnega plakata. Ob tej priložnosti so priredili tudi večer sodobne ameriške poezije, recitirala sta Mart Ogen in Alenka Jordan. Razstava, ki jo je odprl generalni konzul ZDA v Zagrebu Orme Wilson, bo odprta do 14. maja. Pokrovitelj prireditve je slovenjegraška to. vama meril.

RAVNE NA KOROŠKEM: druga številka Koroskega Fužinarja — Te dni je izšla druga letošnja številka Koroskega Fužinarja, glasila Mežiške doline. Številka je posvečena tridesetletnici ustanovitve OF, katere se spominja predvsem avtor Aleš Mrdavič s sestavkom Narodnoosvobodilno gibanje v občini Ravne na Koroškem. Sestavek se bo nadaljeval v Pomurju in tudi sestavek prof. Marije Kolarjeve o osipu nadarjenih otrok. V literarnem delu objavlja uredništvo pesmi Valentina Polanška ter Andreja Kokota iz zamejske Koroske, in tri koroške razglednice Janika Messnerja iz knjige, ki je izšla pri mariborski založbi Obzorja. Uredništvo Fužinarja tudi predstavi vse tri avtorje s kratkimi biografskimi podatki.

ZAGREB: smrt dr. Ljuba Karamana — Pred dnevi je umrl skoraj 85 let stari umetniški zgodovinar, arheolog in konservator dr. Ljuba Karaman, po rojstvu Spilčan. Bil je učenc dunajskih profesorjev Strzygowskega in Dvorka. Od konca prve vojske do 1. 1940 je kot konservator deloval v Splitu, po drugi vojski v Zagrebu. Objavil je čez 300 znanstvenih del. Najpomembnejša dela v samostojnih knjigah: *Essai d'histoire*, 1933; *Pregled umjetnosti u Dalmaciji*, 1933; *Iz kolijevke hrvatske prošlosti*, 1930, in še posebej knjiga *O djeleovanju domaće sredine u umjetnosti hrvatskih krajeva*.

ZAGREB: likovne razstave — V teh dneh razstavlja v zagrebških razstavnih dvoranah cela vrsta umetnikov. V galeriji »Dubrava« je modernist Miroslav Šutej razstavil čez 200 risb manjšega formata, delanih s peresom oziroma flomasterjem. Gre za improvizacijo, čeprav zanimivo, ki ji je avtor dal naslov »Šutejeve vaje«. — V Moderni galeriji razstavlja stari mojster, dolgoletni Parižan Milivoj Uzelac. Gre za retrospektivo, ki je pritegnila širok krog oboževalcev, saj je v prvih nekaj dneh obiskalo razstavo čez dva tisoč ljudi. — V galeriji »Forum« je razstavil kakih trideset svojih novih del (1969–1971) sedemdesetletni Oton Postupnik. — V Muzeju za umetnost in obrt je priredila svojo slikarsko retrospektivo slikarica Vera Nikolić, lastnica nekaj del našega Stroja, ki je imela prvo samostojno razstavo 1917. leta v salonu Ulrich v Zagrebu. — V salonu ULUH razstavlja ciklus 21 kartonov (kre. da-olje) Zdenka Balabančič iz Opštine na temo Križevih »Balad Perice Kerempuhas«.

LJUBLJANA: gostovanje Duška Gokjovića — Danes ob 20. uri bo v organizaciji ljubljanskega festivala nastopil v dvorani Tivoli DUSKO GOKJOVIĆ s svojim velikim MUNCHENSKIM JAZZ ORKESTROM IN AMERIŠKO

PEVKO BARBARO FIELDS. Orkester sestavljajo elitni evropski in ameriški mojstri jazza. Na svoji evropski turnaji gostuje Gokjović s svojim orkestrom razen v Jugoslaviji še v Romuniji in Madžarski.

ZAGREB: vrsta dramskih premier — Zadnjih štiri najst dni je na zagrebških odrih zazvelo kar pet premier, ki so vredne omembe. Z združenimi močmi Drame HNK in šestih svobodnih umetnikov je režiser Georgij Paro na odru Teatra id. prikazal dramo Güntherja Grassa »Plebejci« vadijo vstajanje, ki je dosegla izjemen uspeh. Drugo delo je domače. Ivan Kušan je najprej reviziral, potem pa tudi v knjigi tiskal svoj kratki roman »Torunji«, ki je natočil na izjemen sprejem. Potem sta pisatelj in režiser Miro Medimorec napravila po romanu skrajšano verzijo nekakega dramskega scenarija s številnimi novimi vložki. Delo je odigrano v dvorani Zagrebskega gledališča mladih, pravzaprav v telovadnici, med množico spornih revizij. V dvorani »Kolas« v neposredni bližini Hrvatskega narodnega gledališča. Delo je izrazita satira na današnji čas. Jezik: pogovorna slavonska, kjer je delo locirano, in zagrebška političantska frazerska govorica. Tretjo premiero predstavlja manj pomembna komedija »Samomori. lete ruskega avtorja Nikolaja Erdmanna, napisana še 1928. leta, ki jo je daljalo 16. t. m. Dramsko kazališče »Gavella«. Dan kasneje je Teater id. štartal s igro Toma Stopparda »Rosencrantz in Guildenstern« (Ljubljana in Beograd delo sta poznata), ki jo je v prevodu Antuna Stojana režiral Josip Juvančić. Najboljše igranje sta bila Ivica Vidović in Dora Serberčič. V ponedeljek, 19. t. m., pa je Teater id. izkazal še z eno domačo igro, s delom domačega naslova (Predstava »Hamleta« u selu Mrduša Donja) Ivo Brešana. Gre za avtorja, ki je bil doslej docela neznan, a to komedijo pa je navdušil režiserja Božidar Vilić, da je delo prišlo na naša odra. Če povem, da je Brešana nova komedija bila na natečaju »VUS« ocenjena za drugo, takoj za Hengovim »Osvajalce«, ni čudno, da je dosegla tak uspeh. Hengovo delo pa za jesensko premiero v Zagrebu še prevaja Vladimir Gerić, medtem ko bo delo režiral Dino Radojević.

ZAGREB: »Krivne kronike glasa« — Tak naslov bo ime. la izjemno opremljena knjiga, ki jo namenja založba »L. bere izdati še to jesen za štiri stoletno kmečketa punta 1973. leta. Gre za ekskluzivno izdajo v 200 izvodih, ki bo obsegala na 40 listih velikine 64 x 48 cm ponatis Križevih »Balad Perice Kerempuhas« z začetnicami in vinjetami Krsta Hegedusa, 20 grafičnih listov iste velikosti na temo kmečketa punta v šestih grafičnih tehnikah slovenskih in hrvatskih likovnih umetnikov (od Slovencev Janez Bernik, Risto Debenjak, France Mihelič in Gabriel Stupica), v posebni pol manjši dodatni knjigi slovar Križevih kajkavščine iz balad, delo Mladena Kuzmanovića, medtem ko bo v drugi posebni knjigi izšel izbor prevodov Križevih »Balad« (francoški, nemški, češki, ruski, madžarski). Uvodni esej v prvo knjigo piše prof. dr. Ivo Francetić. Vse knjige in mape bodo v posebni skrinjici s srebrnim okovjem, kot si jo je zamislil slikar Boris Degan.

ZAGREB: Križevci »Zastave kot TV serija« — Slišati je, da je Križevci privolil v snemanje TV serije, ki naj bi močeno podala vsebino vsebnosti največjega dela. Nadleževanj na bi bilo kar petnajst in bi bila posmeta v koprodukciji nekaterih jugoslovanskih in tujih filmskih podjetij. Zanimanje za ta in tak poskus je veliko, pa je zelo verjetno, da bomo prihodnje leto to TV nadaljevanje lahko že gledali na našem zaslonu.

SARAJEVO: novo delo Derviša Sušića — Pisatelj je v tem delu, ki mu je dal naslov »Uho« (Vohuni), zaobsegel čez sedem stoletij bosenske zgodovine in v več poglavjih obnovil zgodbo o vseh mogočih primerih tujega, uvoženega, in domačega vohunstva na področju male dežele Bosne. Posebej zanimivo so posamezni oddelki iz starih časov, iz časov Kotromaničev pa vse do Husin-kapeta na Gradaševica. Kritika je mnenja, da gre za eno najboljših knjig, ki so zadnji čas izšle v Sarajevu (založila »Svetlost«).

BEograd: prvi doktor albanske književnosti — Na filološki fakulteti Univerze te dni branili tede »Današnje ljudsko pesništvo Albancev na Kosovu« Seftet Piana in tako postal prvi doktor albanskega slovenstva pri nas. **SUMPERKU (CSSR):** Kretfova »Balada o poročniku in Marjutki« v severno-moravskem gledališču — Nedavno je bila v severno-moravskem gledališču v Sumperku premiera za Kretfovo »Balado«. Po poročniku, ki je postal dramaturg Luděk Forétek Društvo slov. pisateljev, zelo uspešno. Delo sta prevedla dr. Viktor Kudělka in B. Jilinsky. Dr. V. Kudělka, znani prevajalec in poznavalec slovenske književnosti in pisec številnih člankov o njej, je napisal za gledališki list pregled Kretfovega dramskega in teatrološkega dela, v katerem govori tudi o Kretfovih predgovorih stihih s češko gledališko avtorjaro (E. F. Burian, J. Frejka, J. Honal itd.), ko je v praškem Mestnem gledališču na Vinogradih sam režiral svojo komedijo »Kreature in dosegel z njo velik uspeh.

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ — V razstavnem salonu Dušana Kvedra v Ptuj bo do 9. maja odprta razstava fotografij Stojana Kerberja. Pod naslovom »Portreti s ptujskih ulic« je avtor razstavil 55 svojih najboljših fotografij.

Gledališče

Antifašistična agitka

»Raffaele« Vitaliana Brancatija na odru Slovenskega gledališča v Trstu - Režiser Jože Babič - Zadnja premiera v letošnji sezoni

Slovensko gledališče v Trstu je letošnje igrano obdobje sicer sicer s premiero komedije »Raffaele« italijanskega sodobnega, pregledaj umrlega romanopisca in dramskega Vitaliana Brancatija, čigar

literarni opus je slovenskemu občinstvu je malo znan. Seveda pa ta podatek ne pove ničesar o pisatelju in nemara bi tudi našim pričujočega poročila utegnil zavajati, saj ima pojem agitke pri nas gle-

de na znane izkušnje neblagodejen, slabšen pomen, a razsojevalna doslednost nas tira, da Brancatijevo komedijo opredelimo natančno s to oznako.

Raffaele Scaramacca, maso- ne prototip ali vsaj značilna prikazen takimenovalnega malega (italijanskega) smrt- nika — ta model tipologije je zlasti zaslovel in se bodisi literarno bodisi filmsko uveljavil v delih neorealizma — je središnji lik komedije, njegov soigralec in v razpletu tudi protistralac pa je kar fašizem oziroma stranka s svojimi bolj ali manj vplivnimi eksopterji. Tehnika Brancatijevega dramskega diskurza je sicer črna, bela, hkrati pa se skuša nad to poenostavitve vidišiti s ironično, satirčno in kritično distanco, ki v njej in spričo nje Raffaele doživlja neke posebne globoke prapustje: fašistična akcija mu je zdaj le odskočna točka za ureditve zasebne bližine, zdaj nevarnost, ki je ne more in ne zna dometi, zdaj ideologija, ki mu omogoča nedolžnost, a dovolj temperamentalno postavljajo, napoved pa zlo, ki mu je po mnenju druge strani razpelo vso bodo položaja, v katerem se je s svojim »magažinskega« znanstvenikom, ki mu sicer podarjajo življenje, a njegova narava se zavoljo bridkih izkušenj ne spremenja: še naprej ostane droben vijak v življenju, rad bi bil pokončnejši, a ne zna iz svoje dobrodružne in prilagodljive, postavljanske in strahopetne kože. Brancati je sicer ves angažirani antifašistični kontekst sklenil v spone zavzete, satirne in kritične agitke, a Raffaele me je navzlic značajski lažljivosti ostal pri sru.

oziroma neofašisti v Italiji spet dvigajo glave, znova relativno aktualen pomen; zlasti pri zamejskih Slovenceh, ki so fašizem skušili v vsej njegovi pojavnosti in akcijski trdoti, pa asociira spomine, vselej očitno ne zgolj tako te- alralone in smešne, kot jih s posmehom riše Brancati. V tej ironiji, satiri in smešnosti, v tej agitkarski zavzetosti pa je vendarle tudi kak- čok novine: ko Brancati raz- postavlja pred gledalca ne- kakšno genealogijo fašistne akcije in njenih udeležencev, jo v določenem smislu raz- pre kot možnost, ki je v njej mali človek videl oaraje za ureditve svojih značajskih, temperamentalnih in stremu- ških ambicij, manj pa kot ge- nealogijo zavestno spoliitizirane in ideološko sfanatizirane gibanja, manj kot eks- stencialno osvetočenost in bolj kot prizorišče, na kate- ram se pomajajo raznotere variante igre, teatralizacije, postavljavstva, petelinjenja in podobno. Ko bi ta premik bil problemsko izostren in po- globljen, manj agitkarski in aktualističen, bi komedija kajpada dobila neprimerno bolj pomenljivo razsežnost.

Režiser Jože Babič si je v uprizoritvenih »zastavi« očitno prizadeval kotlikor mogoče nazorno odsko udeležati prav ironično-satirčni in po- smehljivo-kritični kontekst

fašizma, ki ga pred gledalce- vo vednost razstavlja Branca- tijevo komedija, v njem, v tem kontekstu pa primerno osredščiti Raffaelevo zgo- dbo. Ta široki kontekst je bil izostren malone do groteskne tipologije — v njem je zlasti Anton Petje kot federale oši- lili, posebej bil ducejevsko te- atraliziral tip glavarja faši- stične stranke — medtem ko je Raffaelevo zgodba bila s primernim minoriziranim hu- morjem anekdotizirana. Sil- vij Kobal, ki je predstavljal Raffaele, je bil ves uvel v opo- vikanje med posameznimi anekdotami, čeprav je svojo »avanturo« izvajal s skrom- nejo profesionalno zanesli- vostjo in strogostjo kot bi bi- lo želeli. Sploh je predstavi- primanjkovalo izdelanosti in tiste gladkosti pa dinamike, ki jo komedija — tudi če je ironizirana agitka — izsiva. Na poseben, dovolj domisel- nen način je bil v predstavi upri- zorjen lik Raffaelevo braja, antifašista Giovannija, ki je dokaj prosojen razsone ko- medije in ki je kot pevec sonov bil ustrezno izpo- stavljen, kot če bi bil samo govorec bolj ali manj anga- žirani antifašistični fraz: Stane Starešinič ga je odigral korektno. Malone vsi drugi liki in tipi, ki vstopajo v svetlobo Brancatijeve ironije in komedije, premorejo ko- maj toliko besed in drže, da

kotlikor mogoče različno tipolo- gizirajo bodisi strukturo sveta drobne populacije med disti svoje zasebne težavice. Med te sodijo z nekaj več igralske prostornine Joško Lukeš, Bogdana Bratuzeva, Lidija Kozlovičeva in Alojz Milič, ki so kot prečastiti Luigi, Saveria, Agostina in Giuseppe ob Nakristu, Raz- tresenu, Cuharijevi, Bogatu in drugih bolj ali manj na- zorno obarvali sistem te ko- medije. Igrala pa so to, to komedijo, v scenografiji Sve- te Jovanovića, narejeni iz so- boslikarskih lestej, ki so lah- ko zbujale asociacije bodisi na družbeno vzpenjanje bodisi na znani rekvizit mladega Hitlerja... — skratka, v li- kovno-prostorski zamisli, ki vsebuje več kurioznosti kot pomenske jasnosti. Kostu- mograf je bil Demetrič Celj, pesmi je prevedel Miroslav Kosuta, delo pa je prevedel Niko Kosir.

Na kratko: slednja predsta- va letošnje sezone Slovenske- ga gledališča v Trstu ne v re- peritornem ne v gledališko- profesionalnem pogledu ni postala dogodek tako kot ne- katere prejšnje. To pa še ne pomeni, da ne bo zbujala zo- niranja pri ljudeh, še pose- bej tistih, ki to problematiko poznajo iz vse prejo ko hu- morno-ironične izkušnje.

VASJA PREDAN

Ob koncu ohridskega festivala

Nagrade na petnajstem tednu jugoslovanske radijske igre - Uspeh ljubljanskega studia

Teden poslušanja, referatov in diskusij na Ohridu je zaključen in nagrade so podeljene.

Prva radovednost ve- lja zmeraj nagradam, zato najprej o njih:

Plaketo Jugoslovanske Ra- diotelevizije za najboljšo od- dajo v celoti je prejela ra- dijska igra »Vojak«, ki je od- daljuje Miodraga Bulatovi- ča, v režiji Tonka Marčica in v realizaciji Radia Sa- rajevo.

Prvo nagrado v znesku 5000 ND za besedilo izvirne radijske igre je prejela igra »Svinjase« Zvonimirja Kostića v izvedbi Radia Beograd.

Drugo nagrado v znesku 4000 ND za besedilo izvirne radijske igre je prejela igra »Biografija 1937« Mome Kaporja, v izvedbi Radia Koper.

Nagrado za radijsko adap- tacija v znesku 4000 ND je prejela adaptacija Mitje Me- jake »Butalice« po istoimen- skem delu Frana Milčinske- ga, v izvedbi Radia Ljublja- na.

Prvo nagrado za režijo v znesku 3000 ND je podelila žirija Majdi Skrbineš za re- žijo igre »Biografija 1937« Mome Kaporja, v izvedbi Ra- dia Koper.

Drugo nagrado za režijo, v znesku 2000 ND, je podelila žirija Slatkovića za režijo igre »Statistika« Djule Gobi Feherja, v izvedbi Radia Novi Sad.

Nagrado za najuspešnejše igralske stvaritve, v znesku po 1500 ND, so prejeli: Dra- goslav Laković za vlogo Sina v radijski igri »Svinjase« Z. Kostića, (Radio Beograd), Dara Stojković za vlogo Je- lene v radijski igri »Izposve- dila« Mome Kaporja (Radio Sarajevo), ter Meri Boškova za vlogo Angeline v radijski igri »Bolen Dolčina Srba Iva- novskega« (Radio Skopje).

Nagrado za izvirno glasbo v znesku 1500 ND in prejel Marjan Vodopivec za glasbo

v igri »Butalice« in izvedbi Ra- dia Ljubljana.

Nagrado za glasbeno ilustra- cijo v znesku 1000 ND in je prejela Eva Varga za ilustra- cijo igre »Statistika« in v iz- vedbi Radia Novi Sad.

Nagrado za tonski posnetek v znesku 1500 ND in prejel Hrvoj Hegedušić za tonski po- snetek v igri »Lov« Stjepana Sešalje, v izvedbi Radia Za- greb.

Plaketo Jugoslovanske Ra- diotelevizije za najboljšo od- dajo v celoti je prejela od- daja igra »Pozabljena zgod- bina« Ivana v izvedbi Radia Zagreb, ki je prejela tudi prvo nagrado za besedilo.

Drugo nagrado za besedilo je prejel Laza Lazić za igro »Cindrija in njegovi sinovi«, v izvedbi Radia Beograd.

Prvo nagrado za režijo je prejela Rosanda Sajko za re- žijo igre Franaeta Puntarja »Ce- stožerka«, v izvedbi Radia Za- greb.

Med igralskimi stvaritvami je žirija nagradila sledeče in- terprete: Jano Osojnikovo za vlogo Pastirke v igri Frane- ta Puntarja »Cestožerka«, Pe- ra Kvirgića za vlogo Čvrčka v igri I. Ivana »Pozabljena zgod- bina«, Jano Depoli za vlogo Mini v igri »Mini-Maks« Ma- ria Schiavata (Radio Koper), ter tri otroške interprete iz postaj Novi Sad, Sarajevo in Skopje.

Nagrado za izvirno glasbo je podelila žirija Alfi Kabilju iz Zagreba za glasbo v igri »Pozabljena zgodba«, nagrado za glasbeno ilustracijo pa Evi Lari za ilustracijo igre »Okor- ni zmag« Miroslava Nastasje- vića v izvedbi Radia Novi Sad.

Nagrado za tonski posnetek je prejela končno še Metka Rojo za delo pri igri »Cesto- žerka« Franaeta Puntarja in v izvedbi Radia Ljubljana.

Notranji monolog ubijalca

V tekmovalni sekciji za od- rasle je nedvomno zbudila ve-

MITJA MEJAK, avtor ra- dijske priredbe »Butalce« Frana Milčinskega

ROSANDA SAIKO, režiser- ka radijske igre za otroke »Cestožerka«

liko pozornost pa deljena mnenja igra mladega srbske- ga avtorja Zvonimirja Kostića »Svinjase« v izvedbi Radia Beograd. Gre za notranji mo- nolog ubijalca, ki je s sekro zakladi očeta — kot svinjlo. Nadrealistična, nekoliko cha- gallovska, azijska fantastika, ki veže iz tega dela s supe- stivno poudarjeno lokalno barvo zakotne srbske vasi, je vsaj po mnenju večine edin- stvena, tako po zaslugi daro- vitega avtorja kakor tudi re- žiserja in glavnega igralca.

V tekmovalni sekciji radijskih iger za otroke moramo

zaključiti svoje poročilo vse- kakor predvsem z najvišjim dosežkom zadnjega dne, »Ce- stožerka« Franaeta Puntarja v režiji Rosande Sajkove iz Ljubljane. Puntarjeva nepo- smisljivo subtila, poetična zgodba o kravi, ki reče novo asfaltino cesto, spletena iz naj- preprostejših lirizmov in na- tivne fantastike otroškega sveta, je bila v realizaciji Sajko- ve in ob interpretaciji Jane Osojnikove kot Pastirke pa Majde Potokarjeve kot Mate- re gotovo vrhunec uspešnih do- sežkov v vrstni iger za otroke.

A. B.

Ugodnost za naročnike Dela

NEZGODNO ZAVAROVANJE PRI ZAVAROVALNICI SAVA

DELO

MURSKA SOBOTA PONOČI

Foto: S. Busić

Novo: kulturna skupnost

Ustanovili so jo na Rav-
nah na Koroškem - Pre-
sednik L. Suhadolčan

Na Ravnah na Koroškem so v petek ustanovili občinsko kulturno skupnost. Ustanovna skupščina je sprejela in dopolnila svoj statut, ki ga je pripravil, iniciativni odbor. Postavila in potrdila je tudi strokovne odbore in komisije. Za predsednika kulturne skupnosti Ravnj je bil izvoljen pisatelj Leopold Suhadolčan, za predsednika strokovnih odborov in komisij pa prof. Janez Mrdaršič kot predsednik odbora za gledališče, film, RTV in lutkarstvo; dr. Franc Sušnik kot predsednik odbora za knjižničarstvo, arhiv in tisk; Ivan Gradišek kot predsednik odbora za glasbeno dejavnost; pisatelj Marjan Kolar kot predsednik odbora za likovno dejavnost; inž. Mitja Šipek kot predsednik odbora za spomeniško varstvo; Mira Stres pa kot predsednik komisije za šolska mladinska kulturno-umetniška društva.

A. S.

Iz drugih izdaj

SOVODENJ Novost v Termopolu

V obrtnem podjetju Termopol v Sovodnju so že lani navezali stike s koprskim Tomosom in novomeško avtomobilsko tovarno IMV ter se dogovorili za iz. delovanje nekaterih delov za notranjo opremo avtomobilov. Pred dnevi so iz Sovodnja že poslali prve vzorce na pregled in preizkus. Če bodo ustrezali, bodo verjetno že prihodnji mesec začeli s poskusno, v juniju pa z redno proizvodnjo. Predvideno, da bodo z novimi izdelki letos povečali proizvodnjo za dobra 2 milijona dinarjev, to je za polovico v primerjavi s lanskim letom. V prihodnje naj bi ti izdelki presegli polovico vrednosti celotne proizvodnje in s tem prevezli vodilno mesto v proizvodnem programu podjetja.

L. S.

RADOVLJICA Prisilna uprava v Transportu

Občinska skupščina v Radovljici je na zadnji seji sklenila uvesti prisilno upravo v radovljiškem podjetju Transport. Predlagatelj je bil odbor za gospodarstvo in finance, ki je ob pregledu v podjetju ugotovil sedem milijonov dinarjev primanjkljaja za pokritje osnovnih sredstev. Razen tega nimajo denarja tudi za obratna sredstva in razne obveznosti. Splošna ocena je, da se podjetje iz sedanjega položaja samo ne more izvleči, zato je prisilna uprava upravičena.

L. S.

V nekaj vrstah

Ptuj
REVILJA »PRIJATELJSTVO« — Pred dnevi je izšla deseta jubilejna številka »Priateljstva«, ki jo vsako leto izda šest občin: Ormož, Ptuj in Slovenska Bistrica iz SR Slovenije in Čakovec, Koprivnica in Varaždin iz SR Hrvatske. Navadno je »Priateljstvo« izšlo kot časopis, ob letošnjem X. jubilejnem letu bratstva in prijateljstva pa so se odločili za revijo, tiskano na papirju za umetniški tisk, bogato opremljeno s slikami in prispevki iz vseh sedeljujčih občin.

Žetale
ZGRADILI VASKI VODOVOD — V nedeljo, 25. aprila so v Žetalah svečeno odprli pipe vodovoda, ki so ga zgradili vaščani Žetali in okoliških naselij pretežno s prostovoljnimi prispevki in lastnim delom. Voda priteka iznad 2 kila. metra oddaljenega rezervarja pod hribom Resnik. To je prvi odmerjeni kraj v Halozah, ki si je z lastnim delom in denarjem zgradil vodovod.

Dobrovniki
ASFAITIRANJE CESTE — Svet krajevne skupnosti si prizadeva, da bi bila cesta od Kamovec do Dobrovnika asfaltna že v letošnjem letu. Načelno potrditev za asfaltiranje je dal občinski cestni sklad.

Prosenjakovci
UREDILI BODO PARK — Mladinci aktivna ZM iz Prosenjakovca so na sestanku svojega aktivna sklenili, da bodo uredili manjši park okoli vsakega doma. Zavzeli so se tudi za ustanovitev streliške sekcije in organizacijo tako imenovanega vselega popoldneva.

Lendava
VELIKO GRADJO — Delavci lendavskega gradbenega podjetja imajo polne roke dela. Gradijo novo blagovnico, 20-stanovanjski blok in nov most čez Ledavo.

Še enkrat

Statut, pismi, pobude

Ob odgovoru Toneta Slaviča, direktorja kmetijske zadruge »Mursko polje« Križevci, na članke »Zamegljeni statut«, »Dve pismi« in »Zaviranje pobud«

V torek, 20. aprila letos, je bil v prvi izdaji Dela na šteti strani z naslovom »Statut, pismi, pobude« objavljen odgovor direktorja kmetijske zadruge Toneta Slaviča na tri moje sestavke v Delu: »Zamegljeni statut«, objavljen 30. marca, »Dve pismi«, objavljen osmega aprila in na članek »Zaviranje pobud«, objavljen marca letos. Ker odgovor Toneta Slaviča, vsebinsko navedenih prispevkov »obrača na glavo« in tako kot sam pravi: »bistveno spreminja vsebino objavljenih vestí«, dajem naslednja pojasnila:

Bistvo članka »Zamegljeni statut« ni v tem, da se ljutomerska občinska komisija za statute ni držala rokov za sprejetje priporočil k statutu kmetijske zadruge Križevci, ampak v tem, da je statut kmetijske zadruge slab, z zamegljenimi pravicami in dolžnostmi zadruginih organov upravljanja in s širočimi pooblastili direktorja. Torej je statut zakonsko nesprejemljiv. Zaradi tega ima ljutomerska komisija za statute pravico in dolžnost, da za varstvo zakonitosti, kmetijski statut pošlje v obravnavo ustavnemu sodišču Slovenije.

Komentar z naslovom »Dve pismi« pravi, da se kmetijska zadruga mora navaditi sprejemanja za njo tudi

grenkih resnic, ne pa samo takrat, ko so resnice za zadrugo sladke.

Iz kmetijske zadruge so petega marca letos poslali na sedež ljutomerske občine dve pismi. V enem prosijo ljutomerski svet za gospodarstvo za znižanje obresti od posojila zadrugi. Ta prošnja ali zahteva je opravljena zaradi tega (citaj iz pisma), »ker je v skladu z vsemi resolucijami, govorenji in željami«.

Ta dan pa je na sedež ljutomerske občine iz kmetijske zadruge prišlo tudi drugo pismo, v katerem je bilo dobesedno napisano, da zadruga k resoluciji družbenega in ekonomskega razvoja ljutomerske občine sprejema naslednje pripombe:

»Samo z resolucijami in priporočili se ne da doseči hitrejšega ekonomskega razvoja. Obe pismi je podpisal direktor Slavič.«

Dovolj jasno je bilo povedano v sestavku »Dve pismi«, da v Križevcih, izhajajoč iz dveh pism, sprejemajo resolucije in priporočila za hi-

trejši gospodarski in družbeni razvoj samo takrat, ko jim te gobjo. Iz tega izhaja tudi ocena kmetijske zadruge, kot da v razvoju kmetijstva v zadnjih letih nismo (ali slabšo) napredovali, kot da je lankoletna resolucija ZK o nadaljnjem razvoju kmetijstva tako zvezna kot republiška, samo kos papirja, čeprav je tako, da se ti dokumenti povsod ne bodo mogli izvajati, dokler jih bomo sprejemali samo takrat, ko nam bodo godili.

Članek »Zaviranje pobud«, sem napisal po seji sindikalnih delavcev treh kmetijskih organizacij ljutomerske občine, po seji, kjer so kmetijski delavci bili enotnega mnenja, da nikoli niso nasprotovali združitvi treh kmetijskih organizacij ljutomerske občine, o čemer tu govori rijo že več let. Povedali so tudi, da se morajo na sejah delavskih ali zadruginih svetov pri sprejemanju teh odločitev »drugače obnašati pred tistimi, ki »jim režejo kruha«. Torej vodilni delavci v tistih kmetijskih organizacijah,

kjer niso sprejeli občinskih pobud za združitve kmetijstva, leže zavirajo.

Tone Slavič preprosto pravi, da to ni res, saj je (citaj iz njegovega prispevka) »naše podjetje temeljito razpravljalo o združitvi treh kmetijskih organizacij v eno na območju ljutomerske občine na razširjeni seji združnega sveta 5. novembra 1967«. Takrat so kmetijski zadrugniki sprejeli predlog, da zadruga ostane samostojna kmetijska organizacija.

Subjektivna je lahko ocena, tako za ali proti, kako je bil kmetom ali članom zadruge pred skoraj štirimi leti prikazan občinski predlog o združitvi treh kmetijskih organizacij ljutomerske občine. Kljub temu pa je treba poudariti, da bi bila danes tudi ena kmetijska organizacija v ljutomerski občini mala, premala, da bi z organizirano predelovalno industrijo odločilno prispevala k hitrejšemu razvoju in ugodnejšemu položaju kmetov in kmetijskega delavca.

Kakor koli že, zadrugni sklep sprejet 5. novembra 1967, po katerem zadruga v Križevcih ostane samostojna kmetijska organizacija, ni tako pomemben zgodovinski sklep, da se ga v teh letih ne bi dalo spremeniti.

PETER POTOČNIK

Šolarska drevesa

Na območju slovenjegraškega Gozdnega gospodarstva je pogozdovalo 1250 učencev in dijakov - Vzgojni pomen

Koroških hribov se je spomnila prava pomlad šele zadnjih štirinajst dni. To ugotavljamo ne samo na vrto-
vih in poljih, temveč tudi v gozdovih. Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec bo obnovilo letos okrog dvesto hektarov gozdnih površin, ne glede na lastništvo, ali so ti v zasebni ali v družbeni lasti.

Na priporočilo republiškega sekretariata za prosveto naj bi letos vsa gozdna gospodarstva v Sloveniji, sporazumno s vodstvi osnovnih in srednjih šol na njihovem območju, pripravila »dan mladinskih pogozdov«. Namen takega šolskega dneva v naravi pa ni zgolj pogozdovanje, marveč tudi to, da bi približali gozd in naravo mlademu človeku na svojski, vzgojni način, ga upoznali z delom gozdarja kot strokovnjaka, ki opravlja svojo službo v gozdu in jih seznaniti z najosnovnejšimi delovnimi operacijami v gozdarstvu.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec bo te dni s pomočjo svojih šestih gozdarstev obratov in vodstvi področnih šol uspešno zaključilo to mladinsko akcijo. Vodstva šol so letos z vsem razumevanjem odstopila višjim razredom šolskega pouka prost dan, da so se lahko v njihov urnik vključili gozdarji s svojim programom. Ti so se potrudili, da so na poljuden način s predavanjem v gozdu približali mladini gozd kot izredno pomemben socialno-gospodarski objekt, ki ni namenjen zgolj pridelovanju lesne mase, temveč je enakovredna in v nekaterih primerih še važnejša njegova posredna vloga kot rekreativni prostor, uravnoteževalni in klimatskih razmer, oblikova-

Zgodi se

Hiter odgovor na odgovor

Zgodi se, da je treba na kakšno odborniško vprašanje na seji občinske skupščine Radlje čakati tudi dlje časa. Včasih pa je odgovor tudi takoj pri roki. Tako je hudomušni odbornik iz Podvelke Vilko Sedmak prišel na zadnjo sejo oborožen s pogodbo, ki sta jo sklenila kmetijska zadruga in kulturno-umetniško društvo v Podvelki in pa z računom stanovanjskega podjetja iz Radlje. Stvar je v tem, da je kmetijska zadruga odstopila prostore družstvu brezplačno, potem pa je zgradbo prenesla na stanovanjsko podjetje, ki pa je seveda dolžno pobirati stamarno.

Prišel je torej račun, družstvo pa ga je izročilo stopenju odborniku, da bi nekako poskrbel za plačilo pri občini. Šlo je za 150 dinarjev, ki pa jih družstvo nima. Odbornik Sedmak je torej na seji postavil odborniško vprašanje in pokazal oba »dokumenta«.

Po krajšem sem in tja je predsednik občine menil, da bi bilo najbolje, če bi stvar sporazumno uredili s kmetijsko zadrugo. Direktor zadruge je za kot odbornik v sosednji klopi naposled rekel: »No, pa naj pridejo enkrat s tistim računom, da se pogovorimo.«

Odbornik Vilko Sedmak je bil vesel odgovora na svoje odborniško vprašanje. Da pa ne bi ničesar zamudil, je takoj stopil k direktorju zadruge z računom v roki: »Prosim, tovariš direktor, kar razmislite ga sedaj!« Je rekel in odločil svoje odborniško vprašanje pred presenečenega direktorja in med smehom vseh v dvorani.

—dV

Avtobusni „pristan“

V Murski Soboti bodo odprli novo sodobno avtobusno postajo - Konec nevzdržnih prometnih razmer v središču mesta - Pridobitev za več tisoč potnikov

MURSKA SOBOTA, 28. aprila. Približno 180 avtobusov, kolikor se jih vsak dan ustavi v Murski Soboti, bo imelo od jutri naprej svoj pristan na novi avtobusni postaji, ki ne pomeni pomembne pridobitve samo za avtobusno podjetje Maribor, ampak predvsem za več tisoč potnikov, ki vsak dan oblegajo to stičišče primestnih, medkrajevskih in mednarodnih avtobusnih zvez.

Razmere v središču Murske Sobot, kjer je bilo postajališče doslej, so bile že

več let nevzdržne. Avtobusna postaja ni imela niti čakalnice, da o ostalih pritlikinah

za sodobno poslovanje ne govorimo. Nova lokacija v neposredni bližini hotela Diana je tudi v skladu z urbanističnim načrtom in pomeni veliko pridobitev za ves promet v Murski Soboti, razen tega pa bodo pridobili v strogem središču mesta, na dosedanja avtobusni postaji, približno tristo dragocenih parkirnih prostorov za osebne avtomobile.

Novo postajališče mariborskega avtobusnega podjetja bo sicer dobilo končno podobo v prihodnjih letih, ko bo na lepo urejeni polkrožni ploščadi kar šeststajni pristajalni mest, že sedaj pa bodo lahko hkrati odpravili osem avtobusov. Tu so tudi sodobni prostori za prometno službo, za prodajo vozovnic, sanitarije in garderoba, potniki pa bodo zlasti vesel sodobno opremljene čakalnice s površino na dvesto kvadratnih metrov.

Po končni ureditvi avtobusne postaje, ko naj bi se v prihodnjih desetih letih povečal promet za približno osemdeset odstotkov, bodo brez gneče lahko odpravili vsak dan tudi nad deset tisoč potnikov. Kolektiv mariborskega avtobusnega podjetja, ki ima v Murski Soboti močno poslovalnico, je vložil v milijone dinarjev. Za končno ureditev nove avtobusne postaje pa bodo porabili še poldrugi milijon dinarjev.

B. B.

Streha za tisk

Kolektiv založniško grafičnega podjetja Pomurski tisk poslej pod enotno streho

Kolektiv založniško grafičnega podjetja Pomurski tisk v Murski Soboti bo v okviru proslav ob letošnjem delavskem prazniku združil doslej razdrobljene enote pod skupno streho.

V lepo urejenih prostorih se bodo vsestransko zboljšali delovni in higienski pogoji zaposlenih, kar je za uveljavitev sodobnega tehnološkega procesa v grafični stroki še posebno pomembno.

Napovedujejo, da bodo z isto opremo povečali v novem kartonskem oddelku in v obnovljenih prostorih tiskarne storilnosti najmanj za tri deset odstotkov. Zboljšati pa nameravajo tudi kvaliteto potiskane embalaže in barvni tisk. Kolektiv ZGP Pomurski tisk je k skupni naložbi 6,5 milijona dinarjev prispeval dobro polovico lastnega denarja.

Z ureditvijo sodobnih proizvodnih prostorov pa so si v tem obetajočemu podjetju hkrati zagotovili tudi možnost modernizacije, kar nameravajo uresničiti v prihodnjih letih.

B. B.

SLOVENJ GRADEC

Taborniki so proslavljali

Taborniki partizanskega oddela Severni kurir so minulo sredo proslavili 20. obletnico tabornštva na Slovenskem in 30. obletnico vstaje slovenskega ljudstva. Ob tabornem ognju so pripravili kratek kulturni spored, v katerem so sodelovali taborniki iz Podgorja in Slovenj Gradca. O razvoju tabornštva v svetu in pri nas pa je govoril tajnik uprave oddela Stane Butolov. Posebej je omenil velik razmah, ki ga je tabornštvo v slovenjegraški občini doseglo po letu 1968. Organizacija se je organizacijsko in številčno močno okrepila in vključuje sedaj tri družine medvedkov in čebelice in pet taborniških čet, ki delujejo v Mislinski, Podgorju Slovenj Gradca in Smartnem. Tako šteje organizacija danes 362 mladih ljudi. Slovenjegraški taborniki so dosegli lepe uspehe tudi na raznih področjih in republiških tekmovanjih.

M. V.

Zdaj že vlomilski „sekstet“

V novomeškem preiskovalnem zaporu novi obdolženec V. Šandor

Vlomilski »kvintet« iz Zagreba, ki so ga pred dvema mesecema prišli po skupni akciji novomeške, celjske in mariborske UIV in poslali za zapah novomeškega preiskovalnega zapora, se je med preiskavo povečal na »sestet«.

Preiskovalni sodnik novomeškega okrožnega sodišča Tone Trunkelj je te dni potrdil, da so v preiskavo pritegnili še šestega obdolženca, Vinka Šandorja iz Djurdjevca v Podravini, obdolženega za sodelovanje pri enem od številnih vlomov, ki jih očitajo Zlatku Anzuloviću in pomagatelju: Ivanu Kandji, Vesni Sirovan, Vladimiru Vučku in Darku Vikičiču.

V preiskavi, ki bo trajala najbrž vse do druge polovice avgusta, so do zdaj odkrili 44 vlomov in tatvin, ki jih je možno pripisati Anzuloviću skupini, v Novem mestu, Celju, Mariboru, Zagrebu, Varanju, Zavrju, Koprivnici, Donji Stubici, Koprivnici, Petrinji, Glini, Sabcu, Kraljevu, Kninju, Batočini in Čaku. Do zdaj se je zbralo za nekaj kilogramov preiskovalnega gradiva.

Obdolžence so že nekajkrat zaslišali. Po izjavah preiskovalnega sodnika pomenita najtrši oreh Ivan Kandija in Vladimir Vučko, ki vztrajno trdita, da je njuna krivda manjša od tiste, za katero ju dolžijo.

I. Z.

Mehanizirani gozd

GG Maribor je osrednje skladišče v Limbušu povsem mehaniziralo - V novem objektu vloženi 5,5 milijona din

LIMBUS, 28. aprila — Z jutrišnjim začetkom obratovanja centralnega mehanizirane skladišča v Limbušu se Gozdno gospodarstvo Maribor vključuje v praznovanje prvega občinskega praznika občine Maribor. To je danes poudaril direktor GG Maribor Leopold Krajncič in dejal, da podjetje s tem končuje reorganizacijo in modernizacijo gozdne proizvodnje od sečnje, spravila in transporta lesa do strojne obdelave posameznih faz proizvodnje na centralnem skladišču.

V nov objekt je GG Maribor vložilo 5,5 milijona dinarjev. Od tega zneska je prispevalo podjetje Marles 1,7 milijona dinarjev, kar ima le na industriji, od tega skladišča tudi veliko korist. V začetku bodo v skladišču obdelali 50 do 60 tisoč kubikov iglavcev letno, v končni fazi pa bodo lahko obdelali od 80 do 90 tisoč kubikov iglavcev. Po izračunih bo skladišče v Limbušu nadomestilo okoli 70 do 80 delavcev, kar pomeni na leto okoli 4 milijone dinarjev.

V skladišču so namestili dva lupina stroja. Na nakladalno rampo vozijo volvo traktorji-nakladalci za les. Les se avtomatično sortira in siicer tanjši na levi, debelejši

pa na desni transporter. Na enem transporterju so namestili elektronski merilec kubature lesa, na drugem pa rentgen, ki odkriva železne tuje v lesu in tak les s tuji avtomatično izloča. Odpadne lubje bodo uporabljali kot gorivo pri Marlesu.

V nadaljnji fazi bodo v skladišču postavili stroj za tesanje lesa. Pri gradnji skladišča so tesno sodelovali strokovnjaki GG Maribor in zunaj podjetja. Posebno zahvalo zasluži inž. Božo Sparler, ki je idejno zamislil izdelav in investicijski načrt. Pri tem delu je pomagal inž. Dušan Česnik. Glavne in podrobne načrte je izdelal inž. Wogen od švedskega podjetja Soeders-

hamen. Glavne naprave je izdelalo in dobavilo švedsko podjetje Kockum—Soedershamen.

M. K.

UZUENICA

Nova šola do 29. novembra

Dela pri graditvi novega šolskega poslopja v Uzenici hitro napredujejo. Te dni bodo postavili strešno konstrukcijo, zatem pa bodo na vrsti še obrtniška dela. V novo stavbo, kjer bo šest učilnic, telovadnica in več specializiranih prostorov, se bodo šolarji lahko preselili za dan republike.

P.

Zastoj v turizmu

V lenarški občini v Slovenskih goricah je razvoj turizma odvisen od modernizacije starih in gradnje novih cest

Nerazvita občina, kakršna je lenarška v Slovenskih goricah, bi si utegnla marsikaj pomagati z večjim razvojem gostinstva in turizma. Čeprav v občini ni zelo znanih turističnih točk, pa bi vendarle bilo mogoče take najti, oziroma sedaj obstoječe napraviti bolj znane (Crni les, Zavrž, Gradišče).

Zal pa dosedanja, zlasti pa še lankoletni uspehi niso tolikšni, da bi vplivali kaj več upanja. Iztržek v gostinstvu se je res povečal, toda fizični obseg proizvodnje, če ga imenujemo čisto ekonomsko, pa je ostal na ravni iz leta 1969. Najbrž bo res, da so finančni rezultati odsev materialnega stanja tega gospodarstva v občini. V primerjavi z drugimi področji gospodarstva je namreč za gostinstvo značilna nizka akumulativnost.

Srednjeročni program občine je predvideval razvoj pomembnejših turističnih središč kot sta Crni les in Gradišče. Predvideni objekti bi bili namenjeni izletniškim

turizmu, manj stacionarnemu, hkrati pa bi bili podlaga za nadaljnji turistični razvoj v občini. Toda akutno pomanjkanje tako občinskih kot drugih sredstev je povsem zavrglo načrte in so tako ostali uspehi gostinstva neprimerno slabši, kar pa jih je predvidel srednjeročni načrt.

Razvoj turizma in gostinstva je seveda tesno povezan z modernizacijo in gradnjo cest v občini. Tako nova turistična središča kot morebitne kmetijske, ki bi jih namenili kmetijsko turizmu, in celo lov in ribolov — vse je odvisno od primerne dostopa do teh objektov.

Najbrž ima lenarška občina

velike možnosti v športnem ribolovu, saj je tu več jezer ter obilo potokov. Do nedavnega je bil uspešen tudi lov na divjad. Zdaj pa so lovski družine sporočile, da se številni divjadi manjša predvsem zaradi posledic agrotehnike, monokulturne kmetijske proizvodnje ter divjega lova. V zvezi s tem pa je padel tudi dohodek od inozemskega lovnega turizma, ki se je v občini kar lepo razvil.

Vse te težave ključijo po tem, da bo treba sestaviti bolj študijzni načrt — ki bi nakazal resnične možnosti nadaljnjega razvoja tako gostinstva kot turizma v tej občini.

F. SRIMPF

Za praznike odprto

30. april PETEK	NEPREKINJENO ODPRTJE VSE TRGOVINE DO 19.30
1. maj SOBOTA	VSE TRGOVINE ZAPRTE
2. maj NEDELJA	ODPRTI M A R K E T I OD 7.30 DO 11. URE ● Sežana ● Koper ● Nova Gorica
3. maj PONEDE- LJEK	ODPRTI M A R K E T I OD 7.30 DO 11. URE LJUBLJANA: — Gosposvetska 6 — Prule — Savsko naselje — Sentvid OSTALI KRAJI: — Cromelj — Gornja Radgona — Hrašnik — Jesenice — Kamnik — Kisovec — Kranjska gora — Litija — Stražišče — Skofja Loka — Trbovlje — Zagorje

Pravočasno kupite vse, kar potrebujete za prijetno praznovanje.

emona Ljubljana

1941 - 1971
Kazenske enote

Fašistična Italija je začela pospešeno redčiti vrste zavednih Primorcev v Slovenskem Primorju že leta 1940

Fašistična Italija je začela na območju Slovenskega Primorja 1940. leta redčiti vrste zavednih Primorcev, čeprav se je eden glavnih fašističnih oblastnikov Emilio Graziosi, kasnejši visoki komisar v Ljubljanski pokrajini, bahal, da je šele po 14 letih, to je 1932. let uspel stresti odpor Kraševcev (Poročilo je v Vojno-zgodovinskem inštitutu 463/18).

Med koncentracijo italijanske vojske od Triglava do Reke in po napadu na Jugoslavijo je fašistična Italija število posebnih kazenskih enot zelo povečala. 7. aprila 1941 so bile razporejene divizije II. italijanske armade v strnjene prvi obrambni črti ob italijansko-jugoslovanski meji. Na položajih od Trbiča do Debeleke vrha (k. 1299 za- hodno od Predjame pri Po- stojni) je bil XI. armadni zbor z divizijama »Ree in »Isonzo«. Zadnja je bila preme- ščena iz Gorice na območje Postojne-Pivke že 6. marca 1941. V nadaljevanju do mor- ja so bile divizije V. armadne- ga zbora »Sassaria« in »Lombar- dia« in »Bergamo«.

Štab II. armade je moč na- vedenih divizij okrepil s top- niškimi, oklepnimi in grani- čarskimi enotami. Seveda ni manjkalo veliko število fašističnih legij na položajih dru- ge obrambne črte sta bili na območju XI. armadnega zbo- ra diviziji »Assietta« (Log pri Črnuem vrhu) in »Ravennas« (Most na Soči). Ko je Hitler- jeva Nemčija 6. aprila 1941 napadla Jugoslavijo, so imele vse navedene enote nalogo trdno držati položaje na prvi obrambni črti in predvsem onemogočiti morebitne vdore jugoslovanske vojske pri Tr- bižu, Tolminu, Godovcu, Po- stojni, Slavnici itd.

Skoraj nerazumljive so ve- like priprave na italijanski strani, če jih primerjamo z razmerami na jugoslovanski strani. Bile so resnične odse- vi 22-letnega nereda in stanja v jugoslovanskem generalštabu. Ko so 30. marca 1941 izle- le direktive za primer vojne (Vojni načrt »R«), so oficirji in generali odšli na odredena mobilizacijska mesta, toda mobilizacije, ki naj bi bila po načrtu »R«, ni bilo. 3. aprila so bile skoraj vse enote šle v razvojno popolne mobiliza- cije ter daleč od pripravljenosti. Mobilizacije niso izvajali zaradi neurejenosti, nedokona- nih in zapletenih mobilizacij- skih elaboratov. Polki so od- hajali 3. aprila na položaje npr brez trena. V takšnih kaotič- nih razmerah je bilo na vsak- kem koraku čuti še »peto kolono«.

Na obrambnih položajih je italijanska vojska nemalokrat doživela sovražno razpoloženje Primorcev na terenu in v vojski. Primorci so visoko cenili jugoslovansko vojsko in ob neuspešnih italijanskih vojske v Grčiji pričakovali skorajšnje osvoboditve. Itali- janski graničarski štab je 31. marca 1941 zahteval: ... Vo- jake tuje narodnosti (sloven- ske op. p.) je treba zamenja- ti in poslati v zaledje ter za- menjati z našimi zaupniki. V primeru upora jih je treba takoj streljati... »Kaj je bila telefonska zveza med Kana- lom ob Soči, kjer je bil štab II. italijanske armade, in Tol- minom 5. aprila 1941 pretrga- na, so arhetrali dva Primorci. O neprestanih alarmih okrog 5. aprila so podatki v kroniki divizije »Isonzo«.

Na območje II. armade je

Indijanec
Krnosla Slabinac je takole govoril o svojih fi- lmskih načrtih:
»Z dobrima prijateljskima Batom Živojinovićem in Ljubom Samardžićem smo se dogovorili, da bomo skupaj posneli film. Moja vloga ni bistvena: lahko igram tudi Indijanca. Predlagal sem samo, naj v filmu čimprej umrem, da bi mi ne bilo treba odpo- vedovati koncertov.«
Imenik
V Portoroču imajo nove telefonske številke. Kot povsod, se tudi tu niso mogli izogniti nesnici, da se je motiti človeško. V telefonskem imeniku so namreč frizerskemu solo- nu zamenjali številko z recepcijo hotela »Metropo- lis« v Luciji.
Zdaj pa v salonu ne ve- da, ali naj nastavi re- ceptorja, ki bo upravlja- čim potrpelostjo šopo- vedoval, da frizerski salon pač ni hotel, ali naj to stori hotel — ali PTT.
P. A.

APRIL 1941 NA CERKLJANSKEM — Fašisti izseljujejo Primorce iz Baške grape

Zelena bratovščina
Po medvedu v Kanado

Lovska strast je speljala Sobočana Jožeta Bertalanica tja na Aljasko - Velik uspeh pa pride šele doma po vrnitvi: jelen, težak 340 kg in zlata kolajna

Z mednarodne lovske razstave v Torinu v Italiji je dobil 38-letni Jože Bertalanč, poslovodja mesnice KIK Pomurka v Murski Soboti, prijetno obvestilo. Sporočili so mu, da je mednarodna strokovna žirija pred dnevi ocenila enajst kilogramov težko rogovje jelena, ki ga je uplenil letos pri Hodošu, z nenavadno visokim številom 218 točk.

»Kolikor mi je znano, je to drugo največje rogovje v Sloveniji, žival, ki je tehtala 340 kilogramov, pa je bila boja narjeteja, kar jih po- minjajo pri nas po vojnih, je dejal sobočani lovec. Kdo torej ne bi bil pomemben na zlato kolajno in na posebno priznanje, ki so mu ga po- delili prireditelji mednarod- ne lovske razstave. Jože Bertalanč, eden iz- med dvandvajsetih članov lovske družine v Brezovici, slovi tudi po številnih dru- gih, celo zelo redkih lov- skih trofejah. Zlasti je pono- sen na nagačenega srebrnega sibirskega krugalja, ki da je prava redkost v naših krajih. Tudi dvaindeset rogov sr- njadi, pa nešteto mehov ptic

ujed in redkih vodnih ptic krasi njegovo stanovanje v ulici Stefana Kovarja v Mur- ski Soboti. Seveda za vse trofeje, up- lenjene po letu 1955, kar se je zapisal zeleni bratovšči- ni, ni prostora v hiši. Kaj- pak mu pomurski lovci naj- bolj zavideajo nenavadno lov- sko srečo, ki jo je imel pred časom, ko je v dobri minuti položil na ščetine dva velika divja prašiča, letos pa v kratkem času enega tedna dva mogočna jelena. Nazadnje je z dragoceno risanico, ki so mu jo podari- li sorodniki v Ameriki, uple- nil tudi omenjenega jelena- velikana, s katerim se je vpi- sal med lovcve z mednarod- nim slovesom.

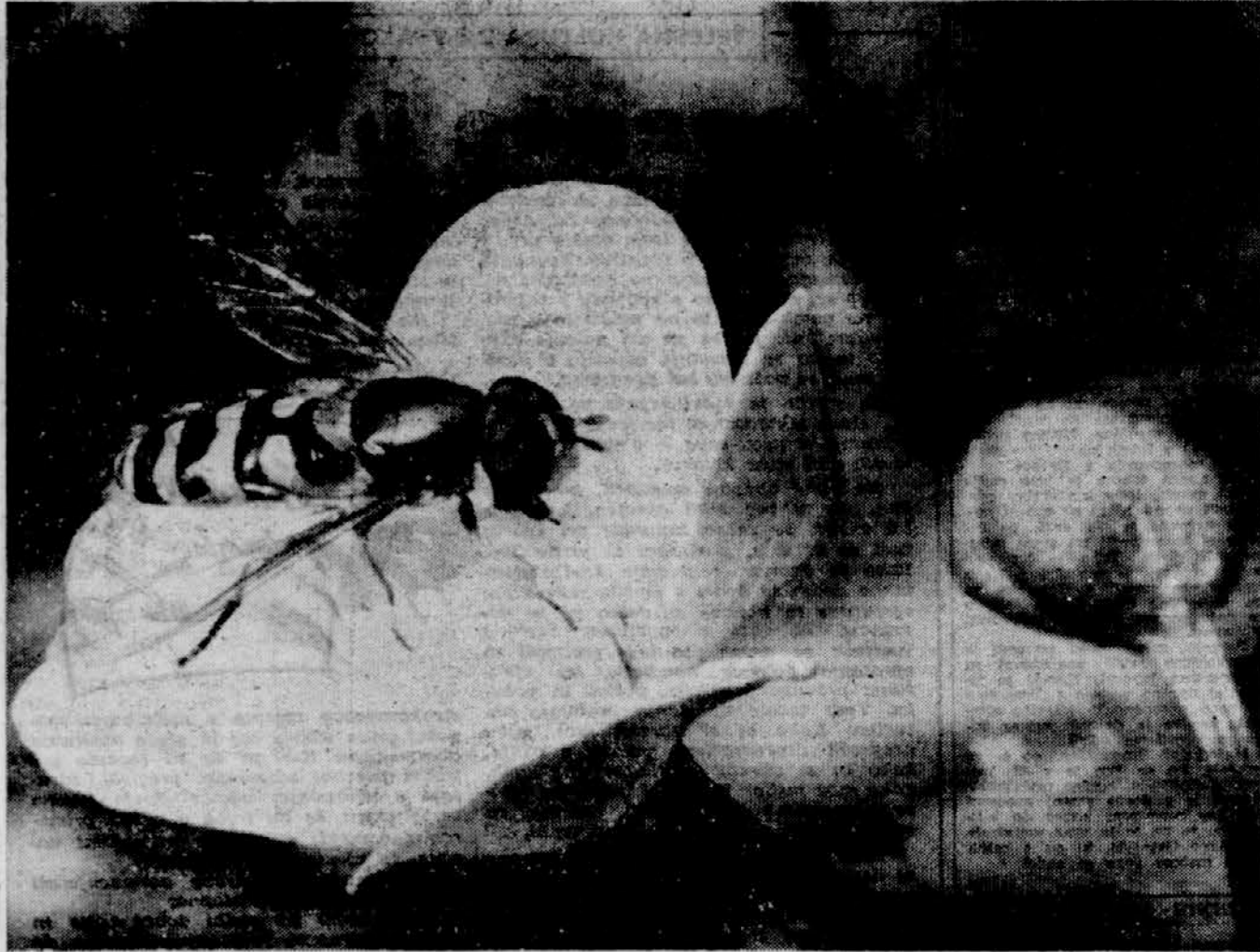
Malo naših lovcve se lahko pohvali s potjo, ki jo ima za sabo iz gole lovske stra- sti. Jože Bertalanč, Lani sredi poltja se je na vrat na nos odpravil k sorodni- kom in znancom v Detroit v

3. aprila prišel močno okrep- ljeni XIV. karabinjerski ba- taljon. Po prejemu ukaza je 6. aprila z izseljevanjem ci- vilnega prebivalstva, iz Ba- ške grape in s Cerkljanskega so s kamioni vozili prebival- stvo na železniško postajo, ter jih pošiljali v srednjo Italijo. Enaka usoda je do- letela Tolmince. Narodno za- vednim so dali na rokav na- pis politično sumljiv (S. P. — sospetto politico). Iz- seljevali so tudi Primorce na območju obrambne črte, V. armadnega zbora (Juršiče, Palčje, Trnje, Zele itd) in gonili ljudi, naj zapustijo svoje domove.

Izseljevanje Primorcev je zavzelo še večji obseg po vdoru okrog 400 jugoslovanskih vojakov do Cerke (8. aprila), po napadu jugoslo- vanskih vojakov na italijan- sko finančno stražo pri Za- vravcu (ob zori 9. aprila), po napadu na italijanske graničarje na Črnuem vrhu pri Cerknem (v noči na 10. aprila) itd. Fašistični vojaki in karabinjerji so v zgodnjih jutranjih urah obkoljevali primorske vasi in s kamioni odvažali moške, ki so jih imeli na seznamih.

»Tiste dni so bile ceste polne lojstrskih vozov, po Pivki so šli proti Vremski dolini na Kras, do Trsta, drugi v Vipavsko dolino do Gorice. Vrnili so Pivčanom gostoljubje ob umiku pred sosko fronto. Neke družine so romale dalje v Italijo, v okolico Ancone...« (iz gra- diva za zgodovino NOB na Pivki).

Do 11. aprila 1941 — tega dne se je ukaz poveljstva vojske cone Udine (Videm) prenehalo izseljevanje Pri- morcev — je XIV. karabi- njerski bataljon izselil 13.454 oseb. Nove »posebne kazenske enote« iz Primorcev imamo že 15. aprila v kraju Rassina, posebna kazenska enota iz Tolmince je v aprilu v Co- senzi (Kalabrija), eno od številnih enot so formirali v aprilu tudi iz Lokovec. Naj- več teh enot je fašistična Ita- lija razmestila na Sardinijo. V malarjskih krajih so mo- rali Primorci ob borni hrani sekati hraste in graditi zaklo- nišča. Aretacije vodilnega parti- skega kadra sredi 1940. leta s Pinkom Tomažičem na čelu in množični odgoni Pri- morcev v »posebne kazenske enote« so odlično vpilivali na začetek oboroženega boja v Slovenskem Primorju in Istri. JANEZ KRAMAR

OSA IN KALUZNICA Foto: Janez Skok

Spolna vzgoja
Učiteljica se ljubi

Tudi v Angliji so »zgrabili bika za rogove« in začeli spolno vzgojo v šolah učiti - z dejstvi in ne več s čebelico in cvetom — Hud preplah med lordi

OD NASEGA LONDONSKEGA DOPISNIKA

LONDON, 24. aprila (po telefonu) — Tudi v Britaniji so pedagogi zgrabili bika za rogove in začeli spolno vzgajati že učence v osnovnih šolah — z dejstvi. Pozabljene so čebele, ki obletavajo cvetlice in onegavijo okoli paš- nikov. Namesto njih vstopajo v mlade butice dejstva in šolarji presenečajo zdaj doma starše s celo vrsto novih latinskih izrazov, ki so si jih prese- netljivo hitro zapomnili.

Sploščka so nekateri starši morda nekoliko zmejavali z glavami, a so najbrž pomislili, da se dandanes tej reči, ki se ji reče spolna vzgoja ali seks, padé nekoliko drugače streže. Toda vsaka stvar ima svoje meje, celo spolna vzgoja. V državnem merilu je bojn- ba eksplodirala ta teden, ko je zadevo zgrabili vesoljni britanski tisk na čelu s tako- imenovanimi nacionalnimi časopisi iz Fleet Streeta. Naj- prej so se zgrozile prosvetne oblasti, nato starši, nato lord Longford, nekakešen varuh jav- ne morale, nato minister za kulturo, nato še marsikdo drug...

»Doraščanje«
Vzrok za preplah je bil zvojni film z naslovom »Doraščanje«, ki so ga po- skusno že predvajali v neki šoli, a bi ga morale odobriti prosvetne oblasti, ki so ga lahko predvajali znanja željnim učencem tudi v drugih šolah. Toda, prosvetne in občinske oblasti so se prijele za glavo, ko so film gledale. Naj za- dostuje, da sta med drugim v filmu dva spolna akta in pri- zor z mlado učiteljico, ki se splošno samadovoljuje.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

»Doraščanje«
Vzrok za preplah je bil zvojni film z naslovom »Doraščanje«, ki so ga po- skusno že predvajali v neki šoli, a bi ga morale odobriti prosvetne oblasti, ki so ga lahko predvajali znanja željnim učencem tudi v drugih šolah. Toda, prosvetne in občinske oblasti so se prijele za glavo, ko so film gledale. Naj za- dostuje, da sta med drugim v filmu dva spolna akta in pri- zor z mlado učiteljico, ki se splošno samadovoljuje.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Krik in vik se še ni pole- gel. Debatà o tem umazane- nem vzgojnem filmu se je prenesla celo v lordsko zbor- nico, kjer je lord Longford bil plat zvona in pozival vi- do, naj začne temeljito pre- iskavo.

Ovržena sodba

Vrhovno vojaško sodišče je razveljavilo sodbo proti Rullmannu, Tačiju in Trkulji

BEograd, 28. aprila (Tanjug). Hans Peter Rullmann, beograjski dopisnik zahodnonemškega lista »Spiegel«, Hilmi Tači, novinar »Rilindje«, in Jovan Trkulja, civilni uslužbenec v JLA, niso več »obsojeni zaradi vohun- stva«, ampak »obtoženi vohunstva«. Vrhovno vojaško sodišče Jugoslavije je namreč razveljavilo sodbo voja- škega sodišča v Beogradu in vso zadevo vrnilo prvo- stopenjskemu sodišču v ponovno obravnavo.

Rullmann, Tači in Trkulja so bili na prvem sojenju, ki je trajalo 45 dni, spoznani za krive kaznivega dejanja vo- hunstva po členu 105 kaz-enskega zakonika in 6. januarja letos obsojeni: Rullmann na 6, Tači in Trkulja pa vsak na 5 let in pol strogega za- pora. Vrhovno sodišče Jugoslavije je razveljavilo vojaško sodišče v Beogradu in nadvom- no in neizpodbitno ugotovilo, da se je trojica obsojenec- pečala z vohunstvom, niti ni jasno, za katero tujo državo naj bi zbirali zaupne podatke o Jugoslaviji.

Vsi trije pa bodo še naprej ostali v priporu. Zoper prvotno razsodbo, ki je zdaj na pritožbo zagovornikov ovržena, se je pritožil tudi vojaški tožilec, ki je za- hteval ostrejšo kazni za Rul- manna in Tačija. Zahteval je tudi, da zahodnonemškega no- varnarja po prestani kazni iz- šenejo iz Jugoslavije.

Voznikova hči umrla
NOVO MESTO, 28. aprila. — Sinčiči okoli 23. ure je Ivan Kerin iz Podlipa pri Krškem, sicer na delu v Nemčiji, na avtomobilski cesti pri Ponik- vah z osebnim avtomobilom opel kadet iz nepojasnjenega razloga zapeljal na levo čez neprekinjeno belo črto in bočno zadel tovornjak nizke registracije, s katerim je Vi- stimir Randjelović iz Novega sela proti Ljubljani vlekel po- kvarjen tovornjak enake re- gistracije, za krmilom kate- rega je sedel Miloš Gruić.

Medtem ko sta tovornjaka obstala ob cesti, je osebni avtomobil vrgel na bankino. Vsi potniki so bili ranjeni: voznik Kerin in Ivan Kraš- vec huj, voznikova hči, ši- riletna Majda pa tako, da je med prevozom v novomeško bolnišnico umrla. I. ZORAN S. M.

Kradli so avtomobil
CELJE, 28. aprila. — Pre- teklo noč je neznanec ali sku- pina kradla osebni avtomobil Ivana Holubarja iz Celja iz garaže v Jurčičevi ulici. Vio- mili so garažo vrata ter se od- peljali proti Slovenski Bi- strici, kjer so avtomobil na- šli. Bil je karabinjerski. Za neznanca se polzevaljevo. M. S.

Dolžnika pobeg- nila po rjuhi
SEVNICA, 28. aprila. — V ponedeljek ponoči sta iz so- be v planinskem domu na Lisei pognila 34-letni Franc El- mer, državljani ZRN in 23-let- na Rozalija Mrak iz Ljublja- ne. Na okno sobe, kjer sta pre- nočevala, sta »privzela rjuhe in se v okrilju noči spustila na tla ter pobegnili. Ostala sta dolžna 1.500 dinarjev, kar prida o tem da sta se nekaj dni lepo zabavala v planin- skem domu Isti dan zvečer sta hotela ilegalno v Avstrijo, vendar so ju v Viču pri Dra- vogradu prišli. Pridržali so ju in bosta danes stopila pred preiskovalnega sodnika v Sevnici.

Našli so mrtvega
KOPER, 28. aprila. — Da- nes ob 5.20 so organi UJV iz Kopra pred poslovalnico pod- jete Vektor našli mrtvega Marjana Bijačka (36), brez stalnega bivališča. Bijač je bil alkoholičen in se je že zra- vnil v idrijski bolnišnici, poleg tega je bil tudi srčni bolnik. Na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja. D. G.

Smeh iz Hlebin
Slikar samorastnik M- jo Kovačič je rekel: »Ne- davno sem nastikal sekro tako verno, da je slika utonila, brž ko sem jo dal v skaf.«
»Ni slabota — je odgo- voril na to slikar Franjo

Pozabljenost
Lepa pevka Dunja Raj- ter, ki jo bolj poznajo Zahodni Nemci kot mi, se je leto dni po hudi pro- metni nesreči ponovno uselila za volan. Bilanca njene prve vožnje: kakih

Kaj je opolzko
V viktorijanski dobi — je dejal lord Willis — so imeli spolnost za hekal umazanega. Besede so izgubile svoj po- men. Človeška zadnjica je po- stala »ozadje«. Do 20. stoletja smo imeli »sedalce in »sedal- ca«. In vendar je prav v vik- torijanski dobi cvetela trgov- na z otroškimi prostitutkami zaradi uživanja tistih, ki so lahko plačali. Revna dekleta s severa Anglije so vodili v London, kjer so bila podvrže- na najbolj nečloveškemu ra- vananju.

»Jaz mislim, da je opolzko« je grmel lord Willis, »če im- amo skora milijon brezposle- nih. Mislim, da je opolzko, če velika cerkev ne dovoli no- benemu verniku, da bi upo- rabljali kontracepcijska sred- stva. Zame je revščina opolz- ka«.

Mamillo je bilo skrito tudi v naslonjalu sedežev ter v dveh »Bunkerjih«, ki sta bila narejena pod soferjevimi no- gami, na dnu avtomobila. Med kabino in motorjem. Skupaj so cariniki našli 163 ploščic ali 33.225 kilogramov hašiša. Na zapadnem tržiš- ču bi bil v črni prodaji za- plenjen hašiš vreden 200.000 dolarjev.

Iranec Lami Ghazi je na zaslišanju izjavil, da je v hotelu v Siriji srečal nekega Arabca, ki ga je vprašal, če hoče prepejati za plačilo 500 mtk omenjeni avto iz Sirije na Dunaj, kjer naj bi ga na določeno mesto pu- stili. Ta Arabec, ki naj bi bil domnevni lastnik avtomobila, naj bi se peljal z Ghazijem do Beograda, tam pa izstopi in dejal, da bo Ghazija po- čakal v Avstriji. Prijeti Iran- ec je še izjavil, da ni ve- del za skrito mamilo v avto- mobilu.

Mariiborska carinarnica je kaznovala Lamiha Ghazija z 80.000 dinarji zaradi prekr- ška prometa z mamili, od- zvel pa so mu tudi avtom- bil ter hašiš, in predlagali občinskemu tožilstvu, naj sproži postopek proti tihot- apcu.

Zagorelo gospo- darekno noslopje
SLOVENSKA BISTRICA, 28. aprila. — Včeraj je priče- goreti gospodarsko poslopje in uta Matuše Vodovnik v Goricah pri Oplo-nici. Zaradi vetra se je požar hitro razši- ril, tako da sta s slamo krita objekta zgorela. Ta prav- tako je zgorel precej koruz- no slanine, sena in drv. Gmo- no škodo cenijo na 30.000 di- narjev požar pa naj bi zanetil otrok, ki se je igral z vžiga- lili.

S. M.

Nočni napad
CELJE, 28. aprila. — Pred dnevi sta ponoči 19-letni Me- sur Softić in 17-letni M. S., oba iz Celja, na Karavcih ulici v Celju napadla Mihaela Zimška iz Topolovca pri- snarju ter mu v pretepu odvzela denarnico s 670 dinar- ji. Čez dva dni je delavcem celjske UJV uspelo izslediti oba mlada napadalca, ki sta dejanje tudi že priznala. Za Softića je preiskovalni so- dnik odredil pripor. M. S.

oglašujte v
DELU

Obveznosti

Predsednik poslovnega združenja hotelskih pod- jetij Jugoslavije in direk- tor hotela »Stone« Janko Hapčiček je nedavno de- jal, da je v naših hotelih pravzaprav najdražja med vsemi piščami — časa pitne vode.

»Ko natakar gostu pri- nesne kozarec vode, česar pri nas nikjer ne zaraču- namo, mora hotel za ta kozarec državi poravnati — 36 raznih obveznosti.«

»Kaj je opolzko
V viktorijanski dobi — je dejal lord Willis — so imeli spolnost za hekal umazanega. Besede so izgubile svoj po- men. Človeška zadnjica je po- stala »ozadje«. Do 20. stoletja smo imeli »sedalce in »sedal- ca«. In vendar je prav v vik- torijanski dobi cvetela trgov- na z otroškimi prostitutkami zaradi uživanja tistih, ki so lahko plačali. Revna dekleta s severa Anglije so vodili v London, kjer so bila podvrže- na najbolj nečloveškemu ra- vananju.

»Jaz mislim, da je opolzko« je grmel lord Willis, »če im- amo skora milijon brezposle- nih. Mislim, da je opolzko, če velika cerkev ne dovoli no- benemu verniku, da bi upo- rabljali kontracepcijska sred- stva. Zame je revščina opolz- ka«.

Mamillo je bilo skrito tudi v naslonjalu sedežev ter v dveh »Bunkerjih«, ki sta bila narejena pod soferjevimi no- gami, na dnu avtomobila. Med kabino in motorjem. Skupaj so cariniki našli 163 ploščic ali 33.225 kilogramov hašiša. Na zapadnem tržiš- ču bi bil v črni prodaji za- plenjen hašiš vreden 200.000 dolarjev.

Iranec Lami Ghazi je na zaslišanju izjavil, da je v hotelu v Siriji srečal nekega Arabca, ki ga je vprašal, če hoče prepejati za plačilo 500 mtk omenjeni avto iz Sirije na Dunaj, kjer naj bi ga na določeno mesto pu- stili. Ta Arabec, ki naj bi bil domnevni lastnik avtomobila, naj bi se peljal z Ghazijem do Beograda, tam pa izstopi in dejal, da bo Ghazija po- čakal v Avstriji. Prijeti Iran- ec je še izjavil, da ni ve- del za skrito mamilo v avto- mobilu.

Mariiborska carinarnica je kaznovala Lamiha Ghazija z 80.000 dinarji zaradi prekr- ška prometa z mamili, od- zvel pa so mu tudi avtom- bil ter hašiš, in predlagali občinskemu tožilstvu, naj sproži postopek proti tihot- apcu.

Zagorelo gospo- darekno noslopje
SLOVENSKA BISTRICA, 28. aprila. — Včeraj je priče- goreti gospodarsko poslopje in uta Matuše Vodovnik v Goricah pri Oplo-nici. Zaradi vetra se je požar hitro razši- ril, tako da sta s slamo krita objekta zgorela. Ta prav- tako je zgorel precej koruz- no slanine, sena in drv. Gmo- no škodo cenijo na 30.000 di- narjev požar pa naj bi zanetil otrok, ki se je igral z vžiga- lili.

S. M.

Nočni napad
CELJE, 28. aprila. — Pred dnevi sta ponoči 19-letni Me- sur Softić in 17-letni M. S., oba iz Celja, na Karavcih ulici v Celju napadla Mihaela Zimška iz Topolovca pri- snarju ter mu v pretepu odvzela denarnico s 670 dinar- ji. Čez dva dni je delavcem celjske UJV uspelo izslediti oba mlada napadalca, ki sta dejanje tudi že priznala. Za Softića je preiskovalni so- dnik odredil pripor. M. S.

oglašujte v
DELU

Obveznosti

Predsednik poslovnega združenja hotelskih pod- jetij Jugoslavije in direk- tor hotela »Stone« Janko Hapčiček je nedavno de- jal, da je v naših hotelih pravzaprav najdražja med vsemi piščami — časa pitne vode.

»Ko natakar gostu pri- nesne kozarec vode, česar pri nas nikjer ne zaraču- namo, mora hotel za ta kozarec državi poravnati — 36 raznih obveznosti.«

»Kaj je opolzko
V viktorijanski dobi — je dejal lord Willis — so imeli spolnost za hekal umazanega. Besede so izgubile svoj po- men. Človeška zadnjica je po- stala »ozadje«. Do 20. stoletja smo imeli »sedalce in »sedal- ca«. In vendar je prav v vik- torijanski dobi cvetela

Vrtimo globus

Otroška paraliza

BUENOS AIRES — V Argentini se širi epidemija otroške paralize, kakršne ni bilo že od leta 1956, ko je zbolelo 7.000 ljudi v deželi, ki takrat še ni imela zaščitnega cepiva. Doslej je zbolelo 356 ljudi, med njimi je bilo 32 smrtnih žrtev.

Smrt v reki

BORDEAUX — Na mostu čez Midouze nedaleč od Bordeauxa je avto podrl mostno ograjo in izgubil v globoki vodi. Utihnilo je pet ljudi.

Rop milijonov

RIM — Sedem maskiranih roparjev je odneslo okoli 150 milijonov lir. V Rimu so prestregli oklepni avto, ki je peljal denar za plače.

Padec brez posledic

FURTH — Dveletni deček se je v večji stanovanjski hiši za trenutek izmaknil materinem nadzorstvu, zlezel na okno in omahnil v globino. Imel je srečo: kljub padcu deset metrov globoko je ostal nepoškodovan. Padel je v gosto okrasno grmovje.

Tifusni rekord

RIM — Italijanska jezera, reke in potoki so tako umazani, da ima Italija evropski rekord glede števila tifusnih obolenj. To je ugotovil skupinski odbor, ki je od leta 1969 pregledoval stanje italijanskih tekočin in stoječih voda.

Več ropov

PARIZ — Pri treh roparskih napadih v Strasbourgu, Nici in Grenobleu so oboroženi roparji odnesli skupno okoli 450.000 dinarjev. V Casnu je policija prišla dva roparja, ki sta vzele 50.000 frankov (135.000 dinarjev).

Noč in dan v morju

FREEPORT — Na jahti je prišlo do eksplozije. Zdravnik, njegova žena in njuna 17-letna hči so petindvajset ur vztrajali na valovih Mehškega zaliva, potem jih je rešila obalna straža osem milj od obale pri Freeportu v Teassu.

Požar v gimnazi

CHAMONIX — V savojški občini Houches je požar, ki ga je močan veter naglo razpihal po gozdnih z gosto suho podrasjo, uničil med drugim več podčimskih hiš, ki so bile trenutno prazne.

Velik teleskop

LENINGRAD — V Leningradu so izdelali teleskop, ki registrira svetlobo prizgane vžigalice, oddaljene 5.000 kilometrov. Teleskop, ki je eden največjih doslej, bodo postavili na observatoriju Bjukaran v Armeniji.

Umazan ledenik

KOBENHAVN — Ameriški znanstveniki, ki so raziskovali ledeniške ledenike, so ugotovili, da se je količina snega v ledenih plasteh povečala v obdobju 1940–65 za tristo odstotkov.

Za eno uro naprej

NEW YORK — V 46 državah ZDA so potisnili kazalce za eno uro naprej. Stari čas je obveljal na Aljaski, na Havajih ter v manjših delih Arizone in Indiane.

Star som

MURTEL — Poklicni ribič Roger Fasnacht je potegnil iz Murteseeja 210 centimetrov dolgega in 65 kilogramov težkega soma, ki mu izvedenci pripišejo starost nad sto let.

Alpska cesta prosta

SALZBURG — Alpsko cesto čez Grossglockner so odprli za promet. Zaradi ugodnega vremena so opravili očiščevalna dela prej kot prednja leta.

Kandidat s tujim srcem

INDIANAPOLIS — Luis Russell, doslej najdlje živeči človek s tujim srcem, kandidira za eno izmed štirih prostih poslanskih sedelcev v okrajni skupščini Indianapolisa.

Grozljiva imena

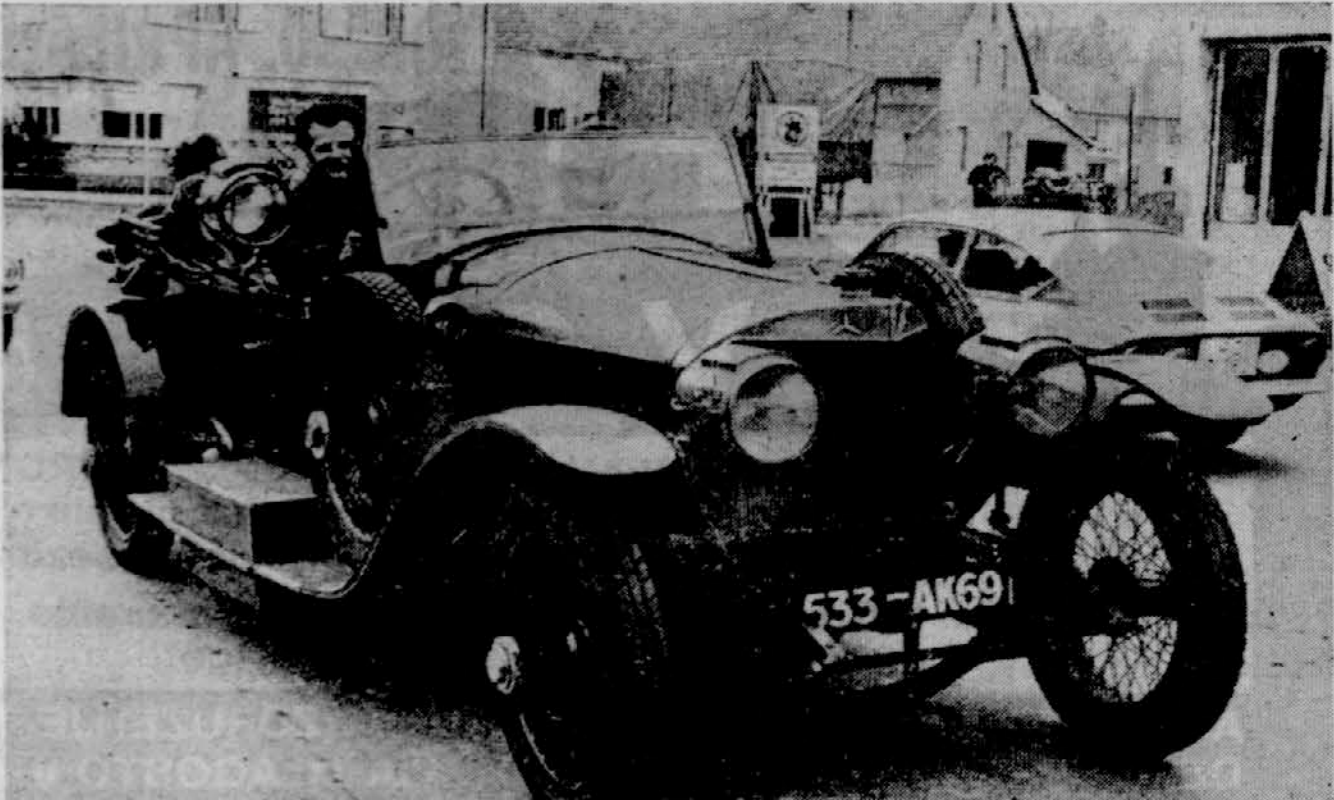
CREMONA — Avtobusna proga številka tri v italijanskem mestu Cremona ima poštajališče z nerazveseljivimi imeni: bolnišnica, zdravilišče in mrtvašnica, končna postaja pa je pokopališče.

Zaplenjen hašiš

LONDON — Neznaneč je po telefonu opozoril policijo na neko hišo v Londonu. Detektivi so med hišno preiskavo zaplenili hašiš v vrednosti 50.000 funtov (nad dva milijona dinarjev).

Bralci niso izvedeli

NEW YORK — Neki newyorški tehnik je objavil med drugim tudi sestavek z naslovom: »Vzemimo, da ste kot prebivalec ožjega mesta dovolj neumni, da imate avto — kako boste preprečili, da bi vam ga kdo ukradel? Precej bralcev si tega ni moglo prebrati, ker so neznaneči ukradli tovrstni 100.000 izvodov tiste številke.

STARINE NA POTI — Pred dnevi se je odpeljalo iz Londona 17 starih mercedesov proti Stuttgartu, kjer so leta 1892 izdelali prvi avto te znamke. Posnetek kaže avtomobilskega veterana iz leta 1923 med vožnjo skozi manjše mesto ob Renu.

Telefoto: UPI

Letni časi po želji

Načrti za mestna naselja pod prozorno plastično kupolo v ledeni divjini, kjer bi bilo mogoče skorajda poljubno spreminjati podnebje in s tem tudi okolje

STUTTGART — Ze čez dvanajst let bo lahko skupščina večjega mesta sredi arktične ledene divjine odločila, ali bo 15–45 tisoč prebivalcev trenutno živele v pomlad ali raje v poletju. Delavci, tehniki, zdravniki in upravni uradniki, ki bodo z družinami živeli daleč od drugih mest in izkoriščali zelo zaželeno rudna bogastva, si bodo sami izbirali letni čas. Njihovo mesto bo pokrival ogromen, do 240 metrov visok in prozoren plastični zvon, pod katerim bo mogoče poljubno spreminjati podnebje.

Profesor Otto, predstojnik oddelka za lahke konstrukcije pri tehnični univerzi v Stuttgartu, je pokazal na industrijskem sejmu v Hannoveru načrte za arktično mesto, s katerimi se ukvarja skoraj za osemnajst let. Po njegovem mnenju je zamisel tehnično izvedljiva, seveda pa bo treba obdelati še nekaj podrobnosti. Pravi, da je zdaj že mogoče postaviti dovolj trden plastični omet s površino treh kvadratnih kilometrov, da ga ne bi podrl niti najhujši vrtnačasti vihar. Rešiti bo treba še nekaj problemov, vendar manj tehničnih kakor človeških, bioloških in psiholoških. Prepričan je, da bodo takšna mesta, za katera pripravljajo načrte tudi sovjetski raziskovalci, stala vsako na severu še pred koncem tega stoletja. »Ljudje se bodo zares naselili v ledeni divjini,« pravi profesor, »akor ne dolgo prodirajo, zagotovi jim je treba le ugodnejše življenjske okoliščine.«

Na tem področju sodelujejo razni projektantski biroji, med drugim newyorški, londonski in tokijski. Takšna pokrita mesta bi lahko gradili v tropskih krajih in v puščavi, predvsem pa v mrzli divjini, kajti »kuriti je preprostejše kakor pa nenehno oblažiti bivališča in delovna mesta.«

Za takšno mesto bi najprej zgradili temelje v obliki kolobarja, na katerega bi pritrdili poprej izdelan plastični mehur in ga napihali. Zadoščal bi že malenkostno, za štiri tisočnike atmosfere zvišan pritisk. Državne blaginje ali velike industrijske družbe bi financirale stroške za takšno strobo, katere kvadratni meter bi stal 1.400 do 2.000 dinarjev. Po Ottovem računu bi kljub tem izdatkom kar precej prihranili v primerjavi z normalno graditvijo naselij v arktični divjini.

V takšnem mestu pod prozorno kupolo bi bilo treba zgraditi prehradevalne naprave in vse potrebno za zaščito pred ognjem. Dvoje cepi bi bilo speljanih pod vsemi stavbami v mestu, dovajali bi svež in odstranjevali slab zrak. Po posebnih cevih bi dovajali blago in drugo iz skladišč.

bivanje cepiva proti poliomielitisu virusu iz vode, ki teče iz pipe. »Najceneje je,« pravi, »obkrožiti v tej vodi so najboljše kvalitete.« Problem je zapleten. Prof. Boyer predlaga dvojno vodo, ki jo je Paris že imel pred vojno. »Cevi je treba podvojiti,« pravi. »Pitna voda v pravem pomenu besede pomeni en sam odstotek pariskih potreb, za katere bi povsem zadostovala voda iz izvirljavi. Za vse drugo bi uporabljal vodo iz Seine, ki bi tekla iz druge vodovodne pipe.«

Novo pri sicer že starem pojmu, da se čedalje več psihologov, pravnikov in zdravnikov posveča problemom zakonov, ki se ločujejo, njihovih otrok in še posebej tistih življenjskih drugih, ki po razvezi ostanejo sami. Ameriška ločenka kmalu spozna, da se njena veljava v družbi zmanjšuje: na zabave jo vabijo manj pogosto kot prej, v bankah in prodajalnah ima manj kredita, če se zaposli, prejema manj kot njeni kolegi na primerljivih delovnih mestih. Večina nasvetov je namenjenih ženskam. »Med raziskavami nisem našel niti na enega moža,« piše dr. Lyman v knjigi »Spet sam«, »ki bi bil vložil tožbo za razvezo, ne da bi si poprej izbral drugo žensko. Nasprotno pa mnoge žene tožijo za ločitev in jo tudi dosežejo, na da bi imela v mislih drugega moža.«

Možem velja knjiga s cilničnim naslovom »Kako se izognes razvezi« Johna Rodella, ki pomorno zatrjuje,

da se je ločil že trikrat, na da bi mu bilo treba plačevati. Pisec svetuje, laž in ukanje: »Čemu ne bi uredil tako, da bi tak čeden, postaven možki obiskal v samotnem večeru tvojo ženo, s katero si v ločitvenem postopku? Saj ju ni treba zalotiti, zadoščajo že sumljive okoliščine.« Knjigo vsaj nekoliko razume, kdor ve, da ameriška sodišča pogosto zelo trdo primejo moža, ki se ločujejo, in jih obremenijo z vzdrževalno pravdo meja njihovih finančnih zmogljivosti.

Tisti starši, ki niso svojim otrokom razložili ničesar ali vsaj ne dovolj jasno — takih je zelo mnogo, ugotavlja sociolog Bohannan v knjigi »Po ločitvi — naj bi posegali po knjigah, ki bi morale biti za njihove otroke neke vrste izobraževalni.« Nekelej reči, ki jih moraš vedeti o ločitvi,« pojasnjuje dr. Gardner.

Novo pri sicer že starem pojmu, da se čedalje več psihologov, pravnikov in zdravnikov posveča problemom zakonov, ki se ločujejo, njihovih otrok in še posebej tistih življenjskih drugih, ki po razvezi ostanejo sami. Ameriška ločenka kmalu spozna, da se njena veljava v družbi zmanjšuje: na zabave jo vabijo manj pogosto kot prej, v bankah in prodajalnah ima manj kredita, če se zaposli, prejema manj kot njeni kolegi na primerljivih delovnih mestih. Večina nasvetov je namenjenih ženskam. »Med raziskavami nisem našel niti na enega moža,« piše dr. Lyman v knjigi »Spet sam«, »ki bi bil vložil tožbo za razvezo, ne da bi si poprej izbral drugo žensko. Nasprotno pa mnoge žene tožijo za ločitev in jo tudi dosežejo, na da bi imela v mislih drugega moža.«

Možem velja knjiga s cilničnim naslovom »Kako se izognes razvezi« Johna Rodella, ki pomorno zatrjuje,

da se je ločil že trikrat, na da bi mu bilo treba plačevati. Pisec svetuje, laž in ukanje: »Čemu ne bi uredil tako, da bi tak čeden, postaven možki obiskal v samotnem večeru tvojo ženo, s katero si v ločitvenem postopku? Saj ju ni treba zalotiti, zadoščajo že sumljive okoliščine.« Knjigo vsaj nekoliko razume, kdor ve, da ameriška sodišča pogosto zelo trdo primejo moža, ki se ločujejo, in jih obremenijo z vzdrževalno pravdo meja njihovih finančnih zmogljivosti.

Tisti starši, ki niso svojim otrokom razložili ničesar ali vsaj ne dovolj jasno — takih je zelo mnogo, ugotavlja sociolog Bohannan v knjigi »Po ločitvi — naj bi posegali po knjigah, ki bi morale biti za njihove otroke neke vrste izobraževalni.« Nekelej reči, ki jih moraš vedeti o ločitvi,« pojasnjuje dr. Gardner.

Novo pri sicer že starem pojmu, da se čedalje več psihologov, pravnikov in zdravnikov posveča problemom zakonov, ki se ločujejo, njihovih otrok in še posebej tistih življenjskih drugih, ki po razvezi ostanejo sami. Ameriška ločenka kmalu spozna, da se njena veljava v družbi zmanjšuje: na zabave jo vabijo manj pogosto kot prej, v bankah in prodajalnah ima manj kredita, če se zaposli, prejema manj kot njeni kolegi na primerljivih delovnih mestih. Večina nasvetov je namenjenih ženskam. »Med raziskavami nisem našel niti na enega moža,« piše dr. Lyman v knjigi »Spet sam«, »ki bi bil vložil tožbo za razvezo, ne da bi si poprej izbral drugo žensko. Nasprotno pa mnoge žene tožijo za ločitev in jo tudi dosežejo, na da bi imela v mislih drugega moža.«

Možem velja knjiga s cilničnim naslovom »Kako se izognes razvezi« Johna Rodella, ki pomorno zatrjuje,

da se je ločil že trikrat, na da bi mu bilo treba plačevati. Pisec svetuje, laž in ukanje: »Čemu ne bi uredil tako, da bi tak čeden, postaven možki obiskal v samotnem večeru tvojo ženo, s katero si v ločitvenem postopku? Saj ju ni treba zalotiti, zadoščajo že sumljive okoliščine.« Knjigo vsaj nekoliko razume, kdor ve, da ameriška sodišča pogosto zelo trdo primejo moža, ki se ločujejo, in jih obremenijo z vzdrževalno pravdo meja njihovih finančnih zmogljivosti.

Potrebno energijo bi dajale atomske elektrarne. Toplo vodo iz reaktorja bi speljali v pristanišče, da ne bi zamrznilo, hkrati pa bi z njo ogrevali zrak, ki bi ga črpali na vrhu tristo metrov visokega stolpa.

Naselje pod kupolo bi bilo tiho mesto, ljudje bi se prevažali na premernih pločnikih; zvok bi dušila razen utrnjenih oblog tudi obilica dreves. Pod plastičnim zvonom ne bi bilo avtomobilov, sredi mesta bi valovalo umetno jezero, na primernih krajih pa bi bila športna igrišča. In seveda tudi botanični vrt z divjajo in s ptici. V arktični zimi bi krožil pod kupolo zelo močan vir svetlobe, ki bi čarala včas dnevnege časa, hkrati pa razlinalam omogočala fotosintezo. V polarnem poletju bi posebna jadra prestrezala slepečo sončno svetlobo.

Novo pri sicer že starem pojmu, da se čedalje več psihologov, pravnikov in zdravnikov posveča problemom zakonov, ki se ločujejo, njihovih otrok in še posebej tistih življenjskih drugih, ki po razvezi ostanejo sami. Ameriška ločenka kmalu spozna, da se njena veljava v družbi zmanjšuje: na zabave jo vabijo manj pogosto kot prej, v bankah in prodajalnah ima manj kredita, če se zaposli, prejema manj kot njeni kolegi na primerljivih delovnih mestih. Večina nasvetov je namenjenih ženskam. »Med raziskavami nisem našel niti na enega moža,« piše dr. Lyman v knjigi »Spet sam«, »ki bi bil vložil tožbo za razvezo, ne da bi si poprej izbral drugo žensko. Nasprotno pa mnoge žene tožijo za ločitev in jo tudi dosežejo, na da bi imela v mislih drugega moža.«

Možem velja knjiga s cilničnim naslovom »Kako se izognes razvezi« Johna Rodella, ki pomorno zatrjuje,

da se je ločil že trikrat, na da bi mu bilo treba plačevati. Pisec svetuje, laž in ukanje: »Čemu ne bi uredil tako, da bi tak čeden, postaven možki obiskal v samotnem večeru tvojo ženo, s katero si v ločitvenem postopku? Saj ju ni treba zalotiti, zadoščajo že sumljive okoliščine.« Knjigo vsaj nekoliko razume, kdor ve, da ameriška sodišča pogosto zelo trdo primejo moža, ki se ločujejo, in jih obremenijo z vzdrževalno pravdo meja njihovih finančnih zmogljivosti.

Tisti starši, ki niso svojim otrokom razložili ničesar ali vsaj ne dovolj jasno — takih je zelo mnogo, ugotavlja sociolog Bohannan v knjigi »Po ločitvi — naj bi posegali po knjigah, ki bi morale biti za njihove otroke neke vrste izobraževalni.« Nekelej reči, ki jih moraš vedeti o ločitvi,« pojasnjuje dr. Gardner.

Novo pri sicer že starem pojmu, da se čedalje več psihologov, pravnikov in zdravnikov posveča problemom zakonov, ki se ločujejo, njihovih otrok in še posebej tistih življenjskih drugih, ki po razvezi ostanejo sami. Ameriška ločenka kmalu spozna, da se njena veljava v družbi zmanjšuje: na zabave jo vabijo manj pogosto kot prej, v bankah in prodajalnah ima manj kredita, če se zaposli, prejema manj kot njeni kolegi na primerljivih delovnih mestih. Večina nasvetov je namenjenih ženskam. »Med raziskavami nisem našel niti na enega moža,« piše dr. Lyman v knjigi »Spet sam«, »ki bi bil vložil tožbo za razvezo, ne da bi si poprej izbral drugo žensko. Nasprotno pa mnoge žene tožijo za ločitev in jo tudi dosežejo, na da bi imela v mislih drugega moža.«

Možem velja knjiga s cilničnim naslovom »Kako se izognes razvezi« Johna Rodella, ki pomorno zatrjuje,

da se je ločil že trikrat, na da bi mu bilo treba plačevati. Pisec svetuje, laž in ukanje: »Čemu ne bi uredil tako, da bi tak čeden, postaven možki obiskal v samotnem večeru tvojo ženo, s katero si v ločitvenem postopku? Saj ju ni treba zalotiti, zadoščajo že sumljive okoliščine.« Knjigo vsaj nekoliko razume, kdor ve, da ameriška sodišča pogosto zelo trdo primejo moža, ki se ločujejo, in jih obremenijo z vzdrževalno pravdo meja njihovih finančnih zmogljivosti.

Tisti starši, ki niso svojim otrokom razložili ničesar ali vsaj ne dovolj jasno — takih je zelo mnogo, ugotavlja sociolog Bohannan v knjigi »Po ločitvi — naj bi posegali po knjigah, ki bi morale biti za njihove otroke neke vrste izobraževalni.« Nekelej reči, ki jih moraš vedeti o ločitvi,« pojasnjuje dr. Gardner.

Novo pri sicer že starem pojmu, da se čedalje več psihologov, pravnikov in zdravnikov posveča problemom zakonov, ki se ločujejo, njihovih otrok in še posebej tistih življenjskih drugih, ki po razvezi ostanejo sami. Ameriška ločenka kmalu spozna, da se njena veljava v družbi zmanjšuje: na zabave jo vabijo manj pogosto kot prej, v bankah in prodajalnah ima manj kredita, če se zaposli, prejema manj kot njeni kolegi na primerljivih delovnih mestih. Večina nasvetov je namenjenih ženskam. »Med raziskavami nisem našel niti na enega moža,« piše dr. Lyman v knjigi »Spet sam«, »ki bi bil vložil tožbo za razvezo, ne da bi si poprej izbral drugo žensko. Nasprotno pa mnoge žene tožijo za ločitev in jo tudi dosežejo, na da bi imela v mislih drugega moža.«

Možem velja knjiga s cilničnim naslovom »Kako se izognes razvezi« Johna Rodella, ki pomorno zatrjuje,

da se je ločil že trikrat, na da bi mu bilo treba plačevati. Pisec svetuje, laž in ukanje: »Čemu ne bi uredil tako, da bi tak čeden, postaven možki obiskal v samotnem večeru tvojo ženo, s katero si v ločitvenem postopku? Saj ju ni treba zalotiti, zadoščajo že sumljive okoliščine.« Knjigo vsaj nekoliko razume, kdor ve, da ameriška sodišča pogosto zelo trdo primejo moža, ki se ločujejo, in jih obremenijo z vzdrževalno pravdo meja njihovih finančnih zmogljivosti.

Tisti starši, ki niso svojim otrokom razložili ničesar ali vsaj ne dovolj jasno — takih je zelo mnogo, ugotavlja sociolog Bohannan v knjigi »Po ločitvi — naj bi posegali po knjigah, ki bi morale biti za njihove otroke neke vrste izobraževalni.« Nekelej reči, ki jih moraš vedeti o ločitvi,« pojasnjuje dr. Gardner.

Novo pri sicer že starem pojmu, da se čedalje več psihologov, pravnikov in zdravnikov posveča problemom zakonov, ki se ločujejo, njihovih otrok in še posebej tistih življenjskih drugih, ki po razvezi ostanejo sami. Ameriška ločenka kmalu spozna, da se njena veljava v družbi zmanjšuje: na zabave jo vabijo manj pogosto kot prej, v bankah in prodajalnah ima manj kredita, če se zaposli, prejema manj kot njeni kolegi na primerljivih delovnih mestih. Večina nasvetov je namenjenih ženskam. »Med raziskavami nisem našel niti na enega moža,« piše dr. Lyman v knjigi »Spet sam«, »ki bi bil vložil tožbo za razvezo, ne da bi si poprej izbral drugo žensko. Nasprotno pa mnoge žene tožijo za ločitev in jo tudi dosežejo, na da bi imela v mislih drugega moža.«

Možem velja knjiga s cilničnim naslovom »Kako se izognes razvezi« Johna Rodella, ki pomorno zatrjuje,

da se je ločil že trikrat, na da bi mu bilo treba plačevati. Pisec svetuje, laž in ukanje: »Čemu ne bi uredil tako, da bi tak čeden, postaven možki obiskal v samotnem večeru tvojo ženo, s katero si v ločitvenem postopku? Saj ju ni treba zalotiti, zadoščajo že sumljive okoliščine.« Knjigo vsaj nekoliko razume, kdor ve, da ameriška sodišča pogosto zelo trdo primejo moža, ki se ločujejo, in jih obremenijo z vzdrževalno pravdo meja njihovih finančnih zmogljivosti.

Tisti starši, ki niso svojim otrokom razložili ničesar ali vsaj ne dovolj jasno — takih je zelo mnogo, ugotavlja sociolog Bohannan v knjigi »Po ločitvi — naj bi posegali po knjigah, ki bi morale biti za njihove otroke neke vrste izobraževalni.« Nekelej reči, ki jih moraš vedeti o ločitvi,« pojasnjuje dr. Gardner.

Novo pri sicer že starem pojmu, da se čedalje več psihologov, pravnikov in zdravnikov posveča problemom zakonov, ki se ločujejo, njihovih otrok in še posebej tistih življenjskih drugih, ki po razvezi ostanejo sami. Ameriška ločenka kmalu spozna, da se njena veljava v družbi zmanjšuje: na zabave jo vabijo manj pogosto kot prej, v bankah in prodajalnah ima manj kredita, če se zaposli, prejema manj kot njeni kolegi na primerljivih delovnih mestih. Večina nasvetov je namenjenih ženskam. »Med raziskavami nisem našel niti na enega moža,« piše dr. Lyman v knjigi »Spet sam«, »ki bi bil vložil tožbo za razvezo, ne da bi si poprej izbral drugo žensko. Nasprotno pa mnoge žene tožijo za ločitev in jo tudi dosežejo, na da bi imela v mislih drugega moža.«

Možem velja knjiga s cilničnim naslovom »Kako se izognes razvezi« Johna Rodella, ki pomorno zatrjuje,

da se je ločil že trikrat, na da bi mu bilo treba plačevati. Pisec svetuje, laž in ukanje: »Čemu ne bi uredil tako, da bi tak čeden, postaven možki obiskal v samotnem večeru tvojo ženo, s katero si v ločitvenem postopku? Saj ju ni treba zalotiti, zadoščajo že sumljive okoliščine.« Knjigo vsaj nekoliko razume, kdor ve, da ameriška sodišča pogosto zelo trdo primejo moža, ki se ločujejo, in jih obremenijo z vzdrževalno pravdo meja njihovih finančnih zmogljivosti.

Tisti starši, ki niso svojim otrokom razložili ničesar ali vsaj ne dovolj jasno — takih je zelo mnogo, ugotavlja sociolog Bohannan v knjigi »Po ločitvi — naj bi posegali po knjigah, ki bi morale biti za njihove otroke neke vrste izobraževalni.« Nekelej reči, ki jih moraš vedeti o ločitvi,« pojasnjuje dr. Gardner.

Radijski telefon v žepu

Lastniki posebnih aparatov bodo dosegli vsi vseh evropskih deželah

FRANKFURT — Zahodnonemške pošte pripravljajo nov komunikacijski sistem, ki se bo imenoval »evropski radiotelefon«. Novost bodo skušale uvesti že prihodnje leto. Kdor bo plačal ustrezno pristojbino, kakor na primer za telefonski priključek, bo lahko nosil v žepu posebno radijsko napravo. Če ga bo kdor želel poklicati po telefonu, se bo iz aparata oglašil poseben signal. To bo za lastnika naprave namig, naj gre na najbližjo pošto, od koder bo telefoniral. Takšni sistem bodo najprej uvedli v mestih, ki imajo radijske oddajne postojanke po vsej evropski celini.

Najprej bo potrebna takšna imenovana radijska lokacija, se pravi, pošta, bo morala ugotoviti kraj, kjer se trenutno zadržuje lastnik takšnega aparata. Človek, ki bi hotel govoriti, seveda mora vsaj približno vedeti, kje je zaželeni sobesednik. Ko je radijska zveza upostavljena, pošlje pošta zvočni signal.

Na vzpetini pri Frankfurtu so že zgradili prvi oddajnik za »evropski radijski telefon«. Uresničevalci zamisli pravijo, da bo ta zveza kmalu imela okoli 100.000 kmetijskih radiotelefonskih priključkov na zahodnonemškem ozemlju. Med prvimi naročniki bodo prevzemniki podjetja, velike trgovske hiše, tovarne in seveda zdravniki.

Mister 27-6

Ko je Anglija sredi februarja uvedla decimalno valuto, so Londončani Davida Shillinga vsi znanci klicali »mister pet novih peniljev«. Nekelej časa je bilo kar zabavno, potem pa se je Shilling naveličal in je spremenil svoj priimek, in sicer na številko 27-6, kar je dan in mesec njegovega rojstva. »Čez nekaj let bomo bržkone vsi samo številke, ljudje brez priimkov,« pravi Shilling, ki je začel s številkanjem podpisovati čke in je tudi v vprašalnik ob nedavnem popisu prebivalstva vpisal številke namesto priimka.

Čarodejeva smrt

john dickson carr

3. nadaljevanje

Helen je uporabljala zelo malo ličila; njen lasje, ki so bili ob rami zaviti navzven, pa tudi niso bili razmašeni. Zato se ni niti pogledala v zrcalo nad kaminom, ampak je stopila k naslanjaču in vzela svoj krzni plašč. Hugh, ki bi se bil rad izmuznil neprijetni stranki, je stopil k njej in ji pomagal pri oblačenju. Helen ni rekla nič. Ko je odhajala je samo pokimala Abuju iz Ispahana in se mu živčno nasmehnila, on pa ji je odzdravil s prav tako smedenim priklonom.

Na pragu je Helen obstala. »Hugh, ali si še pri volji, da me nocoj peješ na večerjo?«

»Da, seveda. Zakaj pa ne?«

»Oh, samo mislila sem, ali...«

»Fosilaj, no, Helen!«

Hugh je trdo požrl in se zadržal. »Pri dem pote na dom. Ob sedmih. Drži?«

»Oh, če hočeš,« je rekla Helen hladno in ju dostojanstveno zapustila.

Hugh, ki je bil na zunaj umirjen mlad mošt, se je komaj zadržal, da si ni začel puliti las. Stal je visoko nad Abujem iz Ispahana in ga pogledal z mrkami, byronskimi očmi.

»Gospod Abu,« je rekel. »Stopite sem.«

»Pardon?«

»Stopite sem, prosim. Slecite si plašč in snemite... Ne. Fesa si v hiši najbrž nikdar ne snamete, kaj ne?«

»Noni Jamala de la vie!«

»Prav. Nikar se tako ne razburjajte!«

Hugh je zvelkel plašč z astraškimi ovratnikom možu z ramen in pokazal se je Abu iz Ispahana v ozki, temni obleki francoskega kroja, s širokimi črtami. Plašč je vrgel na arhivsko omaro poleg opoldanske izdaje Evening News. Potem je planil h kaminu in se začel motoviliti okrog mizice, na kateri je stal plađen s škodelicami.

Ko ga je zgrabil, mu je ena škodelica zletela s pladnja in se raztržila na ploščah. Abu iz Ispahana je skočil, kot bi ga ustrelil.

»Document!« je rekel Hugh. »Il flaut que... Oh, k vragu s to francosčino! Stopite sem in sedite na zofo.«

KNJIŽNI ODMEVI

IZDAJA CANKARJEVA ZALOŽBA

Leto II., št. 4

Urejuje Tone Glavan

Pred pomembnim dogodkom

PRI CANKARJEVI ZALOŽBI V KRATKEM PET NOVIH IZVIRNIH DEL

Tomaž Salamun:
ROMANJE ZA MARUSKO

Salamunov vstop v slovensko literaturo (Poker, 1966) ni bil samo zunanje buren, ampak pomeni v resnici rezek, demonstrativen odmak od dotedanjega pesniškega izročila, saj je pesnik s svojo docela novo vsebino in stilnimi drznostmi izsilil drugačno pojmovanje in dojemanje poezije, kot smo je bili vajeni dotlej. V svoji prvi knjigi z inteligentno, odarajočo kretnjo podvrže pretresu drugo za drugo veljavne pesniške vrednote in se z govorico, golo vsakršne bleščavosti, zdaj z zajedljivo grotesknostjo, zdaj s humornim poigravanjem loteva vseh konvencionalnih lirčnih tem od erosa do filozofije, toda tako, da razvali stari nesprejemljivi, konformistični svet in pripravi čistino za svojo rast: So drugi knjigi Namen pelerine, ki mu je namen predvsem spopad s formo, nastane nova zbirka verzov Romanje za Marusko, iz katerih vre zmerom določeno

živjo igro besed, kar je tudi že samo po sebi kvaliteta. Kadar pa se odloči za doživljajo adevkaten izraz in formo, se mu zapiše tako tiha in polna pesem — kot Mali popoldanski rekviem. Nekakšna impresionistična slikovitost z delno metaforiko novega ekspresionizma je morebiti poglavitna značilnost te svojevrstne varianta današnje slovenske poezije.

Dane Zajc:
POTOHODEC

Kakor domala vsa Zajčeva poezija tudi njegova nova drama — tokrat je pisana v prozi — obravnava

dane zajc

eksistencialno stisko človeka, njegovo razdejnost, tujstvo in izgubljenost v mrzlem, brezdušnem svetu, kjer smo drug drugemu zla sreča. Tako poglavitna figura tega grozljivega besedila, Iskavec, ki naj bi reševal, v nedoumljivi nespoznanosti ugoni Potohoda, nekakšnega anonimnega modernega Odisjeja. Atmosfera, ki jo priključuje Zajčeva sugestivna, presunljiva beseda, spominja na Becketta in njegovo neizprosno, a pravično razlaganje človeka, le da v našem primeru na tej izpraznjeni in opustošeni človeški zemlji, kjer gospodujeta smrt in izničanje, se vegetira upanje, pa čeprav do bolečine bridko.

Matevž Hacc:
KRONIKA STARE STREHARJEVE
Družine

Ze iz naslova novega Hacetovega teksta je razvidno, da se pisatelj obrača od sodobnih tem in skuša oziviti preteklost rodne notranjske pokrajine in njenih ljudi. Sprčo navezanosti ljudskega pripovednika na zemljo in kmečki svet se mu posreči nepretenciozno, a skrbno izrisati predvsem podoba glavnega junaka, očito njegovega krvnega prednika, in še vrsto tipičnih, pa tudi originalnih postav podeželja v preteklem stoletju, ko so vse do Loške doline od-

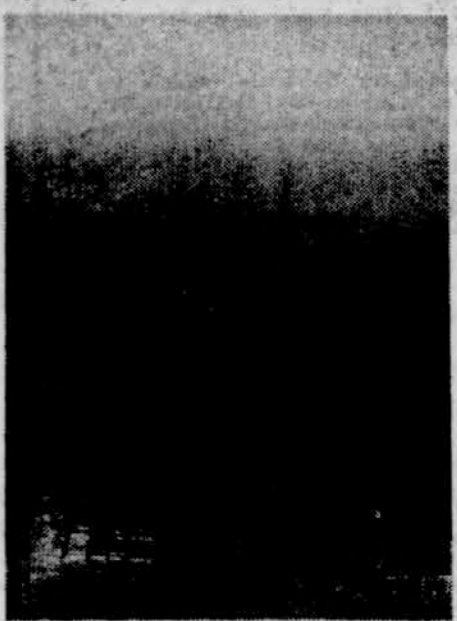
MATEVŽ HACE
KRONIKA STARE
STREHARJEVE
Družine

mevali veliki svetovni dogodki, posebno francoska revolucija, in prišli nemi, osveščanje in upornost med kmečke množice.

Beno Zupančič:
POTRES

Novi Zupančičev tekst navezuje na tisti pripovedni način ali boljše tehniko pisanja, ki se je izkazala za uspešno v romanu Meglica, le da se je zaokroženost človeških usod in miselnega poglobljenosti umaknila nekakšni hotenji nedolčnosti. Če bi

nekoliko modificirali pisateljev stavek iz zadnjega poglavlja Potresa, bi dobili karakteristiko novega Zupančičevega kratkega romana: »Vse njegovo pripovedovanje se zdi podobno pastelu z nekaj ostrjšimi potezami. In vendar diha iz vsega povedanega red, mir, urejenost, trdnost, razvidnost.« Po romanu Plat zvona se vrača pisatelj prostorsko spet v Ljubljano, v sedanost, ko se ob ne-

znatnem potresu zgane na obrobju mesta živeča soseska, se za kratek čas strne in si določneje pogleda v oči. Ob banalni smrti mladega dekleta, žrtvi prometne nesreče, doživijo nekateri pretres, ki jih potisne v resnobo in razmišljanje o smislu in nesmislu bivanja, drugi pa — manj prizadeto — vidijo v smrti nekaj naravnega, umno, ki se ji ni mogoče izogniti. Drobna, spretno oblikovana snov, ki z opisovanjem naključnega, slepega noče poudariti, da je zapisano na koncu vse, kar je živega, in vendar je tudi to delo pričevanje in poročilo o človekovi usodi.

Boris Kobe v Trubarjevem antikvariatu

V dneh od 29. marca do 3. aprila je bila v zgornjih prostorih Trubarjevega antikvariata razstava Kobetovih monotipij in reprodukcij za Trdinove Bajke in povesti o Gorjancih. Razstava je imela ves teden lep obisk, obiskovalci pa so se največ ustavljali pri Kobetovem čebelnjaku, ki ga je slikar sestavil iz drugega odsta.

Odprti razstave je bilo, kot je zapisal Janez Mesesnel v »Delu«, doživljajo — »doživljajo kot kulturna prireditve, saj so ob isti priložnosti odprli razstavo monotipij prof. inž. arh. Borisa Kobe, katere je napravil za spremstvo Trdinovim Bajkam in povestim o Gorjancih, in doživljajo kot sproščeno srečanje številnih kulturnih delavcev, ki jih je na tistem mestu zbralo veselje do knjižne in likovne umetnosti. Razen govorov je temu srečanju dajal ton tudi Slovenski omet, ki je zapel tri pesmi. Toda slej ko prej so obvladovale prireditve Kobetove monotipije, spremljane z reprodukcijami — ilustracijami iz lani izšlo knjige pri Cankarjevi založbi.

O tem, kako ste se pisatelj Janez Trdina in slikar Boris Kobe skladno ujela, je navzočim govoril umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cveč. V maju pripravila Cankarjeva založba v Trubarjevem antikvariatu — in v tesnem sodelovanju z njim — zanimivo in pregledno razstavo reprintov oz. reproduciranih ponatisov od Blasnčkovega faksimila Prešernovega rokopisa Poezije do današnjih dni — do Trubarjevega Katekizma, Valvasorjeve Slave, Vischerjeve Topografije Stajerske in Kopitarjeve Slovnice. B.T.

Steinbergova knjiga o Cerknškem jezeru

Gründliche Nachricht von dem in dem Innerkrain gelegenen Czirknitzer See — Izbrano poročilo o Cerknškem jezeru na Notranjskem

To je reproducirani, tj. prefotografirani in v litografski tehniki razmnoženi ponatis znamenitega Steinbergovega v nemščini napisanega »poročila o Cerknškem jezeru na Notranjskem«, knjige, ki je prvič izšla v Ljubljani leta 1758, tj. skoraj sedemdeset let po Valvasorjevi »Slavi vojvodine Kranjske«. V njem je Steinberg opisal najprej lego in dolžino jezera, jezerske dotoke, povedal, kako jezero nateka in narašča, koliko obsega, kako je globoko, spregovoril o lovu in ribolovu, skratka o vsem, kar je bilo tedaj znanega o Cerknškem jezeru, fenomenu našega Krasa.

Njegova monografija, še danes zelo zanimiva, je rezultat vztrajnega, lahko bi rekli že znanstveno sistematskega dolgoletnega dela, čeprav se ni mogel izogniti raznim nedolostim in alkimističnemu reševanju problemov, kot mu je pozneje očital B. Hacquet. Delo je potem izšlo še enkrat: leta 1761 v Gradcu (pri tej izdaji so porabili tiskarske pole, natisnjene v Ljubljani), v Bruslju pa nekaj kasneje v francosčino prevedeno izvirno.

Za reproducirani ponatis, ki je verna podoba prve izdaje — ima priloženo tudi vse podobe — je napisal spremno besedo Branko Korošec, ki ji je dodal tudi obilico virov in literaturo o Cerknškem jezeru. Knjigo je reproducirala in natisnila tiskarna F. Wolfa v Zah. Nemčiji, medtem ko je spremno študijo natisnila in oskrbelo zavzeto tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Opremo je po prvi izdaji posnel Drago Zelezinger.

Pisatelj Beno Zupančič pred izidom svojega novega romana „Potres“

„BRŽKONE BO ŠLO ZA DANAŠNJO VARIANTO VRTIČKARSTVA, TO SE PRAVI ZA NAŠO MAJHNOST, OBJEKTIVNO IN SUBJEKTIVNO“

Ker bi radi bralce seznanili z novim slovenskim tekstom, z romanom »Potres«, ki ga bo v kratkem izdala Cankarjeva založba, smo pisatelja Beno Zupančiča povabili, naj nam odgovori na nekaj vprašanj in tako predstavi svoje najnovejše delo.

Kakšen je motiv oz. vsebina vašega novega romana? Kje in kdaj se dejanje odvija? Svet vaših ljudi?

Vračam se v Ljubljano, k Ljubljancem. V vsakdanje življenje, ki ima svoje majhne in velike težave. Novinar, študent, uslužbenec, učitelj, prodajalke ipd. — to so ti tako imenovani mali ljudje. Med njimi je veliko žensk, ne da bi bil roman zato že ljubezenski. Čas — sedanjost. Zunanje dogajanje — majhen potres in neznan pogreb.

Akcent vašega zadnjega dela? Bržkone bo šlo za današnjo varianto vrtičkarstva, to se pravi za našo majhnost, objektivno in subjektivno. Za majhnost sveta, v kakršnem živijo popisani ljudje, in za majhnost, ki se potem seli v njihove glave in srca. Ta mali človek je lahko človeški v majhnih stvareh, do velikih se mora prebiti z muko. Včasih mu lahko pomaga kaj pretresljivega — ljubezen, smrt, potres. Včasih niti to ne ve.

Ste roman pobarvali tudi z avtobiografskimi barvami? Ne. Kolikor ni sleherni del vsaj deloma tudi avtobiografsko. Kritika meni, da ste »najvidnejši predstavnik obnovljene socialne kritike in humanizma malega človeka«. Kaj sodite o tem?

Ne vem, kaj naj bi z definicijami — definicije so dobre za druge. Vsaj sam sebe ne bi tlačil vanje. Naše življenje se je razvijalo in zavozlalo — od tod zadnje čase dosti zanimive in dobre literature. Z idiličnim življenjem literatura očito ne ve kaj pametnega početi. Dobro je, kajpak, da ga sploh ni, sicer bi ostala kot berač pred cerkvijo. Življenje mora biti gibanje, napor, zmage in porazi, hotenje doseči, kar je mogoče ali nemogoče doseči. Bistvo je v gibanju, kar velja tako za posameznika kot za družbo. Ko pravim gibanje, mislim seveda na gibanje naprej.

Za vami je že precejšen kos prehojene pisateljske poti. Kaj ugotovljate, ko gledate na prehojeno pot? In kaj, ko zrete na pot, ki vas še mika in čaka?

Z leti imam čedalje več prostora za seboj, medtem ko se pred teboj zmanjšuje. Človek ugotovi, da ima pravzaprav malo časa. Da mora hiteti, in pohiteti. Poleg tega ima pisatelj verjetno zmeraj občutek — se-

veda je to iluzija — da tisto pravo še pride. Morebiti. Premlad sem še, da bi o tem govoril z dokončnostjo izkušnje. Gotovo je eno: da je načrte laže delati kot uresničevati.

Gotovo bom še kaj poizkusil in se spustil v »neznano«. To prihodnje, neznano, je zmeraj mikavno. Kdo ve, ali se kaj zares ne posreči?

TONE GLAVAN

NAŠA ZBIRKA „MISEL IN ČAS“

Zbirko »Misel in čas« je Cankarjeva založba ustanovila leta 1967. V njej izhajajo raznovrstna domača in tuja dela s področja filozofije, sociologije, psihologije, etike in estetike. Tovrstne knjige seveda ne morejo na našem majhnem knjižnem trgu najti toliko kupcev, da bi se mogle same kriti. Za njihovo izdajanje je potrebna družbena ali lastna subvencija in ker so ustrezna sredstva omejena, ni mogoče izdati toliko del, da bi moglo biti zadosteno vsem potrebam naših sociologov, filozofov, psihologov, družbenih delavcev, študentov in drugih interesentov. Pomembna tuja sociološka, filozofska, teoretična kakor tudi eksaktno znanstvena dela pri nas običajno prevajamo z zamudo, a tudi domači pisci neredko pridejo na vrsto šele po daljšem ali krajšem čakanju.

A najsi so težave kakršneoli (tudi ustreznih prevajalcev primanjkuje), založba vendar zmeraj stori, kar največ more. In tako je v zbirki »Misel in čas« doslej izšlo že 15 pomembnih tujih in domačih del. Marca letos so v tej zbirki sočasno izšla kar tri dela.

Tri nove knjige v zbirki „Misel in čas“

DR. FRANE JERMAN: MED
LOGIKO IN FILOZOFIJO

To Jermanovo delo je po dolgem času prvo domače znanstveno delo s področja logike. Gre za monografijo o Janu Lukasiwicu, enem najpomembnejših predstavnikov sodobne simbolne in matematične logike. Ob analizi in kritični oceni Lukasiwicevih pogledov Jerman razvija vrsto lastnih tez, ki so tehten prispevek na področju izvirne slovenske filozofske misli. Zaradi historičnega uvoda in širšega pristopa knjiga ni zanimiva samo za ozek krog filozofov — logikov, temveč tudi za vsa tista področja znanosti in mehanike, ki uporabljajo simbolno logiko kot enega svojih temeljnih metodoloških instrumentov. Delo, ki je napisano v kar se da razumljivem jeziku, bo še posebno dobrodošlo študentom kot univerzitetni pomožni priročnik.

Martin Heidegger: EVROPSKI
NIHILIZEM

Heidegger, za katerega ima beseda »nihilizem« več pomenov, nakazuje tu zgodovino evropske metafizike, predvsem pa obravnava Nietzschejev nihilizem, tj. Nietzschejevo zanikanje podedovanih etičnih vrednot, lasti krščanskih. Iz knjige je razvidno, da pri Nietzscheju res lahko najdemo nekaj prvih tistih ideologij, na kateri je slonel fašizem. Ničeljanstvo »voljo do moči« tudi Heidegger šteje za poglavitno življenjsko gibalno, ker pa je »moč« pri njem pravzaprav sama sebi namen, nihilizma tudi ne more premagati. A četudi je Heidegger v marsičem oporečen, je vendar pomemben sodobni filozof. Ker v slovensčini doslej nismo imeli nobene izčrpnne študije o Nietzscheju, je to Heideggerovo delo za nas še toliko bolj zanimivo, je pa tudi napisano v splošno razumljivem jeziku — lastnost, ki je drugi Heideggerovi spisi nimajo. Delo je odlično prevedel Ivan Urbančič.

KAREL BERKA IN MIROSLAV
MLEŽIVA: KAJ JE LOGIKA

Kljub Jermanovemu delu »Med logiko in filozofijo« ni odveč, da smo sočasno izdali še eno delo o logiki, kakaj zanimanje za logiko se povečuje, saj so s kibernetiko in avtomati vse bolj širi tudi področje njene mehanične uporabnosti. Kaj je pravzaprav logika? Kakšne so njene meje in njene možnosti za praktično rabo? Pričujoča knjiga dveh čeških piscev odgovarja prav na ta vprašanja, in to v kar se da poljudnem jeziku, kar pa seveda ne pomeni, da bralcu sploh ni potrebna miselná zbratost in kanček potrpljenja. Pisca trdita, da nista imela namena napisati sistematičen in izčrpen učbenik logike, vseeno pa je to njuno delo v dobri meri vendar učbenik logike. Pisca sta marksista in v popularni obliki razgrinjata takšno pojmovanje logike, ki ustreza sodobnemu stanju spoznanj. — Delo je s tankim posluhom prevedel dr. Frane Jerman.

Kaj bo v zbirki „Misel in čas“ izšlo:

R. Berger in A. Seaborne:
PSIHOLOGIJA UČENJA

Ta knjiga ne govori o šolstvu, marveč o »učenju« v najširšem pomenu besede — o tistem »učenju«, ki traja od rojstva do smrti. Knjiga vsebuje veliko najnovejših eksperimentalnih dogajanj iz živalskega in človeškega sveta, govori pa tudi o terapiji vedenjskih motenj.

Arnold Hauser:
FILOZOFIJA UMETNOSTNE
ZGODOVINE

Znani umetnostni zgodovinar A. Hauser tu razmisli o umetnostni zgodovini kot taki, o njenih metodah, možnostih in mejah. Pisec zavira idealistične teoretične in dokazuje prednost sociološke metode, hkrati pa priznava tudi njene pomanjkljivosti.

Zygmunt Bauman:
VIZIJE ČLOVEŠKEGA SVETA

Delo uglednega poljskega sociologa, ki prikazuje družbeno genezo in funkcijo sodobne sociologije. Avtor argumentirano in objektivno prikazuje sociološko misel na Zahodu kakor tudi na Vzhodu.

Erich Fromm:
ANALITIČNA SOCIALNA
PSIHOLOGIJA

Fromm se je psihologije učil pri Freudu, sociologije pa pri Marxu. Glavne značilnosti njegovih spisov so: psihološka poglobljenost, politična naprednost in jasna, vsem razumljiva govorica.

Harry Wells:
FREUD IN PAVLOV

Spričo nekaterih Freudovih spisov, ki jih bomo menda dobili v slovensčini, ne bo odveč, če spoznamo tudi Harryja Wellsa, strogega kritika raznih slabosti freudizma. Harry Wells bolj cení Pavlova kakor Freuda.

V ZBIRKI „MISEL IN ČAS“ SO DOSLEJ IZŠLA DELA

Karel Kosik: Dialektika konkretnega — 26,00 din
Različni poljski avtorji: Filozofija in sociologija 20. stoletja (dvajset razprav o dvajsetih mislecih) — 35,00 din
Martin Heidegger: Izbrane razprave — (razprodano)
Milan Machovec: Smisel človeškega življenja — 30,00 din
Friedrich Hegel: Filozofija zgodovine — (razprodano)
Nikola Rot: Psihologija osebnosti — (razprodano)
Boris Majer: Med znanostjo in metafiziko — 35,00 din
Jean P. Sartre: Izbrani filozofski spisi — 34,00 din
Robert Kalivoda: Moderna duhovna stvarnost — 20,00 din
Arnold Hauser: Socialna zgodovina umetnosti in literature (v 2 knjigah) — 95,00 din
Slavko Podmenik: Človek in socializem — 35,00 din
Milica Bergant: Teme iz pedagoške sociologije — 35,00 din
Frane Jerman: Med logiko in filozofijo — 35,00 din
Martin Heidegger: Evropski nihilizem — 35,00 din
Berka — Mležiava: Kaj je logika — 35,00 din

KOLIKO ČEBRIC, KEBLIC, SODOV PA BRENT...

Pogovor s pisateljem
Matevžem Hacetom
pred izidom
njegove knjige
»Kronika stare
Streharjeve družine«
— Knjigo bo te dni
poslala na slovenski
knjižni trg
Cankarjeva založba

Svoji najnovejši knjigi ste dali
naslov »Kronika stare Streharjeve
družine«. Je vaša pripoved kronika v
pravem smislu besede ali je v resnici
roman?

Ne, ni roman. To je kronika, ni-
zanje dogodkov, kakor so se kro-
loško odvijali. Napisal sem jo po
starih listinah, dnevnih in v drugem
napisnem gradivu, ki mi je bilo na
voljo. V bistvu je torej moje pripo-
vedovanje kronika Streharjeve dru-
žine na Notranjskem.

Ima vaša kronika glavnega junaka
ali pa je morda ta junak prav vsa
družina, ki jo opisujete?

Kar oboje bo držalo. Vendar je
junak, ki je v ospredju, stari Luka,
izdelovalec lesene robe, ki je živel na
Notranjskem od leta 1805 do 1889.
Bil je izobražen možak. Zapisal si je
vse, kar se mu je zdelo količkaj po-
membno: koliko čebrič, keblíč, so-
dov pa brent je naredil vsako leto,
kakšno je bilo vreme, gospodarske
razmere, pisal je o povodnji in še o

marsičem. Od leta 1843 je bil naro-
čen tudi na »Rokodelske novice«, ka-
tere je vaščanom pridno prebiral.
Znal je tudi nemško, vendar po nem-
ški zmagi leta 1871 nad Francozi ni
hotel več brati nemških knjig. Kro-
nika bo slika razmer na Notranjskem
v prejšnjem stoletju.

Kronika torej zajema življenje do
1889, do Lukove smrti. Kaj pa ka-
snejši čas?

O kasnejšem bo tekla beseda v
drugem delu, ki ga zdaj zaključujem
in bo v njem popisana Streharjeva
družina od leta 1889 do 1929. Pa ne
samo Streharjeva družina, temveč
življenje Notranjske, ki ga marsikdo
še pomni, ker ga je doživljali: izumi-
ranje hišne obrti, izseljevanje v
Ameriko, zadolževanje gruntov, med-
sebojno tožarjenje, visoki davki, do-
te in še marsikaj, kar je v nedavni
preteklosti razkrajalo notranjsko
vas.

Ste s svojim delom zadovoljni?

O tem ne bi govoril. Bodo drugi
povedali.

Gore Vidal:

POSTAL SEM EDINI AVGUST, IMPERATOR RIMA, GOSPODAR SVETA

Odlomek iz bestsellerskega Vidalovega romana »Julijan«, ki ga bo v prevodu Alenke Pu-
harjeve maja izdala Cankarjeva založba v svoji zbirki »Mozaika«

»Julijan« je roman o eni najzgodovinskejših in najzanimivejših osebnosti evropske zgodovine, o rimskem vladarju Julijanu, ki so mu kristjani dali vzdevek Odpadnik. Živel je v četrtem stoletju n. št. in tri leta vladal rimskemu imperiju, ki se je stoletje zatem sesul v prah. Skupaj z njim je zatoniла antika in nad Evropo se je spustil mrak srednjega veka. Julijan, ki se je kot intelektualac in filozof v polni meri zavedal tega zatonja, je za vlade kot rimski imperator, zastavljal vse svoje moči za to, da bi vrnil in preusmeril tok zgodovine ter svetu vrnil slavo antičnih dni.

Delo je napisano v obliki Julijanovih spominov, v prvi osebi. Nevarnosti preozke perspektive, ki jo skriva taka pisateljska zvrst, se je avtor spretno izognil s tem, da je v roman postavil še dve večji figuri, ki s komentarji neposredno posegata v tekst. To sta dva filozofa, Julijanova dolgoletna prijateljela in učiteljela, ki dolga leta po Julijanovi smrti prebirata njegove spomine, jih vsak po svoje dopolnjujeta in osvetljujeja z drugega zornega kota. Eden od njih, Libanij, želi tekst objaviti in tako rehabilitirati Julijanov spomin. Njegov poskus pa se izjalovi, kajti objava je iz političnih razlogov prepovedana. Julijan bo skozi svojo zgodovino zaznamovan kot Odpadnik.

Sredi avgusta smo prišli v divjo, a prelepo dolino Donave. Čeprav reka na pogled ni tako močna kot Ren, je za plovbo daleč manj zahrbtna. Zato sem se odločil, da bom ostane pot prepluti.

V neki vasi na južnem bregu smo se ustavili in naročili sem, naj zgradijo čolne. Medtem ko smo jih gradili, sem si zagotovil pokornost tamkajšnjih plemen. Po Donavi smo pluli skozi zlato deželo, ki je zorela v števce. Ustavili se nismo v nobenem mestu ali utrdbi, ki jih je bilo vse, če, čim dlje na jug smo šli. Nisem smel zapravljati časa. Če zavzamem Sirmij, bodo vsa ta mesta moja, če pa se bom ustavljal in vsakega posamič oblegel, se ne bom nikdar nehal bojevati. Domačini so nam bili zvečine naklonjeni; res pa je, da jih nisem preskusil.

Zgodaj oktobra, ponoči, ko je sijal na nebu drugi krajec, smo prišli v Boninnsier, ki leži devetnajst milj severno od Sirmija. To je majhno mesto brez vojaške posade. Čeprav je bilo pozno, sem ukazal, naj se vsi izkrajajo. Na bregu reke smo postavili tabor. Ne vem, ali se to dogaja vsem, ki so bili kdaj v mojem položaju, a kot uuparator (in človek mora uporabiti zame ta nezvečni izraz) sem doživljal, da so me povsod, kamor sem prišel, zgrnili nadne priklonici in obveščevalci kakor čebele na meo, tako da sem bil nazadnje primoran pripraviti razpravo, kjer so preresali in predstavlili vse morebitne zavezanke in ugovore, če nam lahko koristijo. Pokazalo se je, da je večina iskrena; no, pa saj se je pokazalo tudi to, da sem zmagovalci!

Preden je mesec zašel, sem zvedel, da je v Sirmiju Lucijan, ki je prišel tja s precejšnjo vojsko in z ukazom, naj me uniči. Vendar me Lucijan še kakšen teden ni pričakoval, zato je zdaj mirno spal v Sirmiju.

Kakor hitro sem slišal ta poročila, sem poslal po Dagalaia. Naročil sem mu, naj s sto vojskaci odide naravnost v Sirmij; ugrabi naj Lucijana in ga pripelje v tabor. To je bil predznan podvig, a od obveščevalcev sem zvedel, da mesto ni izjemno zastraženo in da je palata, kjer prebiva Lucijan, blizu mestnih vrat. Ponoči naši vojaki ne bodo na pogled nič drugačni kot drugi cesarski oddelki; priti v mesto ne bo noben problem. Glede ostalega pa sem se zanesel na Dagalaiovo drznost in iznajdljivost.

Ko je Dagalaif odšel, sva se z Oribazijem napotila k reki. Bila je topla noč. Na črnem nebu je sijala izobličena luna, podobna obtočeni marmornati glavi, in srebrila pokrajino. Za nama so goreli taborni ognji in bakle. Na vrhu brega sva se ustavila.

»Rad imam to,« sem rekel in se obrnil k Oribaziju, ki je sedel na skali in strme, v bleščečo diagonalo, ki jo je metala mesečina prek počasi tekoče, globoke vode.

Oribazij se je pogledal. Mesec je bil tako svetel, da sem lahko razločil potere na njegovem obrazu. »To?« se je nasmil. »Kaj misliš s tem, reko, vojno, potovanje?«

»Življenje.« Usedel sem se na vlažna tla poleg njega. Spodvil noge in si s blatom zamazal škrlatni plašč, ki sem ga imel na sebi. »Ne vojno in ne potovanje. Samo tole. Ta hip.« Vzdihnil sem. »Koraj verjamem, da smo prepotovali skoraj pol sveta. Počutim se kot veter, brez telesa, neviden.«

Zasmejal se je. »Verjetno si najbolj viden človek na svetu in verjetno zbujaš tudi največji strah.«

»Strah.« sem ponovil in pomislil, ali mi bo kdaj v zavestno zavest, da lahko misljam moje glave stane ljudi življenje in premoženje. Ne, ne morem uživati v taki vrsti oblasti. To ni tisto, kar hočem.

»Kaj pa hočeš?« Oribazij je uganil moje misli, kot tolikokrat.

»Obnoviti vero v bogove.«

»Ampak če so resnični in če obstajajo...«

»So resnični! Nobenega, če ni! Seveda obstajajo!« sem planil.

Njegov smeh me je ustavil. »Potem pač obstajajo. Ampak če res obstajajo, so zmeraj navzoči in vere vanje ni treba, obnovljati.«

»Ampak častiti jih moramo, kot nam zapoveduje Bog.«

»Tako pravijo kristjani.«

»Samo da njihov bog ni pravi, zato jih nameravam uničiti.«

Oribazij je ob besedi »uničiti« odredenel. »Jih boš pobil?«

»Ne. Ne bom jim dovolil, da bi uživali v mučeništvu. Poleg tega pa se tako vneto pobijajo med sabo, da bi bilo res čisto odvratno, če se vmešam še jaz. Ne, premagal jih bom z razumom in zgledom. Spet bom odprl svetišča in organiziral svečanice. Helenizmu bom ustvaril tak temelj, da se bodo ljudje odločili zanj po lastni, svobodni volji.«

»Kdo ve.« Oribazij je bil zamišljen. »Bogati so in dobro organizirani. In kar je najvažnejše, izobražujejo svoje otroke.«

»Mi bomo naredili isto!« Razmišljal sem, medtem ko sem govoril, Nobenega načrta nisem imel, »še bolje pa bo, če jim vzamemo njihove šole.«

»Če boš lahko...«

»Cesar lahko.«

»Mogoče bo delovalo. Če pa ne...«

»Če pa ne?«

»Boš moral vladati kot krvav trilog in tudi v tem primeru boš izgubil.«

»Nisem tako črnogled.« A Oribazij mi je vcepil dobro zamisel, tisto zamisel, ki nas bo vse rešila. Čeprav sva se pogosto pogovarjala, kako bo, ko postanem cesar, začuda nihče od naju ni nikdar v podrobnostih razmišljal, kakšno obliko bo zavzel spopad med helenizmom in galilejci. Soglasala sva, da naj se javno odreče Nazarencu, kadar bom mogel, nikdar pa nisva pomislila, kakšen odmev bo to imelo še posebno med preprostim ljudstvom, med katerim je kakšna polovica pristaev galilejske vere. Samo vojska je prave vere. Vojaki častijo Mitro. Na višjih položajih je malo galilejcev, čeprav približno tretjina častnikov veruje v trodelno spako.

Pogovarjala sva se, dokler se ni zdanilo. Prav takrat, ko se je na robu zemlje kot znamenje pokazalo sonce, se je vrnil v tabor Dagalaif z ujetim kontom Lucilija nom.

Odhitel sem v svoj šotor. Tam je v spalni srcaji ležal na lež Lucijan, povezan kot piščanec. Potem sem ga razvezal in vzelil na noge. Ta prijateljska kretnja je nekoliko omilila njegovo grozo.

»Veseli nas, da si se lahko tako hitro odzval povabilu, kont.« Bil sem hladen, a priazen.

»Ko bi vsaj vedel, cesar... Hočem reči, avgust...«

»In me dal usmrtili, kont?«

»Tako mi je bilo ukazano, avgust, a v tem sporu se lahko zaneses na mojo vdanost, ki velja samo tebi.«

Julijan je kratko malo zelo dober, veličasten roman. Associated Press Resničen heroj... odlična knjiga.

Chicago Daily News

To je daleč najboljši Vidalov delo.

J. Barkham, Saturday Review

Syndicate

Cudovita študija Julijanove dobe... re-

dek zgodovinski roman, ki ima vse vrline do-

bre zgodbe in domišljije.

Day Thorpe, Washington Star

Odlična zgodba... izredno obučena re-

konstrukcija občudovanja vredne zgodovins-

ke dobe.

Sir Steven Runciman

Novi roman Gore Vidala — in po našem

mnenju tudi najboljši... Julijana tragično

občudujemo. Zmeraj ima bujno domišljijo.

Vidal v romanu prepričljivo govori o dilemi

zaupanja in moči.

Edmund Fuller

Gore Vidal je zmogel prodrati v globino

človeškega bitja. Julijan je bil očaran nad

življenjem. To je lastnost velike življenjske

sile, ki jo je Vidal čudovito ujel v svoje

dela.

New York Times Book Review

Zmeraj sem ti bil vdan. Zmeraj sem te imel raje kot

ces... kot onega v Antiohiji.

»Sprejemamo tvojo vdanost, tvoje čete, tvoje mesto

Sirmij in prefekturo Ilirik.«

Vzelo mi je sapa, a priklonil se je. »Takšna je av-

gustova volja. Vse to je tvoje.«

»Ej, vraga lepa, kont.« Bil sem imenitne volje. Lucijan

je tiste vrste človek, ki ne vidi niti ped pred sabo —

naj samo opozorim, kako ni predvidel mojega prihoda

— in ljudje, ki nikdar ne pomislijo naprej, ponavadi

privolijo v potek dogodkov; nikdar ne kujajo zaroč.

Rekel sem: »Zdaj, pa mi priseži pokorščino.« Pri-

segel je in mi poljubil škrlat. Pri tem si je z obdonav-

skim blatom zamazal obraz. »Obdržal boš svoj čin,

kont, in služil v moji vojski.«

Lucijan si je hitro opomogel. »Ce mi dovoliš, go-

spod, bi pripomnil, da si ukrepal nepremišljeno, ko si

prislišel s tako majhno vojsko v sredo tujega ozemlja.«

»Svojo, modrost, moj dragi kont, prihrani za Kon-

stancijo. Nisem ti ponudil roke zato, da bi te napravil

za svojega svetovladca, ampak da bi omilil tvoj strah.«

Obrnil sem se k Mamertinu »Sporočiti vojski. Koraka-

mo na Sirmij.«

Sirmij je veliko mesto, ki je zaradi svoje lege nad

vse primerno za cesarsko prestolnico. Leži na meji med

ilirsko prefekturo in dacijsko diecezo, se pravi na skraj-

nam zahodnem obronku vzhodne prefektуре. Prišel sem

torej na rob ozemlja, ki po tradiciji pripada avgustu

Zehoda.

Častnike sem opozoril, da utegne priti do incidentov.

PRIVLAČNO IN ZANIMIVO BRANJE ZA VSAKOGAR

Knjige, ki Vam jih predstavljamo, so najprimernejše branje za vse priložnosti. Komplet, v katerem hoste naših napete zgodovinske romane, romantične zgodbe, klasična dela svetovne književnosti, vojaški roman ter aktualna in sodobna dela, bo smiselno obogatila in dopolnila vašo knjižnico. Za vas smo izbrali knjige avtorjev, ki po pravici veljajo za najpopularnejše, ki pišejo privlačno, napeto in zanimivo, tako da bralec ta dela prebere z velikim zanimanjem.

ZA KUPCE KOMPLETA — DRAGOCENA KNJIGA ZA NAGRADO

Kupcem kompletne zbirke 16 romanov v 13 knjigah smo pripravili presenečenje: Za nagrado bodo brezplačno prejeli eno najpomembnejših 4 svetovne literature, luksuzno opremljeno knjigo: Giovanni Boecaccio: DEKAMERON

Z nakupom kompleta boste BREZPLAČNO obogatili vašo knjižnico s knjigo, ki ne sme manjkati na nobeni knjižni polici.

CENA KOMPLETA 13 KNJIG JE 740,00 DINI

Poravnate jo lahko tudi v 15 zaporednih mesečnih obrokih (14-krat po 50.— in enkrat po 40.— din).

IZPOLNITE SVOJO KNJIŽNICO — ZAGOTOVITE SI VELIKO UR PRIJETNEGA ODDIHA!

Komplet naročite z dopisnico na naslov: CANKARJEVA ZALOŽBA 61001 Ljubljana, p.p. 201-IV

16 ROMANOV V 13 KNJIGAH DRAGOCENA KNJIGA ZA NAGRADO

Mazo de la Roche
ZACETEK JALNE

To so trije najbolj značilni romani kanadske pisateljice Mazo de la Rochove iz sage o Jalni, kraju v osrčju Kanade, ob brlogovih Ontarijskega jezera. Sem prideja po dolgem in napornem potovanju Philip Whiteoak in njegova žena. Tu si v divjini postavita dom in rod, Whiteoakovi, ki se na Jalni trdno zakoreninijo in zagospodari. Toda: kjer so ljudje, tam so problemi, težave, zapleti, ljubezni, tragedije. In o tem pripoveduje pisateljica de la Roche, in to stvarno in nevsihljivo, mikavno in prijetno.

Cena vsem trem lepo opremljenim knjigam, vezanim v platno, je 180,00 dinarjev.

Hans Hellmut Kirst
PRAVICA PESTI

Pisatelj Kirsta, ki je zaslovel z romanom »08-15« in si utrl pot po vsem svetu, našim bralcem ni treba še posebej predstavljati. V tem romanu je spletel pripoved o vojnih ujetnikih v angleškem taborišču blizu Kalra, pretokano z napetostjo in razgibanostjo, porogljivostjo, nagajivostjo in celo s pavilnostvornostjo — z vsemi pisanimi značilnostmi vojaškega življenja. Skratka: spet tipičen »kirstovski« roman, po katerem bodo posegli vsi, ki imajo radi razgibanost in vznemirljivo pripovedovanje.

Roman, vezan v platno, velja 55,00 din.

Johannes M. Simmel
KJE JE TVOJ BRAT ABEL

To je kritični sodobni roman, hkrati pa de-
tektivka v eni knjigi. Čeprav se zdi, da je de-
tektivka pisatelju blizu, je v romanu toliko glo-
bokih misli in razmišljanj, da te še dolgo hodi-
jo za bralcem. V ospredju pripovedi je bratov-
ski konflikt našega zdanega in polpreteklega
časa: Kaj in Abel našega časa sta Werner in
Mark, oba pisatelja, oba Nemca, oba otroka
časa in razmer, oba moža in ljubimca iste žene.
V platno vezana knjiga stane 68,00 din.

Boris L. Pasternak
DOKTOR ŽIVAGO

Pasternakov z Nobelovo nagrado odlikovani
roman »Doktor Živago« je predvsem to, da
treba pribiti — delo in mojstrovina velikega pe-
snika, mojstrovina v vsebinskem, snovnem in
oblikovnem pogledu. Roman je visoka pesem o
ljubezni in svobodi, o bogastvu duhovnega sve-
ta. Človeški vrh romana je v srečanju z Laro,
v ljubezni, ki ostane sama sebi zvesta, ki ji nič
zunanega ne more do živga: ne revolucija,
lakota, ne nasilne ločitve. Sredi vsega zemeljskega
pojeta Živago in Lara visoko pesem lju-
bezni in izgorevata drug za drugega.

Elegantno opremljena, v platno vezana knji-
ga stane 60,00 din.

Irving Stone
TISTI, KI LJUBIJO

Avtor je pri nas že znan in popularen. Nje-
gov roman »Sla po življenju« ljudi še kar na-
prej radi bere. In roman »Tisti, ki ljubijo«, ki
smo ga izdali, da bi ustregli tistim, ki pisatelja
cenijo, je romanu »Sla po življenju« v marsičem
podobna, če ga celo ne prekaša: poln je vedri-
ne, ljubezni, volje do življenja in do ustvarjanja
njega dela. V romanu je z očmi ženske opisana
življenjska pot drugega predsednika ZDA J.
Adamsa, osnovni niti pripovedi pa sta požrtvo-
valnost in nesebičnost.

V platno vezani roman stane 67,00 din.

Maurice Druon
PREKLETJI KRALJI I/VI

To je šest romanov v treh knjigah, ki so
prevedeni še skoraj v vse evropske jezike. Pi-
satelj Druon, član Francoske akademije, je v
ciklu romanov oživel dogodke v Franciji XIV.
stoletja od procesa proti zadnjim templarjem
do začetka stoletne vojne med Francijo in An-
glo. Delo je v resnici velikanska in močnoga
zgodovinska freska, razsežen ep, ki bo navdušil
slehernega bralca, ki ga zanimajo v obliki
romana resno in mikavno prikazani zgodovinski
dogodki.

Cena vsem trem knjigam, vezanim v platno,
je 180,00 din.

Vicki Baum
SREČANJE V PARIZU

Američan povabi v Pariz na ljubezensko sre-
čanje ženo, s katero se je prej bežno srečal v
Berlinu, vendar njene ljubezni ne jemlje resno,
tako kot ona. Viharne noči ljubezni se sprevrže
v bridko razočaranje, saj žena spozna, da se ji
beg iz začaranosti zakonskega kroga ne more
posrečiti. Ob vrnitvi v Berlin se ponesreči in
sele takrat spozna njen samo v delo zaverovani
soprogi, kakšna drama se je odvijala v navidez-
no mirnem zakonu. Roman, ki bo navdušil in
pritegnil tiste, ki imajo radi razgibanost in ču-
stveno pripovedovanje.

Knjiga, vezana v platno, stane 40,00 din.

Honoré de Balzac
OKROGLE POVESTI

Knjiga, polna iskrega humorja, zbadljivih
in ščetavah zgodbic, ki zgovorno in slikovito
pripovedujejo o življenju na starih francoskih
dvorih, gradovih, samostanih in opatiyah.

Cena knjigi, vezani v platno, je 55,00 din.

Alexandre Dumas
DAMA S KAMELIJAMI

Ze nad sto let pozna svet zgodbo o iskreni
ljubezni mlade kurtizane Marguerite in Arman-
da, človeka iz ugledne družine, o ljubezni med
Julijo in Romeoom 19. stoletja. (Roman je bil
tudi osnova za libreto Verdijeve opere »Travi-
ata«). Spretno in nadvse privlačno napisana
zgodba od razvratu do vrhov iskre, neoma-
deževane ljubezni in človeškega žrtvovanja pre-
tresa bralce še danes, vedno znova.

V platno vezana knjiga velja 35,00 din.

Industrija pohištva

Vsem poslovnim prijateljem in delovnim
ljudem čestitamo in želimo prijetno
praznovanje za delavski praznik **1. MAJ**

BREST

CERKNICA

Jugoslavija

Založniško-knjigarniško
podjetje
»SVJETLOST«
SARAJEVO

izdaja

TELEX IMENIK SFRJ za 1971-1972 leto

IMENIK bo vseboval
vse telex predplačnike
pri nas.

TELEX IMENIK SFRJ
za 1971-72 bo dotiskan
v drugi polovici
1971. leta

Prvič imate možnost za oglaševanje v TELEX IMENIKU.

Prostor za oglaševanje je omejen.

Vsa pojasnila dobite pri IKP »SVJETLOST« — Posloval-
nica za privredne publikacije — Sarajevo, Borise Kova-
čevića 14, telefoni 23-339 in 22-996 ali v predstavništvih
Beograd 661-575, Zagreb 412-991 in Ljubljana 316-137

PODJETJE

SALONIT ANHOVO
industrija cementa in azbestcimenta

obvešča vse svoje poslovne prijatelje,

da v petek, 30. aprila 1971
NE POSLUJE

Tega dne tudi ne bo kamionskega in vagonskega
nakladanja cementa in azbestcementnih izdelkov
zaradi celodnevne prekinitev električne energije.

Posebej obvešča podjetje vse prevoznike, ki so naro-
čeni za nakladanje v petek, da pridejo v torek,
4. maja 1971, ob dogovorjeni uri.
SALONIT ANHOVO 3619

TOPLARNA LJUBLJANA

s. o. p. o., Enota komunalne energetike
Elektro gospodarstvo Maribor
LJUBLJANA, Toplarniška 19

razpisuje vodilno delovno mesto

VODJE RAZVOJA

Delovno mesto mora zasesti kandidat, ki iz-
polnjuje naslednje pogoje:

1. II. stopnja ekonomske, elektro ali strojne fakultete,
2. 6 let prakse po diplomu in
3. znanje enega svetovnega jezika in razglašeno prostovoljno delovno mesto za:

1. REFERENTA za obdelavo podatkov
2. PROGRAMERJA
3. STROJNEGA TEHNIKA
4. VODJO tehnološko-razvojne skupine
5. UPRAVLJALCE toplotnega omrežja II

POGOJI:

k 1. II. stopnja ekonomske fakultete z 2-letno prak-
so po diplomu, znanje angleškega jezika in progra-
miranja (nudimo možnost izpopolnjevanja na tečajih
za obdelavo podatkov);

k 2. I. stopnja ekonomske fakultete z 2-letno prakso
po diplomu, znanje angleškega jezika in programi-
ranja (nudimo možnost izpopolnjevanja na tečajih
za obdelavo podatkov);

k 3. strojni tehnik z 1-letno prakso po diplomu;

k 4. II. stopnja elektro ali strojne fakultete s 3-
letno prakso po diplomu;

k 5. KV ključavničar, inštalater ali monter centralne
kurjave.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe na TOPLARNO LJUBLJANA, Ljubljana, Toplarniška 19
do 10. maja 1971. 3551

ISKRA

COMMERCIE

LJUBLJANA, KOTNIKOVA 6,
v ZP Iskra Kranj,

objavlja

nova delovna mesta za potrebe
PROJEKTIVNO POSLOVNEGA CENTRA
(POSLOVNE HIŠE) v izgradnji in sicer:

UPRAVNIKA HIŠE

končana ekonomska šola
zaželena večletna praksa na podobnih delov-
nih mestih

STROJNEGA TEHNIKA

za vzdrževalna dela v poslovnih hišah
ELEKTROTEHNIKA J. T.

za vzdrževalna dela v poslovnih hišah
ELEKTROTEHNIKA Š. T.

za vzdrževalna dela na TT napravah v po-
slovnih hišah

Za omenjena delovna mesta je zaželena večletna
praksa v stroki in odslužen vojaški rok.
V obdobju izgradnje Projektivno poslovnega centra
je predvideno aktivno sodelovanje pri sami gradnji,
ob dokončanju pa prevzem nadzornih in vzdrževal-
nih del.

Osebnih dohodkov v naši organizaciji določa pravilnik
o delitvi osebnih dohodkov.
Cenjene ponudbe prosimo poslati na naslov:
ISKRA COMMERCIE, Kadrovska služba, Ljubljana,
Masarykova 15. 3625

Kadrovska komisija pri svetu
delovne skupnosti občinske uprave

SKUPŠČINE OBČINE VELENJE

razpisuje
naslednja prosta delovna mesta:

1. ANALITIKA v oddelku za gospodarstvo
2. DELOVNEGA IN SANITARNEGA INSPEKTORJA
3. ODMERNEGA REFERENTA v davčni upravi

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnje-
vati še naslednje posebne pogoje:

pod 1.: visoka strokovna izobrazba in 4 leta delov-
nih izkušenj; nastop službe takoj ali po dogovoru
pod 2.: višja strokovna izobrazba in 3 leta delovnih
izkušenj; nastop službe s 1. 6. 1971 ali po dogovoru
pod 3.: višja izobrazba ekonomske, pravne ali uprav-
ne smeri ter 2 leti delovnih izkušenj; nastop službe
takoj ali po dogovoru.

Stanovanje po dogovoru.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge z dokazili
o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi
razpisa. 3637

MERCEDES-BENZ

DELAVNICA ZA POPRAVILA

KONRAD WITTMAR K. G. GRADEC - GRAZ,
SCHIPPINGER STRASSE
POPRAVILA IN NADOMESTNI DELI - SERVIS

Delavski svet Tovarne pozamentarije in
izdelkov iz plastičnih masTOTRA,
LJUBLJANA, TRPINEVA ULICA 39razpisuje
delovni mesti

1. DIREKTORJA (reelekcija)
2. VODJE splošnega sektorja (reelekcija)

ZAhteve:

pod 1.: visoka strokovna izobrazba in pet let delov-
ne dobe; ali višja strokovna izobrazba in deset let
delovne dobe; v obeh primerih aktivno znanje srbo-
hrvatskega in enega svetovnega jezika;
pod 2.: diploma II. stopnje pravne fakultete in pet
let delovne dobe; ali diploma višje šole in deset
let delovne dobe; ali srednja šola in petnajst let
delovne dobe; v vseh primerih aktivno znanje srbo-
hrvatskega jezika.

Kandidati naj vložijo prijave na naslov: TOTRA,
poštni predal št. 471, 61001 Ljubljana, v roku 15 dni
po objavi tega razpisa.

O izbiri jih bomo obvestili do 31. maja 1971. 3636

BRESCAN GIORGIO

GORICA

CORSO ITALIA šte. 35

ZASTOPNIK

NECCHI
PASSAP

Obiščite nas na blagovni razstavi

»ESPOMEGO«

v Gorici od 30. 4. do 8. 5. 1971, razstaveni prostor 125

Poseben popust in ugodni pogoji plačila!

71
ESPOMEGO

GORIŠKA
BLAGOVNA
RAZSTAVA
(ITALIJA)

Koroška
Slovenija

Furlanija - Julijska Benečija

30. april
9. maj

ZBORNICA ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO,
OBRTNIŠTVO IN KMETIJSTVO — GORICA

PROGRAM:

30. aprila, ob 11. uri: otvoritev blagovne razstave
v Gorici

30. aprila, ob 17. uri: na goriškem gradu razgovor
za okroglo mizo: Vino v gostištih

1. maja, ob 20.30: »GRAN VARIETA« s televizijskim
imitatorjem Francom Rosljem. Poje Germana
Caroli ob spremljavi znanega ansambla Giovannija
Fenatija. Pokrovitelj trgovsko podjetje Kersevani —
PHILIPS

2. maja, ob 10. uri: »VSI SMO SLIKARJI«
Ex tempore za otroke do 12 let. Tema: Blagovna
razstava v Gorici

6. maja, ob 20.30: VEČER MEDNARODNE FOL-
KLORE. Nastopajo: Lucinico (Gorica) — Marolt
(Ljubljana) — Edelweiss (Celovec)
Sodeluje pevski zbor C. A. Seghizzi iz Gorice

8. maja, ob 21. uri: TEKMOVANJE BOKSARJEV
TREH SOSEDNJIH DEŽEL Furlanije — Julijska
krajina, Slovenija in Koroška v dvorani U. G.
Goriziana

9. maja, ob 15.30: MODNA REVILJA otroških oblačil
»Pomlad — poletje«. Sodeluje ansambel »I Dogs«,
poje Cinzia Borghese — trdka »Al 7 nana Košica
Luigija. Podelitev nagrad udeležencem ex tempore »Vsi smo
slikarji«.

Med razstavo bodo v trgovinski zbornici v Gorici
razgovori in razprave o naslednjih vprašanjih:

- Obmejna izmenjava
- Mednarodna izmenjava in infrastrukturni pro-
blemi dežele Furlanije — Julijske krajine
- Problem medzadružnih odnosov
- Vinifikacija belega grozdja

URNIK RAZSTAVE — ob praznikih od 10. do
22. ure, ob delavskih od 10. do 13. in od 15. do
22. ure.

VSTOPNINA 100 LIR

Z vstopnico lahko obiščete naslednje oddelke:

- proizvodnja dežele in taborjenje, Valletta Corno
- keramika za stavbarstvo, dvorana Petrarca
- vinogradništvo in kletarstvo

NAPACNO BI BILO, CE BI KUPILI AVTO RADIO ZA VAS
AVTOMOBIL, NE DA BI SE POPREJ POZANIMALI GLEDE NA-
KUPA IN CEN V VELETRGOVINAH FIRME

UNIVERSALTECNICA

TRST

Corso U. Saba 18
Piazza Goldoni 1
Via Machiavelli 2
Via Zudecche 1

Razen tega imamo v prodaji vse najboljše znam-
ke radioaparatorov od 16.900 lir dalje

V CENAH NI VKLJUČENA CARINA
ZA EKSPORTNE POŠILJKE

FAKULTETA EKONOMSKIH ZNANOSTI ZAGREB
— INSTITUT ZA EKONOMSKA RAZISKOVANJA
IN »INFORMATOR« ZAGREB, organizirata

POSVETOVANJE

ANALIZA VREDNOSTI IN KOMPLEKSNA ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA

Posvetovanje je namenjeno: vsem vodjem delovnih organizacij, inženirjem in tehnikom, analitikom in pravnikom, industrijskim psihologom ter drugim strokovnjakom, ki se ukvarjajo s problematiko stroškov v delovnih organizacijah.

Funkcionalna analiza vrednosti je sodobna metoda za sistematično povečanje funkcionalnosti in znižanje stroškov izdelkov.

S povečanjem funkcionalnosti in znižanjem stroškov je pogojena privlačnost izdelkov za kupca, povisa se vrednost izdelkov in storitev.

V teamskem delu, toda pri funkcionalni analizi vrednosti sodelujejo vsi delavci podjetja.

V dvajsetletnih izkušnjah pri uporabi analize vrednosti je določeno da:

1. funkcionalno analizo vrednosti kot prvo sprejemajo najelitnejša in najboljše organizirana podjetja

2. podjetja, ki uvedejo funkcionalno analizo vrednosti vedno to upoštevajo, ker je bogat vir povečanja dohodka in stabilnosti podjetja na trgu

Udeležencem posvetovanja bodo poslali pisano gradivo:

a) knjigo »Funkcionalna analiza vrednosti« izdaja »Informatorja«

b) referate v jedrnatih oblikah

Gradivo bodo poslali udeležencem takoj po prejemu prijave.

PROGRAM TEM

1. Teoretične osnovne analize vrednosti
2. Analiza vrednosti instrument delavskega samoupravljanja
3. Ekonomika in tehnika
4. Določevanje vrednosti funkcije izdelkov
5. Studija o stroških — osnova in predpogoj za uspešno analiziranje vrednosti
6. Vloga analize vrednosti v planiranju gospodarske aktivnosti
7. Organizacija službe analize vrednosti v velikem industrijskem podjetju
8. Razvijanje kreativnega potenciala analitikov vrednosti
9. Dejanski učinki analize vrednosti so pogojeni s podelitvijo stroškov na fiksne in variabilne
10. Uporaba analize vrednosti v nekem določenem podjetju
11. Uporaba analize vrednosti v usnjarski in obutveni proizvodnji
12. Uporaba analize vrednosti v kombinatu »Jugoplastika«, Split
13. Faze analize vrednosti na praktičnih primerih podjetja
14. Uporaba analize vrednosti v podjetju »Meblo«, Nova Gorica
15. Analiza vrednosti in tehnični kadri v jugoslovanskih podjetjih
16. Problemi, ki jih povzroča uporaba analize vrednosti v pogojih delavskega samoupravljanja
17. Analiza vrednosti v procesu nabave
18. Sistem stimuliranja izidov, ustvarjenih z racionalizacijami
19. Uvod v problematiko kompleksne analize poslovanja
20. Uporaba kompleksne analize poslovanja v praksi podjetja
21. Kompleksna analiza proizvodnje v kovinsko predelovalnem podjetju
22. Kompleksna analiza materialnega poslovanja v industrijskem podjetju
23. Kompleksna analiza prodaje v določenem podjetju

Posvetovanje bo v Opatiji, 12.—14. V. 1971 v hotelu »Kvarner«, z začetkom ob 9. uri.

Nadomestilo za gradivo in sodelovanje na posvetovanju znaša 800 din za udeležence, vplačate pa na žiro račun Fakulteta ekonomskih nauk, Zagreb, 301-3-2099 (za posvetovanje).

Prijave za sodelovanje na posvetovanju pošljite na naslov:

»INFORMATOR«, Zagreb, Masarykova 1 — Odjel za organizacijo svetovanja, Penzion (samo v sobah z dvema posteljama) si lahko zagotovite udeležence v Opatiji neposredno prek hotelskega podjetja »Liburnija« (telefon: pozivni 051, 71-007) za hotele: »Ambasador« po ceni 110 dinarjev, »Kvarner« in »Amalija« 70 dinarjev, »Pariz« 70 dinarjev, »Dubrovnik« 64 dinarjev, »Avala« 58 dinarjev, »Zagreb« 55 dinarjev, »Jadrana« 55 dinarjev »Palme« 55 dinarjev.

Pojasnila o posvetovanju lahko dobite po telefonu: 38-503,

INFORMATOR

ZAGREB

3591

NAJ BO 3. MAJ DAN VAŠEGA ZADOVOLJNEGA NAKUPA:

DAMSKÉ
POLO-BLUZE
s kratkimi rokavi
in modnih vzorcev
— namesto 168.—

69.-

98.-

ZENSKI DEZNIRI IZ PERLONA,
vzorci in z dvojnimi dnovi —
namesto 398.—

11.90

LAK ZA LASE
(spray) oz-doza

79.-

DAMSKÉ LETNÉ
SANDALE

3.90

39.-

POLO-SRATICE s kratkimi rokavi

SIMPATICNE VELEBLAGOVNICE

KLagenfurt - CELOVEC, Bahnhofstrasse 37
VILLACH - BELJAK, Bahnhofplatz 3
WOLFSBERG, Herman - Fischerstrasse 190
GRAZ - GRADEC, Abnenstrasse 22

PETROL POSLOVNA ENOTA POSTOJNA

razglašajo prosta
delovna mesta za:
**več prodajalcev
za bencinski servis
v Postojni**
Kandidati naj pošljejo
svoje ponudbe na naslov:
PETROL, Poslovna enota
Postojna, Volari-
čeva 9. 3623

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi draga očeta

Andreja Troha

se zahvaljujemo vsem družbeno-političnim organi-
zacijam Hrvatini in vsem, ki so ga spremili na
njegovi zadnji poti ter mu poklonili vence in cvetje.

Zalujoči sinovi in hčere z družinami

Hrvatini, 26. aprila 1971

ZAHVALA

Ob izgubi draga moža in nepozabnega očeta

VINCENCA BAJDA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, izrekli sožalje
pisмено ali ustno in ga tako številno spremili v njegov poslednji dom. Pose-
bej se zahvaljujemo č.č. duhovščini, podjetju Zale, kolektivu Mestne hranil-
nice, Metalurškemu inštitutu, Mercatorju, sorodnikom in znancem ter števil-
nim darovalcem vencev in cvetja. Vsem in vsakomur se enkrat hvala.

Zalujoči:

žena, sin, hčerke, bratje, sestre in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi draga očeta, dedka in tasta

ANTONA DOLENCA-Brbonkarja

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti,
vsem, ki so nam izrazili sožalje, darovalcem cvetja in vsem drugim, ki so
kakorkoli počastili njegov spomin. Posebno zahvalo izrekamo č. gospodu
župniku za Vrhnike, prostovoljnemu gasilskemu društvu Drenov grif in govor-
niku za ganljive poslovnice besede. Se enkrat tisočkrat hvala
za izkazano mu čast.

Zalujoča hčerka Minka z družino

Lesno brdo, 28. aprila 1971

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi ljube žene, mamice, hčerke in sestre

IVANKE FINK

vsem iskrena hvala, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in okrasili s cvet-
jem njen zadnji dom. Posebno se zahvaljujemo njenim sodelavcem in upravi
»KEMICNE TOVARNE« Moste, tovarni LITOSTROJ ter sindikalnim
organizacijama za izkazano pomoč.

Zalujoči:

mož z otroki, mama, sestra z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, 21. aprila 1971

LJUBLJANSKE MLEKARNE

LJUBLJANA, Tolstojeva 63

vabijo k sodelovanju delavce
za nedoločen in določen čas za delo

v DE UPRAVI — FINANČNI SEKTOR

— EKONOMSKE TEHNIKE

za delo finančnega knjigovodje,
za delo v obračunu osebnih dohodkov,
za delo strojnega knjigovodje in
za delo saldantistov

POGOJ: dokončana srednja ekonomska šola
ali gimnazija.

v DE KOMERCIALI

— VEČ AVTOMEHANIČOV

POGOJ: KV avtomobilnik

— VEČ NEKVALIFICIRANIH

DELAVCEV ZA DOLOČEN ČAS

POGOJ: starost vsaj 18 let, zaželeni so tudi
upokojeanci.

v DE MALOPRODAJI

— VEČ NATAKARIC

POGOJ: dokončana gostinska šola

— VEČ PRODAJALC

POGOJ: dokončana šola za prodajalce živil-
ske stroje

v DE PROIZVODNJI

— VEČ NEKVALIFICIRANIH

DELAVCEV ZA DOLOČEN ČAS

POGOJ: NK delavec

Pismene prijave naj kandidati pošljejo v 15 dneh
od objave v časopisu kadrovski službi podjetja
z dokazili o strokovnosti. 3620

JUGOTEHNIKA

TRGOVSKO PODJETJE S TEHNIČNIM MATERIALOM
NA VELIKO IN MALO, ZASTOPSTVO TUJIH FIRM IN UVOZ
LJUBLJANA, POD TRANČO 2

razglašamo
naslednja prosta delovna mesta
in TAKOJ, SPREJMEMO

1. DVE SALDAKONTISTKI
2. FAKTURISTKO
za strojno fakturiranje
3. TRI DELAVCE
za glavno skladišče
4. SNAŽILKO
za čiščenje pisarn v glavnem skladišču

POGOJ ZA SPREJEM:

pod 1.: ekonomska srednja šola s prakso na raz-
čiščenju 120 in 222 in uspešno opravljeno 2-me-
sečno poskusno delo;

pod 2.: ekonomska srednja šola z 2-letno ali admi-
nistrativna šola s 3-letno prakso na strojnem faktu-
riranju in uspešno opravljeno 2-mesečno poskusno
delo;

pod 3. in 4.: uspešno opravljeno 1-mesečno poskus-
no delo.

Delo lahko nastopite takoj ali po dogovoru.

Osebnih dohodkov so vam zagotovljeni po pravilniku
podjetja.

Pismene ponudbe pošljite na naslov:

JUGOTEHNIKA, kadrovska služba, Ljubljana, Pod
trančo 2 do 10. maja 1971. 3622

JUGOTEHNIKA

TRGOVSKO PODJETJE S TEHNIČNIM MATERIALOM
NA VELIKO IN MALO, ZASTOPSTVO TUJIH FIRM IN UVOZ
LJUBLJANA, POD TRANČO 2

DIREKTOR

V letu 1971
vse o direktorju
in za direktorja
kvalificirano
jedrnatno
aktualno
enomesечно
na 124 straneh
na finem papirju
sodobno grafično
opremljeno

Letna naročnina
800 dinarjev

Predplačilo za časopis
DIREKTOR
vam omogoča, da boste lahko
spremljali in sodelovali
v razpravah
o najaktualnejših
problemih teorije
in prakse vodenja
ter upravljanja

Časopis DIREKTOR prinaša v vsaki številki
rubrike: refleksi — komentarji
o najaktualnejših gospodarskih gibanjih
POSLOVNI SISTEMI: mehanizem upravljanja,
upravljanje: teorija in praksa vodenja in
upravljanja podjetja v vseh panogah
gospodarstva in dejavnosti,
kadrovska politika: družbeno-politični položaj
direktorja
Svetovne izkušnje: najnovejšje koncepcije
v upravljanju v svetu,
ROKOVNIŠKE: aktualne informacije
iz gospodarstva

DIREKTOR

ZALOŽNIK:

NIP »PRIVREDNI PREGLED«

Naslov: redni list

Beograd, M. B. R. 1971, 1. 1.
Tel.: 011 261 1111
Št.: 222 222 222
Prijave: 011 261 1111

Jugoslovanski
direktor
je specifičen profil
vodje.
Direktor podjetja
ni le
organizator proizvodnje
in poslovanja.

Ni le
izvršilec sklepov
organov samoupravljanja
in disciplinski starešina
v podjetju.

Kdo vzpodbuja
druge na akcijo?

Kdo organizira
in ustvarja pogoje, da pridejo
pozitivne iniciative
številnih ljudi
v kolektivu
do izraza?

Kdo sinhronizira
sklepe organov
upravljanja
v podjetju?

Kaj je direktor?

Organizator,
samoupravljaec,
politik,
tehnik,
sociolog.

Kakšen je profil
jugoslovanskega direktorja?

Kako naj
uspeva
sodobni
poslovno sposobni
socialistični
gospodarski vodja?

Odgovor dobite
v vsaki številki
mesečnega časopisa
direktor;

Z užaloščenim srcem sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je po kratki, toča mučni bolezni, za vedno zapustila v 65. letu starosti, naša nepozabna mama, stara mama, sestra in teta

Mileva Blaznik

roj. DONATOVIC

Pogreb drage pokojnice bo dne 29. IV., ob 16.30 v Sentrupertu na Dolenjskem

Zalujoči:

sin Janez, hči Darinka, snaha Berta, zet Giovanni, vnuk Bogdan, brata Toni in Miše, sestra Danica in drugo sorodstvo

Ljubljana, Trst, Ljvek, Dubrovnik, Split, 28.4.1971

Vsem, ki so jo poznali sporočamo, da nam je umrla naša mama

Ivanka Oblak

rojena PORENTA

vdova po brivsko-frizerskem mojstru Tinetu Oblaku

K zadnjemu počitku jo bomo spremili od doma Solska 12 v petek, 30. aprila 1971, ob 16. uri na pokopališče v Škofji Loki, brez posebnega obvestila.

Zalujoči:

otroci: Martina, Tine, Meta, Ivanka, Stefan, snahi Angelca in Minka, vnuki: Janez z družino, Igor in Polonca ter drugo sorodstvo

Škofja Loka, Kranj, 28. aprila 1971

UGODNOST ZA NAROČNIKE DELA!

DELO NEZGODNO ZAVARUJE VSE SVOJE NAROČNIKE PRI ZAVAROVALNICI SAVA NE ODLAŽAJTE IN CILJATE NAROČITE DELO

S

PRIMORJE EXPORT

NOVA GORICA

samostojna organizacija združenega dela Zunanja trgovina, Rožna dolina 15

razpisuje

v skladu z določbami 33. člena TZDR in 150. člena Statuta podjetja, zaradi reelekcije, vodilna delovna mesta:

1. komercialnega direktorja
2. pomočnika komercialnega direktorja
3. finančnega direktorja
4. vodjo splošnega sektorja

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati za navedena delovna mesta izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1., 2. in 3.: visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske, oziroma finančne smeri z najmanj 5-letno prakso v zunanji trgovini in znanjem najmanj enega svetovnega jezika,
- pod 4.: diplomirani pravnik z najmanj 5. letno prakso, po možnosti s pravosodnim izpitom in z znanjem enega svetovnega jezika.

Kandidati morajo poslati pismo vloge s kratkim življenjepisom in z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Primorje Export Nova Gorica, Rožna dolina 15.

K sodelovanju vabimo tudi več novih sodelavcev s fakultetno izobrazbo gradbene, strojne, ekonomske in pravne stroke, ki imajo veselje do dela v zunanjetrgovinski dejavnosti.

Interesentom nudimo možnost individualne gradnje družinskega stanovanja pod ugodnimi pogoji.

Rok prijave je 15 dni po objavi z navedbo dejavnosti, v kateri se želi interesent udeleževati in z dokazilom o strokovni izobrazbi ter s kratkim življenjepisom. Prijave pošljite upravi podjetja, Primorje Export, Nova Gorica. 3399

SPOROČAMO, DA JE NENADOMA UMRL

Franc Cvenk

ODBORNIK OBČINSKE SKUPSCINE ZALEC

POGREB POKOJNIKA BO V ČETRTEK, DNE 29. APRILA 1971, OB 15.30 IZPRED HIŠE ŽALOSTI NA POLZELI

OHRANILI GA BOMO V ČASTNEM SPOMINU

SKUPSCINA OBČINE ZALEC

ZAHVALA

Vsem, ki ste se naše ljube mame

ROZE MEJAK

spomnili z lepo mislijo, jo pospremili na zadnji poti in z rožami prekrili njen grob, iskrena hvala. Posebno smo hvaležni dr. Jožetu Maroltu, ki je v zadnjih letih bedel nad njenim življenjem in storil zanjo mnogo več, kot bi bila njegova zdravniška dolžnost.

SIN MITJA Z DRUŽINO

UMRLA JE

MILEVA UKMAR-BOLTARJEVA

SLOVENSKA GLEDALIŠKA IGRALKA

PROSIMO TIHEGA SOŽALJA

DRUŽINE UKMAR, BOLTAR, GRUNDGARD, VALENTI

LJUBLJANA, ZAGREB, STOCKHOLM, TRST, 27. APRILA 1971

Tiho se je poslovil od nas dragi brat in svak

Tone Grobelnik

bančni uradnik v pokopu

Pogreb bo v Zalcu danes, ob 16. uri. Cvetje hvaležno odklanjamo v korist dobroteljskih ustanov

Zalujoči:

brat, sestra ter drugo sorodstvo

Celje, 28. aprila 1971

Sporočamo žalostno vest, da je preminila naša draga žena, babi, teta in sestra

Justina Močilar

Pogreb bo 30. aprila 1971, ob 16.30 iz Kristofove vežice na Zalah

Zalujoči:

mož Alojz, Stefka Pantič z družino, brat Franci, sestre Ivanka in Neža z družinami in drugo sorodstvo

Ljubljana, 27. aprila 1971

Dotrpela je v 86. letu starosti naša mama, stara mama, sestra, teta, tašča in prababica

Marija Cerar

roj. KREGAR

upokojenka tobačne tovarne Ljubljana

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 30.4.1971, ob 14.30 izpred pokopališča Sentvid

Do pogreba leži v mrliški vežici sv. Cirila in Metoda na Zalah

Zalujoči:

mož France, sinovi Srečko, France, Ciril, hčerki Vera in Ani, vsi z družinami

Sentvid, Kranj, Cleveland, Düsseldorf, Möers, 28. aprila 1971

Dotrpela je naša draga

KRISTINA TURK

roj. PAJER

K večnemu počitku bo položena v petek, 30. aprila 1971 ob 15.30 iz Nikolajevve vežice na Zalah

Za njo žalujejo:

sestra Silva Obersnel z družino, nečakinja Danica Blažina z družino in družine Turk

Ljubljana, Maribor, Izola, 28. aprila 1971

UMRLA JE

MILEVA UKMAR-BOLTARJEVA

ČLANICA DRAME SNG V P.

IZGORELO JE ŽIVLJENJE DRAMSKE UMETNICE, KI JI JE NAŠA USTANOVA ZA NJENO DELO TREH DESETELETJ DOLŽNA GLOBOKO SPOŠTOVANJE IN ZAHVALO

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE IN RAVNATELJSTVO DRAME SNG

LJUBLJANA, 29. APRILA 1971

GOSPODARSTVENIKI! DELOVNE ORGANIZACIJE!

Sporazume o spremembah cen izdelkov in storitev objavlja samo

Privredni PREGLED

informativni gospodarski dnevnik

List je objavil naslednje sporazume:

- O spremembah cen valjane in vlečene žice (18. marec)
- O najvišjih prodajnih cenah termoakumulacijskih peči in strelvodnih potrebščin (24. marec)
- O spremembah sedanjih cen steklene embalaže (26. marec)
- O vsklajevanju in spremembah zatečenih cen mlečnih izdelkov (30. marec)
- O spremembi sedanjih prodajnih cen tanke in fine pločevine (31. marec)
- O spremembah cen mila in detergentov (1. april)
- O spremembah cen kaustične sode (1. april)
- O spremembah cen azotne kisline (2. april)
- O novih cenah amon. nitrata in amoniaka (2. april)
- O novih prodajnih cenah bakra (6. aprila)
- O spremembah cen svinca in svinčenih litin (7. april)
- O spremembah cen starega odpadnega cinka in njegovih litin (7. april)
- O spremembah cen starega odpadnega cinka in njegovih litin (nadaljevanje iz številke z dne 7. aprila (9. april))
- O najvišjih prodajnih cenah ročnega sekača za repo in ročnega luščilca za koruzo (9. april)
- O najvišjih prodajnih cenah kovinskih loncev in vzmeti za pohištvo (9. april)
- O najvišjih prodajnih cenah vprežnih prikolic (9. april)
- O najvišjih prodajnih cenah motornih robkalnic (9. april)
- O spremembah cen konditorskih izdelkov (9. april)
- O najvišjih prodajnih cenah velikih kompresorjev (9. april)
- O najvišjih prodajnih cenah gradbenih strojev (9. april)
- O spremembah cen premoga (9. april)
- O najvišjih prodajnih cenah merilcev toka (12. april)
- O novih prodajnih cenah za stari odpadni svinec in cink ter njihove litine (14. april)
- O najvišjih prodajnih cenah medeninastih mazalcev (21. april)

Edino »PRIVREDNI PREGLED« prinaša vsa obvestila o gibanjih v jugoslovanskem in svetovnem gospodarstvu preko 30.000 gospodarskih informacij letno.

Letna naročnina je 900 dinarjev, številka žiro računa 608-1-287.1, Beograd, Maršala Birjužova 3.

Časopisno založniško podjetje »PRIVREDNI PREGLED«
11000 Beograd Maršala Birjužova 3

Nepreklicno naročamo _____ izvodov časopisa
»Privredni pregled« za 1971. leto, po ceni 900 dinarjev za izvod.

Časopis pošljite na naslov: _____

(Izpolnite s tiskanimi črkami ali s strojem)

Sporočamo, da je po dolgi in mučni bolezni umrl naš dragi mož, oče, stari oče, pradedek, brat in stric

ANTON ŠPENKO

upokojenec

Pogreb pokojnika bo v četrtek, 29. aprila 1971 ob 16. uri v Smartnem ob Paki pri Šošanju

Zalujoči:

žena Francka, hči Francka, zet Edi, vnuka Janez in Metka z družinama, brat Joža, nečaki in nečakinje ter ostalo sorodstvo

Smartno ob Paki, Izola, Koper, Selo, Mengeš, Ljubljana, Maribor, 28. aprila 1971

Iščemo darilo

Blíža se prvi maj. Praznik, ko imamo priložnost obdariti ženo, mater, sestro, izvoljenko...

Ste že premišljevali, s čim boste razveselili svoje najdražje?

Mnogi so se že odločili. Kupili bodo centrifugo MP 32, ker omogoča pripravljanje sokov iz svežega sadja ali zelenjave — brez truda in na preprost način.

Vi pa seveda lahko izberete drugače. V sodelovanju z znano firmo Braun izdeluje ISKRA še:

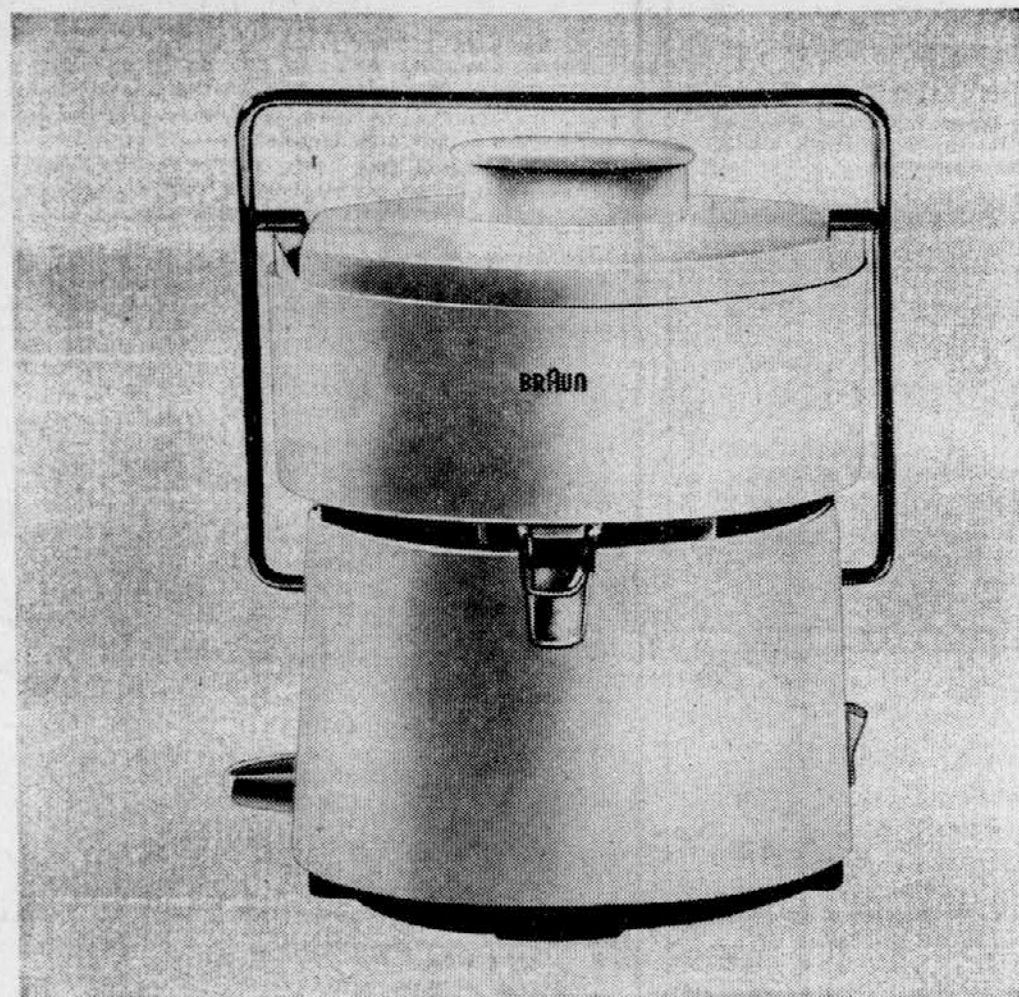
univerzalni gospodinjski aparat KM 2
ročni mešalnik M 140 s priključki
kavni mlinček KSM 1

Oglejte si te kakovostne izdelke v Iskrinih prodajalnah ali drugih trgovinah z elektrotehničnim blagom in izberite.

Odločili ste se za naše izdelke. Storili ste prav! Zadovaljni boste. Zadovaljna bo tudi vaša žena, mati, sestra, izvoljenka...

Iskra Commerce, Ljubljana

3439

SESTAVITE "KOLO SREČE"

stavite na kupon

tovarna pohištva

- nova gorica -

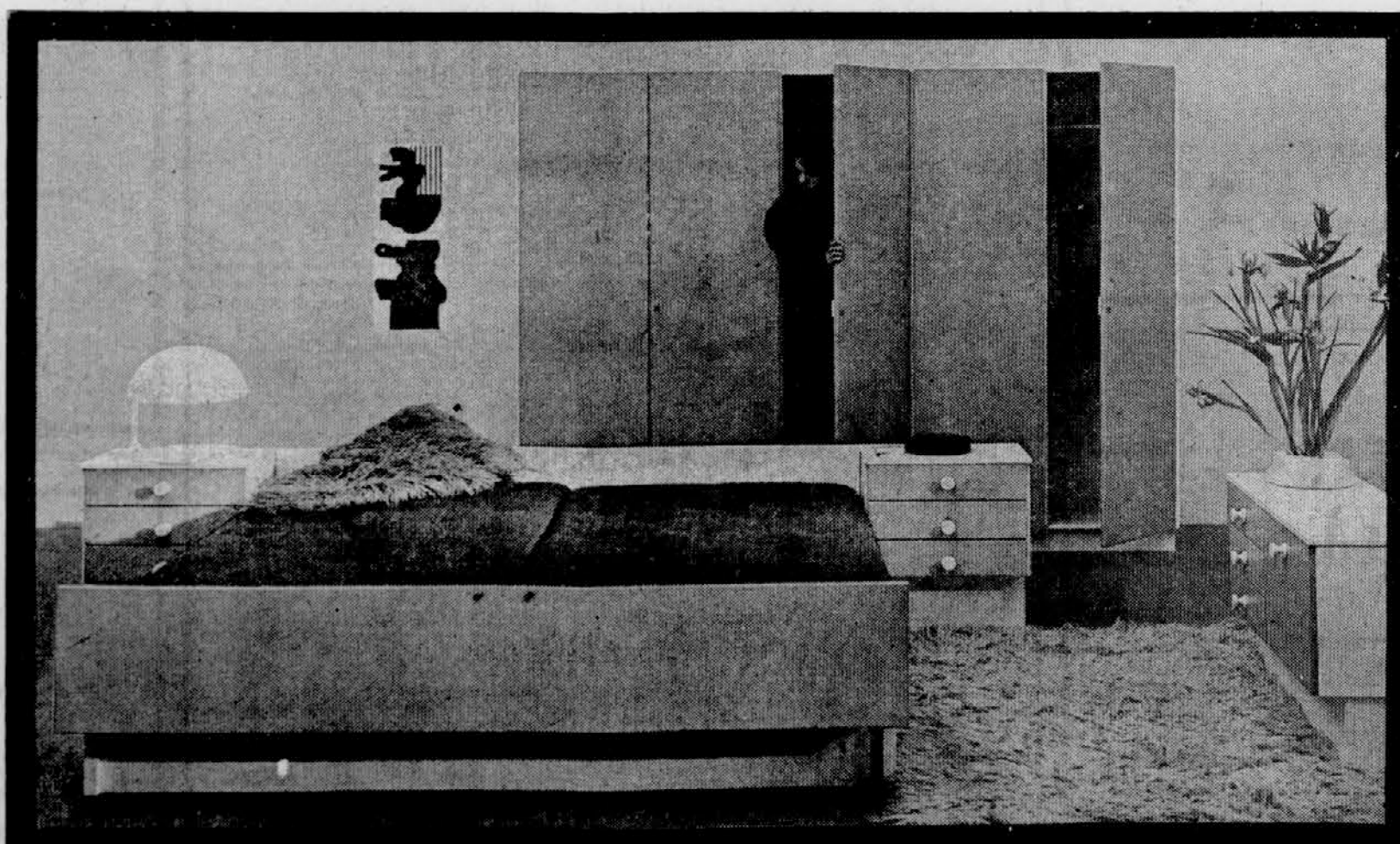
PRVI DOBITEK:
SPALNICA CARMEN
Z JOGIJI IN SVETILI

DRUGI DOBITEK:
SPALNICA LOUIS XV
Z JOGIJI

TRETJI DOBITEK:
SEDEŽNA GARNITURA
ROMINA

ČETRTI DOBITEK:
SEDEŽNA GARNITURA
TRIPOLI

trijedobitki:
colonial omare
in dodatna svetila

Danes objavljamo šesti kupon prvega kola naše nagradne igre. Izrežite ga in ga, tako kot predhodnje, nalepite na njegovo mesto v stavnih listič na "kolo sreče".

Prihodnje dni bomo objavili še preostale kupone. Ko boste zbrali vseh enajst in jih nalepili na njihova mesta v stavnih listič, bo "kolo sreče" sestavljeno.

Potem boste stavlili! Na stavnem listiku boste obkrožili številko podjetja, katerega nagrado si želite.

Tako izpolnjen stavnih listek nam boste do 10. maja poslali v kuverti, na katero boste posebej zapisali "KOLO SREČE".

Naš naslov je: DELO, 61000 Ljubljana — Tomšičeva 1.

Zrebanje prvega kola bo 11. maja.

TUDI ZAMUDNIKI LAHKO IGRAJO!

Ste pozabili izrezati stavnih listek, ki smo ga objavili v petkovih številki DELO?

Vseeno izrežite nagradne kupone in jih shranite. Zakaj dvajseti dan bomo ponovili stavnih listek prvega kola. Pa boste potem vanj nalepili kupone in stavlili.

Pravila igre vam tudi oprostijo izgubo enega kupona. Dvajseti dan bomo namreč objavili tudi "potok", ki se ji reče "KUPON JOLLY". Le-ta nadomesti katerikoli kupon, ki vam manjka.

Izrežite kupon in ga nalepite na stavnih listič v "kolo sreče".

ŽIVEL 1. MAJ

TOVARNA
OBUTVE
alpina
ŽIRI

**Delovna skupnost
tovarne obutve
ALPINA Žiri**

Iskreno čestita in želi prijetno
praznovanje praznika dela – 1. maj
vsem poslovnim prijateljem
in delovnim ljudem

**KMETIJSKI
KOMBINAT
GORNJA
RADGONA**

Za prvomajske dni vam nudimo visokokvalitetna
radgonska peneča vina po izredno ugodnih
cenah

**RADGONSKI BISER
EXCELLENTE CUVÉE
CREMANT ROSEE**

Ob uživanju naših žlahtnih vin želimo vsem
prijetno prvomajsko razpoloženje.

»STROJNA« MARIBOR

TOVARNA STROJEV • LINHARTOVA 11

Vsem poslovnim prijateljem in državljanom
čestitamo ob prazniku dela 1. maju

PROIZVODNO PODJETJE

Karoserist

62101 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA 118

Izdelovanje specialnih karoserij po načelu serijske proizvodnje – opravljamo
manjša in generalna popravila vseh vrst karoserij.

Za praznik dela 1. maj čestitamo vsem.

**Komunalni zavod
za zaposlovanje
Maribor**

z izpostavami Ptuj, Slovenska
Bistrica in Ormož

čestita vsem delovnim ljudem za praznik
dela 1. MAJ

»ELEKTROMLIN«
INDUSTRIJSKO PODJETJE LENDAVA

Za praznik dela 1. maj
želimo vsem prijetno
praznovanje.

PROIZVODNO PODJETJE • METALPLAST • RUŠE SMOLNIK 17

Izdelujemo izdelke iz termoplastov in duroplastov za:

Industrijo gospodinjstvih aparatov;
za industrijo jakega toka elemente iz najkvalitetnejših termoplastov;
elemente za proizvodnjo raznih vrst akumulatorjev;
razne plastične izdelke za široko potrošnjo.

Vsem našim odjemalcem čestitamo za praznik dela 1. maj.

Gradbeno podjetje

GRADBENIK Lendava

visoke in nizke gradnje ter industrijski objekti

Pridružujemo se slavlju ob prazniku dela
1. maju s čestitkami in želimo vsem našim
cenjenim naročnikom in poslovnim prijate-
ljem prijetno praznovanje.

Gradbeno podjetje Radlje

RADLJE OB DRAVI 126 a

Visoke in nizke gradnje, industrijski objekti,
mizarske in klerarske delavnice, montaža
centralnih kurjav in vodovodne instalacije

Čestitamo vsem za praznik dela 1. maj.

Montažno podjetje

ELEKTROKOVINAR

PTUJ, Zadržni trg 8, tel. 104, 178

Montaže termoenergetskih naprav – izde-
lava in montaža jeklenih konstrukcij in
rezervoarjev – vodovodne instalacije in
centralna kurjava – elektro instalacije ja-
kega in šibkega toka – klimatske in venti-
lacijske naprave – proizvodnja elektro-
motorjev.

Servisi: Elektro mehanika, ključavničar-
stvo, kleparstvo, vodovod in centralna
kurjava

Čestitamo za praznik dela 1. maj.

Iz Jugoslavije in iz vseh de-
lov sveta nam pošiljajo pri-
znanja o učinkovitosti naših
termalnih kopališč v Morav-
skih Toplicah. Priporočamo
jih tudi vam.

TERMALNO KOPALIŠČE »MORAVSKE TOPLICE«. MORAVCI, 7 km severovzhodno
od Murske Sobotice, 186 m, zmerno kontinentalna klima, odprto celo leto. — INDI-
KACIJE: revmatizem, obolenja lokomotornega aparata in ženske bolezni. — Termalna
voda s temperaturo 62 stopinj Celzija spada v skupino natrijevo kloridnih hidro-
karbonatnih železnih kislin. UREDITEV: 3 odprti bazeni, pokriti bazen, 40 kopalnih
kabin, letoviške hišice in zasebne sobe (500 ležišč), ambulanta z zdravnikom, lov,
ribolov; motel Carda (3 km); prenočišča, kegljišče, ciganska godba.

ČESTITAMO VSEM ZA 1. MAJ.

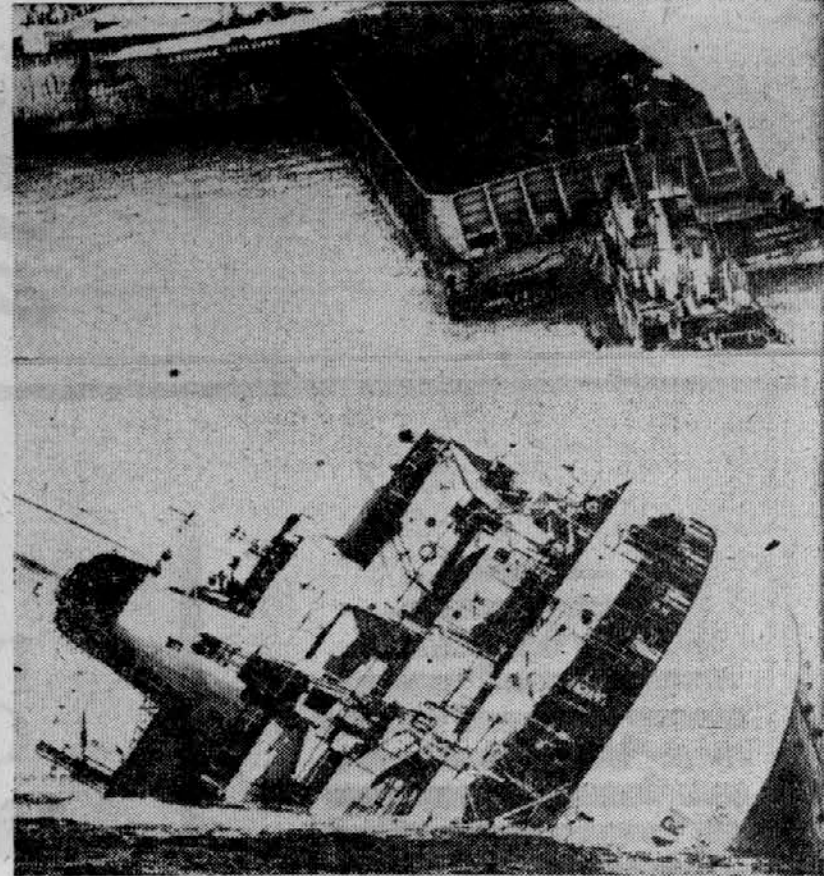

PODPISAN DRUŽBENI DOGOVOR — Predstavniki republiškega IS, zbornice, republiškega sveta ZS, termoelektrarn Šoštanj in Trbovlje ter Savski elektrarni so v republiški skupščini včeraj podpisali družbeni dogovor o ureditvi vprašanj posebnega pomena v elektrogospodarstvu. Slovensko sejo udeležencev družbenega dogovora je vodil predsednik gospodarskega zbora republiške skupščine Tone Bole.

STAVKA RIMSKIH LETALIŠČNIKOV — Na rimskem letališču Leonarda da Vincija že dva dni stavka kakih sto letaliških delavcev. Medtem ko protestno korakajo po letališki stezi, morajo letalski potniki sami nositi svojo prtljago iz letal. Letališki delavci zahtevajo boljše plače in socialno zavarovanje.

DVA URUGVAJSKA BRODOLOMA — Včeraj je prišlo v urugvajskih vodah do dveh velikih pomorskih nesreč. Brazilska tovorna ladja 'Da Nang' je na svoj prvi vožnji zadel na čer in potonila, v reki La Plata pa je grška ladja 'Leonidas Voyazides' tresčila v brazilsko 'Norsul-1', otvorjeno za železovo rudo.

Dogovori v Parizu

Slovenska zbornična delegacija je francoske gospodarstvenike seznanila z možnostmi našega gospodarstva

OD NASEGA PARIŠKEGA DOPISNIKA

PARIZ, 23. aprila. »Naleteli smo na izredno dobro politično atmosfero, kar je razumljivo, ker smo bili prva delegacija, ki je prišla v Pariz po obisku francoskega predsednika Chabana-Delmasa v Jugoslaviji.« mi je izjavil danes predsednik Slovenske zbornice SRS Leopold Kresc. Slovenska gospodarska delegacija je imela že dva dni v Parizu vrsto razgovorov pri raznih ustanovah in gospodarskih podjetjih, ki so prispevali k neposrednemu seznanjanju francoskih gospodarskih krogov z možnostmi slovenskega gospodarstva.

Včeraj je slovensko gospodarsko delegacijo med drugim sprejel tudi državni sekretar za industrijo Kasparait, ki je posebej naglasil pomen industrijske kooperacije in francoskih investicij v Jugoslavijo. Slovenski gospodarstveniki so navezali tudi neposredne stike z vodstvom velikega francoskega podjetja Cantier Atlantiques, to je atlantske ladjedelnice, ki bo poslej kooperirala v ljubljanskem Litostroj. Med drugim so obiskali tudi vodstvo priznane francoske tvrdke ENSA, ki ima poslovne stike z velezniki Gorenjem. Dogovorili so se, da bodo takoj premostili trenutni zastoj v dobavah, tako

da se bo letni promet dobav med obema tvrdkama povečal od predvidenih 20 milijonov frankov na 50 do 60 milijonov frankov. Velika francoska posredniška tvrdka OCA, ki se bavi z nabavo in na največje pariske veleblagovnice, se je dogovorila s slovenskimi podjetji za mesečno prikazovanje vzorcev tekstilne, usnjarske in živilske industrije iz Slovenije, kar naj bi privedlo v naslednji fazi do sklepanja pogodb o stalnih dobavah.

Slovenski gospodarstveniki so bili tudi na sprejemni mesečne francosko-jugoslovanske zbornice v Parizu. Skupno so sklenili, da nemudoma ustanovijo poseben francosko-jugoslovanski center za gospodarske informacije v Ljubljani.

Nocoj potuje slovenska gospodarska delegacija v Strasbourg, kjer bodo jutri podpisali uradno listino o stalnem sodelovanju med slovensko in alžarsko gospodarsko zbornico.

BOGDAN POGACNIK

Tita pričakujejo v Labinu

LABIN, 23. aprila (Tanjug) — Labin se pripravlja na proslavo 50-letnice labinjske republike in upora na Proštini. V soboto 1. maja bo veliko ljudsko zborovanje, posvečeno jubileju labinjskih rudarjev. Pričakujejo, da se bo zborovanja udeležil tudi pokrovitelj proslave, predsednik Tito.

Pogovori Budimovskega v ZRN

BONN, 23. aprila (Tanjug) — Zvezni sekretar za informacije Dragoljub Budimovski je končal obisk v Bonnu. S sekretarjem za tisk Ahlersonom in ministrom v predsedstvu vlade Elmkejem se je pogovarjal o sodelovanju na področju informacij, o ustanovitvi jugoslovanskega informativnega centra in o načinu obveščanja naših državljanov, zaposlenih v ZRN. V pogovoru sta nemška predstavnik tudi izrazila pripravljenost njihovih oblasti, da zavro protijugoslovanske dejavnosti emigrantskih organizacij, pokazali pa so tudi dobro voljo za ureditev vprašanja odškodnine žrtvam nacizma.

Nolovi svetovalci imajo besedo

PHNOM PENH, 23. aprila (Reuter) — Lon Nol je dal vedeti, da bo še nadalje ostal premier, njegovi svetovalci pa bodo izbrali ministre in tri namestnike premiera. Tako je bil izjavil voditelj profeststične skupine (Son Ngok Ta, ki je sedaj politični svetovalec bolnega Nola. Uradno Nolovo pismo s tako vsebino bo prejel šef režima Ceng Heng v prihodnjih dneh.

V Jordaniji spet streljanje

BEJRUT, 23. aprila (Reuter) — Palestinska osvobodilna organizacija je obtožila jordanško vladno, da njene čete že tretji dan zapostvijo streljajo na položaje komandosov v severni Jordaniji. Komandosi so na streljanje odgovorili. Podatkov o morebitnih izgubah še ni.

Koneski nagrajen

BONN, 23. aprila (Tanjug) — Književnik Blaž Koneski je eden od letošnjih dobitnikov Herderjeve nagrade, ki jo vsako leto podeljujejo za zasluge pri razvoju kulturnih stikov. Nagrade je dobilo 6 kulturnih delavcev iz vzhodnoevropskih in balkanskih držav.

Nagrade jim bodo izročili 5. maja na dunajski univerzi.

Kmalu center za standard

Predlog za ustanovitev takega organa je sprejela komisija ZIS

BEOGRAD, 23. aprila (Tanjug) — Kaže, da bo večletna zahteva sindikatov, naj bi ustanovili posebno ustanovo za spremljanje življenjskega standarda, prav kmalu tudi uresničena. Zvedelo se je, da je predlog sprejela na zadnji seji tudi komisija zveznega izvršnega sveta za cene, politiko dohodka in osebnih dohodkov.

Ni še dokončno odločeno, kdo in kako bo to delo opravljalo. Ena od zamisli je, da bi v dogovoru med organi federacije in republiškim institucijami ter svetom ZSJ ustanovili center za raziskovanje življenjskega standarda. Vsekakor ta center ne bi bil popolnoma nova zmanjšava na ustanova, ampak bi bržkone posloval v okviru ene ali več sedanjih institucij. Za zdaj omenjajo zavod za tržne raziskave v Beogradu in ekonomski institut v Zagrebu.

O ustanovitvi centra bi sklenili večletni dogovor z ZIS, poleg ZIS pa bi bili organizatorji in finančniki tudi svet ZSJ, zvezna gospodarska zbornica, ustreznih organov v republikah ter ustanove, ki jim je bila ta naloga zaupana.

Tudi v Zagrebu trojčki

ZAGREB, 23. aprila (Tanjug) — Dvajsetletna delavska zagrebška tovarna »Instrumentarija« Sonja Herman je sinoči v porodnišnici povila trojčke — dva dečka in deklico. To so letos že tretji trojčki v hrvaških glavnem mestu. Mati in trije novorojenčki se dobro počutijo. Prvi deček je težak 2350 gramov in visok 47 cm, drugi tehta 2350 gramov in je visok 48 cm, deklica pa tehta 2100 gramov in je visoka 46 centimetrov.

Srečna mati Sonja Herman je povedala, da se tega ni nadejala, želela si je samo dečka. Vsekakor bo družina na temnem, ker žive kot podnajemniki v majhni sobi.

„Delo“ za 1. maj

Peter Breščak
Janez Zadnikar
GOVORJO NAJ
DELAČI!
Poročilo s poti do proletarcev

Jože Horvat
DAN, KI GA ZIDAJO
VITAKI
Reportaža

Marko Jakše
POGOVOR Z
DELEGATI
ZA KONGRES
SAMOUPRAVLJALCEV

Mitja Jermol
NASI IN SVEDSKI
PROLETARCI,
ZDRUŽITE SE!
Dopis iz Stockholma

Iz včerajšnje zadnje izdaje Resni spopad

Pakistanski vojaki prestopili indijsko mejo — V več napadih ubili 30 civilistov

NEW DELHI, 27. aprila. Kot poroča AP, so pakistanske enote generala Jahja Kana danes prestopile indijsko mejo in se spopadle z indijskimi granicirji. Vest o napadu so uradno potrdili v Kalkuti. Isti viri navedajo tudi, da gre za najresnejši spopad na pakistansko-indijski meji po incidentu leta 1965.

Pakistanske enote so prekorale mejo ob 3.30 po lokalnem času.

Na Madžarskem volilo 98,7 odstotka volivcev

BUDEPEŠTA, 23. aprila (Tanjug) — Na nedeljskih splošnih volitvah na Madžarskem je po dokončnih podatkih volilo 7.334.918 volivcev oziroma 98,7 odstotka. Državljanske goščenice ni izpolnilo le 95.500 volivcev. 76.800 državljanov pa ni pravilno izpolnilo volilnih lističev. V novi parlament so s tajnim glasovanjem izvolili 349 poslancev; 3 bodo izvolili na ponovnih volitvah čez 15 dni.

Dve žrtvi nesreče v Tuzli Denar za nove rakete

Vdor vode in eksplozija v jami premogovnika »Bukinja« pri Tuzli

TUZLA, 23. aprila (Tanjug) — V rudniku Bukinja, obratu Titovih rudnikov Kreka-Banovići, je bila danes huda nesreča. Zgodila se je med delom v jami številka 3, ko je velika količina vode po deževju zalila jamo, zatem pa je prišlo do eksplozije.

Rudarji so bili povsem nemotni in so se hiteli umakati iz jame. Dvema: 42-letnemu Begu Mujkiću in 39-letnemu Kovačeviću se ni uspelo rešiti in sta se v vodi zadušila, kopač Fadil Muminašić pa je komajda ostal živ. Preiskovalni organi raziskujejo vzroke nesreče.

Egipt ne popusti

KAIRO, 27. aprila (UPI) — Egipt je danes obvestil ZDA, da se ne more pogoditi z Izraelom, da bi spet odprli Sueski prekop. Še vedno namreč vztraja pri odločitvi, da se izraelci čete prej umaknejo z zasedenih arabskih področij, se zlasti pa s Sinajskega polotoka.

Milo za drago

KALKUTA, 27. aprila. (AP) Trideset članov pakistanske diplomatske misije v Kalkuti je od danes v hišnem priporu, pravijo v indijskih uradnih krogih. Pravijo, da je do tega prišlo zato, ker so v Daki, glavnem mestu Vzhodne Pakistane, storili isto s člani indijske diplomatske misije.

Dovolji električne energije

BEOGRAD, 27. aprila (Tanjug) — V zvezni gospodarski zbornici napovedujejo, da bo tudi v prihodnjem četrtletju dovolj električne energije za vse porabnike ne glede na to, da računajo s 17 odstotkov večjo porabo. Sedanje stanje zmogljivosti ocenjujejo kot zadovoljivo. Ne obratuje samo nekaj na prav, tako da je v tem pogledu položaj znatno boljši kot prejšnja leta.

Telegrami

CESTITKA — BEOGRAD. Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal japonskemu cesarju Hirohitu ob rojstnem dnevu brzojavno čestitko.

PRIJATELJSKI OBISK — BEOGRAD. Malajska vladna delegacija je dopotovala v sanganj, na prijateljski obisk LR Kitajske. Najbrž bodo govorili tudi o gospodarskih stikih med državama.

PRI ERLANDERJU — STOCKHOLM. Odpravnik poslov veleposlanstva v Stockholmu Miroslav Vlahović se je s švedskim politikom in nekdanjim premierom Erlanderjem pogovarjal o atentatu na Rolovica in o teroristih na Svedskem.

TISKOVNA KONFERENCA — WASHINGTON. Predsednik Nixon bo imel v četrtke tiskovno konferenco o zunanjepolitičnih in domačih vprašanjih.

SPREMENBE V VLADI — LIMA. Peruski predsednik Velasco je imenoval 3 nove ministre; 12 članov revolucionarnih vojske junte je odstopilo, predsednik pa je sprejel le odstop treh.

SE PREDSEDNIK — SEUL. Park Čung Hi bo se prihodnja štiri leta južnokorejski predsednik, ker je na volitvah zmagal.

ZENSKA DELEGACIJA — KAIRO. Zar je obiskala ameriška delegacija, v kateri je 37 žena ameriških guvernerjev. Obiskala bo glavne turistične kraje.

TURNERJA PO EVROPI — CANBERRA. Avstralska trgovska delegacija se je odpravila v Evropo; obiskati namerava Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo, Jugoslavijo in Avstrijo, pa tudi Pariz in London.

TORNADO — KOLUMBIJA. V strahotnem tornadu v ameriški državi Kentucky je izgubilo življenje več kot 10 prebivalcev, veliko je tudi škoda.

STAVKA — RIM. V Italiji je bilo včeraj zaprtih več kot 2 milijona trgovin, restavracij in kavarn zaradi stavke trgovcev in gostincev v zvezi z večjimi davki.

OBTOŽBA — SAN SALVADOR. Salvadorska vlada zatrjuje, da so čete iz sosednjega Hondurasa vdrele na njihovo ozemlje in obstreljevale nemo vas.

ARETACIJE — ORENJE. Španska policija je v Galiciji zaprla 10 ljudi, ki so bile člani prepovedanih levičarskih delavskih komisij.

BOLGARSKI GOSTJE — BUKARESTA. Bolgarska delegacija ljudske skupščine je uradno obiskala Romunijo. Vodi jo akademik Sava Ganovski.

ROP — JOHANNESBURG. V največjem južnoafriškem mestu je tolpa iz tovarnjaka pokradla 350.000 dolarjev.

AMERIŠKE IZGUBE — SAIGON. Med raketnimi napadi na južnovietnamski mesti Da Nang in Ky Nonh so uničili 681.000 litrov goriva za ameriške reaktivne in 700 ton bomb.

OBSDOBE — TEL AVIV. Izraelsko vojaško sodišče na zasedeni Golanski visoki planoti je obsodilo 10 arabskih komandosov na doživetno ječo, ker so bile na izmetnem ozemlju nameravali izvesti sabotaže.

SEJEM ZASEDA — VARSAVA. V Varšvi se je začelo plenarno zasedanje poljskega sejma. V središču pozornosti je bil referat o položaju v kmetijstvu in vladnih ukrepih za povečanje pridelka.

ARETACIJE — ISTANBUL. Po razglasitvi izrednega stanja so v Carigradu aretirali 57 civilistov in vojaških oseb, ker so »poskušali izvesti oborožen upor in razbiti politični, gospodarski, pravni in družbeni sistem v državi«.

NEZAGLEDE — LONDON. Sovjetsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da je drugi sekretar britanskega veleposlanstva v Moskvi David Miller nezagledel, ker je sodeloval pri delavskih, ki so nedružljive z nimenom diplomatskim statusom.

O DIPLOMATSKIH STIKIH — ISTANBUL. Turčija in LR Kitajska se v Parizu posvetita o sklenitvi diplomatskih stikov.

NTIC VFO PONOVO — RIMINI. Več sto beneških črnok ob italijanski tadranski obali ne bo več sodelovalo turističnih poslov za bencin, s katerimi so turisti iz tujine omejevali kupovalno gorivo.

KONČAN OBISK — LUXEMBURG. Delegacija vrhovnega sovjeta ZSSR je končala obisk v Luksemburgu.

O TRANSAZIJSKI AVTO CESTI — AZIJA. Ekonomska komisija OZN za Azijo in Daljni vzhod je razpravljala o uresničitvi načrta avto ceste prek Azije.

LETALIŠČE NA SINAJU — TEL AVIV. Izraelski minister za promet in zveze Peres je izjavil, da namerava Izrael zgraditi civilno letališče na rtu Sinaja.

Pa še to

SE MALO — Bralcem, ki nas sprašuje, kdaj bomo začeli pisati elektro gospodarstvo skupaj, sporočamo, da bomo to lahko storili sliovnično in pravno utemeljeno šele tedaj, ko bosta družbeni dogovor o elektro gospodarstvu podpisala še Elektro gospodarstvo Maribor in Šoške elektrarne...

Triumf našega dne

Mednarodni avditorij v Oberhausenu lepo pozdravlja filme »Neoplatne«

OBERHAUSEN, 23. aprila — Kljub temu, da na oberhausenskem festivalu programi niso več usmerjeni v predstavitev posameznih nacionalnih proizvajalcev, je drugi dan festivala obveljal kot »jugoslovanski dan«. Prava prava kot dan zares nesporne uveljavitve programskih smeric in dosežkov mlade proizvodne hiše »Neoplatne« iz Novega Sada, ki je lahko predstavila skoraj celotno enoletno proizvodnjo v zaokroženem programu. Sinoči je bila za »Neoplatne« večer dvorana prvič docela zasedena in vsaj med prvo polovico programa so se aplavzi oglašali še kar med predvajanjem filmov. Avtor sinočnjega programa je bil vsekakor Karpo Adžimović Godina, ki je s svojimi filmi, ki so vizualno elegantno in impresivno o večernodostni vojvodini »Zdravi ljudje za razvedrilo požel veliko priznanja in simpatij. Njegov lanksi film »Gratinirani možgani Pupilje Ferkeverke so tudi sklenili program, seveda bolj blede, kot ga je uvedel njegov letošnji dosežek. Vmes so se svezili filmi »Moj bližnji«, risana »Nevesta«, »Sezoni leta 70«, »Črni film« in neposredno predstavili programsko razmnožitev, vsebinsko odprtost in aktualnost jugoslovanskega dokumentarca.

STANKA GODNIC

Zambijska bela knjiga

LUSAKA, 23. aprila (AP) — V Beli knjigi zambijske vlade je zapisano, da je odpustilce Johna Vorsterja sporočili predsedniku Kaunda, da je vlada Južne Afrike pripravljena reševati rodejstsko vprašanje tako, da bo ojašana vladavina večine. Belo knjigo so izdali kot odgovor na Vorsterjev demanti, da bi kadar koli izrazil pripravljenost delati za vladavino večine v Ro-deziji.

V GRADEC po igrače

k trdki KOCH in nič drugače! Na zalogi celoten sortiment LEGO in vse novosti KOCH na Glavnem trgu

SONCE
vzide 05.32
zaide 19.04

VREMENSKO POROČILO
Prognostična karta za 29. april 1971 ob 0.7. uri

Vreme in temperatura 28. aprila 1971

kraj	ob 7 uri	vreme	stopinj	ob 13 uri	vreme	stopinj
Ljubljana	dežuje	11	dežuje	13		
Planica	dežuje	7	dežuje	5		
Brnik	dežuje	10	dežuje	11		
Kranj	dežuje	10	dežuje	11		
Maribor	dežuje	10	dežuje	11		
Slovenj Gradec	dežuje	10	dežuje	11		
Celje	poloblačno	13	dežuje	8		
Novo mesto	poloblačno	13	dežuje	15		
Koper	poloblačno	13	dežuje	15		
Reka	poloblačno	12	dežuje	18		
Ptuj	jasno	16	jasno	18		
Hvar	poloblačno	14	dežuje	17		
Dubrovnik	poloblačno	14	dežuje	17		
Zagreb	poloblačno	12	dežuje	9		
Beograd	poloblačno	12	dežuje	22		
Sarajevo	poloblačno	12	dežuje	17		
Titograd	poloblačno	13	dežuje	21		
Skopje	poloblačno	10	dežuje	23		
Celovec	dežuje	10	dežuje	7		
Gradec	dežuje	10	dežuje	8		
Dunaj	poloblačno	12	dežuje	7		
Berlin	poloblačno	12	dežuje	17		
Milano	poloblačno	12	dežuje	18		
Pariz	dežuje	14	dežuje	14		
Ženeva	dežuje	14	dežuje	14		
München	dežuje	14	dežuje	14		
Zürich	dežuje	14	dežuje	14		
Rim	poloblačno	13	dežuje	18		
Atena	jasno	20	dežuje	18		
Berlin	poloblačno	1	dežuje	8		
Stockholm	poloblačno	7	dežuje	7		
Moskva	—	—	—	—		

SNEŽNE RAZMERE — Žilnica: Zelenci: 3, rahlo dežuje, 120 cm južnega snega, vse obratuje — Žilnica na Komno: 2, dež s snegom, 110 cm južnega snega, pot na Komno prehodna, tov. avt. obratuje — Žilnica na Vogel: 3, dežuje, 115 cm zmrznega snega, vse obratuje — Kredarica: —, snež, 370 cm snega.

Napoved:

SLOVENIJA

Ponoči v južnem in zahodnem delu Slovenije še padavine, jutri izboljšanje z razjasnitvijo. Najnižje nočne temperature malo nad 0, v Primorju 10, najvišje dnevne okoli 10, v Primorju 14. Na Primorskem bo pihala burja. Izgledi zjutraj: spremenljivo oblačno in sorazmerno hladno vreme, drugod po državi bo pretežno oblačno. Deževalo bo predvsem v severnem delu države.

VREMENSKA SLIKA

Hladna fronta je od severa prešla Alpe in se pomika da lje proti jugovzhodu ter povzroča v Sloveniji padavine. V višinah bo pričel dotekati prehodno ob severozahodnih vetrovih hladnejši zrak, ki bo povzročal še nestalno vreme.

EN HRIBCEK BOM KUPIL — V okolici Frankolovega se ljudje zelo razgledujejo po prostorčkih, kjer bi lahko postavili počitniško hiško. Nekateri so kar krepko zavijali rokave in tako je nekaj lepših hišic na novo postavljenih ali pa preurejenih. S tole (na sliki) sredi vinogradi, je lastnik lahko vsekakor zadovoljen. Foto: F. Krivec

DOBRNA Knjižnica brez knjižničarja

V Dobrni, znanem letovišču, ki ga letno obišče več tisoč gostov, sicer imajo knjižnico. Toda od le-te nimajo prave koristi niti domačini, kaj šele tisti turisti, ki bi želeli med počitnicami v Dobrni vzeti v roke kakšno lepo slovensko knjigo. Knjižnični fond, kot temu pravijo knjižničarji, so lepo uredili, dobili prostor zanj, sedaj pa je vse skupaj ljudem nedostopno, ker nimajo knjižničarja. Nekateri se sprašujejo, zakaj ni mogoče v takšnem kraju, kjer živi precej razgledanih ljudi, dobiti ustreznega človeka. O tem so spregovorili celo na občinski skupščini v Celju. Med drugim je bilo tu slišati, da bi letos vendarle dobili nekoga in ga usposobili za delo v knjižnici. Leto bi naj bila odprta vsaj dvakrat v tednu.

V nekaj vrstah

Slovenske Konjice
RAZPIS STIPENDIJ — Komisija za podeljevanje stipendij pri temeljni izobraževalni skupnosti v Slovenskih Konjicah je sklenila, da bo za šolsko leto 1971/72 razpisala stipendije za študentske, prijavne pa bo zbirala do konca junija. Za letošnje leto je na razpisalo približno 120.000 dinarjev. Posebno skrb bodo posvetili tistim, ki bi želeli študirati defektologijo, saj bodo že v bližnji bodočnosti na posebni šoli potrebovali najmanj še tri defektologe.

Zalec
PRIKRAJE NA 1. MAJ — Po vseh krajih žalske komunice se mladi pripravljajo na tradicionalno svečano proslavo 1. maja. Na predvečer prvega maja pa bodo na Hornu, Bukovici, Kolu, Smohorju, Plevnem in Gori Oljki zakurili kresove.

Grize
DRUGA STEVILKA »MLADEGA RODU« — Te dni bo na osnovni šoli Nade Cilensek v Grizah izšla druga številka glasila »Mladi rod«. Posvečena bo 30. obletnici vstaje našega naroda ter spominu prve talke Ivanke Uranjek, katere ime nosi na šoli tudi pionirske odrede.

Braslovce
REKONSTRUKCIJA CESTE — Krajevna skupnost Braslovce si že več let prizadeva, da bi uredila in asfaltirala cesto Parizlje-Polce. Cesto, ki leži v glavnem med hmeljišči, je ob deževnem vremenu praktično onemogočena za promet, zato bi bila rekonstrukcija nujno potrebna. Sredstva so prispevali občani KK Hmeljad Zalec in tovarna nogavice Polzela. Manjka jim še nekaj denarja, a upajo, da bodo tudi tega dobili in takoj nato pričeli s pripravljanimi deli za cesto, ki jo nameravajo končati do junija.

Zapis s poti

Zreški mali mozaik

Prava »eksplozija« stanovanjske graditve je prinesla tudi vrsto komunalnih težav — Zrečani v svojem kraju nimajo niti enega potrebnega obrtnika

Zreče, ki so jim v preteklosti dajala skromen življenjski utrip kovaška kladiva ob Dravinji, so v letih po osvoboditvi povsem spremenile svojo podobo. Ob kovaški industriji in Kometu so zrasle nove Zreče, ki štejejo, če jih gledamo s trga na pobočja ali od tod na trg, že kakih 3 tisoč prebivalcev.

Prav eksplozija zasebne stanovanjske graditve pa je prinesla tudi nekaj težav. Tako na primer pomanjkanje vode. Voda, kot pravijo, je tu problem številka ena, ampak ne bo dolgo. Krajevna skupnost je poskrbela za načrt, ki bo Zrečam prinesel rešitev za prihodnjih 50 let. Doslej so

porabili nekaj 10 tisoč dinarjev, da so zamenjali ozke cevi s širšimi. Ko bo zamenjava opravljena, pa bo zadeva urejena. Tudi na Konjiško Dobrovo gradijo prebivalci podaljšek vodovoda za 40 gospodinjstev, pri tem bodo tri četrtine stroškov nosili sami, četrtino pa jih bo po statutu krila konjiška občinska skupščina.

Vrtnice

Poleg lepe tri kilometrske ceste, ki je Zreče povezala z glavno prometno žilo v bližini Slovenskih Konjic, zgradili pa so jo z znanimi denarnimi žrtvami obeh tovarn, je krajevna skupnost postavila kar 5 betonskih mostov čez Dravinjo. Za tri leta se ubada s komunalno opremo naselja Nova Dobrova, kjer prebivalci v jeseni hodijo po blatu. Da bi bila podoba naselja lepša, so jim podarili 600 vrtnic in nekaj zelenja, česar pa neogranejeno kokušajo, saj so si oboje izbrale za svoje uničevalne pohode.

Na rešeto komunalnih prizadevanj je prišlo tudi pokopališče, stisnjeno med obe tovarni. Taka lokacija, pravijo nekateri, ni primerna.

Ce se pokvari aparat

Težko je Zrečanom, ker so brez vsakršnega obrtnika. Tako nimajo niti ene šivilje ne krojača, a še huje je, če se komu pokvari kakšen električni aparat. Ne preosta-

ne mu drugega, kot da vzame pot pod noge in se odpravi s širšimi. Ko bo zamenjava opravljena, pa bo zadeva urejena. Tudi na Konjiško Dobrovo gradijo prebivalci podaljšek vodovoda za 40 gospodinjstev, pri tem bodo tri četrtine stroškov nosili sami, četrtino pa jih bo po statutu krila konjiška občinska skupščina.

Morda bo gospodinjstvo tehniko in njene največkrat uporabne lastnosti rešilo iz zadrege podjetno društvo Ljudske tehnike, ki si gradi novo dom. Kmetijske stroje bodo tu najbrž že popravlili, kajti tako se bodo oddolžili kmetom, ki so graditve izdatno podprli in takšno povračilo nemara upravičeno pričakujejo, mogoče pa ne bi bilo slabo, urediti tu še kakšno delavnico za druge potrebe.

Sicer pa prebivalci pogrešajo še kaj drugega. Ko so

LAŠKO

Mladina obiskala spominjska obeležja

V počastitev 30-letnice OF je mladinski odsek planinskega društva Laško organiziral obisk k partizanskim spomenikom na območju Smohorja in Mrzlice. Vabilu se je odzvala mladina iz Laškega, Griž, Zabuškovec, Zalca, Senovega, Brestanice, Krškega in Leskoveca pri Krškem. Vsaka skupina je bila v naprej določenih poti obiskala spominjska obeležja in pripravila krajske kulturne programe. Domačini in udeleženci našega narodnoosvobodilnega boja pa so navzokom opisovali dogodke iz naše herojske dobe.

Ob zaključni komemoraciji na Igrišah so se zbrale vse skupine, 250 mladincev in mladink. Zbrali so se pred hišo s spomenikom v spomin članov Hribarjeve družine in dveh borcev in izvedli skupen program.

B. S.

NARODNI DELA
SO
NEZODNO ZAVAROVANI
PRI ZAVAROVALNICI SAVA

Zgodi se

Hiter odgovor na odgovor

Zgodi se, da je treba na kakšno odborško vprašanje na seji občinske skupščine Radlje dati tudi alje časa. Včasih pa je odgovor tudi takoj pri roki. Tako je hudomušni odbornik iz Podvelke Vilko Sedmak prišel na zadnjo sejo oborožen s pogodbo, ki sta jo sklenila kmetijska zadruga in kulturno-umetniško društvo v Podvelki in pa z računom stanovanjskega podjetja iz Radelj. Svar je v tem, da je kmetijska zadruga odstopila prostore društvu brezplačno, potem pa je zgradbo prenesla na stanovanjsko podjetje, ki pa je seveda dolžno povirati stanarino.

Prišel je torej račun, društvo pa ga je izročilo svojemu odborniku, da bi nekako poskrbel za plačilo pri občini. Šlo je za 150 dinarjev, ki pa jih društvo nima. Odbornik Sedmak je torej na seji postavil odborško vprašanje in pokazal oba dokumenta.

Po krajšem sem in tja je predsednik občine menil, da bi bilo najbolje, če bi stvar sporazumno uredili s kmetijsko zadrugo. Direktor zadruga pa je kot odbornik v sosednji klopi naposled rekel: »No, pa naj pride enkrat s tistim računom, da se pogovorimo.«

Odbornik Vilko Sedmak je bil vesel odgovora na svoje odborško vprašanje. Da pa ne bi ničesar zamudil, je takoj stopil k direktorju zadruga z računom v roki: »Prosim, tovariš direktor, kar vzemite ga sedaj!« je rekel in odločil svoje odborško »vreme« pred presenečenega direktorja in med smehom vseh v dvorani.

Nič več okoriščanja?

Celje: delovne organizacije prodajajo stanovanja po knjižni vrednosti in ne po tržni — Analiza dela pravosodnih ustanov, sodnika za prekrške in milice

Svet za notranjo politiko in splošne zadeve je na zasedanju občinske skupščine Celje konec prejšnjega tedna razložil odbornikom svoja stališča v zvezi z analizo dela pravosodnih ustanov, sodnika za prekrške in postaje milice, ob tem pa tudi nekatere sklepe. Novost v podajanju je zlasti v tem, ker je svet v zvezi s celotno problematiko opozoril najvišji samoupravitveni organ v občini na najbolj bistvene zadeve. Sploh pa priporoča, da bi v prihodnje o delu posameznih ustanov ne razpravljali na splošno, pač pa o izrazitejših problemih.

Tokrat je n. pr. svet za notranjo politiko opozoril na neekonomsko prodajo družbenih stanovanj zasebnikom. Delovne organizacije prodajajo stanovanja po knjižni vrednosti, ne pa po tržni. Pogodbe sklepajo samostojno in jih je predložiti v preverjanje javnemu pravobranilstvu. Da bi v prihodnje preprečili okoriščanja na račun družbenega fonda, bi morali doseči tesnejše sodelovanje med davčno upravo

in javnim pravobranilstvom. Tem vprašanjem bi morali bolj izostrensko pogledati do dna tudi v delovnih organizacijah.

Svet in skupščina v Celju se zavzemata za strožje ukrepe pri prometnih prekrških. Tako naj bi občinsko sodišče pogostejše izrekalo varstveni ukrep kot je odvzem voznškega dovoljenja in sploh poostri kaznovanost politike do kršilcev v prometu. Doslej je bila kaznovanost politika preblaga, pa tudi vse preveč subjektivnih momentov je bilo po sredi pri izrekanju strožjih ukrepov (n. pr. odvzem voznškega dovoljenja). V kratkem naj bi pripravili v Celju skupen posvet več delavnikov o kaznovanosti politiki.

Zdaj že vlomilski „sekstet“

V novomeškem preiskovalnem zaporu novi obdolženec V. Šandor

Vlomilski »kvintet« iz Zagreba, ki so ga pred dvema mesecema prišli po skupni akciji novomeške, celjske in mariborske UJV in poslali za zapadne novomeškega preiskovalnega zapora, se je med preiskavo povečal na »sestet«.

Preiskovalni sodnik novomeškega okrožnega sodišča Tone Trunkelj je te dni potrdil, da so v preiskavo pritegnili še šestega obdolženca, Vinka Šandorja iz Durdjevev v Podravini, obdolženega za sodelovanje pri enem od številnih vlomov, ki jih očitajo Zlatku Anzuloviću in pomagalcem: Ivanu Kandiji, Vesni Širovan, Vladimiru Vučku in Darku Mikičju.

V preiskavi, ki bo trajala najbrž vse do druge polovice avgusta, so do zdaj odkrili 44 vlomov in tatvin, ki jih je možno pripisati Anzulovićevi skupini, v Novem mestu, Celju, Mariboru, Zagrebu, Varaždinu, Zaprčiču, Kraplini, Donji Stubici, Koprivnici, Petrinji, Glini, Sabcu, Kraljevu, Kninju, Batočini in Čačku. Do zdaj se je zbralo za nekaj kilogramov preiskovalnega gradiva.

Obdolženec so že nekajkrat zaslišali. Po izjavah preiskovalnega sodnika pomenita najbrž oreh Ivan Kandija in Vladimir Vučko, ki vztrajno trdita, da je njuna krivda manjša od tiste, za katero ju dolžijo.

I. Z.

Iz drugih izdaj

SOVODENJ Novost v Termopolu

V obrtnem podjetju Termopol v Sovodnju so že lani navezali stike s koprskim Tomosom in novomeškemu avtomobilsko tovarno IMV ter se dogovorili za izdelovanje nekaterih delov za notranjo opremo avtomobilov. Pred dnevi so iz Sovodnja še poslali prve vzorce na pregled in preizkus. Če bodo ustrezali, bodo verjetno že prihodnji mesec začeli s poskusom, v juniju pa izdelki lešos poveljati proizvodnjo za dobra 2 milijona dinarjev, to je za polovico v primerjavi z lanskim letom. V prihodnje naj bi ti izdelki presegli polovico vrednosti celotne proizvodnje in s tem prevzeli vodilno mesto v proizvodnem programu podjetja.

L. S.

RADOVLJICA

Prisilna uprava v Transportu

Občinska skupščina v Radovljici je na zadnji seji sklenila uvesti prisilno upravo v radovljiškem podjetju Transport. Predlagal jo je oddelek za gospodarstvo in finance, ki je ob pregledu v podjetju ugotovil sedem milijonov dinarjev primanjkljaja za pokritje osnovnih sredstev. Razen tega nimajo denarja tudi za obratna sredstva in razne obveznosti. Splošna ocena je, da se podjetje iz sedanje položaja samo ne more izvleči, zato je prisilna uprava upravičena.

L. S.

Novo: kulturna skupnost

Ustanovili so jo na Ravnah na Koroškem - Predsednik L. Suhadolčan

Na Ravnah na Koroškem so v petek ustanovili občinsko kulturno skupnost. Ustanovna skupščina je sprejela in dopolnila svoj statut, ki ga je pripravil iniciativni odbor. Postavila in potrdila je tudi strokovne odbore in komisije. Za predsednika kulturne skupnosti Ravne je bil izvoljen pisatelj Leopold Suhadolčan, za predsednike strokovnih odborov in komisij pa prof. Janez Mrdavič kot predsednik odbora za gledališče, film, RTV in lutkarstvo; dr. Franc Sušnik kot predsednik odbora za knjižničarstvo, arhiv in tisk; Ivan Gradišek kot predsednik odbora za glasbeno dejavnost; pisatelj Marjan Kolar kot predsednik odbora za likovno dejavnost; inž. Mitja Šipek kot predsednik odbora za spomeniško varstvo; Mira Stres pa kot predsednik komisije za šolska mladinska kulturno-umetniška društva.

F. KRIVEC

A. S.

Po svetlih cestah

V velenjski občini so imeli lani v skladu za komunalno dejavnost 6,4, letos pa 7,2 milijona din - Največ za ceste

V skladu za komunalno dejavnost velenjske občine so imeli lani nekaj več kot 6,4 milijona dinarjev dohodkov, od tega so s prispevkom za uporabo mestnega zemljišča zbrali 5,6 milijona dinarjev. Polovico zbranega denarja so porabili za plačilo obveznosti iz leta 1969, nekaj denarja pa je šlo tudi za geodetske izmere in načrte.

Največ denarja pa so porabili za ureditev cest, parkirnih prostorov in zelenice na industrijskem območju, za urejanje cest, javne razsvetljave in nekatere druge komunalne objekte v naseljih. Smartno II in Konovo, za urejanje cest v stanovanjski soseski Smartno III, nadalje za rekonstrukcijo cest in urejanje avtobusnega postajališča v Velenju, za urejanje zelenice in Velenju ter za urejanje javne razsvetljave na desnem bregu Pake v Soštanju.

Ker je bilo dohodkov nekaj manj, kot so računali, tudi

niso mogli opraviti vseh predvidenih del. Tako niso položili asfalta prevleke na cesto v Konovo in ob njej uredili javno razsvetljavo, niso uredili v celoti tudi ceste v naselju Resje, urejena pa še ni bila cesta južno od Stanetove ulice v Velenju, pešpot v soseski Smartno II in asfaltna prevleka na cesti v stanovanjski soseski Smartno III.

Upravni odbor sklada za komunalno dejavnost pa je že sprejel in predložil velenjski občinski skupščini v potrditve finančni načrt in program del za letoš. Računajo, da bodo v skladu zbrali 7.227.000 dinarjev. Denar bodo porabili za dokončanje del iz prejšnjega leta, za rekonstrukcijo Saleške ceste in priklopčka Celjske ceste. Izdelali bodo tudi načrt za kanalski kolektor Velenje-Šoštanj in zaizdatni načrt za gradnjo Dravinskih hiš v Smartnem ob Paki.

Letos je v načrtu predvsem urejanje cest v središču Velenja, v drugih naseljih pa

bodo urejali električno in kanalizacijsko omrežje, v načrtu pa je tudi modernizacija in asfaltiranje več cest občinskih odsekov.

M. LIPOVSEK

Preizkus znanja šolarjev

Iz zgodovine NOB v Savinjski dolini najbolj odgovarjali Petrovčani

Občinska konferenca ZMS Zalec je skupno z občinsko zvezo DPM in občinskimi odbori ZRB NOV Zalec organizirala v okviru praznovanja 30. obletnice OF tekmovanje osnovnih šol občine Zalec iz poznavanja zgodovine NOB v Savinjski dolini. Tekmovanje je potekalo na dveh javnih prireditvah in sicer 18. aprila v Preboldu in 25. aprila v Zalcu. Tekmovalo je 8 šol. Poleg zgodovine so otroci morali poznati še zbirko Kajuhovih pesmi in ugalsbene partizanske pesmi.

Zmagala je ekipa osnovne šole Petrovce, druga je bila ekipa osnovne šole Zalec in tretja ekipa osnovne šole Polzela. V bogatem kulturnem programu so sodelovali gojenci glasbene šole, harmonikarski orkester, recitator, pevska zbor »Svoboda« iz Prebolda in Zalec in folklorna skupina iz Sempetra.

J. K.

NOVA BLOKA V PREBOLDU — Gradbeno podjetje Gradnja iz Zalca gradi v Preboldu dva nova stanovanjska bloka, ki bosta predvidoma dograjena že letos. V njih bo dobilo stanovanje 18 družin, članov kolektiva tekstilne tovarne Prebold. Foto: T. Tavčar

Za praznike odprto

30. april
PETEK

NEPREKINJENO ODPRTJE
VSE TRGOVINE DO 19.30

1. maj
SOBOTA

VSE TRGOVINE ZAPRTE

2. maj
NEDELJA

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE
● Sežana
● Koper
● Nova Gorica

3. maj
PONEDELJEK

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE
LJUBLJANA:
— Gosposvetska 6
— Prule
— Savsko naselje
— Sentvid
OSTALI KRAJI:
— Črnomelj — Gornja Radgona — Hrastnik — Jesenice — Kamnik — Kisevec — Kranjska gora — Litija — Stražišče — Skofja Loka — Trbovlje — Zagorje

Pravočasno kupite vse, kar potrebujete za prijetno praznovanje.

emona Ljubljana

KOPER

Zapiranje trga

»Lani smo ustvarili precej več za skladi, a kaj pomaga, ko nam ta denar ni na voljo, kajti večidel so neizterjana plačila,« je povedal na nedavnem pogovoru z republikami poslanci v Kopru Danilo Bordon, glavni direktor koprskih Interveprope.

Nelikvidnost in nemogoč izterjati zapadle dolge leži kot Damoklov meč nad prenekatere delovne organizacije, ki sicer dobro posluje, izterjava zapadlih plačil pa je po besedah direktorja Interveprope še poseben problem, ki kaže na svojevratno zapiranje jugoslovanskega tržišča.

»Precej terjatev imamo pri podjetjih v drugih republikah,« je povedal direktor Bordon. »Mandatne tožbe so neukinkovite. Medtem ko gozdarstva sodišča v Sloveniji zelo hitro razsojajo, pa se v drugih republikah tak spor vleče. Vtis imamo, da jih sodišča zavlačujejo namenoma. V nekaj primerih pa tudi banke niso hotele izplačati iztoženega zneska, čeprav je podjetje sporilo, da je virmansko nakazilo za plačilo zapadlega dolga že poslalo banki. Tako tudi banke zapirajo tržišče in zaradi omejene likvidnosti izplačujejo obveznosti preneseno za komitente svojega področja. Nekateri naši komitenti s Hrvaške pa so nam sporočili, da tam nanje politično pritiska-

jo, češ, zakaj delate s podjetjem iz Slovenije in omogočate, da denar odteka tja. Po XXIV. dopolnili ustanovnih sprememb se skupni ekonomski interesi delovnih ljudi, narodov in narodnosti Jugoslavije uresničujejo na enotnem jugoslovanskem trgu. Na njem so vse organizacije združene dela in njihove družbe enakopravne. Protivlastno je sleherni dejanje, ki kakorkoli ovira delovanje enotnega trga.

Težave, v katere so zašle nekatere delovne organizacije, so privedle do tega, da jih skušajo ponekod premostiti z zapiranjem v svoje lokalne meje, kar je v nasprotju že s sedanjim 28. členom ustave. V pogojih novih razmerij med svezjo in republikami pa se nekateri gospodarstveniki bojuje, da bi bila enotnost jugoslovanskega trga še bolj okrnjena. Vprašujejo se, ali določila XXIV. amandmana zagotavljajo enotnost in odprtost celotnega trga. Res je, da bo vsako zapiranje prineslo škodo predvsem tistim, ki bodo postavili svoje polovanje v lokalne meje, toda to lahko začasno prinese škodo tudi drugim. In taka škoda nedvomno nastaja ob zapiranju trga kot so ga na omejenem pogovoru ilustrirali s primerom koprskih Interveprope.

G. GUZEJ

Iz drugih izdaj

SOVODENJ

Novost v Termopolu

V obrtnem podjetju Termopol v Sovodnju so že lani navezali stike s koprskim Tomosom in novomeškimi avtomobilsko tovarno IMV ter se dogovorili za izdelovanje nekaterih delov za notranjo opremo avtomobilov. Pred dnevi so iz Sovodnja že poslali prve vzorce na pregled in preizkušnje. Če bodo ustrezali, bodo verjetno še prihodnji mesec začeli s poskusno, v juniju pa s redno proizvodnjo. Predvidevajo, da bodo z novimi izdelki letos povedali proizvodnjo za dobra 2 milijona dinarjev, to je polovico v primerjavi z lanskim letom. V prihodnje naj bi izdelki presegli polovico vrednosti celotne proizvodnje in s tem prevzeli vodilno mesto v proizvodnem programu podjetja.

I. S.

RADOVLJICA

Prisilna uprava v Transportu

Občinska skupščina v Radovljici je na zadnji seji sklenila uvesti prisilno upravo v radovljiškem podjetju Transport. Predlagal jo je oddelek za gospodarstvo in finance, ki je ob pregledu v podjetju ugotovil sedem milijonov dinarjev primanjkljaja za pokritje osnovnih sredstev. Razen tega nima denarja tudi za obratna sredstva in razne obveznosti. Splošna ocena je, da se podjetje iz sedanjega položaja samo ne more izvilci, zato je prisilna uprava upravičena.

I. S.

V nekaj vrstah

Ajdoščina

PROMET OSEBNIH VOZIL NARASČA — Čeprav minula nedelja ni bila preveč naklonjena za izlete, je vendarle delavce cestnega podjetja Nova Gorica, Bajc iz Cola za beležili, da je vozilo v obe smeri Ajdoščino—Col 400 vozil več kot pozimi. Poslednji jih je našel 2.000, večer pa 2.400. STROŠKI ZA NASLEDNIKE — V 1970. letu je bilo v ajdoščinu občini izplačanih za nadomestilo osebnega dohodka 4.000.000, iz zadnjega poročila 843.263 dinarjev, ali za 22 odstotkov več kot let 1969. Skupni stroški za opremo novorojenčev pa so bili lani nižji za 11 odstotkov v primerjavi s letom 1969.

BOVEC

V SPOMIN NA ŽRTVE — Tu je bila v ponedeljek, 26. aprila, komemoracija v spomin na 34 žrtvi, ki so na ta dan pred 28 leti padle na planini Golobar nad Bovecem v neenaki borbi s italijanskimi fašisti. Med drugimi so nastopili tudi učenci osnovne šole, rojdeni v tujini, gornjaki pa je izstrelil častno salvo.

POSTOJNA

AKADEMIJA V POCASTITEV OF — V ponedeljek, 26. aprila, je bila v postojnski kinodvorani svečana akademija v počastitev 30-letnice ustanovitve OF. Občinska konferenca SZDL je 16 zaslužnim občanom podelila tudi posebna priznanja in hvalilo za njihovo doseganje družbenopolitičnega dela. Nagrada je bila tudi občinska organizacija RK.

Najprej bo hotel

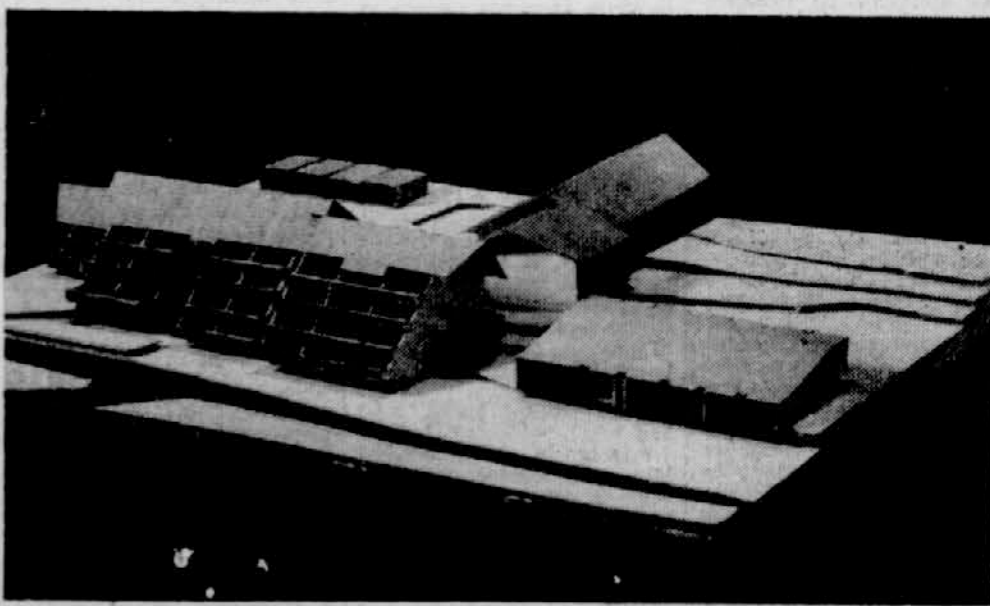
Idejni urbanistični načrt Cerknega — Novo središče v povezavi z zdajšnjim

Cerkno je bilo do zadnje vojne s svojo arhitekturo kot otok sredi drugih cerknijskih vasi. Večina stavb je bilo grajenih v južnoprimorskem oziroma furlanskem stilu, kar je bilo za ta kraj izjema.

Okrog 1660. leta je Cerkno pogorelo. Obnavljali pa so ga furlanski gradbeniki, zato tudi take sgrajbe. Med obema vojnama je bilo sicer nekaj stavb prenovljenih. Med zadnjo vojno pa je bilo Cerkno skoraj v celoti porušeno. Tako sta ostali do sedaj le dve stavbi v prvotnem stilu.

Po vojni so obnovljali lastni svoje stavbe kot so pač mogli, brez načrtov in urbanistične ureditve. To se je nadaljevalo tudi zadnja leta, le, da so stavbe rejene po načrtih. V zadnjem času pa je graditev v Cerknem dosegla tak razmah, da je bilo treba začeti razmišljati tudi o urbanistični ureditvi centra.

Cerkniška tovarna ETA je dala pobudo in tudi naročila izdelavo idejnega urbanističnega načrta. Načrt sta izdelala dipl. inž. arh. Janez Bizjak in Milan Božič. Cerkno s svojo slikovito okolico, planinskimi vrhovi, številnimi zgodovinskimi spomeniki, živahnim kulturnim življenjem in razvijajočo se industrijo, nudi turistom vse ugodnosti. Zato je na prvem mestu predviden moderni hotel. V načrtu je tudi zimski bazen, trgovski lokal, kultur-

MAKETA PRIHODNJEGA CENTRA V CERKNEM

SREDIŠČE AJDOVŠČINE — Nekateri pravijo, da je z obnovitvijo starega najdovskega stolpa Ajdoščina došla svojo os, okrog katere se lahko suče. FOTO: DRAGO KRALJ

Ajdovsko mravljišče

Ajdoščina se prenavlja - Industrijska podjetja zidajo številne objekte v mestu in okolici - Razgibana gradbena dejavnost tudi še na drugih področjih

Središče zgornje Vipavske doline je v teh dneh podobno velikemu mravljišču. Najbolj živahno je v Tovarniški ulici, kjer težki bagerji nenehoma razirajo zemljo in jo nalagajo na tovornjake, visoki žerjavi pa na jeklenih vrhov prenašajo težke tovore. Splošno gradbeno podjetje Primorje iz Ajdoščine ima tu kar tri večja gradbišča.

Ob Ruji gradijo sedem petnadstropnih stolpov, v katerih bo stanovalo približno 460 ljudi. V prvi fazi bodo zgradili štiri stolpe, kasneje pa še tri. V neposredni bližini, kjer so še pred kratkim stali vitki topoli, gradijo novo Fruitalovo delavnico. Na drugi strani ceste, pod velikim silosom pa je tretje veliko gradbišče. Tu stoji že skoraj dograjena nova pekarna in zraven nje kotlarna. Investitor teh dveh objektov je Minotest iz Ajdoščine, ki bo gradil še nov miln, test-

Mimogrede

Zapravljanje časa

»Tovariši odborniki prosim, naj gradivo za vse točke dnevnega reda preberejo doma. Po sklepu zadnje seje predsedstva občinske skupščine v prihodnje na sejah skupščine ne bomo več brali nobenega gradiva, ki je bilo odbornikom poslano z vabilom.« Tako je na vabilu za zadnjo sejo občinske skupščine Logatec pristal predsednik Vinčo Halosin.

Vzrok za takšen sklep predsedstva so bile dolgotrajne seje, ki so trajale po več ur, pa čeprav je šlo za odločanje manj pomembnih zadev, takorekoč formalnih. Brali so tudi vse premoženjskopravne zadeve, kar se je v razpravi izkazalo, da jih odborniki niso prebrali doma. Čeprav so se odborniki strinjali z novim načinom dela, pa so nekateri izrazili pomisleke. Menili so, da ulegnejo biti seje občinske skupščine v prihodnje stih zasedanja, na katerih ne bo razprave, ampak zgolj dviganje rok.

Za tiste, ki pokličejo prisostvujemo sejam občinskih skupščin, je nemalokrat prava muka, ko na sejah ponovno berejo celoten ali skoraj celoten skupščinski material. Tu di razprava na sejah, nekateri občinski skupščinski vodijo mimo poslovnika in zato ni čudno, da se k besedi prijavijo tudi odborniki, ki govorijo čisto nekaj tretjega.

Vse preveč odbornikov pa žal doma ne prebere gradiva za sejo. To je moč povsem gotovo trdit, kajti v razpravi ti odborniki nenehno zadeve, ki so že obravnavane v materialu za sejo.

ANDREJ PIRKOVIC

B. JEZ

središču ob Goriški cesti. Predvidevajo, da bodo hotel dokončali letos avgusta, poleg pa bodo stali tudi prostori Ljubljanske banke.

Peto gradbišče je na drugi strani Hublja, v novem naselju zasebnih hiš, SGP Primorje gradi cestno obvoznico, ki jo povezujevala idrijsko cesto s cesto IV. Prekomorske brigade. V novem naselju urejajo kanalizacijo in ulično razsvetljavo.

Tovarna pohištva Lipa iz Ajdoščine gradi v Kotarski ulici novo sušilnico in temperirnico, v Gregorčičevi ulici pa adaptira prostore nekdanjega zdravstvenega doma v upravno zgradbo tovarne, ki bo eden najlepših objektov na Goriškem.

V starem rimskem stolpu, enem izmed mnogih, ki so nekod obdajali stari castrum, si bo mestno kino podjetje uredilo bife.

Na jugu mesta v industrijski coni regulirajo strugo Hublja, ki jo bodo speljali

tako, da bo Fruital pridobil nove površine in s tem možnost za širjenje proizvodnje. Hkrati bodo namestili tudi kolektor.

Mnoge zasebne hiše

Komunalno podjetje iz Ajdoščine bo postavilo tudi nove upravne in skladiščne prostore. Nedaleč stran bodo gasilci ob gasilskem domu postavili 16 metrov visok stolp za sušenje ovi, zgradili pa bodo tudi nove garaže. Vedno več je namreč karamboliranih vozil, ki sedaj stoje pod milim nebom in jih nimajo kam postaviti.

Gradbišče bo odprlo tudi kovinsko podjetje iz Ajdoščine, ki se pripravlja na graditev enega izmed novih delavnic. Podjetje se namreč vse bolj preusmerja v industrijo.

Se letos bodo položili temelji za novo zgradbo občinske skupščine Ajdoščina, za novi otroški vrt, mladinski klub ter stanovanjska bloka. Zelo živahna je v Ajdoščini tudi graditev zasebnih stanovanjskih hiš, saj jih je trenutno v gradnji kakih osem. Sedet letos pa jih bodo začeli graditi še približno petdeset.

P. VELIKONJA

Mladi planinci imajo tudi šolo

V Ilirski Bistrici je šolo obiskovalo 65 mladih - Pouk bo tudi v drugih krajih

Mladinski odsek pri planinskem društvu Ilirska Bistrica je na osnovi šoli Dragotin Kette organiziral prvo planinsko šolo v občini.

Med številnimi mladinskimi podmladkom je bilo za planinsko šolo veliko zanimanje, saj je k pouku prihajalo kar 65 mladih. Preteklo soboto, 17. aprila, so poslušali zadnja tri predavanja iz snovi, ki jo je predpisala mladinska komisija pri PZS.

V maju se bodo povzpeli na Zabnik (1024 m) v Čikarji. V juniju pa se udeležijo orientacijskega tekmovanja in pohoda v Lipi skupaj z mladimi

hrvatskimi planinci.

Mladinski odsek bistriškega planinskega društva, ki vključuje v svoje vrste nad 300 pionirjev na osnovnih šolah v Ilirski Bistrici, Kuteževem, Podgradu, Jelšanah in Knezaki, bo organiziral planinske šole tudi na drugih osnovnih šolah. Pri delu in organizaciji planinske šole pomagajo predvsem vodniki, ki jih je mladinski odsek poslal na vodniške tečaje v Vrta in Komno.

C. V.

Obsežno delo

Komunisti o vseljudskem odporu - S seje občinske konference ZK v Gorici

NOVA GORICA, 28. aprila. Občinska konferenca ZK je na današnjem zasedanju razčlenila organizacijske in vsebinske priprave na splošni ljudski odpor ter se zadržala pri temeljnih družbeno ekonomskih vprašanjih v občini, na katere so odgovarjali na nedavnih zbiorih komunisti v krajevnih skupnostih.

Sekretar komiteja občinske konference Dušan Šinigoj je podrobno seznanil članke konference z obsežno dejavnostjo v različnih organizacijah. Meni je, da so zlasti v organizacijskem pogledu dosegli pomembne uspehe. Ob tem se je zadržal tudi ob vrsti še neizkoriščenih možnosti. Gre zlasti za večjo materialno spodbudo za delovanje društev in organizacij, ki opravljajo pomembno vzgojno funkcijo od Rdečega križa pa do taboriške organizacije in organizacije ljudske tehnike. Prav tako so se odprta vprašanja vnašanja elementov vzgoje za vseljudski odpor v učne načrte posameznih vrst šol.

V razpravi so člani konference zlasti opozarjali, da

LOJZE KANTE

Poti raziskav

Raziskovalno delo na obali ni dovolj razvito — Center za raziskave pri delavski u niverzi v Kopru orje ledino

Raziskovalno in analitično delo na obalnem področju še vedno ni dovolj razvito. Z analizami se ukvarjajo predvsem v občinskih skupščinah, obalnem svetu in vodstvih družbeno-političnih organizacij, vendar je krog porabnikov teh rezultatov dokaj ozek.

Druge pa je raziskovalno delo zastavljeno precej ozko, največkrat z ekonomskega in tehnološkega vidika. Manjka predvsem celovito proučevanje družbenih pojavov.

Koprška delavska univerza Ivan Regent je lani ustanovila raziskovalni center. Javna razprava o centru je potrdila, da je ta dejavnost tudi na obali nujno potrebna. Prizadevanja so podprle tudi vse republiške raziskovalne ustanove. Center je opravil študijo o kulturi, nato pa je delo zaradi pomanjkanja kadrov zastalo. Letos se je center s

celovito študijo o kadrih v obalnih občinah spet lotil dela.

Ker je za uspešno raziskovalno delo potrebno usklajevanje interesov raznih organizacij in ustanov, skupno oblikovati delovni načrt in združevati finančne ovire, namera delavskega univerza skleniti družbeni dogovor s tistimi, za katere meni, da bi njihova pomoč in sodelovanje zagotovljala uspešno delo.

Podpisniki dogovora bodo centru dostavljali ustrezno gradivo, sodelovali s svojimi

strokovnimi kadri in kritično spremljali načrtovanje in izvedbo raziskav. Mimo tega si bodo prizadevali ustvarjati takšne okoliščine, ki bodo naklonjene raziskovalnemu delu. Center pa bo poskrbel za kakovostno pripravo in izvedbo raziskovanja, zato se bo povezoval tudi z republiškim raziskovalnim centri. Le tako bodo raziskave služile kot osnova za sprejemanje bolj-ših strokovnih in samoupravnih odločitev.

Študija o kadrih bo preizkusni kamen za center in tudi za podpisnike dogovora. Pokazalo se bo, koliko je kdo pripravljen pripomoci pri zagotavljanju že ugotovljenih potreb po raziskovalni dejavnosti na slovenski obali.

J. K.

Mariborska zavarovalnica tudi v Piranu

PIRAN, 28. aprila — Danes dopoldne so v Piranu v ulici 9. oktobra odprli nove prostore mariborske zavarovalnice. Nova poslovalnica bo opravlala vse zavarovalniške posle posredno in prek zastopnikov za vso Primorsko.

Mariborska zavarovalnica, ki je na Primorskem že pridobila vrsto klijentov, zlasti zaradi naglega solednega poslovanja in sodobnega zavarovalniškega postopka. Na današnji otvoritvi nove poslovalnice so predstavniki mariborske zavarovalnice obravnavali navedeno poslovno politiko. Ki temelji predvsem na tem, da lahko vsak zavarovanec uveljavlja svoje pravice pri zavarovalnici premij čim hitreje brez izgube časa. Med drugim pa zavarovalnica tudi prevzema zastopstvo svojih zavarovancev proti tujim državljanom.

G. G.

IZOLA

Drevje mladih

Mladinci in mladinke izolske občine so v dveh dneh posadili več tisoč borovih sadik v okolici Izole. Akcijo pogozdovanja je vodil Zavod za pogozdovanje Krassa in Sežane, ki je najbolj prizadevne mladince tudi nagradil. Jesenska pogozdovna akcija na obali bo zajela območje Portoroža, Pirana in Kopra.

B. J.

ZVEDELI SMO

ADJOVŠČINA Darilo za Ivana Zgavca — S posredovanjem občinskega sindikalnega sveta so nabavili tricikel za Ivana Zgavca, ohromelca na obe nogi. Zgavec je star 40 let, poročen, oče dveh otrok. Do sedaj so ga mi-moidoč lahko videli le slo-neti pri oknu svojega stano-ovanja v Gregorčičevi ulici. Te dni pa se veselo vozi po ajdoščinu ulicah ali pa se odpeleje ša kam dlje.

Ivan Zgavo je darilo zelo vesel in pravi, da nima besed, s katerimi bi se zahvalil vsem tistim, ki so kakorkoli pomagali ohromelcu prispevati, da je dobil tricikel, poseben izdelek Tomosa.

F. H.

IZLETI AJDOVSKIH NIMNAZIČEV

Minuli petek se je odpe-ljalo z avtobusom 30 dijakov ajdovske gimnazije na pouč-ni izlet po Krasi. V Tomaju so obiskali grob primorskega pesnika Strečka Kosovega, v Hrastovljah pa so si ogledali več kot 700-letno cerkev z znamenitimi freskami svetovnega slovesa.

Teden dni prej so bili isti dijaki, s še nekaterimi dru-gimi na izletu v Ljubljani. Najprej so obiskali muzej NOB, nato pa Narodno gale-rijo, kjer so si ogledali raz-stavljene portrete slikarjev 17., 18. in 19. stoletja. F. H.

I. Z.

Za praznike odprto

30. april
PETEKNEPREKINJENO ODPRTE
VSE TRGOVINE DO 19.301. maj
SOBOTA

VSE TRGOVINE ZAPRTE

2. maj
NEDELJA

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE

● Sežana
● Koper
● Nova Gorica3. maj
PONEDE-LJEK

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE

— Ljubljana:
— Gosposvetska 6
— Prule
— Savsko naselje
— Sentvid
OSTALI KRAJI:
— Crnomelj — Gornja Radgona — Gristnik — Jesenice — Kamnik — Kisovec — Kranjska gora — Litija — Strazisce
— Skofja Loka — Trbovlje — Zagorje

Pravočasno kupite vse, kar potrebujete za prijetno praznovanje.

emona Ljubljana

DOLENJSKA

Potujoči učenci

Za uvod primer: V Dobriču pri Trebnjem sprejme šolski avtoбус več kot sto otrok višjih razredov osnovne šole, ki jih vozi v trebanjsko šolo. Spotoma naloži še nekaj otrok pri podružnični šoli Knežja vas. Lahko verjame, da je sicer dokaj modern avtoбус s tolikimi otroki, ki ga vozi v šolo, da se na poti ne bo nič zgodilo. Tudi v Dol. Nemško vas. Po končanem pouku napravi spet vožnje v vse tri kraje.

Odkluku o obveznem prevozu otrok v šolo, ki imajo do šole več kot štiri kilometre, je tak zadoščeno. To je vsakakor na splošno vzeto pozitivno. Ima pa tudi svoje negativne plati. Vsaka šola prejme le eno vozilo. Da pridejo otroci pravočasno v šolo, je v nekaterih krajih s šolnim avtoбусom, morata vsaj dve skupini otrok vstajati

zgodaj, da pridejo pravočasno do avtoбуса in šole. Podobno je s povratkom. Dokler odpelje avtoбус v vse tri ali še več smeri, preteče precej časa. Vsa ta časa so ostali otroci, ki čakajo na prevoz, prepuščeni sami sebi. Šole namreč nimajo prostora, v katerem bi učenci čakali na prevoz. Otroci, ki pridejo v šolo prvi, čakajo na pouk uro in več. Ker so pa prvi, je zanje ponavadi prostor v šoli, za čas, ko se vračajo, pa ne. Trebanjski primer omenjam res samo kot primer, ker so pri mnogih drugih šolah podobne, ali še težje razmere, za učence in učno osebo. Včasih smo govorili, da je treba šolo približati otrokom, sedaj pa je obratno, otroke približati šoli. Če je to iz vseh oči dobro in ne bi morda v posameznih primerih učno osebo približali učencem, bi morali povedati pedagogi.

P. ROMANIC

V METLIŠKEM VRTCU — Skupina najmlajših pri dopoldanskim malici. Vrtec so te dni začeli dograjevati, da bodo lahko sprejemali tudi dojenčke. Drugi del gradnje varstvene ustanove bo končan do letošnjega novembra. Foto: R. Bačar

Iz drugih izdaj

SOVODENJ

Novost v Termopolu

V obnovo podjetja Termopol v Sovodnju so že lani navezali stike s koprskim Tomosom in novomeško avtomobilsko tovarno IMV ter se dogovorili za izdelovanje nekaterih delov za motorno opremo avtomobilov. Pred dnevi so v Sovodnju že poslali prve vzorce na pregled in preizkušnje. Če bodo ustrezali, bodo verjetno na redno proizvodnjo. Predvidevajo, da bodo z novimi izdelki letos povečali proizvodnjo za dobra 2 milijona dinarjev, to je za polovico v primerjavi z lanskim letom. V prihodnje naj bi ti izdelki presežili polovico vrednosti celotne proizvodnje in s tem prevzeli vodilno mesto v proizvodnem programu podjetja.

L. S.

RAZDOVLJICA

Prisilna uprava v Transportu

Občinska skupščina v Radovljici je na zadnji seji sčlenila uvedbo prisilne uprave v radovljiškem podjetju Transport. Predlagal jo je oddelek za gospodarstvo in finance, ki je ob pregledu v podjetju ugotovil sedem milijonov dinarjev primanjkljaja za pokritje osebnih sredstev. Razen tega nimajo denarja tudi za obratna sredstva in razne obveznosti. Splošna ocena je, da se podjetje iz sedanjega položaja samo ne more izvilci, zato je prisilna uprava upravičena.

L. S.

V nekaj vrstah

Novo mesto
DRUGI POHOD ZA »ZLATI ČEVELJČEK« — V nedeljo, 26. aprila je bil II. pohod za »Zlati čevlček«, ki ga organizirata novomeški Partizan in občinska konferenca »MS Novo mesto. Udeleženci pohoda so tokrat hodili od Novega mesta do Cerovca pod Gorjanci, pohod pa je bil dolg 20 kilometrov.

»PORTNIKI GREDO V SISAK« — V sredo, 5. maja bo v okviru XI. zleta »Bratstva in enotnosti« po ulicah Siska tradicionalni »Zletni tek«, na katerem bodo sodelovali tudi atleti iz Novega mesta in Črnomlja.

IZLET V JASENOVAC — Minulo nedeljo se je 45 mladih Novomeščanov udeležilo tradicionalnega srečanja mladih v znanem vojnem taborišču Jasenovac. Tu so se srečali z mladino iz Bosne in Hrvaške. Novomeščani so na tem srečanju sodelovali s kulturnim programom.

Trebnje
PRIPRAVE NA KRVODAJALSKO AKCIJO — Občinski odbor Rdečega križa je imel 24. aprila pripravljalni sestanek za bližnjo krvodajalsko akcijo, ki bo 6. maja v Trebnju, 7. maja na Mirni in 8. maja v Mokronogu. Odbor je sklenil poslati posebno vozila vsem, ki so že doslej darovali kri, k humanemu delanju pa vabi tudi druge občane. Iz posameznih vasi bo vozil krvodajalce poseben avto-bus.

Mirna
PREUREJAJO GOSTIŠČE — Na Mirni so te dni končali s preurejanjem nekdanje restavracije, last mirenske tovarne Dane. Restavracija je bila zaprta tudi zaradi pomanjkanja gostinskih delavcev. Odslej bo gostišče vodila Zlata Drašler.

Grosuplje
PRVOMAJSKI IZLET PROSVETNIH DELAVCEV — Sindikat prosvetnih delavcev Grosuplje je že večkrat organiziral poučne izlete za svoje člane po domovini, pa tudi v zamejstvu. Med letošnjimi prvomajskimi prazniki se bo približno 40 članov udeležilo izletov v Budimpešto in na Dunaj.

Krško
UPOKOJENSKI KLUB — Pred dnevi so v Krškem svečarji odprli prostore kluba upokoencev. Prostore je društvo podarila v začasno uporabo občinska skupščina, uredili pa so jih z denarno pomočjo republiškega odbora društva upokoencev.

Za praznike odprto

30. april

PETEK

NEPREKINJENO ODPRTJE
VSE TRGOVINE DO 19.30

1. maj

SOBOTA

VSE TRGOVINE ZAPRTE

2. maj

NEDELJA

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE

● Sežana

● Koper

● Nova Gorica

3. maj

PONEDELJEK

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE

LJUBLJANA:

— Gosposvetska 6

— Prule

— Savsko naselje

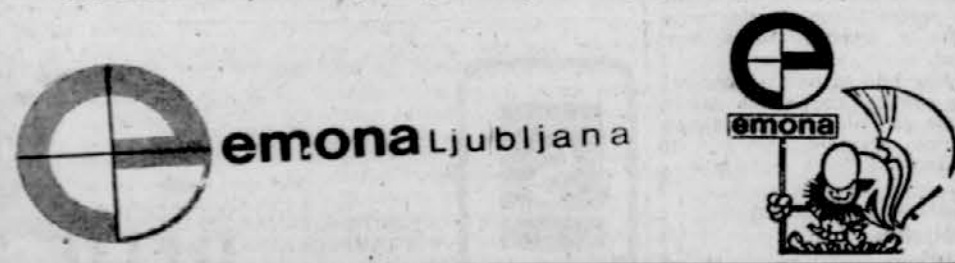
— Sentvid

OSTALI KRAJI:

— Črnomelj — Gornja Radgona — Hrastnik — Jesenice — Kamnik — Kisoce — Kranjska Gora — Litija — Strazisce

— Skofja Loka — Trbovlje — Zgorje

Pravočasno kupite vse, kar potrebujete za prijetno praznovanje.

Proračun je sprejet

Naložbe krajevnim skupnostim se močno obrestujejo, zato bodo v črnomaljski občini tudi dobile iz občinskega proračuna 35 odst. več denarja kot lani

ČRNOMELJ, 28. aprila. Skupno z dotacijo republike Slovenije, ki znaša v letošnjem letu 760.750 dinarjev, se bo zbralo v črnomaljskem občinskem proračunu 8.932.399 dinarjev, kar je precej več kot lani. Vendar pa so letos povsem nove obveznosti, za velike vsote.

Pri izdatkih so upoštevali najprej tiste, ki jih je občina dolžna po zakonu prevzeti, vsi drugi uporabniki pa so proslili dosti več kot bodo dobili. Edina izjema so krajevne skupnosti, katerim letos odmerjajo okoli 35 odstotkov več denarja. To pa zaradi tega, ker praksa kaže, da se Primer: po programih 16 krajevnih skupnosti bodo letos opravili za 1.390.000 dinarjev raznih del, k temu pa bo proračun prispeval samo 501.000 dinarjev. Proračun je bil sprejet, celo soglasno, iz razprave pa je bilo vseskozi čuti, kako bi ta ali ona dejavnost nujno potrebovala več. Zal, ni kaj vzeti.

Ko so odborniki dajali soglasje k programu financiranja vzgoje in izobraževanja v letu 1971, so naleteli na isti problem: pomanjkanje denarja.

VUZENICA

Nova šola do 29. novembra

Dela pri graditvi novega šolskega poslopja v Vuzenici hitro napredujejo. Te dni bodo postavili strešno konstrukcijo, zatem pa bodo na vrsti še obrtniška dela. V novo stavbo, kjer bo šest učilnic, telovadnica in več specializiranih prostorov, se bodo šolarji lahko preselili za dan republike.

P.

Danes

akademija

NOVO MESTO, 28. apr. Jutri, v četrtek, ob 19.30 bo v domu kulture v Novem mestu proslava v počastitev OF in 1. maja. Občinska konferenca SZDL Novo mesto in krajevna organizacija SZDL sta pripravili akademijo pod naslovom »Iz trpljenja v svobodo«.

J. S.

ja. Financiranje takomenovnega A programa v šolstvu, to so obvezne dejavnosti, bo nekako steklo, medtem ko je uresničevanje B programa, kamor sodijo male šole, štipendiranje, vzgojno varstveno delo itd., s ena sarha žalost, kot je dejal eden od udeležencev na seji. Kdor pozna šole v črnomaljski občini, bo temu rad pritril, saj ni delavnic za tehnični pouk, ni telovadnic, ni šolskih kuhinj, ni kabinetskega pouka in se marsičesa ne, da o stanju starih šolskih stavb niti ne govorimo.

Nezadovoljstvu, ki se je zaradi splošnega pomanjkanja denarja že precej razbrazilo, je dala piko na i še informacija o organizaciji letošnje vseslovenske proslave ob 30-letnici vstaje, ki bo v Lokvahu pri Črnomlju. Inženir Tomo Pleško, ki je v zvezi s tem poudarjal, kako dolgo je že Bela krajina zapostavljena in da so ljudje zelo užaljeni ob novici, da Čestni sklad SRS ne izdatneje sodelovati pri modernizaciji ceste Črnomelj—Črmošnjice, je bil deležen burnega odobravanja. Glasnomno pleskanje se je pridružila še zahteva, naj občina prosí republiško skupščino za razumevanje, hkrati pa odgovor že do prihodnjega

Krvni davek

Na cestah novomeške, trebanjske, črnomaljske in metliške občine 319 nesreč

Po podatkih novomeške uprave javne varnosti se je zgodilo letos v prvem četrtletju 319 prometnih nesreč na cestah novomeške, trebanjske, črnomaljske in metliške občine ter na avtomobilski cesti na delu Bregana — Bič. Lani v istem času pa je bilo 348 nesreč.

Do začetka aprila je na dolenskih cestah umrlo pet ljudi, toliko kot lani, medtem ko je bilo ranjenih 130 ali šest manj kot v lanskem prvem tromesečju.

Število prekrškov se je letos povečalo skoraj za 10 odstotkov: od lanskih 897 na letošnjih 981. Prometni milicniki so letos izrekli tudi precej več mandatnih kazni: 1661 ali 14 več kot v prvem četrtletju 1970.

Manjših prekrškov v tem času niso šteli, niti zapisovali. Uradna poročila trdijo, da jih je bilo ena tisoč. To so bili predvsem taki prekrški, zaradi katerih prometni milicniki vozniaka samo ustavijo in ga opozorijo na storjeno napako.

Skratka: prometnih nesreč je bilo v letošnjem četrtletju na Dolenskem manj, prekrškov na cesti pa več. To je tudi poglavitna ugotovitev iz primerjave črne kronike letošnjega z lanskim četrtletjem na območju novomeške UJV.

Kako bo v naslednjih četrtletjih, ni mogoče predvideti, čeprav dolgoletne izkušnje kažejo, da se število prometnih nesreč povečuje z gototo prometa. Izvedenci menijo, da je več nesreč pričakovati na prehodu v turistično sezono, ko Dolensko preplavijo motor-

VAS - FARA
Gasilci dobili avtomobil

Proslavljanje dneva OF in praznik dela so v Vas-Fari združili z gasilsko slovesnostjo, na kateri so predstavili občinske gasilske zveze Kočevje izročili gasilskemu društvu v Vasi nov gasilski avtomobil. Gasilci iz Vas-Fare bodo zanj prispevali 15.000 dinarjev, ostalo pa občinska gasilska zveza. Predstavniki sosednjega hrvaškega gasilskega društva Brod na Kolpi Josip Vidmar je na proslavi poudaril, da je novi gasilski avto pomemben tako za slovensko kot hrvaško stran Kolpe in da bo zato tudi njihovo gasilsko društvo prispevalo del denarja zanj. Gasilsko društvo Vas-Fara je za avto že zbralo 12.000 dinarjev, v glavnem prostovoljnih prispevkov, tako da dolguje gasilski zvezi le še 3.000 dinarjev.

J. P.

zasedanja. Predsednik občinske skupščine inž. Martin Janžekovič je moral obljubiti, da bodo prošnjo odposlali še pred prazniki.

R. BACER

Novo: kulturna skupnost

Ustanovili so jo na Ravnah na Koroškem - Predsednik L. Suhadolčan

Na Ravnah na Koroškem so v petek ustanovili občinsko kulturno skupnost. Ustanovna skupščina je sprejela in dopolnila svoj statut, ki ga je pripravil iniciativni odbor. Postavila in potrdila je tudi strokovne odbore in komisije. Za predsednika kulturne skupnosti Ravne je bil izvoljen pisatelj Leopold Suhadolčan, za predsednike strokovnih odborov in komisij pa prof. Janez Mrdavič kot predsednik odbora za gledališče, film, RTV in lutkarstvo; dr. Franc Sušnik kot predsednik odbora za knjižničarstvo, arhiv in tisk; Ivan Gradšek kot predsednik odbora za glasbeno dejavnost; pisatelj Marjan Kolar kot predsednik odbora za likovno dejavnost; inž. Mitja Šipek kot predsednik odbora za spomeniško varstvo; Mira Stres pa kot predsednik komisije za šolska mladinska kulturnoumetniška društva.

A. S.

Vprašanja odbornikov

Vrstni red ostane

Občinska skupščina Trebnje je odklonila, da bi spremenili predvideni program modernizacije šolskih zgradb

Zakaj nove osnovne šole na Trebnjem še niso začeli graditi, čeravno je predvideni začetek gradnje že mimo, je na zadnji seji občinske skupščine v Trebnjem vprašal odbornik volilne enote na Trebelanskem Anton Zagar.

Odgovoril mu je predsednik skupščine Ciril Pevec, ki je poudaril, da je bila prva tema seje predložitev podlaga za gradnjo, ki jo je predložil gradbeni del pa znaša zdaj cena še 2,46 milijona dinarjev. Toliko bi stala samo stavba, skupaj z opremo bi nova šola veljala okrog 3 milijone dinarjev. Ker tega denarja občina nima, so načrtovalci odšli delno znižanje stroškov gradnje s poenostavitvijo šolske stavbe, del denarja pa bodo morali dodatno zagotoviti s posojilom. Republiška izobraževalna skupnost je namreč že odobrila posojilo, občina pa je prispevala del krajevnega samoprispevka za šolstvo, vendar je vse skupaj še premalo.

Po tem dogovoru se je v skupščini začela še razprava, če je sedanjí prednostni vrstni red popravi in gradnje šol pravilen. Skupščina temeljne izobraževalne skupnosti je na eni prejšnjih sej predlagala, da bi program modernizacije šolskih stavb, ki so ga delno sprejeli, preden so začeli pridobivati ljudi za samoprispevek, delno spremenili v tem smislu, da bi imele prednost osrednje osnovne šole — osemletke, podružnične šole, med njimi tudi šola na Trebnjem, pa bi prišle kasneje na vrsto.

V skupščinski razpravi so

bila mnenja deljena. Odbornik s Trebelanskega je zagrozil z odstopom. Sledilo je glasovanje, v katerem je velika večina odbornikov glasovala za to, da ostane v veljavi prvotni program, na

ZMAGOVALCI — Pri tekmovanju ekip prve pomoči v Novem mestu je zmagala ekipa iz novomeške Iskre. Na sliki: tekmovalke pri obvezovanju rrančanja.

Foto: S. Dokl

Srečanje

Posluh za vse

Zakaj mu vsi rečejo Zanjek, se danes ne vem, toda kot pristen Semečan ima svoj vzdevek, ki se ga je prijel že v mladih letih. Ze leta 1953, ko se je v podjetju začela prva gradnja, ga najdemo na seznamu zaposlenih kot vodjo montaže, obenem pa je bil namestnik obratovodje. Pozneje je bil vodja tehnične službe, zadnja leta pa je pomočnik direktorja.

»Vi, ki imate v malem prstu zgodovino celotnega podjetja, se gotovo spomnite, kdaj je Iskra začela odmerjati prva večja sredstva za dvig življenjske ravni zaposlenih?«

»Garderobe in sanitarije smo uredili leta 1953, dve leti kasneje smo zgradili kopalnico, leta 1958 smo postavili sodobno kuhinjo. Leta 1963 pa obratno ambulantno. Prvi dve tovarniški stanovanjski sta bili kupljeni leta 1951, postopno pa smo v ta namen odmerjali vedno več, tako da imamo danes 60 družbenih stanovanj, od tega večino v novih blokih.«

»Znano je tudi, da vaš kolektiv vsa leta podpira razvoj celotnega Semeča, delo krajevne skupnosti ter vaših društev. Kje je »zrok za tako razumevanje in obilno podporo?«

»Ko je naš kolektiv postal samostojna tovarna v okviru združenega podjetja Iskra, smo takoj spoznali, da razvojnih načrtov ne bomo mogli uresničiti brez sposobnega kadra. Tega v Semeču nismo mogli dobiti in ga se zdaj ne moremo, če ljudem ne nudimo dobrih pogojev. Strokovnjak se ne zadovolji samo z lepim stanovanjem, če v kraju ni trgovin, dobre šole, cest, otroškega vrtca in razvedrila. K vsemu temu

KRŠKO
Nov obrat dveh investitorjev

Pri gramoznici podjetja Sava na Krškem polju bodo te dni začeli postavljati novo halo za izdelovanje gradbenih elementov. To bo obrat dveh podjetij, »Pionirja« iz Novega mesta in »Gradbene« podjetja Nova Gorica. Vsako od njiju bo prispevalo polovico investicijske vsote, katere celotna vrednost je deset milijonov dinarjev.

J. T.

Črpalke in pralnica v Krškem

Podjetje »Istra benz« čaka na nekatera soglasja, nakar bo začelo pripravljati za gradnjo benčinskih črpalk. Dve bosta stali na Drnovem ob cesti Ljubljana—Zagreb, ena pa v Krškem na levem bregu Save. Ta bo imela tudi avtomatsko pralnico avtomobilov. Pozneje bo isto podjetje gradilo v krški občini še dve črpalci.

J. T.

oglašujte v DELU

smo v Iskri precej prispevali, prav zato ima Semeč zadnja leta tudi povsem novo podoba.«

»In kaj ima vaš kolektiv letos v načrtu za zadovoljitev širših potreb zaposlenih?«

»Začeli smo graditi sodobno gostišče. Našim ljudem želimo omogočiti, da bi po službi lahko kje dostojno prebili prosti čas. Gostišče bo imelo avtomatsko kegljišče in dvorano za ples. Razen tega gradimo v okviru sindikata svoj počitniški dom ob Kolpi. Tam bodo športna igrišča in prostori za taborjenje.«

Jože Kočevar ni znan samo kot eden najspodobnejših v podjetju, temveč slavi tudi kot dober pevec. Sicer ne nastopa javno, vendar kadar se doma zbere vseh šest bratov, ljudje v okolici odpirajo okna! Vsi jih radi poslušajo.

RIA BACER

JOŽE KOČEVAR

Foto: R. Bačar

Vzor vožnje

Podjetje Gorjanci nagraduje vzorne voznike, ki več časa nimajo prometnih nesreč

Na nedeljski slavnosti v avtoбусnem in transportnem podjetju Gorjanci so spet nagradili najboljše voznike, ki v zadnjih dveh letih niso imeli prometne nesreče.

Zlate in srebrne značke ter denarne nagrade je dobilo 54 voznikov ali 29 odstotkov vseh zaposlenih v tem podjetju.

To novomeško avtoбусno in prevozniško podjetje razdeljuje voznika priznanja že osem let. Doslej so izročili 80 zlatih in 160 srebrnih značk ter 110 denarnih nagrad. Denarne nagrade dobijo vozniki, ki so si že prej prislužili zlate značke in so bili v zadnjih dveh letih vzor drugim.

Podjetje Gorjanci je uvedlo ta priznanja zato, da bi voznike spodbudilo k prizadevnosti, obzirnosti in odgovornosti za vozila in tovor, ki jim je zaupan. Posebna komisija pri delavskem svetu temeljito pretehta predloge za odličja, oziroma priznanja, merila za podelitev pa so vsako leto strožja.

Letos prvič so zaslužnim članom podjetja podelili tudi priznanja sindikata delavcev prometa in zvez zlate značke, ki je dobilo deset ljudi, od tega pet značk z zlato sponko sedemnajst pa srebrne značke.

Nedeljska slavnost je bila združena s proslavo 30-letnice OF. Pred prvomajskimi prazniki bodo na podobni slovesnosti razdelili nagrade, ki jih je za najboljše voznike podjetja Gorjanci pripravila zavarovalnica »Sava«.

I. Z.

KOČEVJE

Volitve v združenem KGP

V 25 volilnih enotah združenega kmetijskega in gozdarskega podjetja Kočevje so 25. aprila volili člane samoupravnih organov. Izvolili so člane osrednjega delavskega sveta podjetja, delavskih svetov kmetijskega gospodarstva, gozdnega gospodarstva in stanovanskega gospodarstva, člane obratnih delavskih svetov in predsednike delovnih skupnosti vseh 25 obratov, ki so na območju občin Kočevje, Ribnica, Grosuplje in Ljubljana. Vredniti, Med 1268 volivci jih je prišlo na volitve 1241 ali 97,87 odstotka.

J. P.

Ljudem bodo v pomoč

V Novem mestu je tekmovalo šest ekip prve pomoči — Zmaga Iskre

Na občinskem prvenstvu ekip prve pomoči v Novem mestu je sodelovalo 36 tekmovalcev, ki so zastopali šest delovnih organizacij. Med njimi je nastopila tudi ekipa prve pomoči iz krajevne skupnosti Novo mesto. Vse ekipe so pokazale dobro znanje, saj ni bilo nobene, ki ne bi presegla republiške norme, ki znaša 90 točk.

Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzela novomeška tovarna Krke, dala pa so prispevale tudi druge novomeške delovne organizacije.

Nekoliko presenetljivo, vendar zaslužen, je prvo mesto osvojila sesterica tekmovalcev iz novomeške Iskre, ki je pokazala največ. Zmagovalna ekipa je za osvojevo prvo mesto prejela pokal in lepa praktična darila.

Končni vrstni red: 1. Iskra — Novo mesto (Anica Filipnik, Jože Potokar, Jernej Rudolf, Marija Tomše, Dušana Papič, Karel Zelko) 111,0 točk, 2. IMV 110,5, 3. Krka 106,0, 4. Krajevna skupnost — Novo mesto 103,5, 5. Pionir 98,5, 6. Novoteks 97,8.

S. D.

Menjava poti

Občinska skupščina Radovljica je sklenila uvesti prisilno upravo v podjetju Transport

Občinska skupščina v Radovljici je na zadnji seji sklenila uvesti prisilno upravo v radovljiškem podjetju Transport. Predlagal jo je oddelek za gospodarstvo in finance, ki je ob pregledu v podjetju ugotovil precejšen primanjkljaj pri osnovnih sredstvih.

Transport, ki so ga ustanovili pred dvema letoma, se je ukvarjal s prevozi po naročilu. Iz skromnih začetkov se je hitro razvil v večje prevozniki podjetje. Sodeloval je pri večjih gradbenih delih doma in v tujini.

Kmalu pa se je pokazalo, da hiter razvoj podjetja ni imel trdnih finančnih nog. Sredi lanskega leta so se v transportu znašli v taki zagoni, da so jim blokirali žiro račun. Tega jim potem nikakor ni uspelo znova odpreti. Zategadelj je SDK v začetku letošnjega leta opo-

znila občinsko skupščino, da je potekel šestmesečni rok, po katerem podjetje zaradi blokirane žiro računa lahko dajo pod prisilno upravo.

Ob pregledu so kasneje ugotovili, da jim v Transportu manjka več kot 7 milijonov osnovnih sredstev. Poleg tega nimajo tudi za obratna sredstva in rane obveznosti. Splošna ocena pa je, da se podjetje iz sedanjega položaja samo ne more izvleči, zato je prisilna uprava upravičena.

L. S.

V nekaj vrstah

Jesenice LANI 44 POZAROV — Po podatkih občinske gasilske zveze je v jesenski občini 13 gasilskih društev in ena poletna gasilnica in reševalna četa. Vseh članov je 1.462; od tega 332 operativnih. Lani so imela vsa društva 44 mokrih in 153 suhih vaj. V minulem letu je bilo v občini 44 požarov, pri čemer je nastalo za približno 773 dinarjev škode.

CESTE KRPAJO — Delavci cestnega podjetja Kranj so 21. 4. popravili odsek ceste od Potokov do bolnišnice na Jesenicah, kjer je zima naredila precej lukenj. Ista skupina sedaj krpa jame od Jesenic proti Ratečam, kjer bodo pri Podkorenju imeli največ dela, ker je tu najslabši odsek ceste.

Bled ZA LEPSI VIDEZ KRAJA — TD Bled je s posebnim letakom pozvalo vse občane in delovne kolektive na Bledu, da se pridružijo akciji za čiščenje Bleda in njegove okolice. Povsod je polno na pol podrtih ograj, smetišč in neurejenih površin, ki naj bi jih njih lastniki ali upravitelji očistili. Tako bodo pomagali krajevni skupnosti in turističnemu društvu, da bi Bled izgledal tako, kot se za tako letoviško mesto spodobi.

Škofja Loka LETOVANJE DELAVCEV V LTH — Letos imajo delavci 1115 članskega kolektiva LTH možnost letovati v hotelih Alpe Adria, na Gorenjskem v Kranjski gori, Planici in Radovljici, na morju pa v Portorocu, Savudriji, Poreču in Rabu. Po sklepu IO sindikata LTH ima vsak član kolektiva, ki je zaposlen, za nedoločen čas pravico do regresa za dopust, in to pod pogojem, da letuje v poletnih domovih najmanj 3—10 dni. Višina regresa za dopust je 25 dinarjev dnevno, če delavčevi dohodki mesečno presegajo 1.200 dinarjev, 30 dinarjev, če je povprečje manjše in 10 dinarjev za člane družine.

Medvode GRADITEV NOGOMETNEGA IGRIŠČA — Te dni so delavci železniškega gradbenega podjetja iz Ljubljane pričeli z deli za ureditev nogometnega igrišča ob reki Sori, ki je bilo zaradi graditve podvoza iz novega stanovanjskega naselja uničeno.

Kamnik NOVA TRGOVINA — Trgovsko podjetje Kočna iz Kamnika bo letos začelo ob Jenkovi ulici graditi novo trgovino s živili. Prebivalcem spodnjega dela mesta bo tako pri krajšani poti, saj bodo imeli trgovino pri roki.

Trbovlje ZAKLJUČEK PLANINSKE SOLE — Planinsko društvo Trbovlje je v soboto, 24. aprila zaključilo planinsko šolo, ki je bilo zaradi graditve podvoza iz novega stanovanjskega naselja uničeno. Za ostale šole pa bo društvo organiziralo planinsko šolo v začetku prihodnjega šolskega leta.

Kazni se množijo

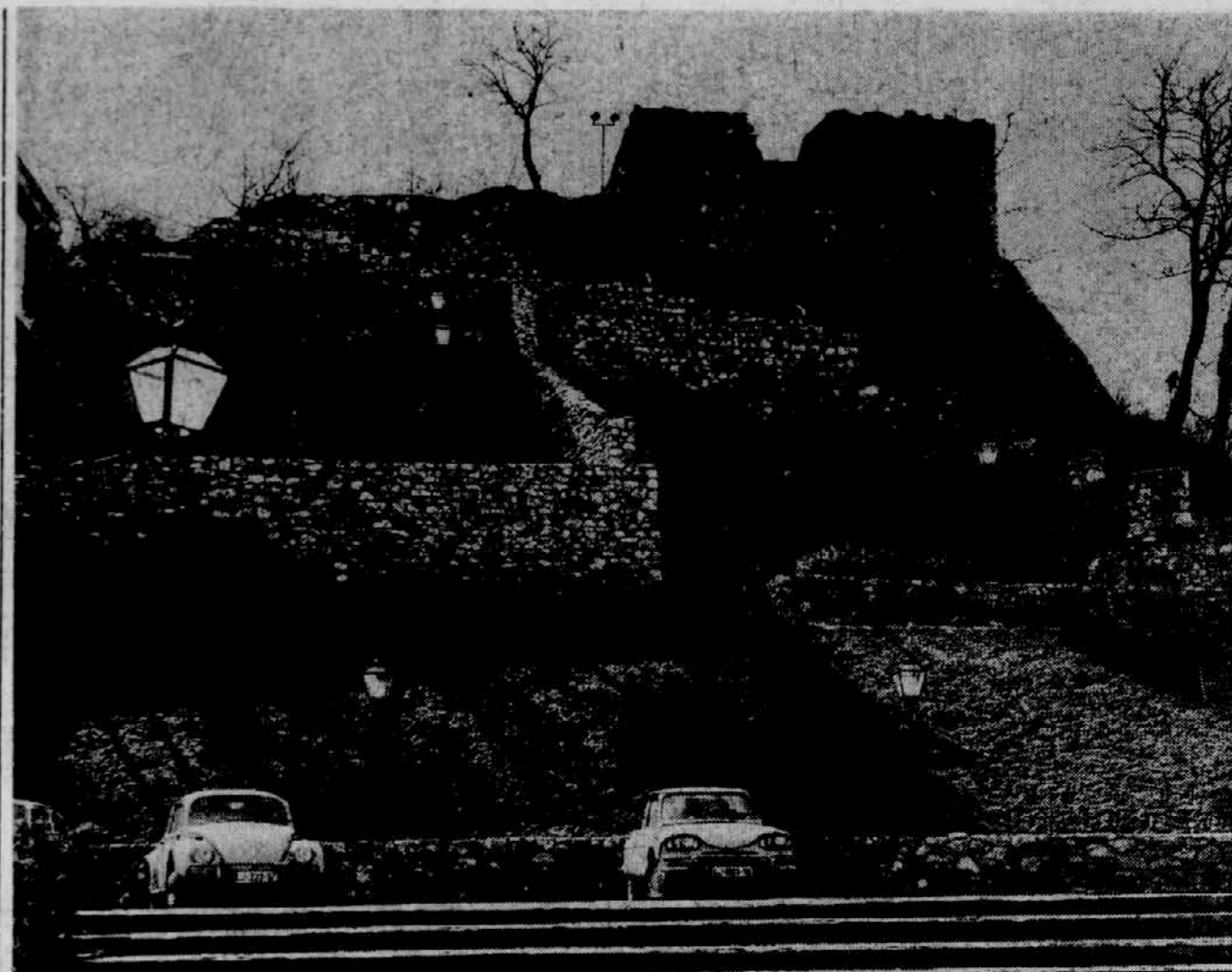
Občinsko sodišče v Domžalah je vse bolj obremenjeno z obravnavo kaznivih dejanj, zlasti s prometnimi prekrški

Število kaznivih dejanj, s katerimi se ukvarja občinsko sodišče v Domžalah, izredno narašča. Prometni prekrški so najštevilnejši, saj jih je bilo v letu 1970 kar 1952.

Med vsemi prekrški je bilo največ voženj brez vozniškega dovoljenja, na drugem mestu so prometni prekrški, ki so povezani s prometno nezgodno, na tretjem mestu pa je vožnja pod vplivom alkohola. Čeprav so bile kazni za vožnjo v vinjenem stanju razmeroma visoke, od 200 do 500 din in so vozniki do dovoljenja odzvali 134 osebam,

število prometnih prekrškov še vedno hitro narašča.

Večino prekrškov so vozniki storili na cesti I. reda Ljubljana—Maribor, ki tehnično prav gotovo ne ustreza več pogojem, še vedno naraščajočega prometa skozi Domžale. Ob vse večjem številu motornih vozil, ki v Domžalah narašča hitreje kot drugje, bo položaj še težji.

KAMNIK — MALI GRAD

Foto: S. Busic

Avto je povozil čevlje

Obrtno podjetje Termopol v Sovodnju navezalo stike s tovarno Tomos in novomeško tovarno IMV - Izdelovali bodo dele za notranjo opremo avtomobilov

Avtomobilisti se še vedno izogibajo Sovodnju, ker je precej od rok in povezan s svetom le z makadamom. Kljub temu pa se prebivalci tega kraja v odcepu Poljanske doline vse bolj ogrevajo za avtomobile. Niso sicer toliko pri denarju, da bi jih pričeli množično kupovati, marveč jih bodo pomagali kar izdelovati.

V obrtnem podjetju Termopol so namreč lani navezali stike s koparskim Tomosom in novomeško avtomobilsko tovarno IMV ter se dogovorili za izdelovanje nekaterih delov za notranjo opremo avtomobilov. Pred dnevi so iz Sovodnje že poslali prve vzorce na pregled in preizkus. Če bodo ustrezali, bodo prihodnji mesec bržkone začeli poskusno proizvodnjo, junija letos pa redno.

Za Tomos naj bi izdelovali 13 delov za avto ami 8, za IMV pa 9 za avto 1300. To so notranje obloge sten, vrat in strehe ter priključke. Sestavljene so iz lesenitnega jedra, na katerega je nalepljena

posebna vata iz umetne snovi, vse to pa je pokrito s plastično prevleko. Te dele morajo sedaj v Kopru in Novem mestu uvažati.

Nič več »sezonski«

V Termopolu pričakujejo, da jim bo ta novost prinesla precej prednosti. Sedaj, ko izdelujejo le razne tulce, mape, ovitke in podobno, so vezani predvsem na naročila, ki jih ne dobivajo enakomerno vse leto. Najbolj se zgostijo ob koncu leta, tako da ima njihovo delo precej sezonski značaj, kar seveda povzroča vrsto nevednosti. Izdelovanje omenjenih delov za avtomobile pa bo moglo teči enakomerno in jim omogočila vpletati večje serije.

V zadnjem času so se v podjetju precej modernizirali. Lani so v ZRN kupili 5 so-dobnih strojev za rezanje plastičnih strojev, varjenje in tiskanje, ki jih bodo lahko uporabili tudi za nove izdelke. Zanje so oddeli nekaj več kot milijon dinarjev, od tega dve petini iz lastnih sredstev. Pred kratkim pa so dobili še novo hidravlično stikalnico, s katero so rešili vprašanje sekanja lesa. Ta jih je veljala kar 670.000 dinarjev.

Na seji Sveta za splošne zadeve Skupščine občine Domžale, ki je o omenjenem položaju že razpravljala, so ugotovili, da samo kuzovanje kršilcev ne bo privedlo do željenega učinka. Poleg dobrih cest, primernejših za sodobni promet, bo najhitreje potrebno zagotoviti boljše obveščanje voznikov o pogojih vožnje, tehnični pregledi pa naj veljajo tudi za kolesarje in vprežna vozila, saj so bili le-ti velikokrat soudeleženi pri nesrečah.

M. BROJAN

Namesto delov za čevlje deli za avtomobile

Poleg strojev pa imajo za novo proizvodnjo zagotovljene tudi prostore in delovne moči. V savodnjem obrtnem delavskem podjetju so se namreč lani odločili, da se priključijo Termopolu. Tako bo v njihovih prostorih na-

LAŠKO Mladina obiskala spominska obeležja

V počastitev 30-letnice OF je mladinski odsek planinskega društva Laško organiziral obisk k partizanskim spomenikom na območju Smolčarja in Mrzlice. Vabilo se je odpravila mladina iz Laškega, Griž, Zabukovnice, Zaleškega, Senovega, Brestanice, Krškega in Leskoveca pri Krškem. Vsaka skupina je na že vnaprej določeni poti obiskala spominska obeležja in pripravila krajevne kulturne programe. Domačini in udeleženci našega narodnoosvobodilnega boja pa so navzočim opisovali dogodke iz naše herojske dobe.

B. S.

Zdaj že vlomilski „sekstet“

V novomeškem preiskovalnem zaporu novi obdolženec V. Šandor

Vlomilski »kvintet« iz Zagreba, ki so ga pred dvema mesecema prišli po skupni akciji novomeške, celjske in mariborske UJV in poslali za zapahne novomeškega preiskovalnega zapora, se je med preiskavo povečal na »seksstet«.

Preiskovalni sodnik novomeškega okrožnega sodišča Tone Trunkelj je te dni potrdil, da so v preiskavo pritegnili še šestega obdolženca, Vinka Šandorja iz Djurdjevca v Podravini, obdolženega za sodelovanje pri enem od številnih vlovov, ki jih očitajo Zlatku Anzuloviću in pomagačem: Ivanu Kandiji, Vesni Sirovan, Vladimiru Vučku in Darku Mikinčiču.

V preiskavi, ki bo trajala najbrž vse do druge polovice avgusta, so do zdaj odkrili 44 vlovov in tatvin, ki jih je možno pripisati Anzulovićevi skupini. V Novem mestu, Celju, Mariboru, Zagrebu, Varšavi, Zapršiču, Krapi, Donji Stubici, Koprivnici, Petrinji, Glini, Sabcu, Kraljevu, Kninu, Batočini in Čaku. Do zdaj se je zbralo za nekaj kilogramov preiskovalnega gradiva.

Obdolženec so že nekajkrat zaslišali. Po izjavah preiskovalnega sodnika pomenita najtrši oreh Ivan Kandija in Vladimir Vučko, ki vztrajno trdita, da je njuna krivda manjša od tiste, za katero ju dolžijo.

I. Z.

Mladost dejanj

V mesecu mladosti, v maju bodo v Zasavju pripravili več prireditev — Mladi želijo dejavnije poseči v dogajanja

Maja se bodo v revirjih zvrstile številne prireditve in nastopi. Čeprav bodo imele, med drugim tudi manifestativni pomen, v počastitev 30-letnice začetka vstaje in ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda, so vodstva občinskih organizacij Zveze mladine in aktivov predlagala, naj bi potekale tudi v znamenju vključevanja mladih v aktivnejše družbeno-politično življenje.

Vpliv mladih na vsakodnevna dejanja bo pridobil na pomenu in veljavi, če bodo delovali bolj organizirano, kot je to primer za zdaj, ko ugotavljajo, da organizacija sicer ni vse, je pa pomemben okvir za vsebinsko delo, za dogovarjanje in sprejemanje odločitev in sklepov.

V revirjih so se dokopali do osnovne ugotovitve, da

Zakaj tako?

Smetišče na Kravcu

Stari pregovor: Kjer se osej valja, dlako pusti, lahko uporabimo tudi za nekatere smučarje. S smuko gre h koncu, na Kravcu smučajo samo še najbolj vneti ljubitelji tega zimskega športa. Recimo športa, ker bi za ljubitelje svežega zraka to ne veljalo. Kravcec je namreč tako onesnažen, da pripravljamo tistim, ki gredo gor za prvega maja, kar plinske maske. Tako onesnaženega prostora, kakršen je v okolici brunarice oziroma na dnu The doline, še ziv dan nismo videli. Kaše, da vso zimo nihče ni pobiral smeti, ki se zdaj razkrajajo na pomladnem soncu in dežju.

Kdo je tega kriv? V prvi vrsti, se razume, sami smučarji, ki so odpadke največkrat metali mimo dveh velikih košev, ki visita na baraki malega bifeja. Ostane pa vprašanje, kaj so storili uslužbenici žilnice in brunarice. Nisi!

Ali boste to kaj pospravili in pograbili smo v petek vpršali fanta ob žilnici. In kaj nam je odgovoril? Zabrul je: »Kaj bi pridite pobirat, saj imate čisto«.

ALBINA PODBEVSEK

Črpalke in pralni- ca v Krškem

Podjetje »Iskra benz« žaka na nekatera soglasja, nakar bo začelo pripraviti za gradnjo bencinskih črpalk. Dve bosta stali na Drnovem ob cesti Ljubljana—Zagreb, ena pa v Krškem na levem bregu Save.

J. T.

Črna smetišča

Turistično društvo Domžale s skromnimi sredstvi skrbi za lepšo podobo tega kraja

Marsikdo bi pričakoval, da bo v dneh, ko bo potekel rok za ureditev gostilni in ob prihajajoči turistični sezoni, od katere si tudi Domžalčani dosti obetajo, storjenega marsikaj tudi za lepše, čistejše Domžale. Turistično društvo Domžale si s minimalnimi sredstvi prizadeva, da bi zagotovilo lepšo podobo in več čistoče. Namestili so tudi 50 koškov za smeti.

Pred turistično sezono je najslabše z mestno smago. Čeprav smo pred časom na omenjeni problem že opozarjali, je položaj od takrat še slabši. Res je, da je Komunarno podjetje Domžale pred dvema mesecema začelo organizirano odvažati smeti, vendar je tudi res, da je položaj s smetišči in odlagališči še bolj pree. Ne smemo, da ni bilo poskrbljeno, da se v mestu in neposredni

okolici očisti približno 30 črnih smetišč, nova smetišča še vedno nastajajo. Poseben problem so odlagališča ob Kamniški Bistrici, v Stobovšaku in v Jeretinovi jami, kar vzbuja v okolici Vodovodne ceste veliko hude krvi.

Če pa pogledamo, kakšna je čistoča v samem središču mesta, potem je gotovo, da bo treba za lepšo podobo Domžal storiti še marsikaj.

M. BROJAN

mladi ne potrebujejo mentorstva zgolj v besedah, deklaracijah, marveč v dejanjih. Zato naj bi bil mesec mladosti priložnost za sprejemanje nekaterih novih obveznosti starejših do mladih.

Zasavska mladina želi imeti tudi večjo vlogo v družbenem življenju, ne pa da ji krojijo usodo zgolj upravna vodstva, v katerih pa mladih skorajda ni.

Letošnje prireditve v mesecu mladosti naj bi poleg tega pokazale, kje in kako mladina deluje, kaj pogreša pri tem in kaj namerava doseči v prihodnjem obdobju. Želi prikazati množičnost svojega udejstvovanja vsaj na nekaterih področjih in poudariti, da je njeno mesto tudi v mnogih kulturnih društvih in njihovih skupinah.

Ni naključje, da so se v Zagorju ob Savi odločili v mesecu mladosti organizirati teden kulturnih prireditev, ki

je zamišljena kot manifestacija oživljanja nekaterih tradicij predvojne kulturne udejstvovanja s prikazom kulturne tvorčnosti v današnjih pogojih in razmerah. In ni pripisati zgolj naključju, da so ponekod v Zasavju odlični bolji načrtno in pogumno oživljati najsveteljšo tradicijo narodnoosvobodilnega boja in ga prikazati mladim taksnega, kot je bil.

M. VIDIC

VAS - FARA

Gasilci dobili avtomobil

Proslavljanje dneva OF in praznik dela so v Vas-Fari združili z gasilsko slovesnostjo, na kateri so predstavili občinske gasilske zveze Kočevje izročili gasilskemu društvu v Vasi nov gasilski avtomobil. Gasilci iz Vas-Fare bodo zanj prispevali 15.000 dinarjev, ostalo pa občinska gasilska zveza. Predstavnik sosednjega hrvaškega gasilskega društva Brod na Kolpi Josip Vidmar je na proslavi poudaril, da je novi gasilski avto pomemben tako za slovensko kot hrvaško stran Kolpe in da bo zato tudi njihovo gasilsko društvo prispevalo del denarja zanj. Gasilsko društvo Vas-Fara je za avto že zbralo 12.000 dinarjev, v glavnem prostovoljnih prispevkov, tako da dolguje gasilski zvezi le še 3.000 dinarjev.

J. P.

ZVEDELI SMO

DOMŽALE

Priznanja OF najzaslužnejši — Ob dnevu OF so dobili za dolgoletno družbeno-politično delo v medvojni in povojnem času priznanja OF: Benk Ivanka, Skok Natalija, Ivković Marija, Vreček Valerija, Cerar Valentina, Lipovšek Tončka, Zupančič Franc-Marjan, Avbelj Rastko, Pirš Jože-Luka, Cerar Miha, Zanoškar Jakob, Per Jože-Nande, Pajfer Janez, Aleš Polde, Majcen Vinko, Jančigaj Anton in Sone Ivan.

M. B.

VRHPOLJE

Zlata poroka zakoncev Hvalič — Te dni slavita 50-letnico skupnega življenja Julija in Jože Hvalič iz Vrhpolja pri Kamniku. Oba sta si nadela sedmi križ, vendar sta zelo živahna in rada spregovarita. Jože je po prvi vojni prebežal iz Italije in odšel v Kamnik na tečaj za železničarje prometnike, kjer sta se tudi spoznala. Rodili so se jima hči in dva sinova; starejši je umrl v internaciji v Nemčiji.

Ala Jože, tako mu pravijo vnuki, je vse življenje ostal zvest železnici. Služboval je po številnih krajih Jugoslavije, pa tudi v tujini. Zanimivo je, da je s službo začel in končal kot postajenačelnik v Kamniku. »Zlata nevesta« je bila večkrat sama z otroki, posebno med in po vojni, zato se je povsem posvetila gospodinjstvu. Vsi, ki ju poznamo, jima kličemo še na mnoga leta!

T. J.

Nov obrat dveh investorjev

Pri gramoznici podjetja Sava na Krškem polju bodo te dni začeli postavljati novo halo za izdelovanje gradbenih elementov. To bo obrat dveh podjetij, »Pionirja« iz Novega mesta in »Gradbene« podjetja Nova Gorica. Vsako od njiju bo prispevalo polovico investicijske vsote, katere celotna vrednost je deset milijonov dinarjev.

J. T.

Za praznike odprto

30. april
PETEK

**NEPREKINJENO ODPRTJE
VSE TRGOVINE DO 19.30**

1. maj
SOBOTA

VSE TRGOVINE ZAPRTE

2. maj
NEDELJA

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE

● Sežana

● Koper

● Nova Gorica

3. maj
PONEDE-
LJEK

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE

LJUBLJANA:

— Gosposvetska 6

— Prule

— Savski naselje

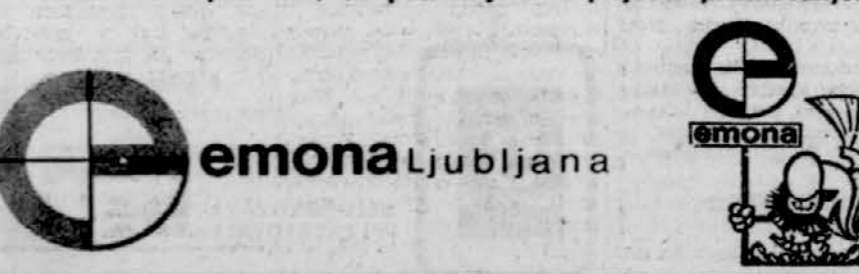
— Sentvid

OSTALI KRAJI:

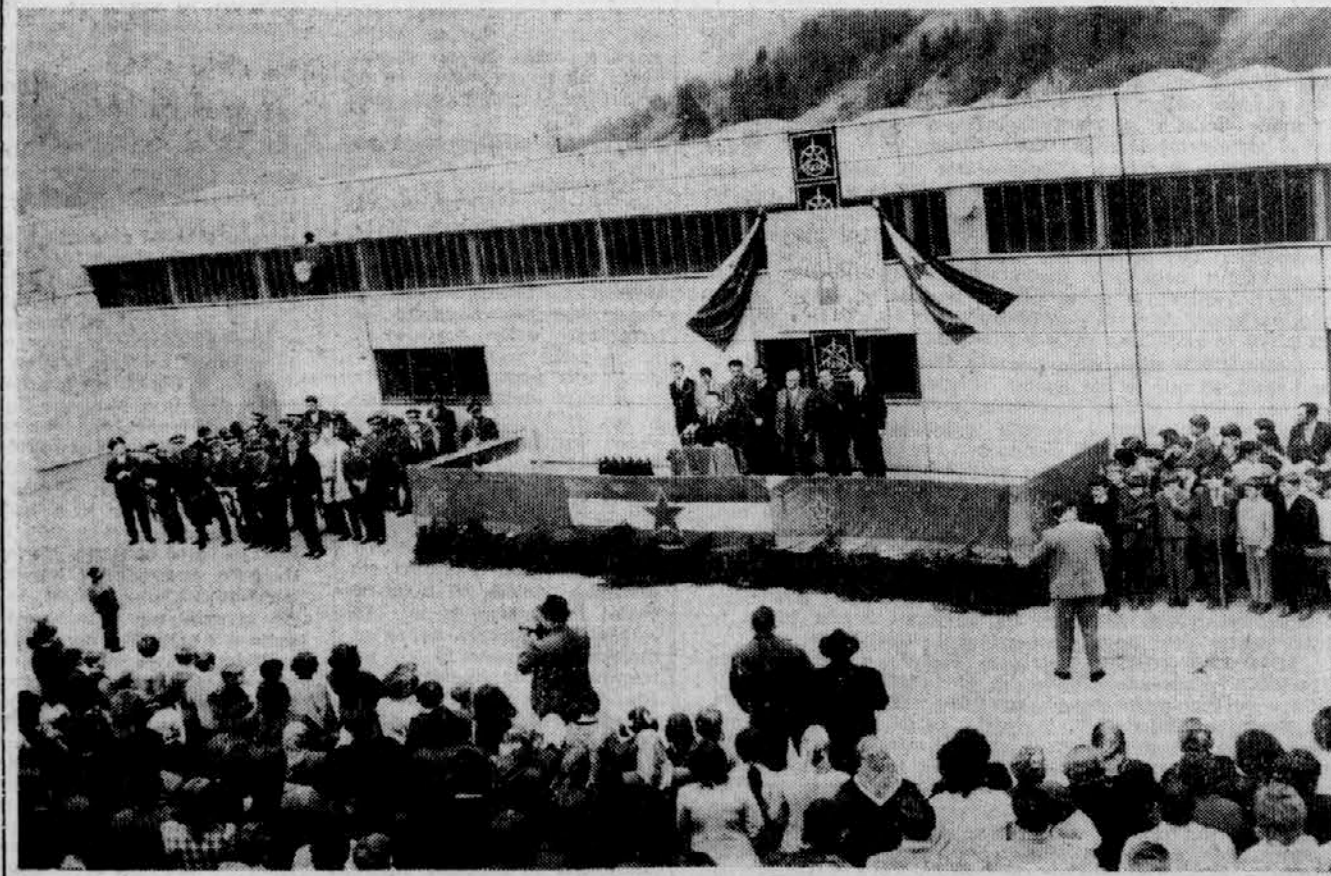
— Cramelj — Gornja Radgona — Hrastnik — Jesenice — Kamnik — Kisovec — Kranjska gora — Liliija — Strazišče

— Skofja Loka — Trbovlje — Zagorje

Pravočasno kupite vse, kar potrebujete za prijetno praznovanje.

M. VIDIC

NOVA TOVARNA ISKRE — Pred dnevi so v železnih odprli novo tovarno elektromotorčkov, ki jo je postavilo združeno podjetje Iskra.

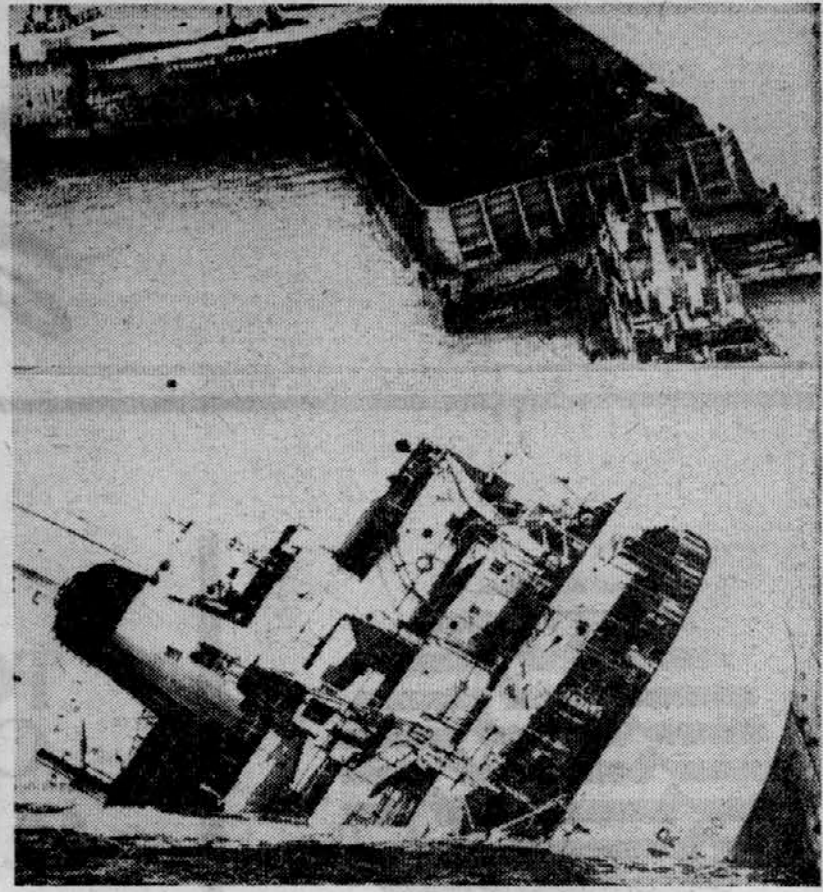
Foto: M. Kregar

PODPISAN DRUŽBENI DOGOVOR — Predstavniki republiškega IS, zbornice, republiškega sveta ZS, termoelektrarn Soštanj in Trbovlje ter Savskim elektrarn so v republiški skupščini včeraj podpisali družbeni dogovor o ureditvi vprašanj posebnega družbenega pomena v elektrogospodarstvu. Slovesno sejo udeležencev družbenega dogovora je vodil predsednik gospodarskega zbora republiške skupščine Tone Bole.

STAVKA RIMSKIH LETALIŠČNIKOV — Na rimskem letališču Leonarda da Vincija je dva dni stavka kakih sto letaliških delavcev. Medtem ko protestno korakajo po letališki stezi, morajo letalski potniki sami nositi vso svojo prtljago iz letal. Letališki delavci zahtevajo boljše plače in socialno zavarovanje.

DVA URUGVAJSKA BRODOLOMA — Včeraj je prišlo v urugvajskih vodah do dveh velikih pomorskih nesreč. Brazilsko tovarna ladja »Taquari« je na svoji prvi vožnji zadela na čer in potonila, v reki La Plata pa je grška ladja »Leonidas Voyatzides« tresčila v brazilsko »Norsul-1«, otovorjeno z železovo rudo.

Dogovori v Parizu

Slovenska zbornična delegacija je francoske gospodarstvenike seznanila z možnostmi našega gospodarstva

PARIZ, 28. aprila. »Naleteli smo na izredno dobro politično atmosfero, kar je razumljivo, ker smo bili prva delegacija, ki je prišla v Pariz po obisku francoskega predsednika Chabana-Delmasa v Jugoslaviji.« mi je izjavil danes predsednik Slovenskega zbornice SRS Leopold Kres. Slovenska gospodarska delegacija je imela že dva dni v Parizu vrsto razgovorov pri raznih ustanovah in gospodarskih podjetjih, ki so prispevali k neposrednemu seznanjanju francoskih gospodarskih krogov z možnostmi slovenskega gospodarstva.

Včeraj je slovensko gospodarsko delegacijo med drugim sprejel tudi državni sekretar za industrijo Kasparit, ki je posebej naglasil pomen industrijske kooperacije in francoskih investicij v Jugoslavijo. Slovenski gospodarstveniki so navezali tudi neposredne stike z vodstvom velikega francoskega podjetja Cantier Atlantiques, ki bo poslej kooperirala v ljubljanskem Litostroj in v železarno Ravne. Med drugim so obiskali tudi vodstvo priznane francoske tvrdice ENSA, ki ima poslovne stike z velezniki.

Gorenjem. Dogovorili so se, da bodo takoj premostili trenutni zastoj v dobavi, tako da se bo letni promet dobav med obema tvrdkama povečal od predvidenih 20 milijonov frankov na 50 do 60 milijonov frankov. Velika francoska posredniška tvrdka CCA, ki se bavi z nabavo in prodajo, je najavila posebne francosko-jugoslovanske center za gospodarske informacije v Ljubljani.

Nocoj potuje slovenska gospodarska delegacija v Strasbourg, kjer bodo jutri podpisali uradno listino o stalnem sodelovanju med slovensko in alžasko gospodarsko zbornico.

BOGDAN POGACNIK

Zadnje vesti

Brez zavor za produktivnost

Delitev, ki si jo zamišljamo z družbenim dogovorom bo spodbuda za produktivnost

LJUBLJANA, 28. aprila. Delitev, ki si jo zamišljamo z družbenim dogovorom in s samoupravnimi sporazumi bo spodbuda za racionalnega gospodarjenja s sredstvi in spodbuda za večjo produktivnost. Tako so dejali v komisiji za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko centralnega komiteja ZKS.

Ko so razpravljali o osnutkih družbenega dogovora za gospodarstvo in negospodarstvo, so posebej poudarili, da družbeni dogovor in samoupravni sporazumi nikakor ne smejo utegniti možnosti za spodbujanje boljših delovnih rezultatov in večje produktivnosti. Napak bi bilo torej omejevanje resnično nagrajevanje po delu v najboljših delovnih organizacijah — v takšnih, ki potiskajo razvoj naprej in so torej ločeno motivacijski napredki in razvoja.

»Nastajanje samoupravnih sporazumov o delitvi dohodkov, moramo, kar se da, pospešiti in k izpolnitvi prvo razredne politične naloge pritegniti tudi komuniste v delovnih organizacijah in občinah.« je poudaril predsednik komisije Zvonko Dragan. Po mnenju komisije, ki je k obema družbenima dogovoroma izrazila svoje pripombe, bo treba nekatere določbe obeh dogovorov ponovno oceniti skozi prizmo predloga XXI in XXII. ustavne amandmaja.

F. J.

Nixonova svetovalca v Beogradu

BEograd, 28. apr. (Tanjug) — S posebnim letalom sta prispela danes iz Bukareste v Beograd svetovalca predsednika Nixona Robert H. Finch in Donald Rumsfeld. Med tridnevno obiskom v Beogradu bosta ameriška svetovalca obiskala več zdravstvenih institucij in se pogovarjala o nekaterih aktualnih zdravstvenih in socialnih vprašanjih v Jugoslaviji. Ameriški svetovalci so prispeli v Jugoslavijo v okviru posebne misije.

Pogovori U Tant-Jarring

ZENEVA, 28. apr. (UPI) — Generalni sekretar OZN U Tant, ki je na 26. zasedanju Evropske gospodarske komisije, je sprejel Antona Vratušo, šefa jugoslovanske delegacije. Pogovarjala sta se o nekaterih aktualnih mednarodnih vprašanjih. Vratuša je tudi obvestil U Tanta o prizadevanjih Jugoslavije za rešitev krize na Bliznjem vzhodu. U Tant je zaprosil jugoslovanskega predstavnika, naj prenese predsedniku Titu zahvalo za neutrudno delo na mednarodnem področju.

Letalo v plamenih: 34 žrtev

V Braziliji je v zraku eksplodiralo letalo DC-6 in se zrušilo

MANAUS, 28. apr. (AFP) — V Braziliji se je danes pripetila huda letalska nesreča, ko je eksplodiralo letalo DC-6. Po zadnjih vestih je izgubilo življenje 34 od skupno 80 potnikov in članov posadke.

Nesreča se je pripetila, ko je bilo letalo že nad letališčem in se zrušilo na letališče v Manausu. Pred nesrečo se je pokvaril stroj, zaradi česar je posadka sklenila, da bodo pristali na letališču v Manausu.

Protiameriške demonstracije v Tokiju

TOKIO, 28. apr. (UPI) — V Tokiju so bile danes velike protiameriške demonstracije. Stotisoče demonstrantov je zahtevalo, da je treba ukiniti ameriško vojaško prisotnost na japonskem otoku Okinavi.

Preiskava v več mestih

Moricema veleposlanika Rolovića bodo najbrže sodili šele junija

STOCKHOLM, 28. aprila (Tanjug) — Moricema veleposlanika Vladimira Rolovića bodo verjetno sodili šele junija, ker bo preiskava morala poprej osvetliti vso področnost, je danes sporočil komisar stockholmske kriminalistične policije Sven Thander.

Hkrati so sporočili, da je zadevo prevzel novi predstojnik stockholmskega tožilstva Carl Axel Robert. Iz današnjega zasedanja na sedežu stockholmske policije je razvidno, da ustaška atentatorja Baršić in Brajković skupaj s svojimi paljadji Stojanovom, Lelom in Milčevićem vse bolj breždejo v laži in odgovornost za zločin valjajo drug na drugega.

Policija sumi, da je zločin v Stockholmu povezan s februarskim vdorom v naš konzulat v Göteborgu. Zato teče preiskava kar v več mestih hkrati.

Pokrajinsko sodišče v Göteborgu bo 6. maja razpravljalo o pritožbi zoper obsodbo teroristov Mikulčić in Vučevića, ki sta bila zaradi vdora v göteborgski konzulat obsodena na tri leta strogega zapora in izgon iz Švedske. Najbrž jima bodo kasneje povečali, zlasti če bo dokazano, da sta bila povezana z atentatorjema Baršićem in Brajkovićem.

Indijsko opozorilo Pakistanu

NEW DELHI, 28. aprila (AP) — Indijski uradni krogi so nocoj sporočili, da je bilo 41 Indijcev ubitih in ranjenih med petimi kršitvami indijske meje s strani pakistanskih čet. Indijsko zunanje ministrstvo je opozorilo pakistanske oblasti na možnost resnih posledic, vključno s pakistanske čete ne prenehajo z agresivnimi aktivnostmi in kršitvami indijske ozemeljske suverenosti.

Letalo odletelo brez Kitajcev

PARIZ, 28. apr. (Reuter) — Na pariškem letališču Orly je prišlo danes do mučnih scen v zvezi s polnezaestnim Kitajcem, kateremu letalske oblasti niso dovolile, da bi zaradi bolezni odletel v Sanghaj. Kitajci, ki so ga spremljali, pa so prišli v spor s policijo, ko so zahtevali, naj jim izroči njihovega potnika.

Obtožbe Kitajca je policija odpelala na svoj sedež, da bi se opomogel, ker je zdravnik izjavil, da je nespoben za potovanje. Iz nekkih virov se je zvedelo, da gre za nekakega kitajskega tehnika, ki je skušal dobiti azil v francoskem veleposlaništvu v Alžiriji in so ga s spremstvom odpeljali v Sanghaj. Letalo pakistanske letalske družbe je čakalo skoraj uro in pol na vzaknaslede potnike, potem pa je odletelo brez Kitajcev.

Protiameriške demonstracije v Tokiju

TOKIO, 28. apr. (UPI) — V Tokiju so bile danes velike protiameriške demonstracije. Stotisoče demonstrantov je zahtevalo, da je treba ukiniti ameriško vojaško prisotnost na japonskem otoku Okinavi.

Telegrami

CESTITKA — BEOGRAD. Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal japonskoemu cesarju Hirohitu ob rojstnem dnevu vročljivo čestitko.

PRIJATELJSKI OBISK — BEOGRAD. Malajska vlada delegacija je doputovala v Sanghaj, na prijateljski obisk LR Kitajske. Najbrž bodo govorili tudi o gospodarskih stikih med državama.

PRI ERLANDERJU — STOCKHOLM. Odpravnik poslov našega veleposlaništva v Stockholmu Miodrag Vlahović se je s švedskim politikom in nekdanjim premierom Erlanderjem pogovarjal o atentatu na Rolovića in o terorizmu na švedskem.

TISKOVNA KONFERENCA — WASHINGTON. Predsednik Nixon bo imel v četrtek tiskovno konferenco o zunanji politiki in domačih vprašanjih.

SPREMEMBE V VLADI — LIMA. Perujski predsednik Velasco je imenoval 3 nove ministre; 12 članov revolucionarne vojske junte je odstopilo, predsednik pa je sprejel je odstop treh.

SE PREDSEDNIK — SEUL. Park Chung Hi bo se prihodnja štiri leta južnokorejski predsednik, ker je na volitvah zmagal.

ZENSKA DELEGACIJA — KAIRO. ZAR je obiskala ameriška delegacija, v kateri je 37 žena ameriških guvernerjev. Obiskala bo glavne turistične kraje.

TURNEJA PO EVROPI — CANBERRA. Avstralska trgovinska delegacija se je odpravila v Evropo; obiskati namerava Madžarsko, Romunijo, Belgijo, Jugoslavijo in Avstrijo, pa tudi Pariz in London.

TORNADO — KOLUMBIJA. V strahotnem tornadu v ameriški državi Kentucky je izgubilo življenje več kot 10 prebivalcev, veliko je tudi škoda.

STAVKA — RIM. V Italiji je bilo včeraj zaprtih več kot 2 milijona trgovin, restavracij in kavarn zaradi stavke trgovcev in gostincev v zvezi z večjimi davki.

OBTOŽBA — SAN SALVADOR. Salvador ska vlada zatrjuje, da so čete iz sosednjega Hondurasa vrle na njihovo ozemlje in obstrlevala neko vas.

ARRESTACIJE — ORENJE. Španska policija je v Galiciji zaprla 10 ljudi, ki so baje člani prepovedanih levičarskih delavskih komisij.

BOLGARSKI GOSTJE — BUKARESTA. Bolgarska delegacija ljudske skupščine je uradno obiskala Romunijo. Vodi jo akademik Sava Ganovski.

ROP — JOHANNESBURG. V največjem južnoafriškem mestu je tolpa iz tovarnjaka pokradla 350.000 dolarjev.

AMERIŠKE IZGUBE — SAIGON. Med raketnimi napadi na južnovietnamski mesti na Nang in Ky Nong so uničili 681.000 litrov goriva za ameriške reaktivne in 700 ton bomb.

OBSODBE — TEL AVIV. Izraelsko vojaško sodišče na zasedeni Golanski visoki planoti je obsodilo 10 arabskih komandosov na doživetno ječo, ker so baje na izraelskem ozemlju nameravali izvesti sabotaže.

SEJEM ZASEDA — VARSAVA. V Varšavi se je začelo plenarno zasedanje poljskega sejma. V središču pozornosti je bil referat o položaju v kmetijstvu in vladnih ukrepih za povečanje pridelka.

ARETACIJE — ISTANBUL. Po razglasitvi izrednega stanja so v Carigradu aretirali 57 civilistov in volatških oseb, ker so »poskušali izvesti oborožen upor in razbiti politični, gospodarski, pravni in družbeni sistem v državi«.

NEZAZELEZEN — LONDON. Sovjetsko znanje ministrstvo je sporočilo, da je drugi sekretar britanskega veleposlaništva v Moskvi David Miller nezazelen, ker je »sodeloval pri delavostih, ki so nezdružljive z njegovim diplomatskim statusom«.

O DIPLOMATSKIH STIKIH — ISTANBUL. Turčija in LR Kitajska se v Parizu posvetujeta o sklenitvi diplomatskih stikov.

NIT VEC PONOV — RIMINI. Več sto bavarskih črnak ob italijanski ladjarski obali ne bo več sprejemalo turističnih potnikov za bencin, s katerimi so turisti iz tuje črnele kuravali gorivo.

KONČAN OBISK — LUXEMBURG. Delegacija vrhovnega sovjeta ZSSR je končala obisk v Luksemburgu.

O TRANSAZIJSKI AVTO CESTI — MANILA. Ekonomska komisija OZN za Azijo in Daljni vzhod je razpravljala o uresničitvi načrta avto ceste prek Azije.

LETALIŠČE NA SINAJU — TEL AVIV. Izraelski minister za promet in zveze Peres je izjavil, da namerava Izrael zgraditi civilno letališče na rtu Sinaja.

Da če to

SE MALO — Bralci, ki nas sprašujete, kdaj bomo začeli pisati elektro gospodarstvo skupaj, sporočamo, da bomo to lahko storili slovnico in pravno utemeljeno šele tedaj, ko bosta družbeni dogovor o elektro gospodarstvu podpisala še Elektro gospodarstvo Maribor in Soške elektrarne...

Triumf našega dne

Mednarodni auditorij v Oberhausenu lepo pozdravlja film »Neoplante«

OBERHAUSEN, 28. aprila — Kljub temu, da na oberhausenskem festivalu programi niso več usmerjeni v predstavitev posameznih nacionalnih proizvodov, je drugi dan festivala obveljal kot »jugoslovanski dan«. Pravzaprav kot dan zares nesporne uveljavitve programskih smernic in dosežkov mlade proizvodnje hiše »Neoplante« iz Novega Sada, ki je lahko predstavila svoj celoten enoletni proizvodnja v zaokroženem programu. Sinoci je bila za »Neoplantine« večer govorna prvič docela zasedena in vsaj med prvo polovico programa so se aplavzi oglašali za kar med predvajanjem filmov. Avtor sinocijnega programa je bil vsekar Karplo Ačimović Godina, ki je s svojo filmo senzibilno, duhovito, ritmično in vizualno elegantno impresijo o večnarodnostni vojvodini »Zdravi ljudje za razvedrilce požel veliko priznanja in simpatij. Njegov lanski film »Gratinirani možgani Pu-pilije Ferkeverke« so tudi sklenili program, seveda bolj tedi-do, kot je uvedel njegov letošnji dosežek. Vmes so se zvrstili filmi »Moj bližnji«, risana »Nevesta«, »Sezonci leta 70«, »Črni film« in neposredno predstavili programsko raznolikost, vsebinsko odprtost in aktualnost jugoslovanskega dokumentarca.

STANKA GODNIC

Verižno trčenje v megli

ROUEN, 28. apr. (AP) — Na avtocesti Pariz-Rouen je prišlo do verižnega trčenja približno 30 osebnih avtomobilov in 9 kamionov.

Do trčenja je prišlo zaradi goste megle. Življenje sta izgubili dve osebi, ranjenih pa je nad 20 ljudi.

Mednarodni dela so nezgodno zavarovani

PRI ZAVAROVALNICI SAVA

Tita pričakujejo v Labinu

LABIN, 28. aprila (Tanjug) — Labin se pripravlja na proslavo 50-letnice labinske republike in upora na Proštini. V soboto 1. maja bo veliko ljudsko zborovanje, posvečeno jubileju labinskih rudarjev. Pričakujejo, da se bo zborovanja udeležil tudi pokrovitelj proslave, predsednik Tito.

Pogovori Budi-movskega v ZRN

BONN, 28. aprila (Tanjug) — Zvezni sekretar za informacije Dragoljub Budimovski je končal obisk v Bonnu. S sekretarjem za tisk Ahlertsom in ministrom v predsedstvu vlade Ehmkejem se je pogovarjal o sodelovanju na področju informacij, o ustanovitvi jugoslovanskega informativnega centra in o načinu obveščanja naših državljanov, zaposlenih v ZRN. V pogovoru sta nemška predstavnika tudi izrazila pripravljenost njihovih oblasti, da zavro protijugoslovanske dejavnosti emigrantskih organizacij, pokazali pa so tudi dobro voljo za ureditev vprašanja odškodnine žrtvam nacizma.

Tudi v Zagrebu trojčki

ZAGREB, 28. aprila (Tanjug) — Dvajsetletna delavka zagrebške tovarne »Instrumentarije« Sonja Herman je sinoci v poročnišnici povila trojčke — dva dečka in dekle. To so letos že tretji trojčki v hrvaškem glavnem mestu. Mati in trije novorojenčki se dobro počutijo. Prvi deček je težak 2250 gramov in visok 47 cm, drugi tehta 2350 gramov in je visok 48 cm, dekle pa tehta 2100 gramov in je visoka 45 centimetrov.

Srečna mati Sonja Herman je povedala, da se tega ni nadejala, želela si je samo dečka. Vsekakor bo družina na temen, ker žive kot podnajemniki v majhni sobi.

Koneski nagrajen

BONN, 28. aprila (Tanjug) — Književnik Blaže Koneski je eden od letošnjih dobitnikov Herderjeve nagrade, ki jo vsako leto podeljujejo za zaslugi pri razvoju kulturnih stikov. Nagrade je dobilo 6 kulturnih delavcev iz zahodnoevropskih in balkanskih držav.

Dve žrtvi nesreče v Tuzli

Vdor vode in eksplozija v jami premogovnika »Bukinja« pri Tuzli

TUZLA, 28. aprila (Tanjug) — V rudniku Bukinja, obratu Titovih rudnikov Kreka-Banovića, je bila danes huda nesreča. Zgodila se je med delom v jami številka 3, ko je velika količina vode po deževju zalila jamo, zatem pa je prišlo do eksplozije.

Rudarji so bili povsem nemotni in so se hiteli umakati iz jame. Dvema: 42-letnemu Begu Mujkiću in 39-letnemu Kovačeviću se ni uspelo rešiti in sta se v vodi zadušila, kopač Fadil Muminagić pa je komajda ostal živ. Preiskovalni organi raziskujejo vzroke nesreče.

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ — DELO ZA 1. MAJ

SONCE vrže 04.52 zaide 19.04

PROGNOSTIČNA KARTA ZA 29. APRIL 1971 OB 0,7. URI

VREME IN TEMPERATURA 28. APRILA 1971

Kraj	ob 7. uri	stopenj	ob 13. uri	stopenj
Ljubljana	dežuje	11	dežuje	13
Planica	dežuje	7	dežuje	5
Brnik	dežuje	10	dežuje	11
Maribor	dežuje	10	dežuje	11
Silovoj Gradec	dežuje	13	dežuje	8
Čelje	dežuje	13	dežuje	7</

Občanov barometer

Delu čast!

Prav težaškega dela Julijana Zihari nima. Avlo, dvorišče pa še hodnik zraven v kinu Union pomete. Potem pa sedi od treh do desetih in denar pobira. Pol dinarja na dušo. No, ne na dušo. Pobira ga v WC kina Union. Se tu in tam kaj po potrebi pobriše, zdirga in poplakne. In tako bo tale razgovor navkljub sedenju prvomajski. »Delu čast,« pravijo.

- Zakaj delate prav tukaj in ne drugje?
- Pred šestimi leti sem prišla sem. Za snazliko sem hotela. Pa ni bilo s tem nič. Tako sem tukaj.
- Se vam zdi vseeno, če delate tukaj ali pa prodajate čevlje, na primer?
- Kako vseeno? Če bi delala v trgovini? Bi. Ampak sol nimam.
- Pa vendar, med iztrebki delate. Kako je to?
- Človek se vsega hudega navadi. Včasih sem bruhala. Ja, so nemarne ženske včasih. Še dobro, da ne strašim tudi v moškem. Tja me res ne bi spravili.
- Kako vas gledajo, te vaše stranke?
- Večina jih je hudo prijaznih. Na sto se pa najdejo tri dolgonose goske. Še take slišim včasih: »Ti boš me ne učila, kako naj papir trgam?« Pa se ne pustim. Kar takoj zagodem kakšno nezajo.
- Pa otroci se stranjujejo tako mater?
- »Ne, Zakaj pa? Enkrat mi je, fin« gospod rekel, da je vsako delo častno. Hčerka mi še pomaga kdaj pa kdaj. Dobri so moji otroci.
- Koliko pa zaslužite tukaj?
- Plače nimam, vse je odvisno od prometa. To je honorarno delo. Kakšno nedeljo ali 90 dinarjev, včasih pa samo 3. Največkrat po 25, 30. Ko je bila otvoritev prenovljene dvorane, so ljudje kar iz firbca k meni hodili. Zdaj so se pa že navadili na čisto stranišče.
- Kako pa živite s tem denarjem?
- Prav dobro ne, živimo pa, živimo. Pet otrok imam. Dva sta na Švedskem.
- Zakaj na Švedskem?
- Zakaj? No, ta je pa lepša.
- Preživetje vse tri sami?
- »Ne, dva sinova sta že samostojna, le še hčerko. Včasih mi sin kaj pošlje s Švedske. Zdaj smo dobili posojilo in uredili stanovanje. Lušno je kot v hotelu.«
- Kje boste preživetje proumaje praznike?
- »Ja, kar tukaj.«
- Kje boste pa javnega potpiti?
- Kaj bi? Nič ne bom. Ko ste me že spomnili na praznike: prijeten praznik dela jim želim! MIA REPOVZ

Ljubljanska kronika

PREBIVALSTVO

ROJSTVA — Med prazničnimi dnevi se je v obliki ljubljanskih porokov rodilo 32 dečkov in 26 dečkov. Najtežje porok je mamica povila v klinični porodnišnici — zbrala je 4050 gramov, rekord med fantiči pa je zajakol v mestni porodnišnici — tehtal je 4400 gramov.

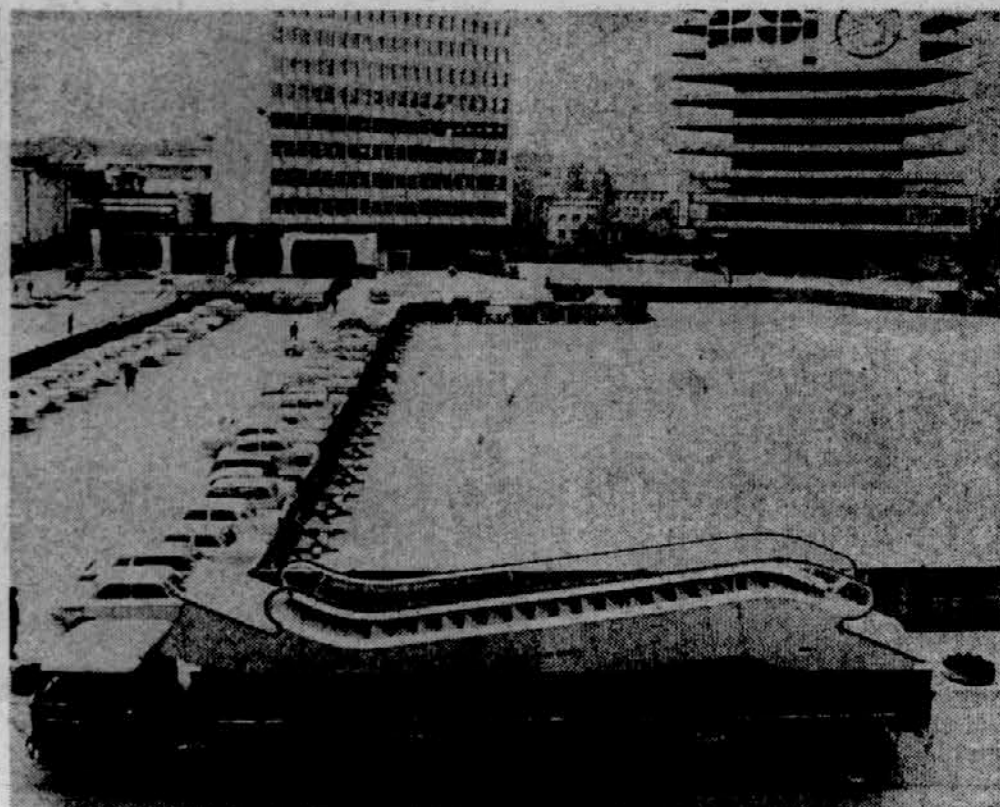
POGREBI — Na Zalah se bodo popoldne svojci poslovili od Jožeta Hudečka, 79-letnega upokojenca (ob 14. uri); Elizabete Oset, 45-letne fotografinke (ob 14.30); Franciške Cerar, 76-letne upokojenke (ob 16.15); Nika Selana, 42-letnega delavca (ob 18. uri); na viskem pokopališču bodo ob 15.30 pospremili v zadnji dom Enila Margona, 71-letnega posestnika, Janca Sajovca, 59-letnega mizarja pa bodo pokopali ob 17.15 na dravljem pokopališču.

VZGOJA

NOVO ZA NAJMLAJŠE — Na manjši slovesnosti bodo 30. aprila v prenovljenem domu Svobode na Brdu, odprli dva oddelka za varstvo petdesetih predšolskih otrok, ki bo deloval v okviru osnovne šole Vlado Miklavc na Rvoh. To bo za osnovno šolo pomenilo precejšnjo razbremenitev, saj je bil odo sedaj otroško varstvo organizirano v utesnjenih šolskih prostorih. Trenutno pa so v izdelavi še projekti za zunanjo ureditev varstvenega objekta. Tako upajo, da bodo še letos uredili okolico vrta in igrišča in zelenicami.

INDUSTRIJA

OBISK — Tovarno baterij in baterijskih naprav Zmaj Ljubljana je obiskal Stuart Morrison, predstavnik znane angleške tvrdke Hawker Siddeley Electric Group Ltd. iz Londona ter se je pogovarjal o nadaljnjem razširjenju že dosedaj zelo plodnega poslovanja-tehničnega sodelovanja. Tovarna Zmaj namreč proizvaja primarne baterije po njihovi najsoodnejši tehnologiji z avtomatskimi linijami Vidor.

PROSTORA JE — PROSTORA NI — Ljubljanci se vedno ne morejo razumeti, komu in čemu služi tale razpoka ploščad. Lepemu pogledu bankirjev ali poslanca ali morda mimemu spanju 13-nadstropnega okostnjaka, ki čaka na meso in kri, da bi oživel? Sicer pa: pojdemo med pešce, vozili se bomo kar na avtomatičnih stopnicah!

Foto: E. Selhaus

Bala je že nared

Tisoč belokranjskih narodnih noš bo popestrilo prevoz nevestine bale, ki bo letos v znamenju Bele krajine

LJUBLJANA, 28. aprila. Ker doslej menda še ni bilo postavne kmečke ohcete brez poštene bale, ki jo je nevesta pripeljala v svoj novi dom, tudi letošnja, že sedma turistično folklorna prireditev »Kmečka ohceta« ne bo brez tega kar gotovo najbolj privlačnega dela starih slovenskih običajev.

Kot smo danes zvedeli na ljubljanski turistični zvezi, je v Metliki, kjer bo letos prvič prevoz nevestine bale, že vse nared. Belokranjski se se potrudili, kolikor se je dalo. K organizaciji je pristopil Belokranjski muzej iz

Metliki, pred Vinsko kletjo in na kopališču ob Kolpi. Pristne belokranjske viže pa bodo vžigali ansambel Silvestra Mihelčiča (lanski zmagovalac na ptujskem festivalu), ansambel Jarja in trio sester Potonik, pomagali pa jim bodo tamburši. V prireditvenem delu bodo nastopili folklorni ansambli iz Metlike, Črnomlja, Adlešičev, Semčič, Vinice, Dragatice, Preloke, Starega trga ob Kolpi in Predgrada. Prevoz nevestine bale si bodo ogledali tudi ženi in neveste. Kot smo zvedeli, so v

Iz drugih izdaj

SOVODENJ

Novost v Termopolu

V obrtnem podjetju Termopol v Sovodnju so že lani navezali stike s kopirskim Tomosom in novomeško avtomobilsko tovarno IMV ter se dogovorili za izdelovanje nekaterih delov za notranjo opremo avtomobila. Pred dnevi so iz Sovodnja že poslali prve vzorce na pregled in preizkus. Če bodo ustrezali, bodo vzorci že prihodnji mesec začeli s poskusno, v juniju pa z redno proizvodnjo. Predvideno, da bodo z novimi izdelki letos povečali proizvodnjo za dobra 2 milijona dinarjev, to je za polovico v primerjavi z lanskim letom. V prihodnje bi si iz izdelki presegli polovico vrednosti celotne proizvodnje in s tem prevzeli vodilno mesto v proizvodnem programu podjetja.

L. S.

RADOVLJICA

Prisilna uprava v Transportu

Občinska skupščina v Radovljici je na zadnji seji sklenila uvesti prisilno upravo v radovljiškem podjetju Transport. Predlagal jo je oddelek za gospodarstvo in finance, ki je ob pregledu v podjetju ugotovil sedem milijonov dinarjev primanjilca za pokritje osnovnih sredstev. Razen tega nimajo denarja tudi za obratna sredstva in razne obveznosti. Splošna ocena je, da se podjetje iz sedanjega položaja samo ne more izvleči, zato je prisilna uprava upravičena.

L. S.

Kje boš, tablica „L“?

Čeprav sta oba zbor mestne skupščine razpravljala, kje, kdaj in kako se naj vozijo tablice »L«, je še vedno luknja v novem prometnem odloku

LJUBLJANA, 28. aprila. »Kam z nesrečnimi tablicami L?« so se danes spraševali odborniki mestne skupščine — to pot so bili na vrsti samo tisti iz zbora delovnih skupnosti, saj jih je pretekli teden na sejo prišlo premalo, da bi bil zbor sklepčen. Tako so se spraševali že tudi mestni odborniki, vendar je vse skupaj ostalo pri vrsti vprašanj — brez odgovorov.

no preučijo in se potem skupaj odločijo. Tako so odborniki nanaizali: »Kam pa pridemo, če bi vse reševali samo z raznimi prepovedmi. Vse skupaj je podobno časom, ko so v Ljubljani mestni očetje razpravljali, če bi prepovedali vožnjo s kolesi, češ da je toliko nesreč! Tisti hekal avtomobilov s tablicami »L« še vedno ne pomeni občutnega zastoja v prometu! Tudi po

drugih mestih in državah ni takih omejitev. Ali moramo res mi biti najbolj pametni? Taka teritorialna omejitev pomeni diskriminacijo. Kje, če ne v centru, naj se bodoči sofer nauči voziti v prometnem vrvežu, ali »Naj vozijo po centru, samo njihov učitelj, mora biti prejšnji prejšnji, da se zadosti do bro obvladajo vozilo.« Se bi lahko naštevati, odločijo pa naj tisti, ki jih je zato do-

ločila in pooblastila mestna skupščina, pa še niso »prišli skupaj.« K. DOLENC

Po kadre v Zadar

V združenem podjetju Iskra in njegovih sestavnih enotah stoji že dal čas pred problemom izpopolnitve in pomladitve zlasti visoko strokovnega kadra.

Kadrovska uprava Iskre je navezala stike z industrijskimi šolami nižje stopnje, od koder upa da bo dobila kadre za nadaljnji strokovni študij. Teh prizadevanj pa ne omejuje samo na lastno republiko. Tako so sklenili dogovor s šolskim centrom za elektrotehniko iz Zadra, od koder naj bi prihajali na počitniško prakso v Iskro določeno število učencev, ki bi jih z ustreznimi prijemni navdušili za študij in pozneje vključevanje v proizvodno organizacijo podjetja. Zadrski center pa bo svoj učni program prilagodil ustreznim načrtom, ki jih pripravljata Iskra in ta namen.

L. MIKLIČ

Lani manj žeparjev

Mimulo leto so na postaji milice Centra zabeležili 160 žepnih tatvin, kar je za več kot štirideset manj od prejšnjega leta. Miličniki so prijeli 50 storilcev. Med njimi je bilo osem žensk in trije mladoletniki.

P. A.

Prejeli smo

Znanost in direndaj

Univerzitetno središče se duši v nenehnem trušču, ki prihaja z Aškerčeve ceste — Če bi ne zgradili južne obvoznice, bi cesto mogli speljati čez Mirje

V stari Jugoslaviji so ob tedaj že slepi Aškerčevi cesti takoj po vojni zgradili staro tehnično, v predsedkih pa še strojno in montaniščno fakulteto ter sedanjo šolsko polikliniko.

V tistih letih so tudi takovalni Aškerčev cesti ter tako najoj prenesli vse promet z Rimske ceste. Ze tedaj je Aškerčeva cesti v svoj dolžni postala tudi državna cesta I. reda. Javni promet, tedaj trajal v smeri Vič pa je ostal na Rinski cesti do ukinitve, potem pa se je trolejbusni in avtobusni promet preselil na Aškerčev cesti.

V novi Jugoslaviji smo zgradili ob Aškerčevi cesti filozofsko, kemično, tekstilno in poseben nov strojno fakulteto ter dogradili še eno nadstropje na srednji tehnični šoli. Poleg tega pa smo zgradili ob Cestrovi cesti še letno festivalno gledališče. Republika in mesto Ljubljana sta torej gradila ob teh cestah univerzitetno četrt, ki se je tedaj tesno naslonila na mestno kulturno četrt, ki sega preko Vogve ulice in univerzitetne knjižnice ter glasbenih šol do Trga revolucije, univerze, realne, filharmonije itd. Ničbe pa ni sluti, da bo postala tedaj še slepa Aškerčeva ulica tako važna mestna cesta kot je danes; vsi so namreč računali, da se bo mestni krožni promet razvil na tem odseku po Fabijančevi krožni cesti preko Mirja in Trnovca. Zakaj tega mestni občinski očetje in kasnejše urbanisti niso uveljavili, ni znano; res pa je, da smo leta 1958 trije cestni strokovnjaki na republikanski revizijski komisiji soglasno upogovarjali nameri, da se prekatagorizira Aškerčeva in Cestrovo cesti ter seveda tudi tedaj zgrajeno široko Karlovska cesti v sestavi del mestne štiri ali celo šestpasovne notranje krožne ceste.

Na mestnem svetu za urbanizem smo ponovno nakazovali pot, da se mestni kulturni center podaljša preko Cestrovo in Aškerčeve ceste proti Mirju in Gradščici ali celo na Mali Graben, na bolj odprte nepozidane površine. Tudi zveza gradbenih inženirjev in tehnikov je ob sprejemanju urbanistične dokumentacije za celotno Ljubljano zagovarjala ukinitve Aškerčeve in Cestrovo ceste.

Ker pa je že izdelana podoba na študija za razširitev Aškerčeve in Cestrovo ceste v štiripasovno, naj pristojni te predloge javno razpragne, da bodo šolski in kulturni zavodi, študentje in dija-

ci ter kulturna Ljubljana videli, kakšna je perspektivna izgradnja tega področja, ter da se bodo sami odločili, ali naj se da prednost prometni ali kulturni — eden se bo verjetno moral umakniti.

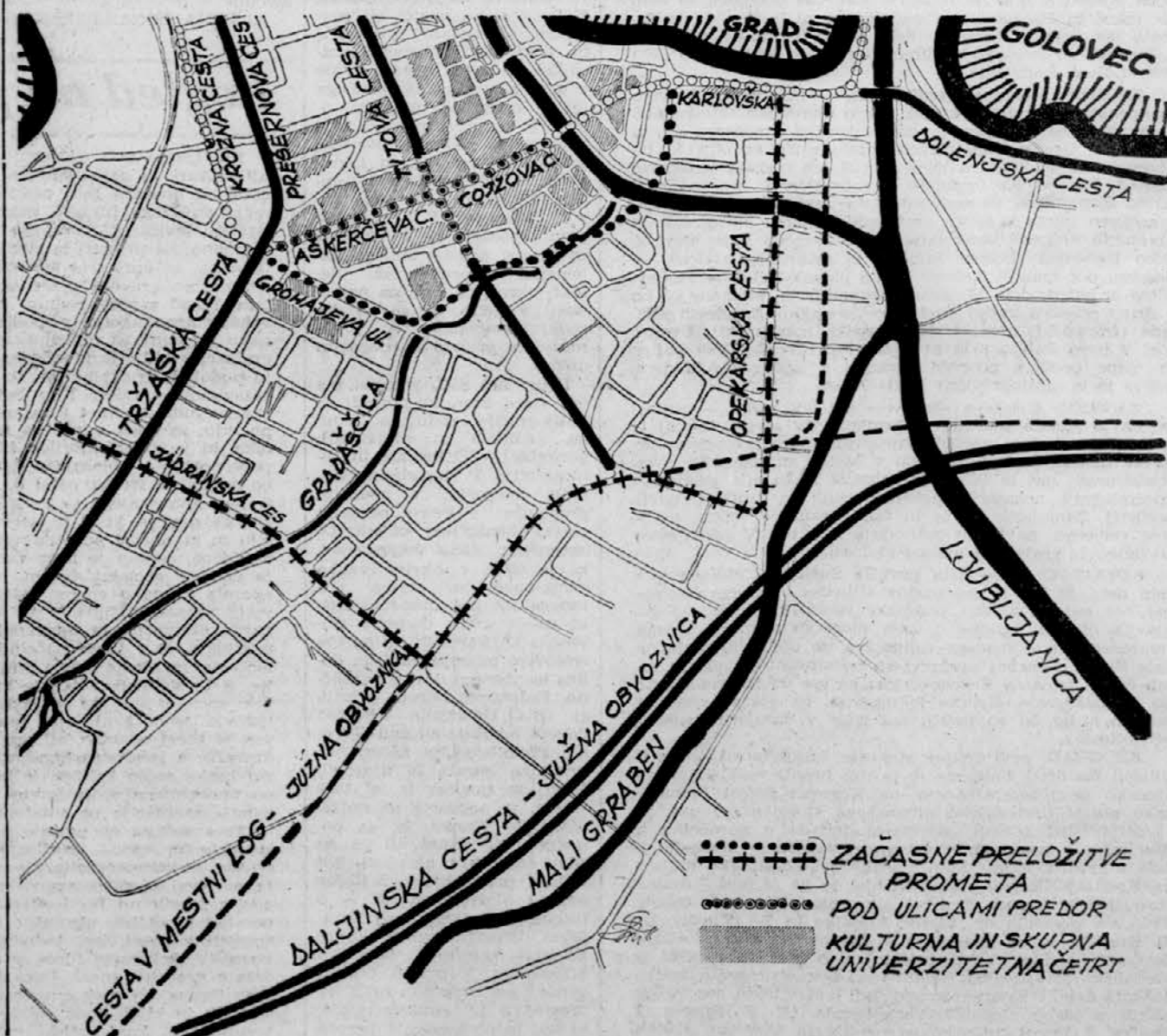
Prometniki nakazujejo prenos tega tovornega prometa s Karlovske Cestrovo in Aškerčeve ceste na novo južno obvoznico ob Gradščici ali ob Malem grabnu. Toda na sedanjih cestah bi še vedno ostal vse mestni avtobusni promet in pretežni del osebnih avtomobilov.

Če bomo res gradili po predlogu urbanistov Aškerčev in Cestrovo cesti kot štiripasovnico, bomo morali porušiti staro tehnično fakulteto, vrsto stanovanjskih hiš, arhitektura bo treba staro strojno in rudarsko fakulteto, razširiti bomo morali most preko Ljubljane na Levstikovem trgu, posekati del nasadov ob Cestrovi cesti — skratka če hočemo Aškerčev in Cestrovo cesti obdržati kot notranjo mestno krožno cesti v štiripasovni izvedbi, bomo morali zelo veliko investirati, pri tem bomo pa še vedno imeli zelo slab kompromis med kulturno in znanostjo na eni strani ter prometom, smradom in sumom na drugi strani.

Nezaželene fakultete

Pri reševanju tega zelo kojitljivega vprašanja pa žal opažamo, da se tako vsika kot bežigradska občina otepa lokacij za fakultete in šolstvo, ker ti objekti ne niso gospodarski in ne prinašajo v občinske blaginje toliko kot poslov-

CIRIL STANIO

Za praznike odprto

30. april

PETEK

NEPREKINJENO ODPRTJE
VSE TRGOVINE DO 19.30

1. maj

SOBOTA

VSE TRGOVINE ZAPRTE

2. maj

NEDELJA

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE

- Sežana
- Koper
- Nova Gorica

3. maj

PONED-
LEK

ODPRTI MARKETI OD 7.30 DO 11. URE

- LJUBLJANA:
- Gosposvetska c.
 - Prule
 - Savsko naselje
 - Šentvid
- OSTALI KRAJI:
- Črnomelj — Gornja Radgona — Hranstnik — Jesenice — Kamnik — Kiovec — Kranjska gora — Litija — Strazšče
 - Skofja Loka — Trbovlje — Zagorje

Pravočasno kupite vse, kar potrebujete za prijetno praznovanje.

emona Ljubljana

Ljubljana na današnji dan

Pred petdesetimi leti

STAVKA STAVBINSKEGA DELAVSTVA
Danes dopoldne ob 10. uri so nenadoma zapustili delo vsi v stavbinskih strojih v Ljubljani zaposleni delavci. Zidanjem so se pridružili tudi tesarji. Po komunikaciji oživila organizacija stavbinih delavcev je še pred časom izročila Zvezi industrijalcev spomenico, v kateri izjavlja, da delavci današnjih plač ne morejo smatrati za sprejemljive. Delavski pogoji zahtevajo povprečno 200-odstotno povišanje dosedanjih prejemkov. Strajkajočih je 2000. (Jutro).

Pred petindvajsetimi leti

LJUBLJANA POSILJA MLADINO NA PROGO BRČKO-BANOVIČI
Prvega maja bo jugoslovanska mladina začela graditi progo Brčko-Banoviči. Mladina se je zadnje tedne mrzlično pripravljala na to akcijo. Zveza mladine Slovenije bo po načrtu poslala na delo 1000 mladincev in mladink, ljubljansko okrožje bo poslalo 270 mladincev in mladink. Delavstvo Slovenije pomaga mladini pri tej akciji s prostovoljnimi delom, da bo lahko oskrbejo mladince s potrebnim orodjem, krampi, lopatami, kladivi itd. (Slovenski poročevalci)

Ljubljanski podatek

MLADI GLASBENIKI
V štirih ljubljanskih glasbenih šolah je vpisanih 3087 go-jencev. 1323 bodočih glasbenikov je v glasbeni šoli Fran-čevca Šturma, 892 v zavodu za glasbeno in baletno izobra-ževanje, v glasbeni šoli Moste in Vič pa 411 ostrioma 461 učencev in dijakov. Še vedno je med glasbi najbolj pri-ljubljen klavir, naj 905 gojencev obiskuje klavirske ure. Mladih harmonikarjev je 458, kitaristov pa 251. Med osta-tnimi instrumenti si je 199 učencev izbralo godala, 158 bločfante, 158 trobila pihala, le 26 pa trobila in 4 točkala. Mladih solincev pa je 88.

V SFRJ 20 milijonov

Znani so že prvi podatki o ugotovitvah letošnjega popisa prebivalstva

Rogersov obisk v ospredju

Iz Turčije pojde v Saudsko Arabijo, ZAR, Jordanijo, Libanon, Izrael

KAIRO, 28. aprila (UPI, Reuter) — V Kairu je bila danes seja egiptovske vlade. Zunanji minister Mahmud Riad je poročal o najnovejšem političnem razvoju krize na Blisknem vzhodu. Riad je poročal tudi o rezultatih svojega nedavnega obiska v SZ.

Današnji »Al Ahbar« komentira bližnji obisk ameriškega državnega sekretarja za zunanje zadeve Rogersa v državah Blisknjega vzhoda in ugotavlja, da »države, zapletene v bližnjevzhodni konflikt, vidijo v tem obisku razen dogodka in poskus ZDA, da bi se sporazumele z deželami tega območja«.

Rogers bo v nedeljo prispel iz Ankare v Saudsko Arabijo, nato pa pojde v Jordanijo, Libanon, ZAR in Izrael.

BEOGRAD, 28. aprila — Direktor zveznega zavoda za statistiko Ibrahim Latić je danes sporočil prve podatke popisa prebivalstva. Popisovalci so našli v Jugoslaviji 20.504.516 prebivalcev, v Sloveniji pa 1.725.088 prebivalcev. Med republikami ima največ prebivalcev Srbija (8,4 milijona), najmanj pa Crna gora (530 tisoč).

Zanimiv je podatek, da je na delu v tujini 682.262 naših ljudi, iz Slovenije pa nekaj manj kot 50.000. Podrobnejše podatke objavljamo na 2. strani.

HRANA ZA BEGUNCE — Na indijsko-vzhodnopakijski meji čaka gruča bengalskih ubežnikov, da jim razdelijo hrano. Kot poročajo, so boji med pakistansko vojsko in bengalskimi uporniki čedalje hušji. Telefoto: UPI

Nujne izpopolnitve!

Uveljavljena praksa samoupravnega sistema nakazuje smer nadaljnjih izboljšav - Iz referata Edvarda Kardelja za kongres samoupravljalcev v Sarajevu

BEOGRAD, 28. aprila. Edvard Kardelj je za bližnji kongres samoupravljalcev v Sarajevu pripravil obširen referat o problemih samoupravljanja v sedanjih razmerah jugoslovanske družbe. V njem je govora o vseh najbolj perečih zadevah samoupravnega sistema, položaju delavcev v združenem delu, ekonomskih odnosih v enotnem trgu, mednarodnih in razrednih odnosih in negativnih pojavih, ki se razrešujejo v samoupravni socialistični družbi. Referat vsebuje tudi vrsto predlogov za nadaljnje nujne izpopolnitve samoupravljanja.

Glede delitve osebnih dohodkov pravi, da pri nas še obstajajo razni elementi odlašanja osebnih dohodkov od delavca, da pa ne bi smeli dvomiti o pravilnosti osnov sedanjega sistema delitve osebnih dohodkov. Kar zadeva blagovno proizvodnjo, ugotavlja, da bi edina druga pot ob tržnem sistemu gospodarjenja vodila k centralizmu in državno-lastniškemu monopolu. Povzete na 3. strani.

Delmas o obisku pri nas

Predlog finančnega ministra d'Estainga o zvišanju cene za zlato

PARIZ, 28. aprila — Francoski premier Chaban Delmas je na današnji seji vlade obširno poročal o svojih razgovorih v Jugoslaviji. »Neodvisnost je stvar, ki si jo je treba zaslužiti. In če kakšna država ne neodvisnosti zasluži, potem je to Jugoslavija. Njen vzor je stvar, o kateri je vredno še in še razmišljati,« je pribral premier Chaban Delmas, potem ko je pred njim minister Schumann govoril o konkretnih načrtih za gospodarsko sodelovanje z Jugoslavijo.

Sicer pa je bil večji del seje posvečen obravnavanju sedaj petletnega plana v Franciji, ki naj bi poleg gospodarskega razvoja posebej naglasil nekatere socialne izboljšave.

Vlada je s 376 glasovi proti 92 dobila glasovanje o osnutku zakona o podpori zasebnemu solstvu.

V finančnih krogih je danes zbudil pozornost predlog finančnega ministra Giscarda d'Estainga, naj bi zvišali ceno zlata.

BOGDAN POGACNIK

EDVARD KARDELJ

Politične laži in različne spletke

O sovražni aktivnosti proti SFRJ — Zvezni organi niso širili lažnih govorov na račun vodstva SR Hrvatske

Podpisan družbeni dogovor

Dogovor o elektro gospodarstvu podpisali predstavniki treh

LJUBLJANA, 28. aprila — V republiški skupščini so predstavniki republiškega izvršnega sveta, gospodarske zbornice, republiškega sveta sindikatov, Termoelektrarne Šoštanj, Termoelektrarne Trbovlje in Savskih elektrarn podpisali družbeni dogovor o ureditvi vprašanj posebnega družbenega pomena na področju elektrogospodarstva. Svečano sejo prisotnih udeležencev družbenega dogovora je vodil predsednik gospodarskega zbora republiške skupščine Tone Boie.

Predstavniki udeležencev družbenega dogovora so podarili, da je s tem predpisom končano triletno obdobje urejanja odnosov v elektro gospodarstvu.

Podrobneje na 2. strani.

BRIONI, 28. aprila (Tanjug) — Predsednik ZIS Mitja Ribič je dal izjavo o seji ZIS 23. in 24. aprila, na kateri je razpravljalo o nekaterih vprašanjih sovražne dejavnosti proti SFRJ.

Na seji so med drugim ugotovili, da zvezni organi niso spodbujali niti širili političnih spletk in lažnih govorov o domnevni povezavi političnih vodstvom SR Hrvatske.

ZIS je opozoril, da se zadnji čas krepijo vse oblike sovražne dejavnosti in propagande. Poročilo na 2. strani.

MITJA RIBIČIČ

Indokini

Končan sestanek ministrskega sveta pakta SEATO v Londonu: »Spodbudno«

LONDON, 28. aprila (Reuter). Po mnenju ministrskega sveta pakta SEATO je razplet vojaškega položaja v jugovzhodni Aziji uspešno rešen.

Razpravljali so o vojaškem spopadu v Indokini, o gospodarskem razvoju in o »nevarnosti komunistične agresije ali subverzije«.

Fosvetovanje se bo končalo

danes. Čeprav bo Rogers jutri odpotoval v Pariz, je podelil v Londonu tudi šefa ameriške delegacije na pariskih pogajanjih o Vietnamu Davida Brucea.

Vloga Kitajske

Njenega pomena sploh ne spodbijamo, želimo le poskrbeti, da bo tvorna, je v Londonu izjavil William Rogers

LONDON, 28. aprila (UPI). »Prepričani smo, da bo LR Kitajska morala imeti v Aziji vse pomembnejšo vlogo. Njenega pomena sploh ne spodbijamo, želimo le poskrbeti, da bo ta vloga tvorna, ne pa razdiralna,« je dejal ameriški zunanji minister William Rogers na konferenci ministrov pakta SEATO. Dodal je, da se bo predsednik Nixon morda že maja odločil, ali naj ZDA podpre kandidaturu LR Kitajske za sprejem v OZN.

Predstavniki Bele hiše Ziegler je opozoril častnike, naj nikar »npragajajo ne sklepaj, da so ZDA uradno sprejelo formulo tako imenovanih »dveh kitajskih držav, odkar je posebna komisija predsednika Nixona priporočila, naj Washington podpre sprejem LR Kitajske

v svetovno organizacijo. S pridržki je spregovoril tudi o drugih »razdeljenih državah« oziroma njihovih zahtevah, da bi dobile mesto v OZN (Severna in Južna Koreja, Severni in Južni Vietnam, ZR Nemčija in NDR).

Finski veleposlanik v OZN Max Jakobson je izjavil, da bi OZN učinkoviteje bedela nad svetovnim mirom in varnostjo, ko bi bila vanjo sprejeta tudi LR Kitajska. Jakobson je eden od kandidatov za generalnega sekretarja OZN. Po njegovem mnenju bi svetovna organizacija po sprejetju LR Kitajske med drugim lažje dosegla tudi mir v Indokini.

NDR se je obrnila na vlado sveta, naj podpre njeno zahtevo za sprejem v svetovno zdravstveno organizacijo. Sklepe o tem naj bi sprejeli na majskem zasedanju svetovne zdravstvene skupščine v Zenevi.

»seva« novo, sodobno resničnost v svetu. Ta resničnost je po njegovem v tem, da so »danes vsak posameznik, vsaka socialna skupina, država ali kontinent odvisni drug od drugega«.

Ob prvem mariborskem prazniku

Maribor slavi danes prvič svoj občinski praznik. Spominsko obeležje mu dajeja pomlad in mladost, ki se je pred tridesetimi leti dvignila k upor. Komaj dva dni zatem, ko je Hitler sredi svojih tisočletnih blodenj izustil proslulo geslo o germanizaciji, je v Volkmerjevem prehodu zagorel prvomajski kres upora, ki ga je prižgala napredna mariborska mladina.

Prav zato smemo reči, da je začel Maribor svojo novo zgodovino v žaru mladosti. Veliko te njegove mladosti je izkrevavalo na poteh pregnanstva, taborišč, pred puškami v prostorih stare sodnice, na partizanskih bojiščih Pohorja in v krajih širše domovine.

Čez kupe ruševin so se po vojni vračali v svoje mesto stari in novi meščani, da ga obnovijo in mu zaceli jo hude vojne rane. Maribor je bil v teh letih eno samo gradbišče, ki je polagal svoje upe v nove tovarniške dvorane, pri tem pa se je moral marsikaj odpovedati željam in zahtevam po lepših stanovanjih in ulicah, parkih in nasadih, po boljših prometnih zvezah z zaledjem — in še po marsičem. S težavo je nadomeščal vse, kar je izgubil in kar je na novo terjati. Morda je tudi v tem mogoče iskati vzroke za njegovo zaostajanje, kajti vojna mu je vzela predvsem ljudi, ki bi bili kos nalogi — globlje in širše zasidrat njegovo vlogo v slovenskem prostoru. V zadnjih letih se zdi, da je bilo marsikaj zamujenega že dohiteno, toda zaostri se se tudi problem povsod tam, kjer je bila podlaga šibka in skromna, kjer je primanjkovalo ljudi z večjim pogumom, znanjem in vnmom.

Naj bo tako ali drugače, Maribor je danes kljub vsemu najmočnejše slovensko industrijsko mesto. Sedestisoč ljudi dela v njegovem gospodarstvu. Če se kažejo obrisi novega, razvitejšega lesnopredelovalnega središča, motorne, kovinske in elektroindustrije. Marsikaj je seveda že zaostalo in išče proučitev, sodobnejšo proizvodnjo, stroje in orodja.

Dohitevi mora razvoj v sodobnem prometu, se bolje povežati na vse strani in se bolje prilagoditi vlogi obmejneja in regionalnega središča na evropskih vratih v Slovenijo.

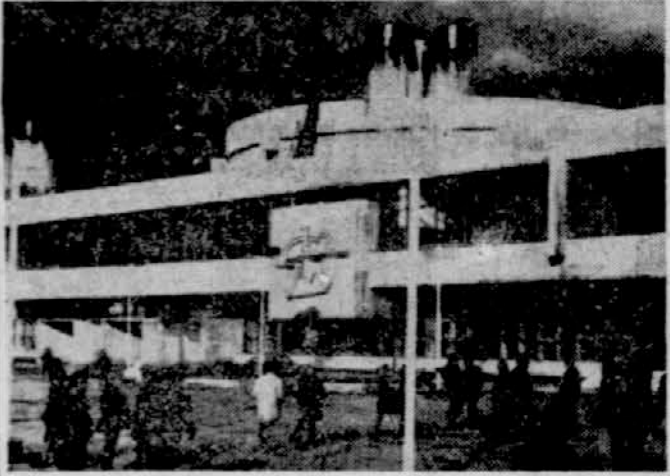
Njegove naloge niso majhne, z njihovim uresničevanjem pa bo rasel tudi njegov pomen v slovenski skupnosti. Funkcionalni polcentrizem, ki je postal izhodišče njegovega prihodnjega razvoja, je ustvarjalni prispevek, ki ga daje k sodobnejšemu programiranju v slovenskem prostoru. V tej vlogi se Maribor znova pomlajuje in preraja ter že na zunaj kaže nove, pogumnejše obrise svoje rasti.

DRAGO VRESNIK

Dialog za mir v Afriki

Izjava predsednika Slovokošene obale Houphoueta Boignyja

ABIDJAN, 28. aprila (Reuter) — Predsednik Slovokošene obale Boigny je izjavil, da je dialog z Južnoafriško republiko eden od smiselnih dejavnikov v Afriki in da bo mir učinkovit le, če ga bodo sklenili.

SKENDERLIJA — kulturna in športna dvorana Sarajeva, kjer bo drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Foto: arhiv Dela

Višje pokojnine

Jugoslovanska skupnost predlaga čimprejšnjo uskladitev pokojnin z gibanjem življenjskih stroškov in dohodkov

BEOGRAD, 28. aprila (Tanjug). Skupščina jugoslovanske skupnosti socialnega varovanja je danes zahtevala, da skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v začetku drugega polletja proučijo materialni položaj upokojencev.

Pri tem naj bi upoštevali gibanje življenjskih stroškov in osebnih dohodkov v prvih šestih mesecih tega leta. V kratkem naj bi namreč sprejeli izredne ukrepe, da bi ohranili realno vrednost pokojnin.

Skupščina je pri tem upoštevala zahtevo zveze upokojencev in delovnih invalidov.

Jugoslavije, da se pokojnine nominalno zvišajo za 6 odstotkov; tako bi ohranili njihovo vrednost oziroma zavarovali standard upokojencev.

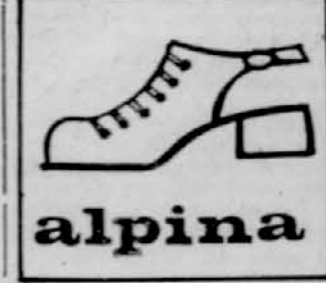
Zračno kritje ZDA

Ameriška letala pomagajo saigonskim in phnompenškim četam v bojih z osvobodilnimi silami ob cesti št. 4

Gasilska smrt v požaru

V gorečem gozdu na Japonskem je 17 gasilcev izgubilo življenje

KURE, 28. aprila (UPI) — V velikanskem gozdnem požaru pri japonskem mestu Kure je 17 gasilcev izgubilo življenje, trije pa so bili ranjeni. Zgorelo je 300 ha gozda blizu neke ameriške radarne postaje.

Žrtve potopa v Braziliji

V državi Bahia umrlo 140 ljudi, 2000 pa jih je ostalo brez strehe

RIO DE JANEIRO, 28. aprila (Reuter) — Zaradi potopov je v brazilski državi Bahia več kot 140 ljudi izgubilo življenje, 30 jih pogrešajo, 230 je ranjenih, kakih 2000 pa jih je ostalo brez strehe.

PRAZNICA VOSČILNICA 172.155 PREBIVALCEM OBČINE MARIBOR

MARIBORSKE CESTNE VARIANTE

